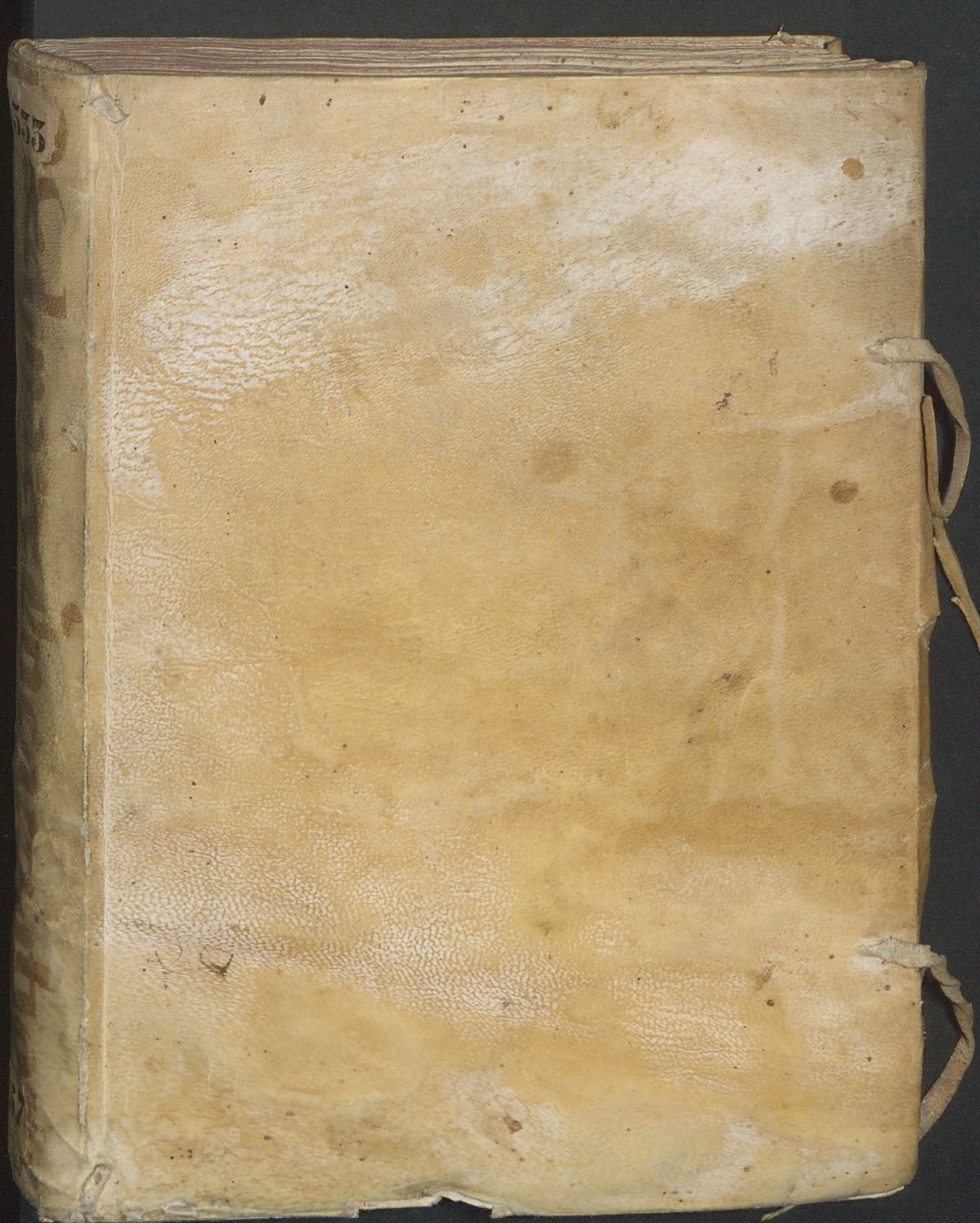

Copiese la portada

M. S. 4º. pergº. con 206 hojas utiles sin foliar bien tratado, completo.

R = Medina de Incarnatione.

1

1

Controuersia De Mysterio Dominicae incarnationis Sacro explicanda 3a parte D. Thomae a quaestione 1a ad 26 inclusive opus incarnatae sapientiae 1a

— Tomus — — —

Auctore Reverendo Admodum Patre Florentio De Medina in Hispalensi Divi Hermenegildi Collegio vespertinae Cathedrae Moderatore

Me interim Auditore D. Joannes Beránez de vega.

— Anno 1671 —

Medina de incarnatione.

Lectio 1ª

Fauens de memoria vestra benigne lector, cum alias reddi-
ta tempus insumere in emendandis grauissimo et sublimiori
hoc quod prae manibus habemus, argo; autem ex dicto hoc
Christianus ipso auspice ubi aperimus Enigma salvatoris,
ut Alexandrinus appellauit Cyrillus pulcherrimus famosissimus
quas ex tuo a lumine, diuinando difficilis ... de aliquo
... nouus dies nouarum, et solus sub sole nouum ... audi-
mus, dum illud aperimus salvatoris, in quo creauit Dominus
nobis super terram dum femina circumdedit virum, virgo ex puerpe-
ra edidit Deum hominem.

Pars 1ª

De Misterio incarnationis spectato dum se

Ut ... illo
quo opus est methodo quodam, nequam erit ... prius ...
hoc ... ipse, hoc est ipsa quae ad misterii ... ex ...
nouitatem, ... et motiua illud decernendi videntur spectare
ideo ... pars ... erit ... disserere et quae ... hendere
non potuimus ... claudere

Disputatio 1ª

De possibilitate et existentia incarnationis

Cap 1um

Deum incarnari possibile

1 Non intendimus nunc positive probare argumento a priori demonstrativo possibile esse hoc mysterium, quia cum illud omnino supernaturale sit non est medium aliquod positivum, quo eius possibilitas possimus demonstrare ut late videbitur ex dicendis disp. sequenti, neque intendimus nobis esse argumento desumpto ex principiis fidei, quia illud dicitur omnino incarnationem exigere, neque id est medium demonstrativum, cum innitatur principio fidei divinae, id solum intendimus ostendere argumentum, quo nativae, prudenter tamen tueamur ad minimum incarnationis possibilitatem. 2

2 Ad quod praestandum praemitti debet, quod hoc incarnationis praedicatum [?] quod licet vox incarnatio attento rigore sermonis solum significet assumptionem carnis, seu solius corporis, adhuc tamen usus, et acceptio SS. PP. imo scripturarum obtinuit ut denotet non solam assumptionem corporis, sed totius hominis ex anima et corpore resultantis, unde cum incarnationem, quam asserimus possibilem, intelligimus possibile esse assumptionem naturae humanae a verbo divino per unionem personalitatis divinae cum natura humana, quod vero hoc sit possibile, sic probatur.

3 Non repugnat unio personalitatis divinae cum natura humana, aut ex parte naturae humanae, aut ex parte personalitatis divinae: ergo etiam incarnationem possibile esse. Consequentia patet, quia id solum intelligitur nobis incarnationis [?]. Antecedens probatur: nam quia repugnantia, quae desumitur ex parte personae, i. ex parte naturae sufficienter potest solvi, ut videbitur infra, tum etiam quia stare potest unio humanitatis ad verbum, quin hoc mutet perfectionem verbi, quin huic rei aliquam incomplectionem, quin totam divinitatem carni assumat: ergo ratione personalitatis repugnantia non est. haec sunt illa capita ex quibus illa desumi potest. Imo id sic repugnat ex parte humanitatis, neque quod

dici

diuā. propter de humanitate nec unit ad verbum, stare optime potest cum limitatione naturae creatae, ut ex solutionibus mox adducendis planum fiet quod neque ex parte personalitatis divinae, neque ex parte naturae humanae repugnat impossibilitas incarnationis.

4 Ut rejecta impugnatione naturae, sibiat enodari, debent difficultates quaedam aliquae graviores, insurgunt 1a huius mysterii possibilitatem, et quae inter creaturas sibi videbuntur aut timebuntur, ut opponi maxime nostri ... desumendae ex improportione, quaedam dicitur esse inter extrema quae per incarnationem uniuntur, cum inter extrema unienda debeat non repugnare proportio: quod non potest reperiri unio. maior supposita maiori probatur, quod inter finitum et infinitum simpliciter nulla videtur intercedere proportio, sed personalitas divina simpliciter infinita est, et finita simpliciter natura humana ut pote creata: quod inter personalitatem divinam et naturam creatam nequit reperiri proportio. confirmatur: neque non est maior proportio inter personalitatem divinam et naturam creatam, quam inter personalitatem divinam et personalitatem creatam, sed inter personalitatem creatam et naturam divinam ... quod personalitas divina nequit uniri cum personalitate creata, neque personalitas creata cum natura divina defectu proportionis: quod ob eundem defectum nequeunt uniri personalitas divina naturae humanae.

Ad hoc dicendo maiorem, debet reperiri proportio arithmetica et entitatis, nego maiorem, proportio geometrica saltem improportionalis, scilicet maiorem, sibi distinguo maiorem et nego consequentiam; inter extrema ita unita non requiritur proportio illa, quae conveniant in eodem entitatis, siquidem nec accidens substantiae, nec spiritus potest uniri corpori, sed requiritur solum illa proportio, quae conveniant unum alterum compleri, quae quidem stare potest cum diversitate infinita in genere entis. exemplum patet in improportione quae reperitur in ordine inter cognitionem et cognitum, quae proportio non est arithmetica 5

3 i. entitativa, sed tantum unice cognoscibilis, et ipsa creatura infinita
attingere posset Deum infinitum, quod proinde dici debet terminis
inintelligibilibus.

6 Ad confirmationem vero constituere contradicendo majorem, et negando minorem
dicimus repugnare unionem divinam personalitatis cum personalitate creata quae
excludat ne possit resultare unum per se, cum utraque personalitas maneat multiplicata, i.
quia esset habens omnes subsistentias ex sua natura excludat potius esset habens alterius
cum ... ut plures theologi docent et nos docebimus infra disputatione 10a
ad 2um vero, quod in conclusione additur de impossibilitate personalitatis creatae cum natura
divina ad unionem, vero impossibilitatem non dari ex natura rei, respectu inter eos finiti
et infiniti, hic convenienda est, sicut evenit in ... cognoscibili; an autem ex
alio titulo contradictionem possit repugnare ad talem unionem decidetur loco citato.

Instabis

1o. Non implicatio datur inter Deum et hominem in ordine ad unionem, sicut inter hominem
et equum, sed inter hominem et equum non datur compositio ut uniantur et resultet unum
per se: ergo inter Deum et hominem non dabitur talis compositio, consequenter non poterit fieri unum
per se. Probatur negando majorem: duo enim sunt substantiae non subordinatae, immo et duo completa
in sua substantia possunt divinitus inter se uniri, ut creata sunt, et hoc, quod unum
2 per se non resultaret ex unione duplicis entis completi id fieret, quia nuda potentia
capax est complexi per aliam, cum supponat quodlibet extremum completum. Probatur
cum extremum foret completum et aliam adveniens incompletum fieret, resultaret
quidem unum per se, ut clarum evenit in natura equina carente subsistentia, quae si
uniretur cum natura humana subsistente, et ex hac unione resultaret quidem etiam
equus per se subsistens, quod sic evenire in humana natura cum personalitate
divina.

Instabis 2o: natura creata nequit intelligere, aut amare ...

aut

aut amorem divinum: quia non habet proportionem ad subsistendum, sed subsistentiam

incarnatam. Cum videtur requirere a parte [illegible]. Dices [illegible]

de quo theologi in materia de visione et volitione, [illegible]. Declaratur

a ex eo sufficienter desumitur argumentum, quod sicut requiritur ex parte subiecti ad effectum 11

formalem vitalem, [illegible] requiritur ad effectum formalem non vitalem, ut ex se patet, requi-

ritur tunc non exponat naturam, [illegible] intelligere et amare quid vitale

sit [illegible] potest communicari naturae [illegible] unitatis et [illegible] divinae [illegible] illi [illegible]

esse subsistentiam, quae vitalis non est, [illegible] subsistentiam incarnatam.

[illegible] 3o, non est maxime= 9

proportionatum, ut quodlibet ad unum ex [illegible] habet, cum sint personalitates divinae

et una natura, atque quodlibet non est proportionatum indiscriminatim ad unam cum

quodlibet ut unitur [illegible] personalis divinae [illegible] proportionato ad unam cum 12

natura. Dices aliquam non [illegible] terminari, quodlibet potest [illegible]

ad quodlibet, cum [illegible] illam [illegible] adductam ergo [illegible] existimo non

[illegible] regula aliqua [illegible], sed [illegible] debere ex [illegible] ex [illegible]=

[illegible] cum aliis, quod [illegible] in [illegible] esse [illegible]

cum illo, [illegible] in illos non [illegible] unde cum [illegible]

infinita personalitate eam naturam dicendum est, possit Deus uniri cum [illegible] 13

[illegible] Deus incarnari esse possit.

Caput [illegible]

De [illegible] effectu, qui oritur ex immutabilitate divina

[illegible] possit 10

incarnatio, hic [illegible] hoc titulo [illegible]: Deus [illegible] mutari, impossibile est

[illegible] per incarnationem mutatur [illegible] Deus incarnari impossibile est, maior [illegible]

catholicus ut patet ex [illegible] in [illegible] minor, nam si [illegible] mutatur

[illegible] intrinsece aliquid, quod antea non erat, sed per [illegible] habet

intrinsece aliquid quod antea non habebat: ergo [illegible] intrinsece mutatur. Maior

[illegible] ipsa [illegible] mutatur. Minor [illegible] probatur, quia per eam ad humanam naturam [illegible] 14

Divina fehet intra aliud ac antea se habebat, nunc q̃ e͂ indutus, lug antea intra homo n̄ erat, sed quidem fehet aliud, hiꝰ etiam aliquid, nunc quod antea n̄ habebat intra ẽ &c.

11 Valde mirum e͂, q̃m multas, q̃mq̃ varias exstorquent hic angelicus soluens, 1° quidem D. Thomas hic q. 2a articulo 9° ad 2um docet verbum n̄ mutari vnione hypostatica, q.a n̄ mutat ipsa intrinsice et intra vnionem, aut humanitatem, sed tantum dicit relationem rationis ad ipsam, et hic autem relatio intra fieri potest sine verbi mutatione intrinseca, sed solum per mutationem humanitatis, quæ humanitas intrinsice et intra vnitur, id explicat exemplo columnæ, quod sine innovatione, fit ad dexteram et ad sinistram per solam hominis mutationem.

12 Contra adhuc difficultas, tum q.a exemplum, quia aliud est solum migrare nobis denominationem extrinsecam, et quod extra mutatur per aliquam relationem: verbum autem divinum habet per intrinsecam denominationem, tum q.a n̄ dicit, cur intrinsice n̄ mutetur verbum, hinc intra novam denominationem, q̃m antea n̄ habebat, sunde n̄ q.a adhuc manet obscurum, cur verbum n̄ sit dicendum ... q̃m denominet, et a qua intra denominet.

13 Item Suarez docet 1° dispositione 8. sectione 3a denominationem istam n̄ e͂e proprie intrinsecam, nec extrinsecam simpliciter, sed mediam, quatenus persona divina intime unitur, nec operatur per illam vnionem, unde cum persona divina se n̄ habet ordinabiliter ad talem vnionem, ea n̄ e͂ illi intra, et cum aliunde mutat intime humanitas illi extrinseca n̄ e͂, quo fit, quod tantum unita mutat n̄ faciat intrinsice in sola humanitate. n̄ tamen difficultatis hæc solutio, 1° q.a nobis et divina viditur introducunt denominationem mediam inter extrinsecam et intrinsecam. 2° q.a adhuc procedit argumentum factum, nempe, quod persona divina habet intra nunc aliquid, quod antea intra n̄ habebat: q̃ vis peritiæ hæc n̄ dicit satisfaciunt propositæ difficultati

14 Cui nullatenus satisfaciunt, qui dicunt, unionem

fuerunt extra pers[on]am; nam propter q[uo]d, quod male audiret, q[uan]do
docuerat p[er]sonam Divinam p[er] incarnationem remanere extra eam, hanc s[ecundu]m assertio
manifeste quam vidit falsitatem: etiam in dicto illo humanitatem intra i[n]creatam
maneret abextra, quod quando jubet aliquo modo veritatem, illa v[er]a
est, q[uo]d p[er]sonalitas Divina vniat humanitatem deinde resultaret intra facta
e.
15 Cardinalis de Lugo disp. 11 sectione 7 non explicit, docens, unam
intimam non eorum habere mutationem, s[ed] eam quod persona sit intime alli-
gata humanitati cui vniatur. cum g[ratia] persona Divina per unionem hypostaticam sit intime
alligata humanitati, inde est, quod vere sit intime unita, et n[on] habeat mutationem
cum una n[on] requirat q[uan]tum perfectionem sui complementi, sub hac solutione salvi sp[eci]ales
mutationem retinguit; et quidem id inquirimus, cur sit persona Divina alligata
sit non tamen et possit alligari n[on] mutata, quod videtur difficile, quo nobis ad 18
quid intime deinde rursus, quia quod persona maneat alligata humanitati
ita ut absque se inseparabilitas n[on] est mutatio, quod n[on] vniat, vbi illa videtur
capax alligationis spatio, et videtur inseparabile absque eo quod vniat; et tio videtur
non prosequens ab eo et inseparabilis ab illo, cum n[on] vnit talis ratio, nempe
q[uod] quid p[er]sonalitas Divina videtur alligata esse, ut maneat inseparabilis
ab illo, n[on] explicat quod vniatur, et bene n[on] quod unio sit alligatio-
ne.
Alias non explicat P. Mastrius disp. 4a. 4. nondum quid
sit n[on] mutatio, aut verbum Divinum p[er] incarnationem n[on] fuisse mutatum, sed
sub innovatione, et mutatione, quia ex vi eius ad humanitatem nullum decrementum
s[ed] detrimentum suscepit ut opus esse ad mutationem, innovationem talem q[uam] habet
innovare habet ab scriptura et a Patribus, et probat etiam humana
non sicut nobis fuit humanitati verbum Divinum de novo verbo unitum
humanitati, sub humana q[uae] est innovata et ut loquuntur q[uod] etiam

aeribus.

17 Solutio haec imprimis mihi displicuit, quia haec verba in omnibus probat ut iam ostendo etiam non humana, et nunc 3 innovata est, et etiam intrinsece mutata per unionem, quod si ubique innovavit, sicut non supponitur mutet, et innovat, ubique etiam innovaret, et mutaret, adde quod violenta videtur haec distinctio inter mutare et innovare; cum propriis usurpari videtur in locutione communi. quod si novum appellat hoc mysterium, ideo dicunt innovare naturam, et creatam a Deo novum super naturam, hoc accipi debet de natura velut extra lapsa in hominibus et reparata est per singulare ..., scilicet de ipsa non re ipse, cum quidem novam et inusitatam accepit ... ad Deum.

Nec aptior est responsio aliorum, quae dicunt unionem hypostaticam non esse quid distinctum a persona divina et humanitate,
18 sed illam identificatam cum personalitate correspondente, docent verbum intrinsece non mutari, quia non de novo advenit verbo, cum illius personalitas sit non solum eminentialis, sed etiam formaliter unio ad humanitatem; sicut Gregorius ... dicunt ... intrinsece ... [illegible] ... per ... mutari ipse, ita personalitas divina unitur de novo humanitati per ... humanitatis mutatur. hoc ... [illegible]

Haec sententia
19 [illegible], ... scilicet intrinsece unio hypostatica ex aliis ... [illegible], cum in quantum ... mutabilitate ... [illegible], quia non tollit hoc dubium ... [illegible] ... in actibus divinis liberis, ... quia adhuc ... integra ... humanitatis, nam persona divina est modo intrinsece aliquid, quod antea non erat, nempe est homo; sed quoties ... intrinsece est nunc aliquid quod antea non erat mutatur intrinsece, ergo persona divina intrinsece mutata ... humanitatis

ergo

q. manet hoc respectu ipsius intrinseca manet comparatio differentiae

Ut illi respon- 20

meus satisfaciam, assumendum est, quod aliquod extrinsecum intrinsece mutari possit ad aliud, quod tale esse, ac complexiue sit talis natiue per aliud; hoc minus inductiue suadeo, nam omne, quod est intrinsecum; aut complexum, aut in- complexum est, ut spa[tium], corpus, et Angelus; sed omne hoc mutabile est, quod complexum potest comparatiue esse talis natiue. Ergo quod complexibile est per aliud talis natiue, mutabile est. Minor probatur, quia tale extremum per unum solum se habere potest intrinsece nunc, ac antea non mutabile est per hoc; ergo probatur quod per unum ad aliud natiue se habere minus vel diuersis [illegible] extremum conueniens sibi [illegible] illud fuerit ac extrema [illegible] [illegible] quod per extremum adueniens potest se habere aliter intrinsece nunc, quam antea. Consequentia patet, quia aliter se habere intrinsece nunc ac antea nihil aliud est, quam denuo habere aliquid vel carere minus vel deterius est [illegible]: quod quod per extremum adueniens ita aliter se habeat intrinsece, intrinsece mutaretur, sic me mutari probatur, sic hoc per intellectum, et in mutationem [illegible] per extremum sibi intrinsece unitum, per quam complexiue sit positiue, si illud exigat, et natiue si illi non repugnet, vel minus melius vel deterius se habet quam antea illius

Consimiliter 21

non mutari intrinsece illud extremum quod non sit complexibile per aliud nam positiue neque natiue, ut est [illegible] conferentiae dari: nam tale extremum non potest se habere intrinsece aliter nunc, quam antea, cum melius vel deterius non se habeat intrinsece per extremum adueniens, sed procedit ac si tale extremum non adueniret: ergo illud quod tale sit non mutatur intrinsece etiam adueniente unione ad aliud extremum: et sic probatur quod etiam dato unione ad aliud non se habet aliter intrinsece nunc, ac antea erat, quod requiritur ad intrinsecam mutationem.

Unde iam apparet quomodo deus, licet per [illegible] diuina non mutetur intrinsece etiam si contra unitatem humanam: etenim quod complexum sit, ita est 22

complexum identitatis saltem secundum rationem in ullo modo complexibilis per aliud: quod valeat et ne-
20 getur intrinsece mutari per unionem ad aliud. Hoc patet ex dictis, cum sit falsum quod
natura divina talis est, ut adveniente unione ad humanitatem non fiat melior.
Dixerim, id quod verum, quod manet intrinsece sine eo quod est complexum ut
nullo modo sit complexibile per aliud et tamen non intrinsece mutabile per unionem in-
trinsecam ad ipsum.

Et humanitate ut ergo saltem de eya manere verando modo illius
23 probat aliquo modo mutari est hanc intrinsece aliquid, quod antea non erat in
extremum complexibile ut patet [illegible] quo modo, hanc ut complexibile ergo
modo vocatur persona unita per unionem [illegible] ad humanitatem, et habet intrinsece aliquid
rationem ac antea, sicut nullus extremum adveniens nequit complexum personalitatem
quae identitate saltem est unum complexissimum et perfectissimum ut patet divinum pro-
bet per unionem illorum cum humanitate habeat personalitatem aliquid intrinsece quod non habebat
antea nullomodo intrinsece non habet aliud et tamen nec intrinsece mutatur.

Dices si verum
24 intelligitur intrinsece creata intrinsece mutatur: quod si intrinsece unitur cum humanitate
mutabilitas intrinsece, cum videtur certum; hoc probat, quod quia Deus moveat et complet
15 per intrinsecam, quam per unionem ad humanitatem: quod per unionem etiam mutatur, ut omnino antea
manet cum disparatis est quod unum divinum Verbum cum perfectionem posse in-
telligere ac intelligibile et aliis modis perfectionis intrinsecis sed hoc quaelibet esse
et esse, unde si aliquid scilicet aliquo modo intelligatur intrinsece creata aliquo
modo ei intelligitur esse, tamen quod sunt complexibile per talis intrinsecis ergo quo quid
intrinsecum, quod mutatur, si aliud se habet similiter ratio sic intrinsece
contingentis.

Dices secundum: Verbum per unionem ad humanitatem nullus dicitur, quam
25 sit illo quod intrinsece mutatur: cum probat quod per unionem ut homo intrinsece participat
55 mortalis etiam et hoc propria sicut quod dicimus ut dixi, cum melius et est

immortale, quam mortale est [illegible]. quia quando [illegible], [illegible] eius [illegible] mors et [illegible] mors [illegible] quid deterius [illegible], si [illegible] ipso [illegible] mors si [illegible] nego mors et quidem si [illegible] ergo [illegible] potius [illegible] ipse [illegible] illo [illegible] fore, et mutas [illegible], quod [illegible] ad [illegible] immutat [illegible], [illegible] offert [illegible], ex eo, quod [illegible] homo mortalis sit, quod [illegible] ipse sit mortalis, non sequitur, [illegible] immortalis ab [illegible]

Caput 3um

Ex incompletione praetensa in personalitate divina non probatur impossibilitas Incarnationis.

Urgentius 26

Impossibilitas huius mysterii ex eo, quod personalitas divina post unionem hypostaticam videatur sequi ex parte personae aliqua incompletio, quae imbuunt imperfectionem indignam Deo, illam autem sic probant: quando componitur unum ex parte cum [illegible] incompletum, ex entibus completis solum resultat unum per accidens, atqui personalitas divina [illegible] cum humanitate, ergo personalitas divina est quid incompletum [illegible] unionem hypostaticam probatur quia quando [illegible] pars dicitur incompletum, quando componit cum alio est pars, ergo quando cum alio dicitur incompletum, cum sic personalitas divina componat cum natura humana, ergo fuit pars cum illis atque adeo quid incompletum.

Angelicus 27

Utraque ergo [illegible] articulo 6o [illegible], ubi non hanc incompletionem, quia humanitas [illegible] in [illegible] esse completi verbi divini, ut autem personalitas [illegible] incompleta debebat [illegible] humanitatem in communi [illegible] esse incompleti solum: sic subsistentia creata incompleta est, quia non trahit in communi solum [illegible] complementum naturae, sic etiam [illegible] est incompleta, quia non [illegible] solum actum: cum ergo personalitas [illegible] humanitati solum esse complementum

personae Divinae, inde redditur omnino immunis ab imperfectione incomple-
tionis

28 Atque responsio universalis percipitur: nam personalitas Divina
non trahit naturam humanam in lineam suam praedicamentalem Divinorum, cum natura
humana non intelligatur inde Divina, vel natura humana non venit in lineam
totius ex completi personae Divinae, itaque quod personalitas Divina sit complemen-
tum Divinae naturae, per accidens est innotescere ad complendam et terminandam naturam humanam
quae ab bono [illegible] trahit, etiam si illam non identificaret: quod non tollit
incompletionem resultantem ex lineae cum natura humana: quod aliis rationibus expediri
debet, s. salvis Clausius apparenti

Cardinalis de Lugo [illegible] docet, quod
29 persona Divina non contraheret incompletionem ex unione ad naturam creatam, quia incom-
pletio potius desumitur ex ordine ad componendum unum per se in ratione naturae, ~~[illegible]~~
~~ordine ad componendum unum per se in ratione naturae~~, non vero per ordinem ad componendum unum in ratione
suppositi: unde si persona Divina posset uniri cum natura creata, unum per se
componens naturale foret quid incompletum, non tamen est tale per hoc quod posset compo-
nere unum per se suppositum Divinum, ratio, inquit, est, quia componere unum in
ratione naturae est componere per modum actus et potentiae, quod dicit incomplementum; compo-
nere vero unum in ratione suppositi, solum est esse completum, quod praesupponit esse quid
completum: ergo si persona Divina componeret unum in ratione naturae, foret incompleta, nec
tamen est, si componat unum in ratione suppositi

30 Contra tamen: nam cum persona quae non contra-
hat [illegible] et suppositum naturae, [illegible] apprehendo [illegible] quod [illegible] entitas
[illegible] completa, quae [illegible] unum per se, sive in ratione suppositi, sive in ratione naturae
[illegible] incompleta in [illegible] [illegible] valet actus [illegible]
[illegible] cum sit ultima actualitas, quae trahitur non: quod [illegible] est incom-
pleta, quia actus, personalitas, qui actus est incompleta est, [illegible] quod [illegible]
Dici

dico, quod aliquod completum potest afficere unum per se in ratione suppo-
siti, et negamus afficere unum per se in ratione naturae, nullum enim … ne
adaequate distinguimus inter utramque: quia haec ratio … vitatur incompletio
ex. per personam divinam supponere animae cum natura creata

Ad illationem dico … 13o 31

secus quia divinae personae sicut completae in ratione suppositi divini existunt
completum non est in ratione suppositi … et huius quale est completum …
hoc ideo admitti debet incompletio aliqua, si vero respectiva, qua officere
nequit divinum completionem infinitam. Haec doctrina clara est. Et ista quidem
si vertere potest cum … entium per se, sed quod cum illo … admit-
ti nequit, ex eo sequeretur, quod ex duobus entibus completis fieri potest
unum per se, ut ex hoc et Angelo potest fieri unum suppositum per se, quod
nemo admittet. sequitur etiam posse animare animam naturae divinae Ange-
licae i. hunc, quamvis natura divina completissima sit, in ratione naturae divinae, non completissima
in esse divino et humano. divinum … potest cum alio afficere
unum per se, propter rationes easdem

Pro responsione istius dubii noto 1o, aliqua 32

verum et realem distinctionem reperiri inter divinas personalitates, et non est indi-
cabo utrumque casus sequentis. noto 2o, ratione istius distinctionis fieri, quod naturae
Creatae unitatem faciat solum personalitas divina et non natura … quod
unitatem personalitatis, et non persona ut talis: sicut unitatem etiam faciat natura
quam … personam in Verbo. noto 3o personalitatem, quae identice completa
est, … completam, cum quod est abstractum personalitatem divinam, eam
quasi … in divina natura, … essentialiter … ut dicitur …
ipsa personalitate, unde si persona divina ut talis uniret etiam cum natura
Creata, non fieret unum per se, sed per accidens, ut fieret si uniret naturae Angeli-
cae, et humanae, at si uniat sola personalitas, et identice completa potius
et natura, quae abstractive non completa est, efficit unum per se in ratione suppositi

significandi communia personalitas, quae completa est, non tamen ut est completa, sed solum quod tractatur actualiter ipsarum naturarum creatarum; cuius ratio ex dictis facile

deinceps infertur

83 ex hac doctrina quod verbum divinum sit complendum talem naturae, hoc autem stare nequit cum doctrina tradita supra n. 22, illam scilicet quae personalitas sit quae unitur non est completa, erit incompleta talis naturae sed sit talis naturae, mutabitur per unionem: quod probatur maior, nam ea quae fuerint non completa erunt complenda per unionem, cum incompletio sonet sit relativa completionis, atqui si complenda sit, debet esse incompleta talis naturae: ergo si personalitas divina non est completa, debet esse incompleta atque adeo non immunis ab imperfectione mutabilitatis

Respondeo negando illam. cuius probationem nego maiorem

84 nam personalissima completa est, sive est persona divina, ut est extra dubium, quare non sit completa talis personalitas in esse suppositi divini, sed humani, quod posset denotari incompleta et complenda per unionem, adhoc ergo opponerat, quod se haberet aliter in esse personae et quando vox personalitas divina significat illud abstractum, non contra significat incompletionem, sed non completionem quae stare potest cum negatione incompletionis positive scilicet nativae, et cum perfectissima completione. Ut clare cernitur in hoc abstracto humanitas quae tamen significat omnino completam in esse naturali, licet illam non significet, ut completam: cum quo adhuc stat, quod illam non significet ut incompletam, sic ergo falsa erit significatio, quod pariter evenit in conceptu personalitatis

ex hac doctrina facile est

85 est solutio ad argumentum factum n. 26, cuius nego illam: ad probationem nego absolute maiorem, quia scilicet ideo ostenditur falsum, quod natura completa per suam subsistentiam equidem potest venire in compositionem entis per se cum alia hoc: ergo licet personalitas divina sit completa per naturam divinam poterit venire in compositionem entis per se in ratione suppositi unde, quae diximus n. 30. ad probationem dicendo maiorem quae parte ad

Tu

inclusus melius s. deberius sequeat dicat incompletus, quando maj(or) au-
ctus [illegible] nego maj(orem), huius solutionis veritas propriatur
in minimo ex Deo et Creo, in quo Deus pars [illegible] ad
illud totum, quale illud sit, et minorem nullam [illegible] inc-
pletus, q(uia) illud totum [illegible] maj(orem) perfectionem, quam solus Deus ut medius
q(uod) ea pars ex [illegible] dicat incompletus in qualibet parte entis
q(uod) [illegible] illam [illegible] inaliquo

Cap. 4um

Ex unione unius personae ad naturam humanam non sequitur incarnatio totius Trinitatis

Hoc argumentum 36

quod examinandum suscipimus, [illegible] impugnat politicam [illegible]
de Deo [illegible], quam arguit [illegible] fidei, quae credimus solam [illegible]
personam assumpsisse carnem, non vero totam Trinitatem; arguimus hoc [illegible]
[illegible] personas divinas incarnatas fuisse, vel nullam, [illegible]
[illegible] incarnatam unius personae, quod negamus

1o ex identitate 37

naturae divinae cum tribus personis. illa persona, quae unitur naturae humanae est idem cum
essentia divina, quae essentia est idem cum qualibet alia persona: ergo si una persona
unitur, uniri debet etiam natura et reliquae personae, consequenter tota trinitas 4
incarnatur. [illegible] hoc ipso, quod uniatur personalitas, debet uniri
quod est ipsa personalitas, sed natura est aliquid, quod est ipsa personalitas; ergo
etiam debet uniri natura. item natura est aliquid, quod est persona Patris, et
[illegible] debent etiam uniri tales personae [illegible] personae uniuntur
s. nullo, [illegible] non uniri [illegible]

2o [illegible] attributorum 38

Divinorum et personarum cum esse [illegible], ut negavit videri
[illegible] attribui, aut una persona sine alia, ut [illegible] Theologum

q eadem identitas essentiae quae requirit unitatem unius personae quae unitatem
ritigit [illegible] sub et ista persona [illegible], tam quod [illegible] in nullo pacto
in praesentiam [illegible] quia visio [illegible] maxima visionis
requirit videri una persona sine alia propter identitatem [illegible]
requirit vivere una persona sine alia, tam etiam quod visio debet videre
totam, quia est [illegible] quod habet ad obiectum ut est in se: at vero quod
etiam [illegible] ad personalitatem ut est in se: quia etiam visio videt quae persona
est et [illegible] totam trinitatem

Quo non quaelibet operatio personae divinae
39 est communis toti trinitati propter identitatem [illegible] quaelibet actio debet
esse communis etiam propter rationem eandem. Probatur [illegible] quaelibet actio personae
divinae est actio [illegible] illius personae, quae terminat operationem ad extra: quia
si operatio ad extra communis est etiam [illegible] communis actio. Probatur non
ratio [illegible] personalitate [illegible] specialiter magis depen-
denti ab illa [illegible] specialiter [illegible] includit actio ad extra [illegible]
[illegible] actio [illegible] communis toti trinitati est etiam communis operatio:
quia si in hac [illegible] incarnatio [illegible], illa debet esse communis toti trini-
tati, at quod actio [illegible] persona divina incarnatur [illegible] nulla.

[illegible]
40 loquimur nos ad [illegible] potius [illegible] de [illegible]
illa [illegible] inter essentiam divinam et personalitatem de qua disputant
theologi ad [illegible] de trinitate: [illegible] identitate reali [illegible]
actuali inter relationes ipsas, et naturam divinam [illegible] doctrina fide, docent etiam
omnes theologi requirere [illegible] essentiam divinam et [illegible], seu persona-
litatem, [illegible] realem, et [illegible] actualem et [illegible], [illegible] etiam [illegible]
[illegible] inter illa, quae [illegible] reali actuali [illegible]
[illegible] plures [illegible], et [illegible] plures, [illegible] eadem
[illegible] in [illegible] ut [illegible] et [illegible] summe
una

unica, quae valet pluribus personis, quia est natura, et a parte rei verificandi
praedicata divina, qualia sunt generare, non generare, generari, non generari.

Inhaerendo 41
fere dicere virtualiter admittendo dubium est, non propterea, est tamen [illegible] modum explicandi, mihi expeditior videtur, [illegible] quidquid dicant
quaerere, dixi quod determinare: ubi docet virtualiter distingui aliud non est
quam hoc, quod sit una praedicatio realiter identificata cum alia realiter ab
ista distinguatur, non simpliciter, sed cum aliquo, atque quod natura divina realiter
virtualiter distinguatur a filiatione, aliud non est, nisi quod ita filiatione [illegible]
identificatur cum natura, non identificatur realiter cum paternitate, cum qua natura
identificatur: verum hanc explicationem [illegible] simulatis [illegible]
relationibus trinitatis, [illegible] aliquid [illegible] in sua capitulo
in ipsis sit quod hic dicto virtualis [illegible], quia hic debet explicari [illegible]
de alio genere virtualis distinctionis, quod hic virtualis distinctio [illegible]
innotuerit ex simulatione [illegible] trinitatis, quod [illegible] et [illegible] explicari
aliud [illegible] non est loci [illegible].

Repetita haec sit [illegible] ratio [illegible] 42
non obscure [illegible] cum ex incarnatione unius personae, non sequatur incarnatio totius trinitatis, id est, non in tota trinitas incarnaretur, quamvis quod
in persona assumente carnem non concederetur [illegible] personalitatem, et naturam, sed intercedit distinctio haec virtualis, [illegible] sequitur ex incarnatione unius incarnatio duarum aliarum: [illegible] cum aliis personis
incarnationem [illegible] identitatem cum natura ut docuit argumentum n° 37: ergo [illegible]
virtualis inter naturam et personalitatem non sequitur incarnatio totius trinitatis. [illegible]
non virtualis distinctio, quam supponimus inter naturam et personalitatem, est distinctio [illegible]
[illegible] in tertio: [illegible] etiam [illegible] persona incarnaretur, et incarnatio [illegible]
[illegible]: quia [illegible] alia persona [illegible] in natura, [illegible] realiter est alia
persona: ergo ex incarnatione unius non sequitur incarnatio aliarum, quae ipsae
realiter distinguuntur.

Unde licet sumptus post n° 37 est disparitas,

43 est idem identitate reali actuali quando agit, est idem etiam identitate virtuali, neque negat: i. alii illa persona est idem cum natura non quo negat, est idem cum natura in te producto; neque deinde loquitur ad eius sensu; disparitatem est tibi agit et natura loca. Ad quod est 1° natura

44 agit ut melius declaravimus supra: probat ergo evidens esse sine ratio- nibus, una persona sine alia, immo et cum attributis sine ratio ut ex loco dictum in nostra doctrina, alibi etiam neque pendens productio omnino actu, natura loquitur, utraque persona satisfacit ex summendo dis- paritatem contra etiam et unus ex natura divinitatis virtutis respectu sinistro, haec quippe distinctio deservit ad probanda ex parte opposita et non intentionalia, ut sit producens, producentem; non est ad intentionalia priori talia, ut sit cognoscens, non cognoscens ergo stare potuit, quod actio attingat totum obiectum quod ipse totum, et quod unio non afficiat ipsum totum quod ipse totum, nec distinctio virtualis disparandi probatur non intentionalibus hic disparitas est tibi ex integro siline dicenda sit.

Ad 3um quando agit et neque loquitur probat, neque agit; haec est

45 propterea non dicit actionem aliquam ex parte extremi, quod est tamen si simpliciter natura afficiat aliquam actionem, ut hoc principio, notamus quod natura potest sumi active, passive, seu pure talis, natura active dicit actionem per quam producunt unio ex natura naturali, et hic actio operatio est, communis toti trinitati. natura passive est ipsa unio, quae residet in humanitate. natura pure talis est etiam unio quae, quod nullam pro- nuntiat. unde natura active dicit operatam, et actionem ad extra communem aliquam trinitati, natura vero passive, ut complet naturam termi- natam persona est terminus, cum fiat per eius ipsum personam. hac ratione tres personae dicuntur incarnari, hoc est generare ad extra illam

illam aliam, per quam fit incarnatio, sed non dicunt incarnari, quia fuit
solum terminat natura creata per effectum unionem gratiae. Quare omitto
mam et dignus mam: nam potius dependendi effective dicuntur
Verbo mam pure traditive, neque mam ut ex dictis videtur ...

Cap. 3um

Relationes personales non repugnantia ad incarnationem

Dicendum est 46
fuit multis, quam dicendo quam obiici solent ex parte relationes, tamen
impropositio illam ad eam quam persona divina dicitur improprie iam
diximus, cap. 1° nunc et solam addo instantiam, quae urgeat dicta
Thomam non tradere, nam relationes personales in eo similiter
personalitate divina: quae relationes repugnat incarnatio, argumentum
quod subsistit et tamen non communicatio, vincet ... unum pro
se, sed mam impropriatem relationes personalitates divina quod
mox: nam improportio inter subsistentiam et actum ... quod
tunc in divino ... personalitatem et tamen dat illam
dicitur, quando ... improprie ... et alias ... proportionem
improportio dat ... repugna ad incarnationem

Dicendum ...
... et ... mam, neque etiam, quod improportio inter relationes
et actum ad effectum unum per se ... ex dicta generi ...
... ex ... tamen ... Corpora, cum quo ... unum
per se: improportio solum adde ex eo, quod non ...
... quod requirit ad ... unum per se, nempe in ...
... non ... humanitatem ...
... et illa ... ad hanc in-
... requirit ad ... per se. ...

mar ē impropriatio ad hoc unit subjectum et actum, qui unit naturam humanam et personalitatem divinam.

Quia repugnat Caput ex parte humanitatis

48 desumitur ex defectu subsistentiae; etiam si humanitas posset esse unita personalitati divinae, posset esse absque sua subsistentia, sed nequit esse sine illa: ergo. Minor probatur, si humanitas posset esse sine subsistentia haec dependenda erit ab humanitate, cum nequeat esse humanitas sine eo, quod est identificatum cum ipsa: atqui distinctio subsistentiae a natura incognita fuit antiquis, ergo illa.

Praeterea minor nunquam negatur: quia licet maior et tamen

49 ignotam fuisse antiquis theologis, distinctionem quam reperitur inter naturam, et subsistentiam, sicut incognita fuit ipsa subsistentia et personalitas, immo et vox ipsa hypostasis, usque dum nobis innotuit mysterium Trinitatis. ex similiter per idem mysterium innotuit nobis distinctio subsistentiae a natura, sicut cognita fuit exacta divinitatis, sub tribus personalitatibus, quae inter se distant realiter, et identificantur cum una natura; quod magis ignotum fuit Philosophis ergo quod illis incognita fuerit distinctio inter subsistentiam et naturam non arguit indistinctionem illarum, sicut non infert impossibilitatem Trinitatis ex hoc quod eidem fuerit incognita possibilitas.

3a repugnantia

50 ex parte humanitatis oritur ex amissione propriae subsistentiae; nam humanitas carens propria subsistentia semper erit in statu violento: ergo si miraculum perpetuum, non potuisset humanitas uniri personalitati divinae in perpetuum, atque adeo Verbum assumptam humanitatem aliquando dimitteret, quod repugnat praxis fidei. Antecedens probatur, quia status violentus est, quo subjectum caret aliquo, ad quod habet appetitum connaturalem, id est quod exigit connaturaliter; sed humanitas habet innatum appetitum, exigitque connaturaliter propriam subsistentiam qua privatur: ergo erit semper in statu violento.

15 Praeterea cum humanitas

partis aliquam violentiam cum status naturalis quem habet sit appetitus
id quod illi melius sit, et desiderabilior appetitu elicito, siquidem
compositum dessinit subsistere creatum per naturae subsistentiam divinam, quae sine
fine perfectior est. addo ergo hanc violentiam non abesse per petitionem
unionis: violentiam enim appetitus non est, si relinquat locum quidem violentiae
illius, vel si specialis quidam concurrit, nec repugnat inclinatio in
aqua quae ingenium concurrat calido exprimere, cuius haec respondet
probatur est.

Vilonus aliter respondet propter, et melius 52
nomen suum. ad formam omitto maiorem et distinguo minorem, exigit destruere
propriam subsistentiam nego minorem; exigit illam adaequare, concedo maiorem
et nego consequentiam, quia subsistentia exigit quidem subsistentiam aliquam aeternam,
quia quaelibet in partibus habet exigentiam quasi conditionalem;
hoc est, illam petit ad defectum alterius, quae si melior sit satiabit
appetitum naturae, quae conformiter eam accipit pro illa, cum ipse talis
exigentiae aliquam. quod satis clare explicari potest exemplo materiae
quae appetit partes substantiales, quia appetitus absolute est ad aliquam
formam et quasi conditionate ad quamlibet, id est violentia ferret materia absque
omni forma, sed satiatur appetitus illius si habeat unam formam ad defectum alterius
et conditionalis si habeat perfectionem ad defectum alterius minus perfectae
sic etiam appetitus naturae humanae subsistentiae et propter hunc violentia
non esset si subsisteret per personalitatem divinam.

Caput 3. Tertium

Personam divinam incarnatam fuisse fides catholica est

Ut hanc veritatem clarius innotescat, indicandi sunt errores qui versantur circa 53
hoc mysterium, quorum primus est Iudaeorum spectantium adhuc adventum

mentem ipsius permitti. Hic est Apollinaris; cui obiecit Athanasius docens quod verbum solum assumpsisse ex virgine corpus sine anima, ad cuius vices supplendas Deus subrogaretur, unde non est assumptus homo, sed sola caro, quam veluti anima inspirabat Deitas.

3us fuit

94 error Nestorii, qui, ut constat ex dictis asserendo duas in Christo ad-mittebat personas Catholice existimans; existimans autem non posse sistere pluralitatem naturarum cum unitate personae divinae et humanae docebat haeretice ibi solum intercedere unionem affectivam per affectum communem, non est physicam aliquam naturam cuius damnant [illegible]-matum dicitur quod Deus ex virgine natus, postea quod nobis et filius.

95 4a fuit error 4us Eutichetis, qui ut evitaret in dicto Cal-cedonensi statuebat in Christo veram et realem unionem personae divinae cum natura humana, dicebat Deum ex hac unione confusionem naturarum, et condemnabat haereticum in Christo esse duas naturas divinam scilicet et humanam, haec autem confusio naturarum, quam asserebat Eutiches, videtur fuisse ipsi [illegible] non in divinam [illegible], docebat esse post unionem in Christo unicam naturam, et carnem illius non esse nobiscum, aut consimilem substantiam, sed diversam. postea vero ex eius discipulis dixerunt aliquid ex deitate et humanitate fieri tertium. Sed alii unicam naturam sicut ex corpore et anima fit una humana; alii fortasse forte unicam naturam qualis fit in mixto, cui convenient ea, quae divinitati et humanitati seorsim tribu-untur.

Error 5us fuit Monothelitarum de quo dicimus valde consequens

96 est opinionem ipsorum haereticorum confusionem, hic videntur deducere ex 6a synodo generali ubi Macarius Antiochenus huius erroris per-

Oppugnatum obstabat huius fidei confessioni 1° quod supponit in Christo
duas naturas integras et distinctas; 2° quod Christus admiserit im-
perfectiones; 3° in Christo non esse nisi aliquam voluntatem humanam, quas omnes
supponebant esse contra voluntatem divinam, [illegible] voluntatem divinam, hoc est [illegible]
illius per quam natura humana applicabatur et dirigebatur ad suas operationes
quas Graeci appellabant Theandricas, seu Dei viriles, quae oriebant
ex actualibus voluntatis imperantis, et dirigentis humana membra
quae in illis exercebantur. Communis Catholice admiserunt in Christo
duas naturas et Christi compassiones [illegible] quoad praxim alteram
in eo quod nullas admiserunt in Christo actiones, aut passiones impe-
ratas ab actualibus voluntatis. Vide Wadingo disp. 4 n. 13

Contra hos ergo §7
et alios minorum nostrorum errores fuerunt veteres Catholicorum [illegible]
[illegible] assumpsisse filium nostram humanam naturam corpore et anima ratio-
nali [illegible] cum [illegible] nobis, ita quod in una persona duas sint
naturae non affective solum unitas, duasque esse naturas et non confusas sub
eadem hypostasi [illegible] voluntate divina et humana, ita quod quaelibet
habuerit suas actiones distinctas et imperantes, quae voluntas humana
carnem exercitio suarum operationum

Sed porro initio veritatis vide §8
quod verbum caro factum sit, satis probat Catholicorum ex divina auctoritate
quae principalia est in sacris literis. Ethnici vero suadent ex motivis
credibilitatis nostrae fidei ex oraculis Sybillarum apud ipsos maxime
celebratis, ex miraculis tam Christi Domini, quam discipulorum, quae
testimonia sunt etiam apud ethnicos scriptores, demum ex [illegible]
[illegible], de locis a quibus petenda sunt quae [illegible]
runt scripturarum interpretes, quae ex veteri testamento [illegible]
[illegible] conficiunt [illegible] evidentes [illegible]

Galatinus qui a se auctoritatem ad hoc .1. ex scriptis eorum traditionibus

supponit

59 Haeretici contra quos insudandum est per Concilia ubique patrum Catholicam veritatem impugnantes, quod Verbum assumpsit naturam humanam et non solum corpus, sic probant, tum quia Scripturae loquuntur de Christo ut de vero homine, sed non est verus homo si non assumpsit animam; neque enim est compositum humanum absque praecipua compositi parte: quod Verbum non solum assumpsit corpus sed etiam animam, tum etiam quia Christus de se dicit animam afferens tristitiam quod humanam non gerebat veram animam. per hoc ex eo quod animam Divinam tantum Catholica non probat.

Rursus quod non in Christo non sint unita

60 solum affectiva, sed personaliter, ut sic unita natura humana absque confusione illius cum Divina, sic probant et ex locutionibus Scripturae in quibus clare dicitur Christum esse verum Deum, et Dei filium, quod nunc negatur cum unio solum affectiva, sic loquitur Paulus ad Rom. ex quibus est Christus secundum carnem, qui est Deus et homo. Thomas dicit Dominus meus et Deus meus, sic etiam loquuntur omnes patres contra istos haereticos, quod vera unio actualiter est inter personalitatem Divinam et naturam humanam, sed etiam probat ex eo quod non sequitur confusio naturarum, ut iam ostendo.

Et quidem valide

61 obviant ergo isti Eutychetis naturae Divinae, et humanae confundentes desumpta enim ex Dei immutabilitate, nam si Deus converteretur in aliam substantiam mutaretur, quod sic immutabilis est, converti negatur in aliam substantiam. ambo ita quod ad conversionem debeat includere mutationem ut supponitur ex Philosophia sic legitima est, praeterea natura humana in Christo Deo debet esse eiusdem speciei cum aliis quia sic genitus est ex semine David, et ut filius beatae Virginis sed talis non fuit sicut haec natura humana eiusdem speciei quod enim probat natura ut ille filius genitus ex matre, nec tamen seminis generatione

debet

debet ee p(er)ficere sibi p(ro)venienti et [illegible] non indiget nam nobis sibi
non esse p(er)ficere filius Beatae virginis

Denique in p(ro)posito [illegible] 62
ut volens fiat et etiam haec satis colligitur ex n° 99 et ex cap. 26
Matthaei ubi ait Dominus: non veni facere voluntatem meam, sed eius qui
misit me Patris, et alibi non mea, sed tua voluntas fiat [illegible] voluntas
[illegible] voluntatem [illegible], quam volebat [illegible]
habuit [illegible] duas voluntates, quod [illegible] negarunt [illegible]
[illegible] spiritus [illegible] Dominus [illegible]
[illegible] fiat [illegible]

Utrumque fide tenemus ex [illegible] 63
[illegible] Patribus ac Romanae Ecclesiae [illegible], quod [illegible] Divinus
per [illegible] carnem sibi univit hypostatice naturam humanam, ita ut una persona
sit Divinus qui sit et humanus absque naturarum confusione, sed unione
[illegible], et [illegible] hypostatica [illegible]
[illegible] quod nos catholici tenemur admittere

Disp. 2a

De incarnationis cognoscibilitate

Caput 1m

Utrum possit cognosci evidenter possibilitas incarnationis.

ad [illegible] 64
[illegible] 8° [illegible] rerum cognitionem [illegible]
[illegible] positiva quae [illegible] formam [illegible]
[illegible] esse pole, [illegible] formam [illegible] a priori [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] a priori [illegible] negativa

[illegible], quae nimirum notas aspicit positivas rei, quam eius in[illegible]-
nat, quaerens quidem quo patitur abducendo [illegible] solum de-
pro quam non mere ex parte et [illegible].
Noto 2o similarum [illegible]
65 [illegible] ad [illegible] Cognoscibilitatis, 1o quatenus solum respiciat pro
[illegible] unius [illegible] Deum et non creaturas sine [illegible], aut [illegible]
assumentis [illegible]. 2o quatenus respiciat [illegible] in Carne [illegible] Verbi
hoc est 2ae personae trinitatis, non vero [illegible] 3o, quae ratione plus requirit ad
[illegible] quam ad [illegible] loquens. [illegible] solum requiritur loquendo de ipsa
[illegible] solius, ad [illegible] vero loquendo de mysterio trinitatis [illegible]
loquendo longe difficilior sit, quam altera plus requirit ad [illegible] quam ad [illegible]
Noto 3o.
66 Loquens evidenter debere esse illatam ex aliis, iuxta veris, certis et evi-
dentibus, ut loquendo ipse evidens sit. Cum hoc autem [illegible] stat, quod [illegible]
[illegible] loquens circa eximiam Capacitatem intellectus Creati, [illegible] 17, 24 [illegible]
hic [illegible] [illegible] impossibile sit ad illas [illegible] assequendas, [illegible]
[illegible] loquendo de mysterio trinitatis et [illegible] Cor[illegible] theologiis, sit
aliqua [illegible] tantae excellentiae ut non solum ea non assequatur intellectus creatus
[illegible] quod sibi [illegible] [illegible] illa manifeste impossibile ut de eodem
mysterio [illegible], unde [illegible] demonstrare de impossibilitate
talis [illegible], non [illegible] ipso demonstrato sit, sed quaedam talis existimative
[illegible]
[illegible] mysterium [illegible] loquimur. De [illegible] solus
Creato homo, aut Angelus [illegible] de [illegible], an vero ille in-
[illegible] aliquid, [illegible] supernali [illegible] mysterium
incarnationis [illegible] [illegible] de quo loquendo [illegible]
in hac [illegible] et [illegible] dicemus de [illegible] quae
mar

mar. e diffic. intrinseca

Sit 3a propositio: impossibile est, quod intra creaturas sive 68
de mysteriis positivis de mysterio incarnationis possibili sive ante, sive
post revelationem de mysterio trinitatis, ita ut theologi videlicet
asserunt. nam tales demonstrationes deberent fieri per conceptus intuitivos et infe-
rentiales positivos per conceptus abstractivos et rationes, sed neutro modo fieri
valet quod maior certa debet esse, utique deus ostendat mysteria cognoscendi
homini obiectum evidenter. probatur maior: quia unio intrinseca et hanc nequit clare
cognosci absolute creato vel posito, aut quia species impressas aut pariter
quia nequit cognosci clare per conceptus abstractivos, aut intuitivos [illegible]
probatur quia neque species impressa unionis, neque species alia illius
posterior acquirendi absolute creatis: utraque esset [illegible] supernaturalis,
altera quia immediate dicit supernaturalis, altera, quia eius aliquo supernaturali
mixta quia unio hypostatica nequit cognosci clare absolute creato. patet hoc quia intrin-
secum est impossibilis species supernaturalis: quia si absque specie determinata ad
obiectum impossibile est cognosci clare: dicitur hoc illius sit impossibile intra creaturas sibi
relicto species de unione intrinseca et hanc impossibile erit demonstratio
positiva de possibilitate incarnationis quod clarius ratio exercendis [illegible]

Quaeritur 69
nequit ratio aliqua ostendi impossibile mysterium incarnationis verum
et impossibilia de mysterio. [illegible] nam vera videtur impossibilia de mysterio
requirunt praemissas quae infallibiles sint et clarae ut excedi [illegible]
suppositum, sed nequit dari praemissa vera [illegible]. dubitatur ergo hic et non
positivas quod ratio nequit ostendi positive. maior probatur 1o ex solutione data
dubiis. antea quia argumenta facta contra aliqua mysteria positiva. 2o quia [illegible]
documenta incarnationis facta esse contraria est illius non esse impossibilis [illegible]

ostendi positive impossibilis quia tunc hoc ita, nam nequit ostendi positive impossibile, id quod non possibile est, aliquin sufficeret possibile ergo impossibile, sed incarnatio non est possibilis: ut patet iam certo pragmatice ergo nequit ostendi positive impossibilis, tum negatio facit impossibilis tam aliunde certo possibilis sit.

Resp. ergo 2°, intellectui sibi relicto evidenter
70 impossibilis demonstrare incarnationem demonstrare non vero supernaturalitatem id animae exprimit mihi in certum videri. tum quia non loquamur de una persona, cui tamen videtur demonstrabilis mutatio et aliqualis in persona ulla sibi unum parte; tum etiam quia si fere modo de incarnatione post revelationem intimatam, videtur etiam demonstrabile, quod unio futura erat in tribus personis per identitatem in natura divina si intellectui relicto existimaret, demonstrabilis foret impossibilitas incarnationis. an sibi

Quod deinde pro
71 quia intellectus sibi relictus deciperet unum infinitum Deus et hoc proportionalem ad unum infinitionem, cum non habeat proportionem alterius infinitionis, sed taliter unio afferret mutabilitatem et complexionem in entem per se Dei lumine naturae sit notum Deum esse immutabilem et simplicissimum, eidem lumine videtur
80 impossibilis talis unio videtur, etiam quoniam certum quia intellectus sibi relictus iudicaret per se notum, quod unio facta in uno extremo debeat esse in utroque, quod est tale extremum: ergo iudicaret impossibile, quod unio in fieret etiam in eo, quod talis persona est, tum sic sed talis persona in natura divina quae est eidem cum alia persona quia utique.

Dices 1a: ex principiis certum videtur
72 quod Deum incarnari esse possibile et hoc quidem independenter a principiis fidei: ergo intellectus sibi relictus iudicabit saltem esse possibile incarnationem: ergo

q negant eam censere demonstrative impossibile, etiam non demonstrative existimare. per hoc ultima, quoniam in ista, in qua sit iudicium comparabile de possibilitate obiecti, negant stare iudicium firmum de illius impossibilitate, hoc est destruere aliud s. apprehendere aliud

Respect aliud 73
est loqui de hoc mysterio independenter a revelatione divina et aliud loqui de illo per species relictas ex praeiis fidei, et quae sunt s. exercitus olim revelationis, verum quod est quod independenter a praeiis fidei exercitiis, possit incarnatio independenter, in quantum ab his praeiis talis possibilitatis comparabilis positive, non tamen independenter ab illis... talis excitantibus speciebus, per quas atque tactum hoc impossibilitate comparabile exeunt. de illius doctrina veritate amplius in a. cap. sequenti.

Dicitur 2o: stare potest, quod idem obiectum alteri videatur 74
evidenter impossibile, et alteri evidenter possibile: si enim mihi nam videatur impossibilis incarnatio, non tamen exinde exit impossibile demonstrative cum liber animus existat. atque probatur: nam de possibilitate, aut impossibilitate obiecti potest haberi duplex iudicium probabile... cuius alteri videatur probabiliter possibile, quod alteri probabiliter videtur impossibile: ergo etiam à paribus alteri potest esse obiectum demonstrative possibile et alteri impossibile demonstrative existimatum.

Respect omittendo antecedens quod falsum est si loquatur 75
de vero et obiectivo demonstrationis et evidentia, nam hoc mysterium adeo arcanum est ut viribus creatis se solo nullus possit efformare iudicium prudens de illius possibilitate, ut adeo nulli viribus possit apparere evidenter possibile. unde licet verum sit, quod possit quis ducere iudicare quod sibi evidenter sit possibile, cum de eodem alter iudicaret sibi evidenter impossibile, nihilominus de hoc obiecto vel alteri negant...

9

ad offerendam hanc demonstrationem existimatam omnis quod inter potest afferre iudicium circa hoc etiam cum iudicio stabiliendo assignat ut existimet evidenter: quod si de hoc mysterio iudicium afferri negat absolute loquendo ut omnis sciat sola dei quae infra non potest intus existimare illud evidentem posse, aliter evidentis in vera et obliqua demonstratione, in qua omnino repugnat, quod utrumque sit evidenter posse et evidenter impossibile, denique re discusso

itaque ... ne gratiarum n.º 69.

Caput III

Quid sit dicendum de cognitione ... circa possibilitatem incarnationis

Prima resolutio

26 dubium resolutionis pro solidi dandus est discrimen illud quod diximus n.º 63 de circumstantiis desideratoris circa incarnationem possibilitatis post revelatam trinitatem, si ex ingeniosis ..., in quibus alternis ... 2 ... 3º, quibus docuimus non posse probabiliter cognosci absolute loquendo possibilitatem incarnationis verbi, verum posse attingi lumine naturali possibilitatem incarnationis per extra primam impossibilitatem ex incapacitate naturali

27 ad ... naturalis ... operative mysterium trinitatis sub utraque ... verbo ... supposito s. non supposito revelare trinitatem

Altera resolutio.

28 sit, neque intus ... etiam angelicus neque lumine naturali notitiam ... de mysterio incarnationis. Sic accipio frequenter desideratum ... locutionem, in qua hoc mysterium ..., ineffabile absque creditur ... ... per ... ... nos docet incarnationem ... ... et ineffabilis deitatis et humanitatis ... unione ... ... synodo ... ... incarnationem ... mirabilem ... operationem, ... ad nos humani ... ... s. Dionysius de divinis nominibus cap. 2º ait Jesu in carne ... ...

apparitio et ineffabilis est sermone, quod etiam omni ignota intelligentiae
ipsi quoque antiquissimo Angelorum primatui. Ita Dionysius cap. 77
3. Leo sermone 9. de nativitate. Utramque substantiam Dei et hominis in
unam convenisse personam, nisi fides credat, sermo non explicat. S. Aug.
epistola 3.a ad Volusianum, fateamur Deum aliquid posse quod nos
agnoscamus investigare non posse.

In his et similibus locutionibus id 78
unum observandum occurrit, quod adhuc laudata testimonia non
loquuntur de inscrutabilitate huius mysterii in quo dicit unionem
Dei et hominis, quam sermo sit de speciali incognoscibilitate quam causat ex
tali persona unienda humanitati: et inscrutabilitas illius adducit expositio-
rae unionis. Plures itaque aliarum creaturarum; si quae hac unio ineffabilis et ig-
nota est ex se omni intelligentiae mysterium fragendum haec erit ignotum
erit cuilibet creaturae et loquitur negative creaturis intactis nihil aliquid no-
titiae affirmativae etiam probabilis de talis mysterii possibilitate.

Dicimus secundum haec et 79
talia testimonia ex parte possit dupliciter sexuata possibilitate loquuntur non
solum probabilis sed etiam evidentis de possibilitate incarnationis: nam si dicam-
mus sic eos loquutos aut potius dicere de ineffabilitate incarnationis quae exerc-
itus liber maneret offensus ad illius possibilitatem, et si dicamus de hoc
mysterium absconditum fuisse etiam supremo Angelo, non quia illud aliquid
negaret, sed quia impeditus fuit a Deo praevidentia, nec agnos-
ceret ut plures Patres tractaverunt de daemone.

Dicimus tamen et in primis haec ex parte solum non esse in illis locutionibus quas ex Divinis
legere, et Aug. dedimus ut ostenderemus stabiliter natura de dono 80
ex dicit ineffabilis occulta, incarnationis est evidenter expositio
quae idem exprimere illius ex eam: et talis erit haec responsio, praeterea

Cum artanus hoc dicat de incarnat. qq. mysterij magistris q.º 2º: nec frustra impediat Angelus consequendo hoc mysterium, quod ut vidimus superabat captum ipsius, nisi forte fuit impeditus, quod de ipso nunc nihil satis certum est quando loquitur de illius etiam eo tempore quo gratia fuit, in quo notitiam [illegible] posteriori speciebus [illegible] ex revelat. huius mysterij facto Angelus visionibus [illegible] visionis sit [illegible] illis [illegible] lumine nihil magis inaccessibile hoc mysterium quod eius possibilitas

Propositio. An talis Angelus habere potuerit
78 cognitionem dubitativam de hoc mysterio? ad cuius dubij resolutionem suppono ex uno certum, nimirum quod sit propter intellectum dubitarum [illegible] aut quaerit, iudicat de alio illud esse possibile [illegible] eius formam [illegible] opposita, nempe de illius possibilitate quo pacto negant inter theologos [illegible] de hoc mysterio ut dicta nº 70 et 71, aut quaerit [illegible] circa illius possibilitatem, vel impossibilitatem: quo pacto ex communi [illegible] Cardinalis de Lugo disp. 1ª sect. 1ª cum non nullis [illegible] Angelus habere aliquam notitiam de possibilitate incarnationis, dubitat quidem, [illegible] de illo unionis genere, quo fieret [illegible] divina

82 Dico 1º non repugnat Angelo habere cognitionem [illegible] de hoc mysterio nempe, quod in mundi illius veniat Deus, [illegible] [illegible] ratio, quia [illegible] quod [illegible] [illegible] ut experientia [illegible] non est unde repugnet Angelo [illegible] speciebus ad talem cognitionem, certe ego [illegible] non [illegible]

rade, nec visibiliter pole quod dant saltem in Angelo comprehensio hominitatis et hac supposita etiam comprehensio de incarnatione unius pro tanto prima alia

Dices 2° si Angelo illuminaretur cognitione de incarnatione, iudicaret illam impossibilem, si se solum prenderet ad essentiam impossibilitatis, casu quo internis non haberet experimentis quoad experientiam ad essentiam dei, pro prenda ex n° 70 ubi diximus apparere hoc mysterium evidenter impole intellectuato demonstrare solum existimata n. v.; ergo si ex illis pres existimative evidentibus negative internis quoad experientiam ad deum, inferet impossibilem incarnationem per hoc ex notione negativa quoad experientiam quam doctrina opinionem veram esse si formo sit de incarnatione unius personae trinitatis 83 + iudico pole

quod si diceres Angelum 84

non dubitaverunt impole hoc mysterium, quia cognitio se per experientiam sufficiens et diximus solutionem eius repugnare, nec quorum solutionum ipsi manet natiue pole, hoc est, non impole, dicam ergo deum pro ut dixi n° 73 ergo sit velle quod Angelus exhiberet quidem solutionem, sed pro speciem quae illos olim revelaret ipsi facit, imitato suis creationis de incarnatione futura, neque ex experientia sua huius pro modo Angelus sicut inferri posse esse repugnantia simpliciter unionis personae divinae custodimo ut ex dictis colligitur.

Cap. 3um

quid dicendum de cognitione incarnationis post quam revelare et praesto fuerit.

Loquimur de 85

non de cognitione haurienda ex fide de qua non est dubium, sed de naturali quae supposita revelatione s. affectione istius mysterii illud cognoscit, sit animae s. Angelo, et ante resolutionem praemittendo dubitatio ergo quid debere revelationem aliorum mysteriorum alicuius revelare, et quod 2° deus aliorum mysteriorum eius ortu non habet locum de incarnatione apparente tamen ratione si infert

esse s. personalis in Carne, ut infra dicemus: quo circulo aliquod mys-
terium deprehendere ad revelare illud. praemitti debet 1o: discrimen
inter statum huius mysterii eius quod revelatum praecedere, et eius
quod praestatur ex positione et actuali illius, et aliquid rae
cuius fore potentialiter intus potest inferre illius potentiam. 2o de-
bet praemitti ex genere revelatum de incarnatione, aliud quo enun-
ciatur, ut futura, et aliud quo enunciatur ut iam facta: nobis et
ut exclusa secundum antiquos, et Angelis ut exclusa

His praemi-
86 ssis inquirimus utrum an intellectus creatus possit assequi aliquam
notitiam de possibilitate incarnationis, non quidem per assensum fidei, quo
assentitur obiecto revelato, sed per alios discursus ~~[illegible]~~ naturales. Item
an facta iam incarnatione potuisset Angelus absque revelatione cognoscere
naturaliter hoc mysterium, nempe quod hoc individuum naturae humanae unitur
personalitati Divinae

In hoc sensu assero 1o, supposita revelatione huius
87 mysterii potest intellectus creatus assequi naturaliter probabilem et praevalentem
notitiam de illius possibilitate. Ita Philosophi communiter. Probatur facile, nam
praesupposita revelatione infallibili de hoc mysterio, habet intellectus in creaturis
aliqua ad quorum similitudinem designat ea, quae reperiuntur in Christo Domino
videlicet unionem substantiarum in unum suppositum et idiomatum communicationem: ergo
potest assequi mysterii possibilitatem, atque quidem 1o quidem exemplo, quo
utitur Athanasius in symbolo ex unione corporis, et animae, quae
verae et distinctae atque spiritualis immortalis et corporis mortalis
redditur extrema communicatio inter se plura. 2o apposito exem-
plo quo utitur S. Basilius homilia de nativitate Christi generatione unionis naturae
et personalitatis illustrat similitudine ferri candentis, in quo ferrum quasi
transeundo et intime penetrat ab igne, manet ferrum ad calorem

et lumen gloriae quo sit eleuatus, quem gloria est consensum caelae consequi
ner quia haec et similibus porrigit ex parte prudenter vniuersi et huius supra
naturalae:

Assero 2o nequeunt Angeli s. homo assequi certo incarnationem 88
prius quam facta est tunc, nobis naturalae, oppositum tenent Scotistae cum ...
Suarez in 4 disputatione 10 q. 8 nostra tamen resolutio probatur efficaciter
nihil est, tractatur naturali [illegible] nequeunt Angeli certo et infallibiliter venire
in notitiam incarnationis quia independenter ab speciali naturalae nequeunt
Angeli certo cognoscere incarnationem postquam facta fuit. antecedens probatur
quia licet opera Christi Domini adeo excellentia fuissent ut haberent magis
omnia colluctare vt. quodlibet dubitare cum Deo hoc, poterant sicuti
aliarum exercitibus supernaturalibus aut ex ipse Christus opera quae ego facio
et ipse faciet et maiora horum faciet, loquens de hoc iusto: quia ex
operibus nequibat Angeli certo venire in notitiam diuinitatis. neque
vnquam a priori hypostaticam virtute ipsa assequi certo nihil poterat, neque
per naturam sic totum concludat distare intuitu creato, ipsius operales
quia nihil erat ex quo Angelus certo cognoscat incarnationem

Assero 3o An= 89
gelus potuisse assequi prudenter et probabiliter incarnationem supposita
extra illius et praesupposita naturalae; sic [illegible] intenditur licet ad forent
ea illius, probatur nam Angelus comprehendit humanitatem illam, quae vni=
retur personae diuinae vt supponitur ex mente de Angelis: quia cognoscit illam humanitatem
carere propria subsistentia. cum sic sed hoc ipso potest inferre probabiliter
incarnationis mysterium ergo. probatur minor. quia supposita fide nostra de illo
prudenter inferret Angelus quod illa humanitas quam sine propria subsisten=
tia videt, sit vnita personalitati diuinae, licet non assequatur modum quo vni=
retur: quia cognoscit probabiliter hoc mysterium. antecedens probatur quia funditus possibiliter
est Angelo videre aliquam naturam substantiam propria carentem et hanc

Carentia illa, ad iudicandum prudenter, quod hic et nunc subsistat Di
na per Verbum etiam Cata; nam si de aliqua humanitate enunciandum foret
verum esse dictum quod si alicui sedat mysterium pro agendum pru
denter iudicabit proprium in hac humanitate

Quare effectum quod effectus
90 pertinebat ad praesentiam unionis emanantis in Cato, ut inde iudicemus
eam existentem de Christo illius effectus: et quod Angelus scientia alicunde
existentiam in Carne ea vidente habebat non eam carentiam subsistentiae fore
in Christo ut prudenter existimaverit, itaque de unitatem personalitatis diri
amus supponitur ex philosophia, ubi, qui dicunt subsistentiam dicunt subsistentiam
s. actuum subsistentiam dicere ex consequenti dicunt, quod subsistentia conve
niat ad praesentiam alterius unionis per Verbum Cata per hanc humanam
Carnem proprio subsistentia prudenter deducebat ad iudicium, quod tunc esset
applicat per subsistentiam Divinam sibi unitam

Dixi prudenter deducebat pro
91 iudicio non posse etiam Angelum certo venire in totum notitiam ex vi
huius motivi etiam stare potest, quod non experiretur miraculose
aliquid subsistentia et conservaret concursu supernali, et, si velit, etiam
emanatione ubertiori; imo s. stare potest quod conservaret per aliud
donum supernale, quod gereret vices subsistentiae et dicere non cognovit
ab Angelo quod ex speculatione subsistentiae, inde non potest inferre certo
unionem cum subsistentia Divina per Verbum Cata s. ex hoc quod dicit, quomodo per
talem unionem contingere poterat humanitatis carentia propriae subsistentiae et
ex hoc Cognoscitur carentia non habet Angelus medium certo connexum cum
una hypostasi et Cent, neque certo et aliquid formidine deducere ad
illam et prudenter talem unionem sui in Carne, inferre potuisset

Ad ecco 4°
92 ex omnibus praemissis dicimus potuisse Angelum inferre evidentem notitiam
de mysterio in Carnatione Verbi, quod operatione praeter miraculosa facta

in testificatione a licubus obd., inferunt evidenter tale objectum:
evidentiam esse, quod ... nequeat testificare falsum, atquin
quis vidit s. videre potuit plura vera miracula facta in testi-
ficatione incarnationis, quae probat mox: nam talis paralitico tribuit
Matthaei 9 ut sciatis, quia filius hominis in terra habet potestatem dimi-
ttendi peccata: vitam Lazaro restituit Joannis 11 ut sciant quia
tu me misisti, inquit, deque ipsius Domini quae haec vera mira-
cula ab Angelo cognita evidenter ducerent in notitiam incarnationis
a Deo testificatae per talia externa opera
Unde fit quod etiam 93
mali Angeli potuerunt inferre incarnationem ex miraculis
Christi eius eandem, adhuc tamen eam certo non cognoverunt propter
impedimentum a Deo sit, ne agnoscerent. hoc indicio probabilius habet
iudicat P. Suarez. nam ita videtur apud ... fateri in malis dae-
monibus ...: immo ex facto clare deducitur Matthaei 4° dum
ait si filius Dei es ... quo ... ... exponunt ...
... cum intra ... si cognovissent sic daemones nunquam
Dominum gloriae crucifixissent ... crucifigendum
quia illos latuit hoc mysterium Deo impediente ne agnoscerent
eum clare per tanta ex miraculis
Contra obstat quod Mali ... 94
daemones, ... qui se ... Dei ... [illegible]
... [illegible] ..., ... [illegible] ... quae ...
... [illegible] ..., ... ut ex pluribus ...
... Angelicus praeceptor ... 44 articulo
... daemon visis miraculis ex quibus ...
... Dei cognovit, ... [illegible]

verbum sero quo etiam prius [illegible] minime, quare prius
ostendere [illegible] eius obiecti cuius certam notitiam habebat
et quam audere desiderabat. Cap. [illegible]

Argumenta d(ict)ae praecedentis d(iluuntur)

d(ict)a praecipue
95 Sumitur 1 quod ostenditur contra dictam [illegible] 1o. nec
Angelus non potest assequi naturaliter probabiliter incarnationis, quare hoc my-
sterium supernaturale est, sed potest assequi plura supernaturalia naturalia
quae poterunt assequi incarnationem [illegible] a nobis n° 68. 2a. ma.
nam Angelus potest cognoscere [illegible] cognitione naturali; separata
accidentia [illegible], et alia huiusmodi; sed haec omnia supernaturalia sunt, ergo potest
cognoscere obiectum supernaturale naturali cognitione. 3° quia Angelus [illegible] naturali
cognitione [illegible] plura quam [illegible], sed
haec plura supernaturalia sunt; ergo Angelus cognitione naturali potest clare cognoscere
obiectum supernaturale possibile.
96 Ad primum [illegible] maiorem, quod mysterium supernaturale ut
[illegible] omitto maiorem, quod est hoc supernaturale; nego maiorem, in cognitione naturali [illegible]
mysterium non solum [illegible], seu impossibile ex qualicumque supernaturali-
tate, sed ex supernaturalitate [illegible]; [illegible] creatis intuitu appareat
impossibile; nego deinde maiorem [illegible], nego, possit Angelus ea obiecta
cognoscere [illegible]
[illegible] quod Angelus noverit cognoscere clare
obiectum supernaturale, hoc scilicet illud, nego [illegible] in omni et abstractiva [illegible]
distinguo, in se, nego; [illegible] omitto [illegible]. Ad 2m dato, quod
Angelus attingeret cognitione naturali aliqua [illegible], cognoscere obiectum
supernaturale; adhuc [illegible] non cognoscit, nec cognoscere potest hoc supernaturale

in spali, tam in ipsis ... supnalibus; imo, et solus ... sit aliquid vltra-id, quod nale e, quo aliud illud sit, ... ignorans. sicut Angelus ... colorum, de quo sciet nec objectum talem, nec cur sit obiectum visus.

objicies 2o ... 97

... n.o 88. obiectum supnale ... exstens attingit ... cognitione nali: ... evident ... mortale ... hac ... videt ... cognoscitiva ... a ... nullus ... Angelico. ... 1o ... cognitione nali attingit ... hoc ... in nobis ... operans: 2o ... memoria nali ... habitualiter gratiam, ... memoria cognoscit gratiam supnalem, quam ... 3o Angelus amans Deum amore supnali exprimit et cognoscit naliter, ... diligere supnaliter, ... cognoscit ... supnale dilectionem actu existentem ... non ... naliter expediri, nisi naliter cognoscatur, quod autem naliter experiatur, ... facile, ... rogatus ... Deum supnaliter ... respondere ... aliter ... sicut nobis ... Angelo

... 98

... ad ... a ... ex ... Thomas ... solus ... moralium ... gratia ... naliter sit, ... supnalem ... infundat in ... tormentum ... existimant

satis probatur. Resp. probari nego ant. supponi supernaturalis. Ut namque ex imo et nos ipsi experimur et saepe etiam cognoscimus, ut saepe nos diligam(us) Deum, et ex eo quod dilectio illa qua supernaturalis est, ipsissima supernaturalis sit hoc negari cognosci naturaliter; etiam quia cum supernaturale est, qui non continet

98 [illegible] aliquam entitatem naturalem cum alio supernaturali, cum naturale aliud idem maneat in ea si supernaturalis non existeret, atqui se illa hac inexistentia nequeunt cognosci naturaliter supernaturale aliud. ergo etiam eorum supernaturale esse non poterunt certo cognosci naturaliter.

99 Obiicies 8o. 3a eamque Domini Christus Dominus non solum scientia infusa sed etiam cognitione naturaliter acquisita cognoscebat unionem illam hanc cum unitate personalitatis divinae et hoc quidem evidenti notitia. ergo hoc mysterium est praeter potestatem evidentem cognoscendi naturaliter. probatur ant.: quia Christus Dominus cognoscebat se esse verum Deum et hominem, veritatem adorationem et intercessionem miraculorum, scribebatque se esse Deum de quo saepe oracula prophetae dilaxerunt. ergo si hoc agnovit naturaliter et evidenter, tota assequi potest hoc mysterium ex suo quod factum sit.

Resp. negando

100 ant. quoad primam partem, illa namque nequivit Christus Dominus naturaliter assequi se esse verum Deum et hominem, neque unionem hypostaticam sibi intimam intuens, ut naturaliter saepe [illegible] creatam, et aliunde creatura quidem et clara, ut supernaturali notitia sed assequuntur, quod nil substrahitur perspicaciae intellectus creati supra dominium; immo illam commendat, quoniam maior fuerit perspicacia et cognoscitivo vigentior, et si fas sit dicere impotentiam apparere debere dissarum in hoc mysterio superandum, cum autem meliori intuitu multum potentiae extra. Ergo hoc, quod cognitio creata Christi Domini naturalis non cognoscit unionem hypostaticam potius commendat, quam minuit efficaciam intellectus creati. Ad antecedentem probationem negare debet ant. supernaturalem [illegible].

101 Obiicies 9o. aliud intellectus naturalis ut inniitur perspicacitate naturali, et supernaturali potest attingere hoc mysterium clare, sed facta intelligentia perspicacitati aliud

actus huiusmodi: q. probatur maior: quia in hoc syllo, qq. unitur alteri, contingenter unitur
vne realiter dicta, sed huiusmodi unitur ibi contingenter q unitur vne realiter dicta
con naturalis e; et tamen attingit unz sup possibilitatem claue q ex sup. fuit in
Carnatus preter claue nec attingit cognitionis naturali. maior probatur quia conclusio theologica
deducta ex una premissa de fide et altera naturali naturalis est, et potest quia
sequatur debiliorem partem, sed hic actus e conclusio deducta ex altera premissa naturali
ut cernitur in maiori q e actus naturalis et adhuc attingit claue unz supernaliz

Resp. ex omnibus 102
maiori nego maiorem, probatur neo 1o omittendo maiorem et negando minorem, neque e
evidentiam talis con, cum maior illius syllogismi evidentiam non sit, sed tamen probabilibus
plurimis siquidem admittunt unz contingenter adunire, et adhuc negant
de quo realiter dictum abeximus q talis actus evidentiam non ee talis unz, sed
esto evidentiam sit. neo 2o nando maiorem, talis est actus supernalis e, cum requirat ex parte
premissarum aliquid supernale, quod parte requiri non potest ad aliquem actum mere naturalem, sed
actus futurum erat naturalis, q ex premissis naturalis, neque sequitur debiliorem partem evidentiae, licet
quod sit eiusdem rationis cum premissis moris conditionis quoad entitatem, sed sequitur partem de
bilem quoad vires illativas, ut e, non e demonstratio, sed verumtamen premissa de fide
sed e opinio, sed debet premissa evidentiam hoc ipso quod altera sit solum probabilis.

Obiicies 5o 103
Mysterium incarnationis ut pactum e, evidentiam e credibile evidentiam naturalis credibilitatis
credit, q ideo erit evidentem possibile evidentiam naturalis probationis illius, atqui superior e prima
de fide, probatur consequentia, nam id, quod e evidentem credibile, etiam e evidentem possibile, quia si
incarnatio e evidenter credibilis, etiam erit evidenter possibilis. atqui probatur, nam quod e evidenter
impossibile, evidentem e incredibile q quod evidentem e credibile etiam evidentem possibile
probatur consequentia, q bene valet ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis, q sed non sit evidentem possibile id
quod e evidentem credibile, non erit evidenter incredibile, id quod sit evidenter impossibile

Resp. nego 104
antecedentis negando consequentiam probatur nego atqui, ad cuius probationem nego antecedentis consequentiam, sed quod probatur
distinguo atque ad dialecticas proprietates, bene valet ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis
antecedentis, nego atque, ab opposito contradictorio, ut patet adoppositum contrarium antecedentis, ut
atque, sed in exemplo ipso, quod versamur, neque intuebimur, ad quod maior
ab hoc actu, quod e evidentem impossibile, e evidentem incredibile, adiltem, quod

euidenter credibile, e[st] euidenter possibile, et nota illae, constat negans ab opposito, nempe ab hoc acto, quod e[st] euidenter credibile, n[on] e[st] euidenter possibile adiditur, ergo quod e[st] euidenter impossibile n[on] erit euidenter incredibile, quam illam namque consequentiam quod bene valeat a contrario. q[uia] dicendo contrarius ad oppositum contradictoriam consequentis, et n[on] aliter. unde haec argumentatio legitima e[st], id e[st] euidenter credibile, ergo n[on] e[st] euidenter impossibile, non etiam haec, id n[on] e[st] euidenter incredibile: ergo n[on] e[st] euidenter impossibile, n[on] tamen valet aliter ut contingit arguere.

105 q[uia] rationes dictae sunt, quibus P. Bernal disp. et sect. 4a singulariter contendit n[on] posse Angelum cognoscere probabiliter exactam incarnationem postquam facta e[st], imo neque dubitare, aut suspicari existimans, Angelus negant cognoscere mysterium ... Humanitate ... subsistentia ... illi n[on] e[st] propriam subsistentiam creatam ergo negant probabiliter cognoscere exactam incarnationem postquam facta e[st], colligitur q[uia] ex hac cognitione nos deducimus istam probabilem et prudentem notitiam. ... obstinatus
... quando dicunt daemones dubitasse de hoc mysterio, nunquam dicunt quod introduxit hanc subsistentiam creatam negare: atqui hoc erat potissima ratio dubitandi quam reliquerunt: quod illius oblitus existimarunt daemones n[on] cognouisse talem negationem probat ... mortem, tunc quando ... dubitasset ... natus, tum quia ... concubuerunt daemones ... cognouisse ... ad quos libet ... quod si in quolibet alio hoc n[on] cognoscit negationem, neque in Christo n[on] cognouit illam, probat ... plura alia etiam corpora celata sit daemoni, ut celauit incarnationem, ut virginitatem matris, ... existimata ... quod etiam latuit talem negationem subsistentiae, ut mysterium ipsum ex integro sicut oluitur.

106 q[uia] talis negatio subsistentiae creatae quid supernaturale e[st], sed angelus negant cognoscere naturaliter aliquid supernaturale: ergo negant cognoscere eam negationem. probat ... modo, quo haec ... e[st] intrinsece ... subsistentiam supernaturalis ergo negant cognoscere lumine naturali. ... de negationibus philosophia ... quoad hoc ... ac de entitatibus positiuis quod si entitas positiua, quae sit indebita ... ut ... si ... creaturis, futura e[st] supernaturalis, cuius haec natura sit indebita ... supernaturalis erit.

107 Probat 3o quia Angelo ... repugnat ... humanitatem subsistentia creata, ac si ibi naturaliter existeret: ergo naturaliter n[on] cognoscit negationem subsistentiae, ... probat ... Angeli ... repugnat Angelo naturaliter

quasi

quasi vinculo illum, et humanitatem et subsistentiam illius: quod si Angelus nabat cognat per totum
ipsius cognet humanitatem et subsistentiam, atque sibi relictus ita cognet, cum attin-
gat illam humanitatem a qua mediante alias: quod etc.
[illegible] probat, intentum dico. adquirit 108
Angelo cum debitas species ad res mundi cognoscendas ex [illegible] mundi [illegible], non tamen
[illegible] ipsi debitas externas, sed solum ex dispositione Dei nolentis, quod Angelus
ignoraret res mundi visibiles, quo supposito sic arguitur, etiam si Angelus non videret
in humanitate Christi Domini subsistentiam creatam [illegible] videre poterat negationem [illegible] subsistentiae
quod non videt in humanitate eiusmodi negationem. [illegible]: quia potius [illegible] sibi [illegible]
talis subsistentia, quam ibi esse non [illegible], cum magis debita sit [illegible] ut [illegible]
illius, quam species de illa Angelo quod etiam si non videret subsistentiam [illegible] videret
negationem illius.
Unde tandem deducitur, quod Angelus neque [illegible] potest 109
cognoscere incarnationem existentem, etiam per hoc quod erat, nihil [illegible]
nabat [illegible], ex quo posset inferre prudenter talem [illegible], quia [illegible] inferri posset
ex [illegible] non subsistentiae [illegible], quam cognoscit Angelus [illegible] nabat, quod nec potuit cognoscere
[illegible] incarnationem etiam post quam [illegible] ut nos [illegible] dicemus.
hoc argumentum vix 110
[illegible] nostram doctrinam, qua [illegible] de illa [illegible] incarnationis; sed de illa [illegible]
[illegible] de incarnatione futuritione: [illegible] [illegible] [illegible] impedit, res-
pondere debemus [illegible] [illegible] illius, minor [illegible]
[illegible] sibi [illegible], quo [illegible], non potuisse Angelus [illegible] cognoscere
nabat, [illegible] [illegible] cum eo quod [illegible] non cognoscunt
[illegible] impedimentum; [illegible] nabat, [illegible] non [illegible], [illegible]
[illegible] impedimento [illegible] [illegible] huius [illegible]
[illegible] non [illegible] huius [illegible], [illegible] quo afferunt [illegible]
[illegible] [illegible] miraculorum, non [illegible]
[illegible] [illegible] argumentum, [illegible] non [illegible]
[illegible] non poterat. Cum [illegible] formidini [illegible], ex qua [illegible]
[illegible] [illegible], qui [illegible] videbat quod [illegible]
quod opera ex quo [illegible] [illegible]
[illegible] 111
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

gratiae philosophia et tenendum est contra ipsos, quam supponi debet, nisi ille, quo naturaliter conveniunt supernaturalis supernaturalitate extrinseca, intrinseca enim requirunt esse supernaturalis intrinseca, ex natura illa dicitur supernaturalis, quae per se petat aliquid supernaturale ut exigeret. Sic omitto quia aetus pellaminosi in natura lapis durans ad aliquod tempus, quare non dicitur supernaturalis, praeterea si durat sub vehementi contrario, qui indiget speciali auxilio, quia vel ulteriori illius tiae ad non cedendum contrario illa ut quae non petat aliquid supernaturale per se, sed ab aliquo supernaturali causetur, suo modo non est natio supernaturalis, sic nec frigiditas in aqua non est supernaturalis, sed causetur ab aliquo dono corporeo supernaturali, cum fuerit causata a calore in aqua naturaliter introducto.

Ad primum ad rationem nego maiorem, quia natio

112 subsistentia creata non dicit oppositionem subsistentiae divinae, tanquam ab alia parte requisita, cum possit poni per putam negationem subsistentiae, quatenus sine aliqua dependentia talis natio conservaretur, violenta esset, sed neque est miraculosa, sed quod videtur esse contra dictum est mirandum ab Deo probaret ei substantiali forma, nec est subsistentia creata in humanitate et causata a supposita divina, includit aliquid supernaturale, nempe subsistentiam divinam. Etsi requiratur cognosci ab Angelo naturaliter, ut non est ignotus non ei subsistentia, sed quid supernaturale non est, praevidentium, sed neque ad hoc adeo cognoscibile naturaliter ab Angelo.

Ad 3um probationem, negando ad probationem

113 distinguo antecedens species repraesentativa humanitatis repraesentat omnino item humanitatem et subsistentiam, si excitetur ab humanitate ingenere, omitto antecedens, si excitetur ab ea quae caret subsistentia, nego antecedens, ut evenit in specie repraesentativa aquae, quae debet repraesentare etiam ibi frigiditatem connaturalem, etsi non ibi excitatur ab aqua calida, sed potius nec frigiditatem, quae aquae violenta est, sicut evenit in specie repraesentativa humanitatis quae caret propria subsistentia, unde si humanitas Christi Domini cognoscatur ab Angelo per speciem cum aliis humanitatibus omnibus, quod repraesentet ut sibi exigens connaturalem subsistentiam, ut cognoscit per speciem sui proprias, nego, quod cognoscat illa subsistentia, qua caret in se ipsa.

Ad ultimam probationem nego antecedens si

114 loquatur de logica, seu ordine probabili, sed distinguo antecedens potius iudicare debet ibi ollulari, quia ibi non est subsistentia, si praeconce videtur exigere
non

n. istis omitto arg.: n. innititur ipsi D. revelat. de futuritione ut supponimus
nos arg.; scilicet ea non expressa revelatione n. potest etiam Angelus formare
iudicium certum de incarnatione, ut statuimus manet n° 77 (Adde, quod si Angelus
n. videret naturam subsistentem creatam in illa humanitate, adhuc posset prudenter credere illam
quam videt sine subsistentia, ex eo quod per potentiam divinam deberet, quando hoc discurreret,
praesupponere revelationem de futura incarnatione. Humanitas assumenda a Verbo
debet assumi sine propria subsistentia, quia assumitur in unitate suppositi
divini; sed in hac humanitate quae est una ex iis quae assumi possunt
n. apparet propria subsistentia, quia in nullo cognoscitur quod haec natura creata
propria aliquando omnibus naturalibus creatis prudenter creditur assumpta a Verbo
in unitate suppositi divini, in hoc syllogismo videtur prudenter, quod haec
natura sit assumpta ex suppositione quod aliqua assumenda sit, et quod sit assu-
menda in unitate suppositi divini, in hoc syllogismo videtur prudenter
quod haec natura sit assumpta ex suppositione quod aliqua assumenda sit et
quod sit assumenda in unitate suppositi divini; at quia hic discur-
sus potest efformari ab Angelo, posita tamen fide et revelatione incar-
nationis, ergo probabiliter potest eam cognoscere, licet n. viderit in se ipsa negationem
creatae subsistentiae. Probatur minor: quia 1a propositio colligitur ex revelatione, 2a
cognoscitur ab ipso Angelo, cum vero recte deducatur, quid ergo impedire potest
eiusmodi discursum, quem n. infirmat, quod talis natura posset esse absque
omni subsistentia, nos enim solum intendimus illam probabiliter vidisse —)

Disputatio 3a

De convenientia et necessitate incarnationis.

Sectio 1a

Statuitur convenientia eius absoluta — — quam respicit bona — —

Dicendum primo convenientiam

conveniens absoluta in hoc mysterio illa quae desumitur
116 ex convenientia incarnationis orta ex rationibus quae petuntur
ab excellentia tanti operis independenter a fine, propter quem in-
tenditur, scilicet propter reparationem talis operis. Summa vero repetitur a convenientia
incarnationis in ordine ad finem propter quem, scilicet reparationem. Sed de hac ultima conve-
nientia sermo noster est in praesenti, mentem nostram de-
clarabunt sequentes dicta.
Sit 1a. Incarnatio ita fuit conve-
117 niens Deo, ut nullum opus ad extra fuerit Deo convenientius ratione
rationis D. Thomae hic, quia convenit alicui ratione suae, illi conve-
nientissimum est, sed verum incarnationis convenit Deo ratione suae, ergo in-
carnatio fuit Deo convenientissima. Maior patet, ideo enim homini convenit
est ratiocinare, quia natura eius est esse rationale. Et minor, quia de
ratione Dei est esse summum bonum, et ex ratione summi boni conve-
nit Deo esse sui communicativum etiam ad extra quantum potest, at qui
per incarnationem se communicat ad extra, quantum po-
test, ergo ex ratione summi boni convenit Deo incar-
natio. Probatur minor, nam per incarnationem Deus
unum quid cum homine non solum intentionaliter ut
per visionem beatam, sed etiam physice per veram et physicam
unionem, ergo ita communicat ad extra quantum potest
cum non sit maior communicatio quam ita intime uniri ut
Deus fiat quid unum cum homine. =

Adest etiam et altera ratio vere
118 Angelici Thomae, Deo convenientissimum est ut perfectiones divinae
manifestentur

[illegible] 119

[illegible] 120

[illegible]

121 [illegible]

122 [illegible]

[illegible]

[illegible] 123

[illegible]

[illegible] 124

[illegible]

[illegible] 125

[illegible]

[illegible]
[illegible]
123 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
126 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
127 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] dixerit eluxisse [illegible] amor [illegible]
[illegible] illa, quia nihil ex aliquo [illegible] aliis [illegible] proximus,
[illegible] majestate: [illegible] ea [illegible] quae [illegible]
[illegible], ut finit intendit, qua sup. [illegible], non maneat pro
majestate ad aliquid extrinsecum. [illegible] majestatis [illegible] intrinsece
qua [illegible] manet majestatis ad [illegible] majestati
ad [illegible] exemplum [illegible] qui intendat [illegible]
[illegible]: [illegible] ex [illegible] intendit [illegible]

Deus igitur 128

[illegible] an incarnatio natura [illegible] aliqua ne-
cessitate [illegible] incar-
natio, sive ante, sive post ad aliquam [illegible] an [illegible] sit
aliqua majestas [illegible] incarnatio [illegible]
[illegible] ex ipsa operatione excellentiori, quae [illegible] ex [illegible]
aliquo [illegible], ut [illegible] mundum [illegible] apparatus
[illegible] elita.

Dico 1°. Deus nulla [illegible] ante [illegible] ad 129
incarnationem. Et consequenter nulla ratio est incarnationis natura [illegible]
[illegible] Deo. Probatur: [illegible] est extra Deum, quod [illegible]
[illegible] voluntatem divinam; aliquid Deus [illegible] non esset summe felix,
[illegible] indigeret aliquo extra se ad summam felicitatem [illegible]
[illegible] amorem [illegible] ex amore [illegible] aliquid in-
carnatio est aliquid extra Deum: ergo [illegible] Deus ante [illegible]
ad incarnationem. Probatur: [illegible] si Deo ante [illegible] natura incarnatio [illegible]
[illegible] ab aeterno, quod [illegible] illas [illegible]
[illegible] qualibet [illegible] Deo [illegible] patet [illegible] perfectionis [illegible]

q. si incarnatio, deo mutata erit, erit decretum de incarnatione.

t. tertio 2°.

130 ex supposito decreti efficacis de condendo mundo, t. praescindendo ab [illegible] non necessario Deus illa [illegible] de incarnatione. Atque [illegible] necessitate immutabilitatis, non de necessitate immutabilitatis; ideo quia Deus est immutabilis; ut quod semel decrevit, semper exequatur, ne imperfectus, vel levis ex quo [illegible] possit, unde [illegible] facto valde est, quod posito decreto de condendo hoc mundo tamen factus est, possit Deus mutare decretum quoad incarnationem, et quod [illegible] volebat condendi hos [illegible] et [illegible] posset Deus [illegible] decretum de incarnatione, quin ad illud [illegible] quod illud semel haberet, mutare non valeat

Sic ex posito [illegible] probatur

131 quod decretum de mundi [illegible]: nam ex decreto condendi mundum nullo pacto deducitur decretum de incarnatione: [illegible] ex mundi [illegible] posita est [illegible] incarnatio. [illegible] probatur: quia si decretum de incarnatione [illegible] decreto de condendo mundo, incarnatio [illegible] ex mundi. [illegible]

[illegible]

Deus decrevit

132 [illegible] mundi [illegible] non est incarnatio [illegible]

[illegible]

[illegible] 133

[illegible]

[illegible] 134

[illegible]

[illegible] cap. 19, [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] loco [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
Tres [illegible] [illegible] [illegible] tantum [illegible] [illegible] [illegible],
135 [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible]

uitando hoc lapsu, sicut [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

Dixi supra [illegible] [illegible] de [illegible]
136 uitando hoc lapsu, & reparando per hoc medium uel [illegible]
uerbis [illegible] [illegible] [illegible] e, quod [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible], & quod [illegible] [illegible] [illegible] e, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex supra quod intendat [illegible] [illegible] & etiam [illegible]
[illegible] [illegible] & [illegible] [illegible], nec e [illegible] medium, &
[illegible]

assequi sine [illegible] illud, quod ex suis quae per inire & assequi
ea parare homo [illegible], ubi in carne, necesse est, quod parat
incarnatio. Patet hoc, quia haec [illegible] est sublata illa connexio, quam
intentio, aut effectio assequi hunc, cuius medio sine intentio, quia
solum est necessitas hoc, et etiam [illegible] ex se [illegible]. Unde fideles in-
tendunt suae pluris [illegible] per incarnationem, fuisse suo huius voluntatis
illi necessaria esse incarnatio.

Sunt non nulla exigua, quae videntur indu- 137
cere necessitatem ad incarnationem, quam diximus, et multius [illegible]
emittimus et desumunt ex necessitate, quam plures theologi [illegible]
imponunt [illegible] quia haec necessitas [illegible],
et solum haec dissolutio illius in sua de voluntate, illum remittimus
ad dissolvenda.

Dubium 4.a

Utrum necessaria fuerit incarnatio ad satisfaciendum Deo pro peccato

Ad [illegible]

Non nulla, quae praemitti debent dissolventur.

Ut breviter 138
mus variis dissimus haec discrimina claudendas omnes [illegible] praemittere
aliqua per iterationem manu dissolvi non patiuntur, sine quibus
intenta [illegible] nequit. quo ex parte dicere possumus nos
incarnatum, ad satisfaciendum [illegible] peccato, ubi cognita prius peccati natura
et [illegible], id est capacitate peius [illegible] ad satisfaciendum pro suo seu alieno
peccato. [illegible] haec nos praemittimus in hoc capite, illud pertin-
entes ad [illegible] sive variis discursus.

§ 1.us

[illegible] peccatum sit et [illegible] offensa seu iniuria contra Deum.

Offensa sic usurpata pro actu s. omissione qua

139 in perpetuum excitat [illegible]; et hac ratione offensio quo pacto quodlibet peccatum dicitur offensa Dei, et esse offensam in hoc sensu de fide est, ut bene notavit P. [illegible] 1a dubio [illegible] 2o accipitur [illegible] offendiculo, quo nos offendimus in via [illegible], et illud Iacobi 3o, in multis offendimus omnes; quod etiam ratione de fide est peccata esse offensas, cum sit offendiculum nos devians a via, quae ducit ad vitam. 3o accipitur offensa pro actu s. omissione, qua affert tristitiam s. laesionem alteri, quem ratio [illegible] offendi iis operationibus, quae nobis [illegible] minorem afferunt et hoc pacto peccatum requirit esse offensam Dei [illegible] ipso, cum certum sit non posse Deo evenire passionem.

Iniuria etiam usurpatur varie 1o

140 et latius pro qualibet actione s. omissione, quae contra ius est [illegible] 2o pro facto quolibet pro quo alterius persona laeditur sine iure. 3o pro damno quolibet, quo s. afficit bonum commune, quod iura reprimunt, s. laedit ius alterius et damnum alteri intendit, si capax sit illius, s. iniuriat si saltem capax fuerit. Ubi nota, in eo discrimen iniuriam a damno dari quod iniuria est affectu, damnum effectu. ut habet lege [illegible] 34 ff de obligationibus et actionibus. Unde ut detur formalis iniuria opus est quod adsit animus laedendi, s. iniuriandi externo signo indicatus; quia si animus non adsit non erit iniuria formalis.

His positis

141 [illegible] est dubium de [illegible], an peccatum sit offensa Dei quam si notasset sapientissimus [illegible] [illegible] aliis [illegible], quae ipse [illegible] [illegible] non esse offensam Dei. [illegible] solum intendere quod Deus [illegible]

mere ledit ... patrem omnis quam legem s. iustitiae, ex qua tamen habetur

etiam offensa communis, ut illius argumenta ostendunt.

Sed esset. quod offensa 142

est iustitiae, aut damnum infert offenso, et nullum patrem ... pro

damnum s. iustitiae: et nullum est offensa ... patrem ut

obiectum displicentiae divinae, non tamen est contra illius voluntatem offensa, quia nihil ...

tradiserat voluntati, et permittit patrem, si quod sit ... voluntati contra al-

terius; neque tamen est offensa illius. quod clare patet in moribus

vulgo ... qui ... etiam gravissime non offendunt ... quod

libere loqui permittant. ... nulla offensa facta ... nec munus iniun-

gunt, ... ut ... offensa, atque quia ...

patrem ... non punit statim ut ... offensa

...

... est aliqua pars, quae ... specialiter tendunt in Dei inho-

norem, ut patet ... Dilig... ... et alia huiusmodi.

Verum sed ... 143

non ... sunt, si ... supponit, patrem non est ... quae

quia nos supposuimus ... est de fide ut quae ... timere perperam

... ; ... quod ... acceptionem ... sint, dicendum

est de voce ... laudabile, nimium periculosum cum ...

ad sermonem ... loquentes ...

cendum ... est, quod patrem absolute ... est offensa ...

et ex ipsa ... plurimis ...

... 144

grandes ... est ... illud etiam ... quod ... viden-

dum ... quod non est de iniuria, ... cum offensa

... decisio ... : ... iniuria ...

... quod ... est, ... bonorum

super præterea duplicem esse iniuriam aliam realem, et personalem aliam;
personalis iniuria est quæ fit per actionem s. cum alteri honor non exhi-
betur ea reverentia quæ exhiberi debet, s. detrahendo famam aut vituperando
dicendo; sic percutere aliquem coram principe iniuria personalis est
principi cum sit contra reverentiam ipsi debitam existimatio. iniu-
ria realis autem quoties iniuste bonum [illegible] in rebus [illegible] in
fructibus per ablationem, s. infamem per detractionem. unde iniuria esse potest
realis et personalis si lædat simul personam et dignitatem; ut si Regem aliquem
percuteret, aut gladio [illegible] esset iniuria realis propter [illegible] personæ et
etiam personalis propter ipsam maiestatem.

Dubium modo est an peccatum
145 [illegible] iniuriam [illegible] iniuriam s. iniustitia
contra Deum; hoc est attingat obiectum duplex illud lædens, tunc malis in-
iustitiæ est [illegible] quod [illegible] sequitur plus ad [illegible] iniuriam
[illegible] solum ad malum ut [illegible] est nº 139 et [illegible]
[illegible] realis iniuria [illegible] differentiam [illegible] et [illegible] reverentia ad
[illegible] debere [illegible] talis [illegible] dubium
solum [illegible] esse iniuriam et iniustitiam malam, seu obiectum male
iniustitiæ, cum sit [illegible] reverentia debita iniuria et iniusti-
tia finalis.

Datur nunc iniuriam contra Deum, nec attingere [illegible] species
146 obiectum malæ [illegible] pluries et pluribus [illegible], et [illegible]
[illegible] est contra [illegible] sua. [illegible] peccatum iniuriam
esse contra Deum et in illo reperiri [illegible] malitia contra [illegible]
et etiam iniuriis contra Deum, quomodo autem inter se differant [illegible]
[illegible] inter [illegible] et [illegible]; [illegible] supponat
[illegible] realis, [illegible] solum [illegible], [illegible]
[illegible] varie [illegible]; quod ego existimo [illegible]
ex

ex [illegible] Dico 1.o quod hic fatur ē iniuria personalis
contra Deum, probatur ex solutio 2.a, ca quod dat malis contemptus et 147
inhonorac Dei, dat personalis iniuria contra Deum, sed in quolibet peccato
datur id quod dat iniuria personalis: maior debet supponi ex ipsa
definitione iniuriae personalis, probatur minor, 1.o ex Eccli. 6.o ubi
dicitur, anima quae peccaverit, et contempto Domino [illegible]
[illegible] 2.o ex numero 13 dicente de peccatoribus [illegible]
quia Dominum contempserunt, et praeceptis illius, sed eadem
quia in quolibet peccato datur contemptus divinus [illegible]
sed ex hoc titulo declaratur peccatum contra Deum: hinc
illic sed hic tamen [illegible] forma [illegible]
[illegible] in quolibet peccato ex affectu [illegible] contemptus et
inhonorac mali, et [illegible] in peccato, unde [illegible]
malis, et iniuria similiter [illegible]
Probatur 2.o quia in 148
in quolibet peccato reperitur aliqua ratio [illegible]
contumelia, quia ratio contemptus ad minus virtualis [illegible]
[illegible] ad omnes malos, atqui in quolibet
peccato [illegible] contemptus: ergo datur iniuria: minor [illegible]
[illegible] aliter [illegible] novas [illegible]
[illegible] auferre aliquid [illegible] apud [illegible]
moraliter [illegible] specialis [illegible]
[illegible] specialis [illegible]
[illegible] et omnibus [illegible]
[illegible] clarissime, cum [illegible]

vialis tempus ut eis admittunt, atque quodlibet vero est temporis ipsi [illegible] iure praecipue: quodlibet peccatum est iniuria personalis, talis mala ipsius Dei.

Dices [illegible]:

149 Contra solutionem maxime deficiat malitia peccati ex hoc quod factum sit in iniuriam domini: ex quo titulo aggravat peccatum. Anselmus peccati cuiuslibet malitiam dicit infinitam lib. Cur Deus homo Cap. 21 sic grande peccatum, quoties contra Deum facimus aliquid, quantumlibet parvum [illegible] voluntatem [illegible] quoniam semper sumus in conspectu eius, & quod peccatum fiat in conspectu Dei nobis addit malitiam, quae est distincta ab inobedientia, & quae addit tempus [illegible] Dei malam [illegible] [illegible] in particulari tempus [illegible] iniuria personalis [illegible] [illegible] iniuria [illegible].

Dices [illegible]

150 [illegible]

[illegible]

q. talis Dei gratia n. includit rat. iniuriæ personalis, nec [illegible] maiestatis

Respondeo [illegible]; q. quamvis prædicta [illegible] gratia [illegible]
moralis; i. e., videtur extrinseca dubium, quod sit Deus [illegible]
[illegible] etiam [illegible] [illegible] virtute, mox [illegible] debere [illegible]
gra. in absentia: [illegible] illius personae, tunc esse iniuria [illegible]
aliqua [illegible] lege, [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] iniuria etiam esse aliquam personalis iniuriae, quam
nos intendimus dare [illegible] [illegible] omitte [illegible]
et nego [illegible] est absolute verum, quod Deus [illegible] sit
et exinde exagerari gravitas peccati ut nos [illegible],
quod si [illegible] solus [illegible] loco, in Deus etiam [illegible]
hoc accidit, q. humana [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible], n. de illo, quod [illegible] [illegible]
[illegible] hac [illegible] n. e. [illegible] in offensa ad dicta iniuriæ
personalis [illegible] abinobedientia [illegible] quod [illegible] in quolibet
peccato [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] peccato, quod
e. q.a [illegible] humanus, n. dei [illegible] mali [illegible] praecipientis.
[illegible] admittat [illegible] n° 12, q.a [illegible]
[illegible] praecepti humani n. [illegible] intima [illegible] praecipientis
[illegible] [illegible] summa, [illegible] in Deo
[illegible] ex iniuria personalis, n. [illegible]

[illegible]

Quomodo [illegible] iniuria [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mala [illegible]

q.ua de actibus humanis [illegible] in transgressione [illegible]
cepti de eo genere, Deo [illegible] omnino absolute, prout directione
ex precepto Divino et naturali; at quia lex divina ulla est in ordine
ad malitiam [illegible] non dat illi facultatem ad duplicem malitiam, sed tam
non ad iniuriam [illegible] in ordine [illegible]

Resp. ergo [illegible] maxime, nam
153 [illegible] neque [illegible] divina [illegible] est illa, quae [illegible]
[illegible] ex [illegible] precepti et illa quae oritur ex precedentia
[illegible], ut [illegible] est in transgressione legis, [illegible] legis
[illegible], quae [illegible] hec malitia [illegible] [illegible] [illegible]
obedientia; quod [illegible] in rapina et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legis [illegible] [illegible]
fundari [illegible], et malitia inobedientiae, quatenus [illegible] Deo [illegible]
et [illegible] tenetur [illegible] [illegible], in qua [illegible]
est iniustitia [illegible], nec Deo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iniuria [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], quae est [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ex quo [illegible]
diluenda ea, quae [illegible] proponimus n.° 141

§ 2.us

Quaeritur ex precedentibus an iniuriis [illegible] in [illegible]
interveniant

154 [illegible] in particulari [illegible] [illegible], quas n.° 143 diximus [illegible]
iniuria, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible], [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

daria absque [illegible] operum [illegible] eius ex[illegible] nullius iniuriam [illegible]
cum sint [illegible] alieno domino; in quo [illegible]
[illegible] iniuriam [illegible] ut [illegible] ex [illegible]

[illegible] hic
[illegible], noto, quod si enim vero transtulit dominium [illegible] 155
[illegible], quod semper erat in Deo ut [illegible]: quod si hoc dominium
[illegible] transferat ut [illegible] ipsius honorem, [illegible] effecit
esse, ut [illegible] absque [illegible]
[illegible]. Et iniustitia [illegible] ad alios [illegible]
in admittendo transferat dominium [illegible]
humano; [illegible] dominium [illegible] quod [illegible]
ut [illegible] impendat in usum [illegible]
iniustitia [illegible] ex [illegible] quod [illegible]
[illegible] dominium
[illegible] iniuria [illegible] talem
[illegible]. [illegible] hoc [illegible], iniusto domino.

[illegible] notabo 166
[illegible] in quo [illegible] vera iniuria [illegible]
[illegible] Deus transtulit [illegible] dominium [illegible]
in [illegible] ad implendum [illegible] divina [illegible]
[illegible] iniustitia et iniuria [illegible] Deum. [illegible]
[illegible] quae [illegible] dominium [illegible] aliena
et [illegible] iniusto domino quod [illegible] iniuria [illegible] ex [illegible]
scriptura [illegible] Deus [illegible] populo suo bona [illegible]
[illegible] ut videre [illegible] Deuteronomio [illegible] Cap. [illegible]
[illegible] Cap. 3° ubi Deus [illegible]

populo tuo . ait: frater vocabis me, et post me ingredi non cessabis;
id est praecepta custodies ut est solutio illius quod Deus tradens hic do-
minium morale rerum temporalium traditur sub adimplendi praecepta
quae hoc quod patent ut ita ea res non suo et sua conservent in iniurias, cuius nam
iniuriae sint.

Idem autem probatur 2o. quia Deus nequit renunciare illi
157 dominio rerum (quod alias ex excellentia naturae volunt) nam cuiusque
creaturae sunt sub onere legis habendi, id est quamvis sua parte, operari
contra hoc autem divinum, atque adeo committit iniuriam contra Deum. legitima
est sua ex hoc quod operari contra ius vigens afferat semper iniuriam alie-
nam in casu dom. probatur autem, nam Deus nequit non exigere a sua actione
titulo huius dominii quod nequit illi renuntiare. antecedens probatur quia quae
connaturale est adeo hoc dominium proprietatis, atque dominium supremi
legislatoris, sed nam legislatoris nequit non exigere a sua observantiam praecep-
torum quae etiam nam ratione dominii proprietatis

Dicebis Deus non posse
158 abdicare rationem supremi legislatoris ex qua tenetur prohibere quod rationem
ditionis sit alibi, ergo non est optimus legislator, esse bene potest re-
nunciare illi dominio excellenti proprietatis, quia adhuc manet ratio
donum et commendat suam liberalitatem, per quam renuntiat ius quod
proprie sua est quod non semper Deus exigit operibus hoc dominium competenti-
bus; atque adeo non semper sua parte iniuria re aliena utendo

Hoc respondetur
159 opponens falsum. Deum renuntiare huic dominio est tradere
aliis per committendo abusum illarum in opprobrium Dei, sed hoc permittere est in-
dignum Deo, quod est indignum erit renuntiare huic dominio. probatur min-
or

q^a hoc in liberalitate sed i[n] dignitate, et perfectione eius in dignum
filio. ... nam e[st] deuotus bona ipsius sui ipsius, velle diuidere
abusus eorum, et quod ex illis resultat donanti iniuria personalis
sed hoc totum dignitatis e[st] n[on] liberalitatis; liberalitas n[on] debet esse
debet ei, ut dilliberat in malum: q[uia] hic renunciatio procreatur
n[on] est liberalitatis effectus, sed abusus. ergo: vlterius, negari Deus
ex liberalitate cedere iuri sui honoris, ita ut pareat n[on] sit iniu
ria personalis. dato ex casu est 2^a excellentia maiestatis: seclusa
quod cedere ex liberalitate iuri proprietatis, eum ita non minuat
dominij excellentia sicut minueret excellentia maiestatis

Excedens 59

infero 1° eo ea, quae hactenus diximus de iniuria; tam reali; quam
personali, vera esse, siue peccatum sit mortale, siue veniale
cum hoc tamen discrimine, quod peccatum mortale erit grauis in
iuria tam realis, quam personalis in Deum, veniale levis in
iuria leuis exe. ita eum eum eadem ratione supra adductas.
quae personaliter debent applicari peccato veniali ... rem ideo, quae tale
acceperit eo ali dolore de iniuria personaliter, et proinde quod veniale peccatum
n[on] est ... grauis renunciatio, nec quid magni momenti et sic
pene ... deliberare, neque sit abusus grauis rei a capax. quod totum
verum est e[st] falsum tamen quod n[on] sit damnum inferre, abusus leuis, et
leuis inde iniuria realis et personalis, nec assequor quo dicere
dicat hic author Deus tribuisse dominium morale rerum cum altis
onere grandi venialis, cum illud omnis auelare n[on] potuerit frustra et
tradat dominium morale cum onere seruandi legem q[uae] si lex venialis
... praeuenialia. sit e[st] extra dubium cum [e]t gratia sint, dominium
translatum, e[st] cum onere sui ... temendi auersationem: q[ui]a dum hic imitatur
sit gratis diuinus, ... leuis atque adeo ... leuis vere sit iniuria

Proinde ea nec quaesitio offensa

Confessio 2° potest committere alicui patien-

160 tiam in confessio dicitur titulus ad continuandum poenam (quod peccator

est cum dictis) sed etiam cum nobis ad praebendum satisfactionem. Et ratio

in committentibus non solum dat ius ad poenam instituendum sed etiam ad

exigendam satisfactionem, at qui committit iniuriam eius [illegible] praeceptum

committentibus est per [illegible] dat ius ad poenam [illegible] sed etiam ad

postulandam satisfactionem quia autem sit illud tale quod exigendum

Deum a quovis nobis ius pro peccatis, et ad quod pro peccatis tenetur vera-

tam accipimus.

161 Ergo vera pro peccatis tenetur satisfacere Deo [illegible], cui

obligatio satisfaciendi per dolorem et poenitentiam de actu. quod tenetur ad

satisfactionem part. nam ex quolibet iniuria ut pote commissa,

oritur obligatio satisfaciendi ut est prima apud theologos moralis

sed quodvis peccatum est iniuria realis et personalis [illegible] quandoque

peccato debet vera satisfactionem. quod si satisfactio non sit dolor et

[illegible] etiam [illegible] quia vera satisfacit reparando

[illegible] iniuriam illatam Deo, sed per [illegible]

[illegible] : nam [illegible] non solum

[illegible], quae [illegible] ad [illegible], [illegible], quae

[illegible] ad [illegible], [illegible] etiam est [illegible] quod Deus exigit in

satisfactionem part. quia vera [illegible] dolorem satisfacit [illegible] vel

[illegible] : quia ut qui [illegible] exire integre satisfacere [illegible] debito vere

satisfacit, si reddat id quod exigitur a creditore, licet illud de

[illegible] aequale non sit.

Quamvis hoc [illegible] ad satisfaciendum Deo

162 [illegible] iniuria part. quia [illegible] est satisfactio. [illegible]

peccatorum, [illegible] obligatio satisfaciendi ut docent [illegible]

[illegible]

Crea est ita simpliciter satisfacio ut infra dicemus quod non tenetur ad satisfactionem. — Verum non satisfacit Deus ex gratia, quia quantum homo nequit proponere satisfactionem Deo totam s. etiam partem potest obligari ad aliquid ponendum ex quo se disponat ad justitiam, ac [illegible] amicitiam, et hoc quidem ex dicto quod si hac non exigat Deus poenitentiam, homo tenebitur ad satisfaciendum partem, quatenus ex dolore ac pacto se disponat ad Dei amicitiam. Ars [illegible] explere [illegible] de iis qui discesserunt ubi debebat quod [illegible]

3. Deformitatis ex valinus illam nullam esse extimas quare liberum ex= pres nullam [illegible] extimam, hoc est tale dazmus nullo pacto potest compensari. Attamen adhuc potest hoc offensio satisfieri si aliquid exigat [illegible] ut infra videmus quod effe

ecto. Deus potest aliquid exigere ad hanc tolus rac legislator et ex officio 163
non vero rac dominij sine [illegible] quod ita exiliat actiones pro= cessus. Probatur [illegible] quia ut fiat iniuria ex parte debebat [illegible] Dei, quo Deus non exigebat ut Deus. Ars probat nam si Deus exigeret ac acceptionem titulo dominij [illegible] tenetur ad maiorem [illegible] in pacto, si [illegible] Deus ita [illegible] ex ipsius bonitate quod [illegible]: quia [illegible] talem [illegible] axmonus [illegible], etiam [illegible] tuos [illegible] exigit id ex dominio [illegible] quod neq Deus exigit opera sua ex tali dominio

Utro [illegible] an Deus possit exigere 164

[illegible] in titulo dominij sui [illegible] quo ars, sin alia [illegible] ars. Dicitur ex ex dictis n° 155 [illegible] Deus [illegible]

dominus mortis rerum subornare servanis; post in hac quidem
at si aliter in illa semper permanet tale onus: quod porro non
est in natura, omnibus licet iudicibus, Deus tali iure renuntiare
non potest, nisi Deus gratia prohibet amorem maximi malitiae; id in [illegible]
dici dari excedentibus [illegible] [illegible] in [illegible] ob [illegible]
ad offensam, dato [illegible], nego [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]
generis aliquod opus ea ratione exigit a singulis, qua exigit ab
omnibus, quibus arctius non exigat talia [illegible], nisi hoc solo
exigit acerbius.

165 Objicies 1o. pater condonans peccatum non est reapse
injuria contra Deum: quia non se pater est injuria realis ac operat
contra odium Dei, deus non exigit [illegible] de libertate patris est, ideo
non est realis injuria quae operatur mox, quia nihil tunc aufert
a Deo, cum Deus tunc non exigat amorem, id ut det injuriam
realem, debet a Deo auferre aliquid [illegible]: quia in malo [illegible]
non est injuria realis [illegible]: quia injuria est [illegible] quis [illegible]
fuit [illegible] minus aliquid, quam antea habebat; sed Deus nequit habere
minus in bonis suis, [illegible] mox [illegible], tunc [illegible] extrinsecam
gloriam, aliis transeuntibus nequit habere Deus nunc [illegible]
tunc etiam contra injuria illi qui [illegible]
[illegible] quod abstulit, ut [illegible] in illo [illegible]
[illegible] [illegible] atque Deus
[illegible] ut non ponat [illegible] quibus illo non
sit injuria [illegible] patris.

166 [illegible] mando [illegible] nego
morem ad [illegible] nego [illegible] Deus non exigat amorem [illegible]
[illegible] ut [illegible] rebus [illegible] Deus, [illegible]

et

auxilijs indifferentibus, ne abutamur indignus [illegible] et in honorem tribuentis, sed q[uo]d [illegible] tunc illa abutimur [illegible] sub mere n[on] illa abutendi q[uo]d committimus iniuriam [illegible] [illegible] [illegible], cui debeat satisfacere. ad [illegible] omitto mores [illegible] quoad bona extra. [illegible] dirigo [illegible] extra gloriam requirit hic [illegible] moralis, tractando actus nego [illegible], requirit hic [illegible] [illegible]. ast [illegible] tenet Deo reddere [illegible] gloriam [illegible] quam [illegible] ex [illegible], [illegible] [illegible] transitus [illegible] aliquid [illegible] moralis [illegible] [illegible]: [illegible] possit [illegible] [illegible], omitto, [illegible] naturae. nego [illegible]. [illegible] tenet satisfacere etiam sub auxilijs communibus quae sufficientia sunt; et licet auferre [illegible] aliquid de [illegible] sub auxilijs communibus obsequium, quod [illegible] debet sub talibus auxilijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proximus.

[illegible] [illegible]. requirit dari [illegible] [illegible] inter [illegible] et [illegible] (67)
[illegible] nec in [illegible] potest dari [illegible] iniuria moralis [illegible] [illegible], ut datur [illegible] iniuria, [illegible] est [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] requirat dari [illegible] requirit etiam [illegible] [illegible] iniustitia inter [illegible] et [illegible]; [illegible] nec poterit inveniri vera iniuria [illegible] omittendo [illegible], quod falsum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ad [illegible] [illegible] maior, nego minor. [illegible] [illegible] [illegible], quod non possit dari [illegible] [illegible] [illegible] inter [illegible] et [illegible], adhuc in quo [illegible] [illegible] veram iniustitiam [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ea quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tunc [illegible] iniuriam [illegible] et tenet ad satisfac[tionem] [illegible] [illegible]

intelligitur et iam repugnaret dari v.a ad [illegible], adhuc prae-
supposita [illegible] naturali, quia adhuc [illegible] requirit ad lib-
ertatem, quam ad iniuriam.

Objicies 4º. Status praesens [illegible]

168 dicit peccatum quin peccans committat iniuriam contra Deum, s. benefactorem suum
facit; ergo non est peccatum est iniuria [illegible] formaliter; quia peccatum non habet
[illegible] rationem iniuriae practice formale est, sed quod operatur ex
[illegible] opinione auferret peccato rationem iniuriae eius [illegible] dari non posset
[illegible] voluntaria quod peccatum a [illegible] committitur iniuria
non erit. [illegible] diligendo quis peccans committat formaliter iniuriam
contra Deum, [illegible] quia committat malum [illegible]. Opinio
ergo opposita liberabit peccatum, sicut etiam [illegible] ignorantia
a [illegible] formali iniuriae, quia ut dico debet [illegible] cognoscere et am-
plecti voluntate; ceterum non mutabit peccatum ab hoc quod illud
sit vera iniuria, quatenus dicit [illegible] voluntatis dominium,
quod illam [illegible] subiicere non abutendi illa [illegible]
[illegible].

§ 3us

An in actu peccati [illegible] in peccato sit in [illegible] iniuria [illegible]

169 [illegible] semel in [illegible] de actibus humanis [illegible] ut
[illegible] nunc [illegible], [illegible] quae [illegible]
[illegible] ea quae ibi [illegible]. [illegible]
peccato et iniuria illa quae contra Deum in illo reperitur sit in
[illegible] in [illegible] offensa s. iniuria contra Deum, nec loquimur de in-
[illegible] physica, [illegible] quid est quod [illegible] illius [illegible]

sit

errores S. Conventia sita et limitata generis a lege libera;
sed solum versari dubium est in statu morali - seu ingenua
morali, hoc est in quandam exceptionem.

Plures tribuit ex 170
his videntur desumenda hac in re titulo. Primus ex naturâ
offensae quod obiectum intrinsece proximum intentio terminatur
in offensae regula in peccato. Secundus titulus videtur, quia in
contraria destructio non effectiva sed affectiva tamen proxime
est quia quasi tollit Creatorem Deum, ut se quasi [illegible].
Deus honorem divinum proxime aliquid ex se destructivum Dei est
tamen intrinsece malum, cum talis sit destructio dei intrinsece boni
ut Deus. Titulus 3us intrinsece fundatur in gravitate personae
cui peccator peccato mancipatur, videtur ex parte intra quoad
durationem intrinseci includere peccati culpam quae sit infinita: quae culpa
non ultra, sed tota peccatum ponitur peccatori ut est indubi=
tatum, non instigat proprie intrinsece quoad durationem nisi ex parte
vitium quoad offensae intrinsecam.

Hic sit pars prima fere 171.
omnes Theologi et aliqui ex nostris, ut P. Dominic Gurrado et
Bernard. docent peccatum in hac offensa est simpliciter intrinsecum quod
vero habuerunt de gratia offensae, non vero de culpa loquitur, quae ex sen=
tentia tota est moralis intrinsece peccatum, quam ego nimiam
libera dubitavit opinionem peccati esse gravem, quae quae intrinsecum
in hac offensa; verum hic sunt gratiosi sunt, neque in
peccatis offerret, sed dubium est solutio restringere solum ad peccatum

mortale quod sicut ipse aiebat, sicut qui generaliter
inspirare suaverit, et qui potius sub veniali, potius forte modi-
dico naturae ipsius offensionis in utroque, quam graviter male admittere
subditus in mortali illos pedes apprehendere adversariale.

Omnes vero pro-
172 fessores DD. supponunt se loqui de offensa gravi, non vero de levi; id autem
merito supponunt nam titulo supra relato, ex quo videtur desumenda
infinitudo offensae, non reperitur in peccato veniali. et quidem
respicere Deum etiam infinitum, nequit habere infinitam, sicut nec
illi imminere destructio, cum operatio levis est; itaque non videtur
tanta malitia seu eius perdita vera amicitia, quae remanet inter
Deum et hominem etiam post peccatum veniale ut fide tantum est. Quaelibet
offensa levis non punitur poena aeterna post, sed tota temporali
et expiatur ad tempus igne purgatorio ut constat de ipsis deve-
nientibus sub quibus culpis quod in illis nullus remanet titulus, ra-
tione eiusdem malitiae seu offensae, liberae sit infra infinitae mortis.

Multos etiam ex
praedictis titulos ad destruendam infinitudinem in peccato gravi quoad
rationem malitiae seu offensae, quamvis omnis notus sit, quam tenet
173 Sua. Vasq., Martinez. Rodes, Theophilus Raynaudus lib. 2 de pec-
cato n. 44 et alii ex DD., qui uno verbo asserunt peccatum
mortale gravissimam iniuriam Deo esse, et tamen non pertinere ad
moralem infinitudinem, nec in ratione malitiae, nec in ratione offensae.
Quae sententia mihi probatur. Ut illam probem, modo studio rationes plures
probabiles, seu eas quas apud omnes supponit ut certa.

Ita autem hoc est ni-
174 mirum

tinentium quod obiectum bonum aut malum morale non transfun-
dit suam malitiam aut bonitatem in actum voluntatis, quin veniat circumstantiis suis, cum quibus
prius erat in re, sed tradiunt cognitione proponente tale obiectum et abs-
gente errorem. Ostat hoc innumeris exemplis apud omnes admis-
sis; actus attingens obiectum in se bonum, immo et praeceptum, sub cognitione
invincibiliter erronea de malitia obiecti est actus malus, saltem malitia [1]
moraliter. Ergo actus quo obiectum gravem sub cognitione sibi determinante obiecti
essentialiter moraliter bonum seu saltem non malum moraliter, quod obiectum non influit
[illegible] tale sua entitate, sed attenta tali cognitione. Praeterea, cum
quod graviter malum est, saepe attingitur a voluntate per actum quoad ve-
nialiter malum sit, si vel cognitio praevia non sit plena advertentia
ad obiectum et eius gravitatem, qua tale in obiecto sit, posito quod patet
ex te grave fieri leve, sive sit advertentia quae tali cognitioni im-
minuitur ut actus ipsa entitate malitia obiecti. Quae bene extima et
et extitla alias deducta quod in obiecto accepto a voluntate non debet
attendi et entitatem obiecti, quam qualitatem, seu quantum cognitionis sub qua
[illegible] fertur in tale obiectum, patet bene: quia ad mensuram cognitionis tam-
tundi quantitas, seu qualitas malitiae, seu bonitatis in actum voluntatis.

Hoc posito 175
ergo, malitia quidem apte, patet non esse sufficiens morali [illegible] ma-
litia, seu in tali offensa Dei fieri. Sic arguo, ut pateat sit morali-
ter sufficiens, debet habere aliquod principium sufficientis, sive ex parte offenden-
tis, sive ex parte offensi, non habet tale principium: ergo non sufficiens mor-
est certa [illegible] legitima: quoad minor: nam ex parte offendentis solum est
cognitio et influxus voluntatis; sed cognitio tenuis est, et similiter [2]
influxus: ergo ex parte offendentis nihil est sufficiens. Hoc minor probatur: quia
cognitio praedicta patet ita tenuis esse, ut vere dixerimus, quod ex

parum est ignorans, sive est non recte advertens in actibus, a quo abi
endum: deinde infinitus voluntatis non solum est infinitus, sed etiam ratione exim
bibitate potius quam ex obiecto in malum: quod haec parte cognit[ionis]
et influxus libera sit, et quem infinitum reddere non valeant. prae
terea ex parte offensi.
176 Praeterea ex parte offensi non est par[ium?] unde
posset infinitum moralis infinitum in peccato reperiri obiective in
[illegible] constitutive non [illegible] [illegible] in actibus infinitis ea [illegible] solum
tradunt [illegible] media cognit[ione]. at quod cognitio [illegible] et [illegible] ut
[illegible] dicebam quod [illegible] illam neque actum reddit moraliter infinitum
quoad offensam rationem obiecti offensi praeter [illegible], quia obiectum [illegible]
[illegible] voluntatis tradere [illegible] et non [illegible] [illegible] esse constitutivum
ut ex numero 174 dictum: quod cum cognitio [illegible] [illegible] in [illegible] cognitionis pa
[illegible] [illegible], quod obiectum ipse infinitum sit constitutive ut
actum evadat offensa infinita, quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible], nimirum, non quatenus obiectum est infinitum refundit
suam infinitatem in actum, sed actum reddit in ordine infinitum.
[illegible] [illegible] infinitum est; actus ex dilectione Dei super omnia et actus
[illegible] [illegible] tendunt immediate in [illegible] infinitum, [illegible] [illegible] eva
dunt moraliter infiniti quia [illegible] [illegible] [illegible] infinitum solum influit
[illegible] in [illegible] [illegible] mensuram tendentiae eorum, aut [illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] [illegible] actus etiam moraliter [illegible] evadunt, atque adeo in mo
[illegible] [illegible] infinitum. quo evadere [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible]

Ex hoc primo [illegible] etiam [illegible] titulus ex quo posset reperiri
177 infinitum in peccato, nam [illegible] demus (quod [illegible] omitto) quantitatem
[illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible], attamen inde non sequitur
[illegible] infinitatem moralem infinitam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in

intendere malum inferius ut hoc distinctio tibi inferius, ter illam
intenderet pro modulo, nempe modico, ut exceditur mal
sed tale modi sibi alius ipse nequiret ei inferius timmente
modo concludi alium influxum alterius ex se inferius quod probat motiva
hac sola tale non est inferre bono volens benefaciens inferius hominibus
et alij alius huius modi, quamquam sit obiectum illud inferius influere
in aliud inferre, sed traduntur suas vires ad naturas cognitas
quas est causas intentionalibus quod in distinctio dei intentato ut si
inferre malum, adhuc alius illam intendens inferret malum [illegible]
de qua sequendi tale non paulo proponunt exempla etiam [illegible]
eis.

Supersunt duo tituli adducendi inferius, nempe quando [illegible] 178
pro causa peccato, quod etiam manifestum est. ut in peccatis, nota
est in peccato mortali culpa seu tale offensa, et est etiam offensa
durans. Hic durans ex se, quam est, culpa sed admissa, quod mora
tua nequit tollere per actum remissum, nec deus tenet ad illud
auferendum, unde ex parte [illegible] offensa inferius adhuc [illegible]
[illegible] pena infinita quoad durationem, quia vero quamquam pena co
[illegible] quantum culpa, quantum et qualitate, seu durante durabit
esse. quo [illegible] peccato sibi quasi [illegible] causa per [illegible]
[illegible] quam expresse valeat inferri infinitas mortales offensas.

[illegible] 179
[illegible] hoc est. [illegible] [illegible] [illegible]
in culpa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia peccator decedens in peccato vult durare [illegible]
quod in ipso [illegible] extra viam quod [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] durationem quod peccato [illegible] in illa voluntate [illegible]

pro ratione de terna huius culpae, e quibus est, quod loquatur de eius poena; cum etiam quod dupliciter solum deinde infra tempus praecipitur solutioni, sed illud finit praeterita sciens et volens, tunc maxime ut de hoc ingeritur, omnium actionum finitum sit: et patet quia sciens et volens permittit tempus in praecipitur ai temporales solutionem et patet maxime puniri extra vos passa aeterna, ut patet offensus ille sit, nullus titulus est, ex quo afferri debeat [illegible] infinitus sim in rae malitia. Secundum etiam

Tertio [illegible] tuendo sic titulo infinitatis moralis

180 Obiect. 1º Magistra Lodoi de incarnatione disp. 1ª nº 43 Deus cui offensa, est pro facie propter patens, se habere pure extra, sed est subiectum, quod offensa [illegible] reddi in illud infinitam rae infinitae maiestatis. Resp. quod est, quod licet patiens in rae malitiae est malum offendenti, ita in rae offensa est malum offensae sic hoc. cum quod tolus Deus dicitur pati offensam ex parte [illegible] et per subiectum offendenti effective, et effectus [illegible] quod [illegible], hoc est illi [illegible] sufficiens, ut capax sit, quia licet Deus est subiectum morale offensae, et moraliter ita se habet, et ut [illegible]

Verum negatio

181 [illegible] quod Deus sit subiectum extra denominationis, quae nihil praesupponit [illegible] fundare intrinsece etiam morale in offensam, ut obiectum moralis subiectus quia infinita moraliter sit etiam in [illegible] dicendus sic, denique Deus vere denominatur cognitus, ac diligitur per dilectionem et cognitionem suam et subiectum passive cognitus et dilectus, denique solus Deus per eius nomen, dicitur dilectus, et cognitus at quatenus subiectum [illegible], quia [illegible] eadem rae, quae dicitur de offenso versantur de cognitione et dilectione; sed licet [illegible] manent, moraliter etiam manifesta offensa ipso, cum sit [illegible] eadem ratio, nempe, quod obiectum est infinitum extra se [illegible] cui sciens offensa.

Obiect. 2º idem licet nº 46 maiestatis

182 divina se habere [illegible], cui offensa, at quia [illegible] quo [illegible]

se habet ut forma respectu operationum meritoriarum Christi
Christi Domini, quod rationem dignitatis suae reddit infiniti valoris moralis, hic pariter quod
status sit: ergo quamvis peccatum infinitum sit, quia ratione offensionis dicit habitudinem ad maiestatem
divinam gravissime offensam erit moraliter infinita, sicut meritum. Quod offensa
dicat habitudinem divinae maiestatis ut sumitur, patet ex eo, quod ille cognitus intelligatur
sine illo; hoc autem videtur sufficere ad eius infinitatem obtinere.

Minus ad 183
quos argumentis redigat suos Patronos satis est expugnatos; vide quaestionem Doctorum
... miram huius Magistri philosophiam, cum Deus idem modo sub eadem
ratione ac eiusdem actus, quod sit offensa. Sed esto sit quasi forma offensionis
offensae maiestas divina non inde sequitur talem offensam fuisse moraliter
infinitam, eo quod longe aliter se habet persona divina ad operationem
in ordine ad valorem, quam maiestas ad actus in ordine ad offensam, tum ex
eo quod persona intra se habet ad opus satisfactorium Christi Domini, obiectum
vero extra ad actus, tum etiam ex eo, quod opus quamvis minimum est
valoris infiniti in Christo, cum in eadem non sit infinita offensa quaelibet
levis ergo aliter se habet persona divina ad valorem, quam maiestas ad offensam.

Deinde quia si offensa 184
esset infinita ex eo quod dicat ut partialem formam Deum infinitum etiam quilibet
actus verus esset, quia Deus habet veritatem infinitam. Quod videtur debere potius
quam admitti: probo illatum: nam veritas, quae est partialis forma actus
veri habet ... in ... etiam ex obiecto ... partiali
aliquid infinitum a quo reddatur veritas infinita et actus infinite verus fiat.
Ergo si hoc admitti nequeat in veritate actus, nec etiam ... ad mittendum
infinitatem offensae. Cuius ratio a priori est, quam supra ... maximum
quod obiectum licet sit infinitum non se communicat infinite, sed secundum mensuram et limitatem
cognitionis seu affectionis creatae.

Cum hic vero quae diximus optime cohaeret, quod 185

patur grave sit infinitum Zus quod non ex [illegible] eum ut male
voluit Ricc. Miranda in apologetico q. 2a; sic ex quo ut actus
ex [illegible] Deum, [illegible] ut talis posset dici infinita Zus quod, [illegible]
[illegible] ad Creatorem; sed quae quidem peccatum mortale probat peccatorem
summo bono postponendo, hoc est postponere summum bonum, et illud addicit
falsum [illegible] infinita [illegible], duratura sine fine [illegible]
[illegible] vere dicitur infinitum Zus quidem, quia [illegible] ut liquet, non militat in
offensa veniali [illegible], [illegible] vera offensa sit non est simpliciter [illegible] Zus quod
infinita

§ 4.us

Tituli, qui infinitam offensam in peccato astruunt, ex integro abrogantur
ex titulis

186 qui astruunt posse offensam Dei infinitam oriunt argumenta in nulla
qui talis infinitudo videtur admittenda. obiicies ergo 1o: [illegible] infini-
tate quo maior est persona offensa, eo maior est iniuria [illegible] irrogata;
crescente offensa quamvis ex maiestate offensi et abiectione offendentis;
atqui maiestas divina offensa per peccatum est infinita et [illegible]
[illegible] offendentis: ergo offensa [illegible] moralis infinita [illegible]
[illegible] offensi et offendentis.

hoc argumentum Calculatoribus satis
187 importunum est et ideo [illegible] potest radicitus evellendum. quo
[illegible] distinguo maiorem: quo maior est persona offensa eo maior est iniuria,
[illegible] comparata [illegible] cognitio personae concedo maiorem, si non [illegible]
cognitio [illegible] nego maiorem. distinguo minorem atqui maiestas divina
est infinita, [illegible] cognita [illegible] concedo minorem: [illegible] cognita [illegible]
[illegible] nego minorem, et consequentiam. cuius ergo obiectum non tam fundat suam bo-
nitatem [illegible] malitia [illegible] moralis, nisi [illegible] mensuram cognitionis, quam
[illegible] habet, inde fit, quod actus solum [illegible] habeat [illegible] cognitio
fit

sit ut illud sit infinitum entitative unde Deus infinitus offensus per creaturam ad hunc non reddit offensam infinitam quia in illam tollerant infinitam ex mensuratam cognitio sua sub qua operatur homo, quod aperte extendit in eo parvo, quod ex se futurum erat gravia [illegible] infinitum et sit loquendo defectu plenam advertentiam; imo ex defectu cognitionis limitat gravitatem obiecti usque ad levitatem parvi, ergo a fortiori limitabit cognitio limitabit etiam infinitudinem obiecti, ne hoc transfundat in actum.

obiicies 2o.

188 parum quia peccatum, adeo malum est, ut dixerit Divus Anselmus lib. 1o Cur Deus homo Cap. 21, etiamsi foret committendum etiam imperium a praesentia quod illud praeponendum sit omnibus malis excogitabilibus, sed mala excogitabilia infinita sunt, ubi dari extra: ergo parum quod illis etiam collatis se praeponi debet, est malum simpliciter infinitum. Confirmatur quia inter mala excogitabilia affertur malum poenae etiam infinitae intensive; sed peccatum cavere debet prae his omnibus, etiam prae hoc malo poenae infinitae: ergo etiam erit malum maius quam infinitum malum poenae. Tunc sic, sed malum maius alio, quod infinitum est, debet esse simpliciter infinitum: ergo malum culpae, quia offensa divina, simpliciter infinitum est.

Hoc argumenti

189 forma ab omnibus dissolui debet: rogo, an homo sit perfectior huiusmodi collective S. Angelus perfectior sit omnibus hominibus. absurdum quidem et bene infero: ergo homo S. Angelus sit infinitus perfectionis simpliciter. probatur sibi argumenti forma [illegible] S. Angelus tenetur [illegible] infinitae S. Angelus quos [illegible] excedunt in perfectione, sed qui excedit aliquid infinitum infinitum est, ergo homo S. Angelus sit simpliciter infinitus. quod est ridiculum. quod dixerit hunc, dicas et tuo argumento. Cum enim, ad mira maiori et maiori, [illegible] Coeli quia perfectiones diversarum linearum, ut sint infinitae excedi possunt ab aliqua, sive excessu geometrico, non arithmetico, quem nam generat

vt veniret ad iustitiam. Contra, cadit arg., et dico tantum, neque enim mea subsumptio est de ratione mali tradita. Et quidem peccatum malum est contra alterius rationem quam quodlibet aliud malum, siquidem nullum aliud induit rationem malitiae, sicut induit peccatum; atque ideo magis ob malitiam vitandam omnia alia mala subiri debent, quia ipsa sit vt veniret ad hoc in peccato veniali, quod ipsum malum non est, et ad hunc vitari debet per omnibus aliis malis etiam ipsius, vt est certa doctrina.

Obijcies 3°. aliquod est peccatum, quod sit infinite malum
190 ergo peccatum est offensa simpliciter infinita. Probatur ant. nam peccatum, quo quis vellet posse Deum destruere, vt illum destrueret, foret peccatum infinite malum; cum esset destruo affectiva infiniti boni; ergo aliquod est peccatum quod infinite malum sit. Contra. ergo peccatum illud, quod fuit destructio non infinite perfectio quae fuit malum infinitum, siquidem non potest non esse tale, quod sit destructio infiniti boni. Ant. probatur: nam compositum christus est infinitae dignitatis, et existimabilitatis; hoc destruxerunt iudaei: ergo destructio illa fuit infinitae malitiae et non infinitae perfectionis destructio.

Male procedit hoc argumentum ab vno singulari ad vniuersale
191 eo modo, quo male argueretur dicens. petrus currit: ergo omnis homo currit et contra, vt dicimus, quod aliquod peccatum ex peculiari sua ratione habet infinitudinem, non inde sequitur omne peccatum habiturum sibi infinitudinem: sicut etiam, quod aliquod peccatum sit odium Dei, propterea deduceret de odio Dei, quod sit peccatum. videlicet omittimus arg. tam arguentis quam contrariis nulla est loca. si ergo etiam in his peccatis non est malitia infinita ideo nandum est per arg. ad hoc non etiam arg.; neque enim sententia sit infinite malum, ad hunc aduc Collat. sibe, atque quod limitata est Cognitio et sibi imperium voluntatis. quamvis infinitus est in ratione bonitatis actus quo quis deci derarent. tunc ipse Deus, vt

ea

Deo placari, sicut dixit Alexander [illegible] Aug. [illegible] sibi [illegible]
deberet, nisi vellet etiam addere usque destruendum in Christo Domino
peccato [illegible] vim infinitam cum Caprr. et aliis [illegible] qui
[illegible] [illegible] non erat infinitae [illegible]. Haec solum tradita ad
[illegible] [illegible] n.o 50 [illegible] aliquali [illegible] in Caiet.

[illegible] cui dixi poena infinita non potest non esse infinitum, objicies 4o 192
tali debetur poena infinita quod illud est infinitum, sed peccatum mortale
non est [illegible] de ratione poenae et culpae: probatur minor: major
poena quae [illegible] peccato mortali, intensive finita sit, extensive
infinita; sed poena etiam extensive infinita simpliciter infinita: probatur minor
probatur: nam poena licet intensive finita, quae talis sit ut numquam possit
[illegible], quod tota infinitas poenae est absolute infinita, [illegible]
talis est poena pro [illegible] ut puta aeterna [illegible] quia illa
[illegible]: quia requirit esse illa malitia, quae non punitur [illegible] [illegible]
aliqua finita; sed peccatum nulla poena finita satis punitur, cum ipsa
[illegible] poena aeterna quod illius malitia requirit esse finita, id oportet
colligitur infinita ex aeternitate poenae.

[illegible] [illegible] mag: [illegible] 193
ex se et directe debet poena infinita non potest non esse infinitum, [illegible]
[illegible]: cui debeatur [illegible] et [illegible], nego mag. [illegible]
ex se et directe non [illegible] poenas infinitas simpliciter ut [illegible]
[illegible] quod [illegible] tenemur admittere [illegible] quod non [illegible] poena
intensive infinita; sed haec poena [illegible] et [illegible]
sit [illegible] status, in quo homo [illegible] se [illegible], [illegible] non [illegible]
tum semper [illegible] [illegible] poenas quas in via [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: vide quae [illegible] dixi n. 179. hinc [illegible]

ad hanc, cum dicitur: Respondeo admittenda maior, ad minorem, et negando
Con. // Instabis et obiicies 5°: peccatum mortale deberet ex se eodem
194 esse poena maior, quam illa quae debetur infinitis venialibus, sed infinitis
venialibus debetur poena infinita: ergo peccatum mortale debet ex se poena
infinita. maior videtur: ponamus enim, quod singulis illis peccatis debeatur
poena ut unum. si tota haec poena ex se ... dabitur intra unam horam fere
nunc erit intensive infinita, cum debeant peccata infinita correre infinitos
gradus poenae: ergo poena illa foret intensive infinita, licet extensive sit
unius horae. probatur etiam maior: quia minimum peccatum mortale maius
est omnibus venialibus possibilibus collective, ut est indubitatum; ergo peccatum mortale
ex se et directe debet poenam maiorem, quam infinitis venialibus correspondere
quantitate poenae quantitati culpae.

Respondetur admissa maiori, omittendo minorem
195 et negando Con. ratio est: quia poena debita peccato mortali est quidem finita ex
se, sed alterius ordinis, siquidem veniali debita est ex se solum poena
sensus, mortali autem etiam poena damni, quae longe alia est, quam sola
poena sensus, sicut ergo status perfectus quamdiu aliquid sit finitum et habeat
in se infinita alia, quae sunt alterius ordinis, ut videtur in perfectione
Angeli finito; sic peccatum status, quod poena peccati gravioris finita sit
longe sit superior, quam poena venialis, licet non sit infinita inten-
sive, et extensive.

196 Obiicies 6° debita privatio boni infiniti sicut
poena ex se correspondet peccato, arguere in illo infinitatem, sed est talis
privatio poena debita peccato: ergo probatur maior. Sola poena est gratia hic
in visio infinita, et visio clara Dei etiam infinita intensive, at
quia haec illis iuste privantur, tamen per peccatum et per peccatum debentur
illis privari; ergo peccato debita est privatio boni infiniti qualis sunt
gratia

Ex ratione 2° quia si huiusmodi peccatorum dominium repugnaret, esset dispositio repugnans
[illegible] gratiae habitualis, quae est donum infinitum: quia peccatum bonum infinitum
est ex se, poena debita peccato; et consequenter hoc est malum morale infinitum

mag., et in genere moris. Sed est talis peccatum poena exigit et dicitur debita 197
peccato nego moraliter: debita indirecte et privative, secundo moraliter et absolute.
Ut autem peccatum bonum infinitum involvat malitiam infinitam, non sufficit quod
peccatum repugnet quomodolibet cum bono infinito, sed requiritur quod repugnet
directe et per se; aliter eius repugnare potest cum obiecto infinito, licet infinite
fiat tantum. Hoc ostendo in actu odii, et in actu dissensus, circa idem finale
obiectum: actus huiusmodi excludunt a subiecto actum quemlibet amoris et
assensus circa idem finale obiectum quia afectantur excludunt amorem et assensum
infinitum intensivum: quia probabilem subiectum actibus intensive infinitis, licet
ipsi finiti sint, quia sic directe opponuntur amori, et assensui cuilibet
indirecte vero etiam illis, qui infiniti sint: idem evenit peccato mortali (quo
dicitur mortale peccatum) hoc opponit, et excludit a subiecto gratiam quamlibet
et consequenter etiam infinitam; cum tamen infinite non opponatur quia infinita
sed quia gratia; et consequenter haec oppositio stat optime cum malitia finita
peccati. Idem dicendum quoad Dei visum.

Secunda Probatio de unione hypostatica 198 —

Tertia difficultas obtinet discutiendam infra post 3° actum
[illegible] nos dicendo actus: sed humanitas peccati est digna privatione
unionis hypostaticae per se et directe per se actus: indirecte et de ratione
[illegible] actus; et nego consequentiam. Quia hic privatio stare potest cum malitia
finita peccati, sicut peccatum dignum exilio non tenetur per se [illegible]
ac peccatum dignum morte quomodo etiam mors debetur exilium [illegible]
quod sequitur indirecte et non per se. Ita etiam sequitur privatio
unionis ex peccato, quamvis sic directe sequatur privatio [illegible]

expresso et etiam dubium efficiunt damnati quum sua ...ni ponunt

eum vere hypostatica; ut videre est apud theologos supponi

superest

demum dubitare, an Divus Thomas nobis sit S. Ockanus in hac materia

199 Divus, videtur esse satis ambigua mens sancti D. nam adscribere

videtur patri infinitum ex carentia actu infinito, ut docet 3 parte q.

47 articulo 4 corpore ex extremitate ... etiam attribuit illi

infinitum ad eum sanctus Doctor 42 q. 1a articulo 5 corpore. ...

infinitude patri ... , et limitare videtur ea, quod ipse docet

S. D. parum solum habere quandam infinitatem quod denotat solum

infinitas eum quid. sic loquitur 3a p. q. 1a articulo 2o ad 2um etiam

3o sanctus Doctor 20 q. 1a articulo 2o; denique q. 2a de malo articulo

9 ad 5um parum volat simpliciter ... quia mens D. Thomae

dubia videtur in hac difficultate, cum modo infinitum, ... modo parum

appellat.

Ita quidem existimamus, nisi se explicuisset Angelicus Magister

200 satis perspicue q. ... de malo ubi ita habet ab omni infinito aliquid

aufertur ... et ideo parum ... , ut habeat aliquam ... ad

bonum infinitum ex hoc testimonio nullum relinquitur dubitandi locum

quia ... existimo ... nobis etiam esse tantum D., quod si ipse appe

201 llat infinitum, et haec solutio videtur favere oppositis ... accipiendo

sit solutio ... de infinitude ... quid, ... et ...

DD. libenter admittunt ut patet ex no. 189.

Caput 2um

An Pura Creatura possit Deo satisfacere pro ... patro.

etiam ... di

... plura latent quae breviter et dilucida tractare indigent. 1o est

explicandum quid sit satisfacere ... intelligatur. 2o quid dicendum

de

de specto mortali; quid de veniali. 3o quid de [illegible], [illegible], et quid
aeterno. 4o quid de illo, quod committimus cum aliis ad [illegible],
et quod fit sine illa, quae omnia satis celebris redibunt perspicua
Capiti [illegible].

§ [illegible]

Alii quae proposuimus notant et communiorem sententiam [illegible]. 201

satisfac. plus requiri quam ad meritum etiam de condigno, Nota 1o. ad
omnes Theologos: nam meritum condignum solum exigit quod opus meritorium
sit proportionatum cum praemio at vero satisfactio dicit aequalitatem cum eo
obiecto quo exhibetur: ergo plus requirit ad satisfac. quam ad meritum
patet [illegible], quia in opere satisfactorio plus requirit ut sit aequalis
iniuriae [illegible] quae offertur quam requirit in opere meritorio ut sit
proportionatum rei quae sit praemium; satisfactio dicit tantum de[illegible]
ac ablatum fuit meritum autem non [illegible]. unde fit ut [illegible] possit [illegible]
[illegible] mereri pro [illegible] alterius, remittere parti, quam potest valet
[illegible] tali [illegible] satisfacere. Itaque [illegible], quod potest ponere obiectum
proportionatum ut Deus remittat partem [illegible] [illegible] ponere obsequium
aequale ac fuit iniuria irrogata per partem.

Nota 2o, etiam int- 202
[illegible] aliud discrimen inter meritum et satisfac., nempe quod
meritum non dependet, nec minuit suam [illegible]. [illegible] proportionandi adjunc=
mium ex bonitate personae merentis (quae fit ex augmento meriti
ad similitudinem gratiae quae est in sensibus) sicut requiritur in satisfac.,
quae vere dependet et attingit ex bonitate personae satisfacientis
opus quippe illud quod verum erat satisfactio proportionata iniuriae irrogatae
[illegible], si ab alio [illegible] exhiberetur, exhiberetur a hoc gradu satisfactio

nᵉ delinquente valere operis innocente ad satis-ioq ex obedie
ptione illud ...

Noto 3º nos in presenti sermonem
203 facere de satisfac.e pro culpa et iniuria quae reparatur in peccato
nᵒ vᵒ de satisfac.e pro pena cui subiacet, et quam debet pro pec-
cata pars; quoniam ut mox apparebit, aliqui DD de partiali
pena videamur disputare, nec ut existimo extra rem est, cum
maneat integra satisfactio etiam Deo remittente etiam in penas
primo et isti DD supponunt tolli reliquam partem penae si quae erat in
tegra satisfacio culpae. Hae quae modo obscura sunt paucis ab-
hinc lineis fient illustriora.

Noto 4º etiam intercedere
204 discrimen inter satisfac. pro culpa et satisfac. pro pena: nam
licet utraque satisfacio in hoc conveniat, quod debeat reddere aequale,
est, dum est pro culpa, requirit in satisfaciente actum aliquem
voluntarium quo se submittat offenso; dum vero est pro pena, non re-
quirit actum huiusmodi quia etiam sine voluntate penas subiens
satisfaciet, ut pluribus exemplis ostendit, et dicat in penis
alterius vitae.

Ex his colligitur, quid veniat intelligendum nomine
205 satisfaconis proprie loquendo. est actus aequalis aestimationis in genere
... submittimus, ac fuit offensa in genere iniuriae. unde
satisfacio pro peccato erit actio aequalis aestimationis in ... obse-
quiis, ac fuit parvi pensum in genere iniuriae quod pacto fore
debet applicari ad satisfac. pro pena, in genere etiam requirit aequa-
litatem ut proprie satisfacio sit. — neque obstat quod dicat, per opera
penalia nos in hac vita satisfacere pro penis alterius debitis

nro, s. alieno peccato; hac ex locutione non denotatur confessio [illegible]
cum non sint condigna passiones huius temporis ad promerendam
& quantitatem cum eius temporis longe alterius; sicut etiam non
st condignus opus ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis. dicimus
dicimus & satisfacere pro peccatis etiam mortalibus, quarum expleamus non
equale, quod nequimus, sed id quo condito est tenemur, et ultra
quod nil exigit a nobis impotentibus.

His ita praestabilitis mo 206
inquirit an pura creatura possit satisfacere pro suo s. alieno
peccato tam mortali, quam ueniali, si ex sol adhuc potest talis
satisfactio non exist ex se natura in creatura ubi ad satisfaciendum pro
peccatis quod in hac dispa duximus. nos autem puram creaturam
intelligimus illam, quae licet sit adhuc praeuenta auxiliis diuinis &
supernaturalibus etiam gratia insita, adhuc non pertingat ad diuinam unionem
nec persona diuina sit unita hypostatice.

in hac re grauissima 207
quidem docuit scotus in 3. dist. 20. q. unica, et in 4. eius
dist. 15 q. 1., pro puram creaturam gratia praeditam posse condigne
satisfacere pro peccato, ita quod etiam mortalis satisfactio acceptatur
a deo tanquam aequalis iniuriae illatae deo per peccatum. huic se prae=
ibit Durandus in 4. sent. dist. 15 et illi suffragatur Gregorius
quem plures alij secuntur; quarum doctrinam dist. 2a art. 5o
pro quarum hoc satisfacere pro tota sua culpa quoad maculam
non tamen quoad totam poenam; q. a parte poenae e carere supplicium
supernaturalium, mediis quae poenitendo ratio operis satisfactoriis. unde
pater per peccatum incurrat debitum carendi auxilio ad opus bonum
per quod satisfaciat maculae et culpae. adhuc non satisfacit [illegible]

a libros pro: qd a lib Deus offerat tale auxilium hic [?] versus [?]
ad illud dum quamdiu in ppria pati, sive originaliter, sive actua-
liter ita explicat Juniado disp. nº 60.

2a sa: communis afferit

208 puram Creaturam non posse Deo offerre condignam satisfactionem pro suo pecato lib
varie varij explicant, causam ex qua desumenda sit impotentia
Creaturae ad satisfaciendum. Thomistae ex Caietano 3a p. q. 1a articulo
2o: docent opera purae Creaturae non habere ex se equalitatem cum iniu-
ria, et tamen a Deo acceptari posse in satisfactionem ex liberalitate;
quia cum peccatum habeat infinitatem intrinsecam offensae, quam nequeat habere
opus purae Creaturae intrinsece limitatae, inde oritur inequalitas huius
operis purae Creaturae [?] quo titulo [?] oppugnant istam impotentiam ex nostris illius
quam retulimus nº 171. [?] Sua sententia impotentiam satisfaciendi qua
ad illam indicat naturalis gratiae infinitam quam ipsi impotens est. Car-
dinalis deLugo amplexa comm. sa, arbitrans disp. 5 sec. 4a, talem
esse Dei offensam ut in prudentum extimatione purgari nequeat
a liberalitate, qua Deus exigit rigorem huius modi et relinquit impotentiam
Creaturae ad satisfaciendum, ne parum pendatur Dei offensa, [?] politica
re tractari Creatura a Deo sciens illud esse adeo grave ut indigeat Deo
[?] — denique [?] nulli quod dicunt esse impotentiam satisfaciendi
Creaturae hoc solo titulo quod exhibitare pro satisfaciente minus
ad satisfactionem, sicut augetur offensa ex offendentis abiectione. cum
ergo Creatura quaelibet vilis sit [?] Dei offensae inde fit quod maneat illi
impotens equalitas operis nostra quoad satisfactionem.

§ 2us

Nostra resolutio circa satisfactionem [?] rigore [?] —

Videas pro nullis

heri debet duplex illa ro iniuriae, quae est in pacto [illegible] 209
ille ro iniuriae personalis et realis de illis quippe [illegible]
sentiendum est, ut ex dicendis constabit, quae omnino vero sit sa
[illegible]. Respondeo dico quod est iniuria realis potest pure creatura
pro satisfacere. hoc videtur intendere sa Scotus et hoc semper
vera est. probatur resolvo, nam ad satisfaciendum [illegible] quaelibet
iniuria reali solum requiritur quod ponatur [illegible] aequivalens
damnum illarum, sive substantiale, sive accidentale; sed hoc potest ponere
a pura creatura ut [illegible] quod creatura potest satisfacere pro iniuria
reali [illegible]. maior constat quia iniuria realis substantialiter accepta
solum regulatur penes quantitatem et qualitatem rei, quae [illegible]
iniuste. accidentalis vero penes ea, quae sequuntur ex iniusta
ablatione, ut ut damnum emergens, vel cessans lucrum: quod ut plene
fiat satisfactio pro hoc damno solum requiritur, quod ponatur tantum
de substantiali, et accidentali, sicut [illegible] aequale: ex absolutione
iniustae 100 substantialiter satisfacit reddens 100 eiusdem valoris:
accidentaliter 100, et pro iniusta retentione damnificati ut 4 f.
[illegible] lucrum quod futurum erat ut 4, satisfacit sub-
stantialiter et accidentaliter, si 4 supra 100 restituat; cum ita ponat
aequale tam substantialiter, quam accidentaliter. maior quod illa causa debet ea.

Probatur 210
minor, quia creatura potest ponere [illegible] reddere tantundem,
ac ablatum fuerat per peccatum, ut est iniuria realis: ergo potest
ponere aequale. ante probatur: nam creatura, quae habet dominium
[illegible] super suos actus liberos, ut modo supponimus [illegible]
[illegible], potest per actum liberum charitatis ponere totum illud

quod a Deo abstulit per peccatum, per peccatum quod a Deo abstulit
obsequium debitum ex praecepto s. impletum usque modo tibi tuo
dixi sub onere, non condonandi. atque ideo per actum charitatis in
urgente praecepto totum hoc restituit: quia praestat poenam tantum
de [illegible] mor: quia actus charitatis tum debitum non est, cum a Deo
non exigatur, et licet post illum omittere, sibi iniuriam. item
quia est ita probo: compensat actu charitatis, ut [illegible] [illegible]
si ex peccato auxerit a Deo, actus charitatis dicunt, si illo sit
servans hora, gratia reddidit filius sibi illius debet poena quia terrae
huic ex gratia aeterna felicitas, in illud est Dei odium virtualiter
ibi est formaliter Dei amor: quia peccatum actum compensat, [illegible] peccatum
aufert: quia ille satisfactio est pro iniuria patri, res quod ita realis
est. Confirmatur quia realis iniuria ex sua ratione non augetur, s.
111 minuitur ex qualitate personae offensae s. offendentis non attenta ratione
iniuriae personalis de qua postea: quia neque satisfactio pro tali iniu-
ria augebitur, aut minuetur per personarum qualitate parte
[illegible]: nam satisfactio semper s. minuet, qui debet minuendi s. [illegible]
re iniuriae: quia cum haec quae realis est, non respiciat personarum qualitatem,
neque illas respiciet satisfactio quae iniuriae realis est. ans. probatur:
nam iniuria realis per hoc discriminatur a personali quae dicitur [illegible]
quod personalis personae, realis vero res ipsas respicit inde pendent
a persona: quia non augetur, s. minuitur ex qualitate personali, cum illas
non respiciat. Confirmatur ergo [illegible] si ab hoc privato 100 et 100
a Rege furto auferas, satisfacies proprie si Regi 100 et 100 privato
restituas: illa enim iniuria res ipsas respicit, non personas, compensat
si res moraliter eadem restituat, quae res moraliter eadem per [illegible]
inaestimabiles morali. ═

Nec huic doctrinae obstare potest quod pura creatura negaverit se liberare a servitute peccati, in quod incidit per se ipsam, sed quod ad hoc opus sit nimis divina et peculiari virtute in statu filiorum Dei, quae gratiae et divina liberalitate. Supponimus enim ut certum ex Trid. sess. 6a Capt. hominem per peccatum ita remansisse daemonis captivum ut nemo inde surgere aut liberari posset quamvis liberum arbitrium in illis intelligendum omnibus, extinctum non esse, et hoc supposito contendimus pure puram creaturam ponere satisfactionem pro iniuria ratione sui peccati at... quo potest quidem solvere debitum ex iustitia, sed reddat potentiam ad solvendum ex liberalitate quidem et deinde Christo per perfectionem suam satisfactionem ... patris sed ex gratuito Dei pacto naturam sit capax moralem generis humani? sicut enim Christus liberaliter acceptus in capite hominum adhuc satisfecit perfecte pro eorum iniuriis data Deus qua posuit aequale iniuriae irrogatae, sic contendimus pure puram creaturam et gratuito debito servituti, ponere aequale peccato, ut qualis iniuria est. | 112

Sit 2a dicitur. nequit pura creatura, etiam si donis supernaturalibus cumulata satisfacere pro suo peccato mortali quod est iniuria personalis in Deum. Haec resolutio est ex omnium sententia sed alii probant in ratione non illorum operari haec est ut vera et propria satisfactio, debet poni aequale, ac ablatum, sive ... fuerat per iniurias; sed pura creatura nequit ponere aequale, ac ablatum per peccatum ut personalis iniuria est: quae sub hac ratione nequit pro illo satisfacere. ... pro iniuria personalis extra rationem non dicit quantitatem et dignitatem personae offensae ut ex ipsa notione personalis iniuriae constat quae nequit creatura ponere aequale pro tali iniuria. probatur minor ut aequale poneret sub hac ratione debebat poni aequalitas inter personam satisfacientem et personam offensam; sed creatura pura nequit ponere aequalitatem huiusmodi ut evidens est quae neque satisfacere; cum hic exigat tantundem, ac ablatum fuerat per iniuriam. | 113

114 Confirmatur hinc ratio: etenim satisfactio pro qua auferre iniu-
ria in qua attenditur ratio personae laesae, minuitur ex abiectione personae
offerentis: ergo creatura pura nequit offerre satisfactionem pro iniuria
personali patri. Hinc communiter dicitur: quia hoc ipso, quod sit a creatura, debet
minuere satisfactionem exhibitam illius ratione Dei. Et conuenit non manebit
aequale in satisfactione oblata: atque ita confirmatur: quia eadem met actio obse-
quij quam offerat aliquis in satisfactionem iniuriae illatae alteri Regi,
ita minuetur si offerat ab hoc priuato, ut non pertingat ad satis-
factionem integram talis iniuriae: ergo quia idem obsequium entitatiue minuitur
dum attenditur ratio personae offerentis, a bilitate aut abiectione personae a quo
praestatur. Si pro iniuria irrogata nobili ut tali nequit plebeius
satisfacere etiam si praestet maius entitatiue obsequium, quam
praestaret alter nobilis ut satisfaceret, quia cum qualitas personae laedit
pro iniuria minuitur satisfactio per inaequalitatem personae satisfacientis,
ergo cum ab inaequalitate omnia ratione Dei, quae infinita est, debeat minui
cuiuis quodlibet opus creaturae in genere moris, numquam potest esse pro-
portio aequale pro iniuria personali; atque adeo nequit satisfacere pro suo
morali, ut talis iniuria est.

3a. Dico sit: absolute loquendo nequit
115 creatura pura satisfacere pro suo peccato mortali, sine dubium exprimitur
in dictum: nam inseparabilis est a quolibet peccato ratio iniuriae personalis
et ratio iniuriae realis, et utraque in omni peccato ut reperitur; si pura
creatura nequit satisfacere pro iniuria personali: ergo absolute nequit satis-
facere pro peccato cum in illo semper sit personalis iniuria ad cuius
satisfactionem impotens manet.

Addo libro cuius resoluerunt graues ad expli-
116 candum satisfactionis opus esse, quod obsequium praestitum aequiualet illud
quod pro iniuria [illegible] se pura creatura negatur pro obsequium adaequa-

reus Divinus quod legitur per paruum: qui absolute nequit satisfacere pro suo mortali · maior videtur quasi dogma in hac materia, cum maior sit iniuria, quo maior fuerit reus, quod legit, ab eius siquidem legitione est frater iniuria, ut sic ex notis notio [illegible] maior qua reus Divinus, quod habet Deus ne exigit iniuriae, est maius omnium excogitabilium qui creatura nequit ponere obsequium adaequans istius legis iuxta. [illegible] loco igitur neque est indebitum quodcunque obsequium, ac debitum erat, quod reus Divinus non legeret. [illegible] maior reus, quod Deus habet ut ei pareamus, maius est, quam ius Domini in servos patris in filios etc. quod scilicet ex ipsa apprehensione supponitur et hac ratione suadetur. etenim illud est maius ius, quod [illegible] cum filio illi debet prevalere, scilicet quod ad se praeeminentiam extinguit et reddit legum quodcunque aliud, sic [illegible] habet ius Divinus qui [illegible]: qui dominus in servos, scilicet [illegible] filii nullum ius sunt ad exponendum opus quod Deus [illegible] praevalente iure Divino, [illegible] iure humano qui [illegible] illud ius Divinus maius est omni alio excogitabili et [illegible] creatura legis [illegible] a creatura [illegible] ab ipsa nequeat poni aequale [illegible] satisfac.

Praeterea [illegible] nam illud ius maius est, cuius laesio 217
iniurius [illegible] est, et illud obsequium minus gratiosum, quod magis est [illegible] ut exhibeatur. atqui [illegible] habet Deus [illegible] [illegible] quod denegare operari [illegible] exhibere, et obsequium [illegible] minus gratiosum. haec certa videntur [illegible] qui [illegible] Dominus Divinus [illegible] per paruum, quod [illegible] est, et ideo praestare obsequium non est [illegible] Divino gratiosum. haec [illegible] legitimae [illegible] alias qui creatura nequit absolute legem satisfacere [illegible] non [illegible] per paruum [illegible] ratio: quia ut satisfaceret deberet creatura ponere aequale

sed id nequit ponere, cum hic iste summus sit, et obsequium praestitum non summe gratiosum, g[lossa] etc.

Flavius loquitur satis de

118 pato mortali, pro quo nequit absolute loquendo pura creatura satisfacere, cum ab illo separari nequeat ro[ta]tio personalis iniuriae quam nequit adaequare pura creatura. Et hoc in sensu accipiendus est D[ivus] Anselmus dum lib. 1 cur Deus homo, cap. 11 ait de satisfactione, non sufficit solummodo reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata plus debet reddere quam abstulit. quasi dicat, ubi intervenit contumelia quae iniuria personalis est, et debet restitui quod fuerat ablatum, et etiam aequivalens alterius personae, quod est simplex creaturae Dei.

119 D[icu]m. ro[ta]tio qua statuimus non posse absolute creaturam satisfacere pro suo mortali, videtur probare quod nequeat etiam satisfacere pro illo ut iniuria realis est, quia sicut ergo non nequeunt seu possunt resarciri: ergo absolute nequit satisfacere pro suo mortali ex hoc quod iniustior sit ipso peccatum, quam sit gratuitum obsequium reddendum, atque hac etiam reperitur in iniuria reali patrata, g[lossa] etc. — Resp[onde]o negando ass[umptum], quia licet credo maius et obliquo modo hoc reperitur in iniuria reali si praecise res spectetur, neque moraliter si res seu personae, sed moraliter. sic non reperimus tum illum quod dicitur pro iniuriis realibus, quae tum divina est, sed solum qua tum alterius in ipsa ponitur pro qua exhibendo obsequium tantum stimulatio aufert rei intrinsece ablatae, quod si tum ut est divinum attendatur, includit ibi iniuria personalis, quam creatura nequit adaequare.

120 Improbabile. etiam attentare praecise nequit creatura ro-
nere

ponere aequale: ergo neque debito proprie satisfacere. probatur antecedens: quia
ut ait Divus Anselmus citatus loco. 2° hoc quoque attendendum
quod cum aliquid, quod iniuste abstulit, solvit, non debet
dare, quod ab illo non potest exigi si alienum non rapuisset
ergo aliena re propria, nequit reddere aequale. probatur consequentia
neque pro solutione nequit solvere facere, quod res ablata iniuste
ablata non sit: ergo nequit reddere aequale; cum in materia loquitur
ex eo quod res aliena ablata sit: ergo si res restituitur nequit efficere
quod illa ablata non fuerit, neque potest ponere aequale. Dico
neque satisfacere.

Hoc argumentum quod maiorem vim habet ad satisfactionem
hominis et facile cognoscet qui illud expenderit in quolibet individuo
ablata manet hoc. Contra nego antecedens. ad probationem dico antecedens, quod
verissimum est, et nego consequentiam. [illegible] antecedens nequit facere moraliter
quod res ablata ablata non sit, nego antecedens: nequit facere physice
concedo antecedens. hoc autem impedimentum sequitur ad satisfactionem si faciat moraliter
quod ablata non sit. id vero fieri potest, si res eadem restituatur
et damnum emergens aut lucrum cessans, et si vero compensationem reddat
quam ab illo exigi non potest, si alienum non rapuisset ut videtur Anselmus.
Cum ergo utrumque non reddat aequale quia non reddiderit, et tolleret
moraliter quod ablata fuerit, licet quia res aliena sit absolute
non debeat reddere rem propriam [illegible] indebitam [illegible]
ergo reddit aequale quia ponitur res eadem et moraliter quia
ablata non fuerit. hoc apprime est, si res ablata non sit damnum
emergens vel lucrum cessans, res ergo physice [illegible]
ablatis [illegible] aliena. § 34

quaeritur in conditionibus satisfactionis pro iniuria

122 Quaeres primo an debeat Deus ex justitia. Sic dicere, quod circa
ea variis scholasticorum opiniones, 3a docet, non posse puram creaturam Deo
integre satisfacere pro suo veniali. ita Quadinus disputatione sanctorum
65. et etiam Rhodes. 2a affirmat posse talem satisfactionem etiam inde-
pendenter a quolibet favore divino extrinseco, est Salmanticenses vel quibusdam de
3o. et 3a. Sit dicendum posse puram creaturam pro suo veniali
satisfacere, ex rigore iustitiae aequalitatis et integre ut non egeat aliquo
divino extrinseco favore, sic docet 3a parte disputatione 4 sectione ll. 3a. et
Cardinalis de Lugo et P. Ripalda [illegible] disputatione 97 num.
34. quia tamen creatura potest quandoque offerre condignam satisfactionem
pro suo veniali absolute loquendo, de facto tamen [illegible] quando
communiter non ita satisfacere, nisi intercurrat aliquis Dei extrinsecus
favor, qui ex divina dispositione requiritur.
Probatur ex illo 1o. nempe
123 pura creatura condigne satisfacere pro iniuria [illegible] levi, quam in
suo veniali reperit; probatur facile quia potest praestare obsequium
morale aequale ac fuerat iniuria, imo et maius, ergo potest
satisfacere pro iniuria illa levi. patet consequentia ex eo, quod ad sa-
tisfaciendum solum requiritur, quod tantundem ponatur. [illegible]
a fortiori ex iis quae diximus in [illegible]
[illegible]
124 creatura nequit absolute satisfacere pro suo veniali ex eo, quod non
possit satisfacere pro iniuria personali levi quam [illegible] re-
perit. ita Thomas Quadinus et Rhodes hic disputatione 1a sectione 3. probatur
etiam ex [illegible] [illegible], nam illa iniuria est levis, vera iniu-
ria [illegible] personalis [illegible] pura creatura nequit satisfacere pro personali
iniuria ut constat ex num. 213. ergo nequit pro suo veniali absolute
loquendo [illegible] quod stabilivimus num. 159.
etiam probatur quia omne peccatum veniale non [illegible] amicitiam cum
Deo [illegible] exigit satisfactionem [illegible]
vt

ut ad minimum adaequet: ergo in tali casu non est aliquid quod debeat satisfieri; alias ergo non posset Deus exigere satisfactionem: tamen licet id hoc aliud non est, nisi vera ratio iniuriae et iniuriae cuius gratia hoc solum exigat satisfactionem: ergo etc.

Dices ex hoc casu sequitur, verum 225
esse, quod Deus iustissime possit exigere satisfactionem pro tali culpa, saltem in quod illa sit iniuria absolute, quam non valet satisfacere pura 222
creatura: nam cum culpa quaedam sit, videtur contra leges verae amicitiae quae adhuc perseverat, quod Deus offensus obsequiis praecatis promissionibus non satisfaciat; cum in lucubratis erga homines iniuriis amicitiae, si non satisfiat magna submissio quae est offerenda ab amico in satisfactionem offensis: quod: ergo cum homo iustus vere Dei amicus maneat, et post offensam perseverantem actum charitatis scilicet contritionis poterit vere satisfacere pro suo veniali, ita exigente aequitate verae amicitiae quae non tollitur per venialia.

Hic discursus non minimam doctrinam 226
tradit, sed sternit vias ad alias tradendas scilicet praecedentis vel tertiae explicandas. Dico 3o: pura creatura ut homo iustus potest satisfacere pro suo veniali, si ultimate attendatur ad aliquid satisfaciens exterius; pro explicatione notandum quod homo cum creditori sit iustus ne potest reddere nisi quadraginta, si ita convenerit cum creditore, satisfacit reddens viginti, immo [illegible] ipse emerit ubi longe intercedit amicitia; cuius ratio est, quia illud quod physice inaequale est, fit moraliter aequale ex pacto, quod aequum est ut praemat, [illegible] interveniente amicitia. Similiter ad [illegible], aequum est, quod Deus ita acceptet actum charitatis ut amico, ut ultra nihil exigat pro iniuria, igitur, [illegible] exigi ultra potest integra satisfactio pro [illegible] alia exhiberi

potest

competit. quia tamen Deus ultra aliquid exigere potest, cum homo nequeat adaequare rationem iniuriae laesae rationem personae, inde fit, quod huius omnis satisfactio egeat aliquo Dei favore extra opus extra quod hac doctrina est per sua. ... non paucis; et ex ea satis respondet rationi nuper obiectae nº praecedenti.

Quod hic tradimus videtur expresse

227 epistola Ioannis cap. 1. duo supponens, quod nemo sit absque peccato saltem levi; dicens, si confiteamur peccata nostra, fidelis et iustus Deus est ut dimittat peccata nostra. Ubi non solum iustitia sed fidelitas convenit ut det remissionem peccati etiam levis, atqui si posset creatura satisfacere pro illo independenter a favore, non daret locum, nisi ad solam iustitiam; cum satisfactio, quae adaequata sit, non possit non admitti: ergo creatura indiget Dei fidelitate ad satisfaciendum pro culpa veniali, nequit pro illa satisfacere independenter a favore Divino, et hac ratione datur germana explicatio verbis adductis, quae in aliorum opinione non adeo genuinam exponunt.

Dico tandem in nostra expositione satisfacit homo

228 iustus in hac vita quidam probat etiam si non possit iustus in hac vita quidam sic satisfacere pro actus bonos quotidianis, quos defacto acceptant a Deo ad augmentum gratiae et gloriae, si hoc non obstat quod ipso mors ... Suarez et Ripalda, qui ex hoc probant opera iustorum esse defacto satisfactoria pro suis venialibus. Etenim quod haec opera sint meritoria augmenti gratiae non tollit, quod acceptentur a Deo etiam ad satisfaciendum pro culpa levi, quia quod meritoria sint non obest virtuti satisfactoriae ... quia si bene possit quod Deus promittat praemium gratiae pro actu ipso satisfactorio, quatenus cedit in Dei obsequium, quod

ho

homo aliquis amplius nequeat derogare saltem virtualiter concup-
vit offensam etiam quicumque qui in tali actu non satisfaciendi non imminuerit
rationem meriti quod nunquam in actu dilectionis vel hoc ipso [illegible]
in satisfactionem culpam obesse poterit ratione meriti quae in illo reperiatur
ob rationem satisfactionis in qua intervenit etiam aliquid beneficium, nempe
ipsa acceptatio operis in satisfactionem.

hoc ipsum exemplo 229
illustrari potest quia quilibet offensus ab amico, si ab eodem acci-
piat aliquod obsequium quod post injuriam et fuerat illud esse
paratum ad reparandam quantumlibet offensam, amplius exigeret ab illo
hoc, immo nunquam exigere prudenter posset, quia inter amicos aliquid
tribuendum erat amicitiae, quod inimico non tribueret quod homo ille
sentiret satisfacere, et proinde quod quale meruit ita quod amicus
ex lege amicitiae rigide potius quam ipse aliquid ultra exi-
geret. hoc nihil [illegible] adeo certum ut deo nec sentimus
dubitare, at quia Deus cum hominibus ipsis in perfectiori modo amicus
est: quod ab homine ipso non vult aliquid ultra exigere pro culpa
quam si semel offerat actum dilectionis vel quod intervenientibus
hac convenientia divina ipsa quidem acceptandi illud obsequium
in satisfactionem, homo ipsius satisfacere potest pro suo veniali.

Notandum 230
tamen est, quod hic quem habemus explicuimus proprie et in rigore
non est satisfactio, quamvis tantum ex parte: nam illa quae rigorosa
satisfactio sit, debet esse talis, quod offensus nequeat absolute
illam non acceptare, et ultra illam nihil exigere; immo ratione ipsius
teneatur ad deponendam illam completam ortam ex praecedenti
offensa. hoc autem non evenit in hac quam modo diximus, ut
videre est: quia ut hic dicatur satisfactio, opus est quod praesupponat,

viribus ad extinguendum talis actus, quos dicebamus satisfactorium ille vindicaverit quamvis offensas ut exprimus nº 224 quod eius actus charitatis absolute quatenus non sit ratione proponis etiam non erit absolute satisfactio.

§ 4us

Occurrit argumentis pro 1a nostra sententia tam de peccato mortali quam veniali

231 nº 209 obiicitur 1º: ut homo posset satisfacere pro iniuria nuntii sui patri, oportebat quod posset ponere obsequium aliunde non debitum; nequit id ponere: ergo. Maior tenuit, quia aliter posset quis satisfacere ex non suis, aut ex bonis ipsius creditoris. Probatur Minor: quia quodlibet opus suum debet homo Deo tum ex ratione dominii tum etiam ex ratione gratitudinis, qua ipsi obstringitur pro praemio collata ad effugiendum actus peccati supernaturalis: ergo homo nequit ponere in satisfactionem aliquod opus quod aliunde debitum non sit. Propter hoc, quia in quodlibet opere peccati supernaturali reperitur debitum et dominii, et gratitudinis ergo nullum erit quod non debeatur; et consequenter quod possit offerri in satisfactionem etiam iniuriae venialis.

232 Nota mihi allegari hoc debitum omnium operum titulo gratitudinis et dei, itaque quod tenemur Deo reddere ut morali Domino eos actus, quos libere et obsequiose praestamus, nam non in nobis sit obligatio hunc mihi videtur debuisse actum, quod intercurrat aliquod peccatum in omissione eorum obsequiorum, [illegible] quod peccatum fuit omissio cuiuscumque operis ex dicto, quod [illegible] nobis commandatur, sequitur autem non possit esse, nam ibi peccamus non ponendo actus praeceptos quia hic nomus opus quod ipsi debemus, si omnia nostra bona opera

Deo

Deo debeamus titulo gratuiti, dum aliquod non ponimus; nare-
mus aliquid quod debemus; ergo peccamus in eius omissione ergo
omissio cuius erit operari ex debito pariter, tunc

Nec refert, quod Deus 233
actu non exigit eiusmodi opera, sicut exigit obtus praecepti, quod
in causa erit ut omissio praecepti parit ... non vero ...
ex e: nam infero, ergo opera praecepti ideo esse debita
quia exigunt: ergo si non exigerent, debita esse non forent: ergo quod
absolute debeantur, etiam satis partialiter quod exigantur ...
Conc: quia quod nare possumus sine culpam, nisi exigat, neque
est absolute debitum ante exactionem, quod ante exactionem non est
debitum, partialiter redditum debitum per hoc quod exigat: ergo opera
nobis Deo sint debita absolute includit partialitem quod a
Deo exigantur; tunc sic, sed opera nostra bona in particulari non exi-
guntur a Deo omnia titulo gratuiti; sic quid asseras, teneris
~~...~~ assignare exactionem ergo non omnia in particulari debentur Deo titulo
gratuito ex qua doctrina manent soluta argumenta.

Ad 2um secundi, 234
Respondetur ... quando consumemus actum ... 1o: Distinguo
maius: debet ponere obsequium ... non debitum titulo
iustitiae, concedo maius, non debitum alio titulo, nego maius nam
... quod aliquid debitum sit iustitiae, ac titulo cha-
ritatis, ... et satisfaciat obligationi ex iustitia pro id ...
quod debebat ex charitate, ut exemplum debebas pro
ex contractu 100 et ... tunc ... pro
inopia, ut tenereris illi 100 tribuere ex charitate:
si 100 tribuas ex tunc quae debitum iustitiae ..., ipsum quod
alias debebas ex charitate, sibi evenire in operatione

hoīs Xp̄ti, quod lz debitum eet Deo ex gratitudie, poat adhuc offer-
rri in satisfacm iuxis sibi pparum vt realis iniuria ē.

Dico 2o.

435. omittā maxī, nando mors q̄a rae libertatis quā repperit in obsequio ppt̄isto alteo, ipsud ē vē et ppriē subdomi-
niō morali eius et titulo illius vtq; liberi dominus auxilio-
rius ita redditr eius ppriū talis vices vt ad illas ptineat
opus hac rae singulari titulo dominij q̄a eius opus illud
offerat Deo in satisfac ppriniuria reali ppat aliquid offert
sibi ppriū rae libertatis hoc aug, quod offeat tantundē
ē, ac fuerat ablatum ppriniuriam realē; hanc solum fuit abla-
tum bonum vtq; rei, quā exigebat et p obsequdum redditr
vtq; bonum rei quod tunc n̄ exigit q̄o reddit equale quo-
ad realē iniuriam. ad pptam moris reo ea rae, q̄a ab opus
liberum dicit eius ppriū n̄ poc eē debitum; alioquin ea
ipsa rae n̄ exit ppriū.

Obiicies 2o ex I. Thdog. vt

436 satisfacio sit equalis offensi illam requirit equalitas int
psonam satisfacientem et psonam offensam; pvia tria ne-
quit ponere hanc equalitatem vt eundum ē q̄o. pbat mai-
1o q̄a sicut crescit gravitas offensi ex dignitate psonē offensē
ita minuit satisfacio ex altitudie psonē satisfacientis
vt tradit Phy. 5o ethicorum Cap. 5o 2o q̄a n̄ sit equa-
lis psona satisfaciens p sonē offensae n̄ ponit equale
obsequium n̄ satisfac, ac fuit lesio ppriniuriam: psonē
ex infirmae n̄ potest eē equalis humiliatio in obsequio
ac fuit causa humiliationis in offenso 3o q̄a satisfac
ut sit equalis debet eē in eodē orde, ac fuit offensa; sed

o

offensa fuit in ordi divo maxo & satisfao altera ptita nequit eē in tali orde q etta. Per hoc & talia argumenta 137
in nris ptiis manifeste dissolui dicendo maz: ut satisfao
sit equalis offensę ptonali requirir ptonarum equalitas: vel
maz: ut sit equalis offensę reali, nego maz ut ex sępe dictis
ptz. et ppterea nos diximus impolz ēē satisfacem apura
crea p iniuria ptonali, quę indiget equalitate ptonarum
qm equalitas n attendit iniuria realis. hac eadz ratoē

138 contra tamen displicet
Deo, quantum displicuit peccatum, si hoc sumatur physice omisso
actu, si moraliter, nego actu sic eo plus displicet Deus in peccato
quam complacet in obedientia, propterea quod malum quidem moraliter
est in ratione mali pertinens ipsius ut Deus est offendi a persona
creata infinite distanti, quam est bonum in ratione boni moraliter, quod
Deus praeferatur creaturis. Confirmatur distinguo similiter antecedens: tantum amat
amorem praeceptum quantum odit non talis amoris, si hoc extrema
dei diversae physice, omisso actu, si moraliter, nego antecedens, est enim
vituperabilius Deum offendere, quam est laudabile illum colere: sicut
est magis reprehensibile negare principi debitos tributos, quam est laudabile
eum ab incendiis liberare, quia hoc aliquando debetur, illud vero nisi
per summum nefas non perpetratur.

objicies 5°. si actus contritionis esset
139 gratia sanctificans et iustificans foret perfecta satisfactio pro peccato; sed est contra
nimis, ut docuimus in nostra contritione de satisfactione per merita: quod etiam
erit perfecta satisfactio pro peccato. Confirmatur maior: quia nihil potest esse perfectior satis-
factio pro peccato, quam id, quod ipse tollit totaliter maculam peccati est operis;
sed actus contritionis ita se haberet, si esset gratia sanctificans quod esset
etiam perfecta satisfactio pro peccato. Sed etiam ex ibi dictis quod contritio
indiget aliquo Dei favore ut iustificans defectu cuius de facto non
iustificat, ut adaequata compensatio sit pro iniuria reali peccati.
Unde propter rationem eandem potest esse satisfactio pro reali iniuria, si in
persona, quam nequit adaequare mihi ... condignitatis
... quod oritur ex dignitate personae offensae a quo sumitur ratio per-
sonalis iniuriae.

objicies 6° contra 3am dictam. ratio qua probamus in ...
140 absolute satisfactionem exhibitam a creatura pro peccato videtur etiam evincere
impossibilem satisfactionem pro iniuria reali: quod ... est impossibile: ita
ratione

absolute simpliciter non manet. probatur ans: quia ratio simplicitatis desumitur ex eo quod deus divinus sit quo patet sit etiam maximus, sed per iniuriam mortalem etiam laeditur deus divinus quod maximus quod nequeat alterius per satisfactionem adaequari. - Declarando ans. quam diu quo maior sit ipse divinus etiam maius, attenta ratione actione, nego maior attenta sua personae dignitate concedo maiorem. distinguo sibi minorem, et nego consequentiam. nam deus divinus despicit, et est etiam maior, non praecise ratione rei, quae exigit, sed nam sed ratione dignitatis personalis quo sit laeditur per iniuriam ut consuevit in obligatione parendi principii, quae maior, quam parendi probatur per personarum inaequalitatem, cum quo in iniuria tali non spectat personae, inde est quod non exigat summum bonum ut tale habitus sed tantum malitiam, ac proinde post creaturam ponere aequale hac ratione, licet absolute non valeat.

obiicies 7o. 141

Creatura absolute non potest satisfacere pro suo mortali etiam non potest mereri de condigno remissionem illius; hoc est, certo falsum: quia probat illud: quia creatura et potest operari gratia iusta, et elicere actus charitatis intensive infinitus; sed si talis non potest satisfacere, etiam non potest mereri quia hoc maius probat, nam talis actus est proportionatus ad satisfaciendum sed improportionatus ad iniuriam; malitia quam dari non est infinita ut supponere debemus extrinsecus actus infinitus est ut supponimus: quia sed actus est proportionatus ad satisfactionem ex illo capite desumenda est improportio, quae etiam exigit dari ad meritum quo cum talis actus sit proportionatus in ordine ad meritum etiam erit talis in ordine ad satisfactionem

Declarando maiorem consequentiam nobis occasio 142
est offerendus explandi doctrinam traditam de iniuria personali, igitur ad satisfaciendum per illa non debet attendi maiore dignitas ut eum personae offerentis, sed sui cum dignitate obligatio se submittendi personae ipsi offensae, quia obligatio, quo maior sit eo maior erit satisfactio. unde creatura ornata

gra infra est maiori dignitatis q.a heret haurirent meliorum Dei filiationum adoptivaz, sed cum maiori obligatione se id cum maiori obligare se serviendi Deo rae filiationis. hinc aliq. boz omissa maiori, nego minorem; probari nego ans. nam ut sit impossibilitas satisfaci actus sufit quod n. ponat aequale rae psonz, sed ista sit inferiore dignitatis; at ut gratiam sit in ordine ad premium, sufit quod talis bonitatis sit ut possit rabe illi designari premium et insuper quod eliciat a subto grato q. stare posset in maiori illo. proportio ad maiorem quam bene proportio s. potius aequalem ad satisfaem.

obiicies 8. ex praefata

143 D.a et doctrina mea tradita sequit quod absolute sit impossibile in hoc proposito satisfaco per iniuria. probat nam honor ego ex hiuitur alius qui obligat ad exhibendum honorem est maiori aestimationis, quam qui offerat an obligato, sed dum iniuriam intulisti teneris exhibere honorem satisf. iniuria personalis sit q.o honor quem redderes, erit maioris aestimationis, ac iniuria q.o aequalis n. erit cum offensa; et consequenter, nec illius satisfaco quod idem dicendum est, etiam si satisfaco offerat ab alio qui tulit iniuriam, q.a ille sit una persona moralis cum eo pro quo satisfacit et satisfaciat moralis idem debitum illius. rat. nando

Ut nando arg. probari doquo

144 maiorem: si obligao sit in psona independenter ab offensa verae proposito; si vero ante offensam n. sit posita talis obligao, propositio falsa est, itaque si quis hic et nunc haberet obligam ante offensam obsequendi alterius hoc obsequium maioris debet fieri, quam offensa; sicut talis obligao antea n. sit obsequium solum ex offensa debitum, si aliunde aequale sit vere satisfaco est, imo ideo debet esse, q.a debet satisfao: quo debitum hoc n. minuat rae satisfacti. hac rae obsequium praestitum alicui nullo proposito satisfacere nisi minueret rae psonz offendentis, excedens eius ra-

tione

a Deo omne quod non potest esse quia iniurias generales

Sebastianus Ortiz
de pecc. veniali, ibi ergo quam sit obvium id [illegible] extra non potest satisfacere 145
pro eo veniali, hoc meretur poenas aeternas sicut mortale, quod est
haereticum; sequitur ergo probat nam pecc. mortali debetur poena aeterna ex
eo quod macula illius aeternum manet et peccatum veniale aeternum
maneret cum a nostra extra tolli non potest: ergo dignum est poena aeternum
duratura et locum aeterna. probatur ex Cardinali de Lugo nam inter amicos
leves offensae ut plurimum inevitabiles exhibitione obsequiorum
compensantur etiam si poenis inaequales sint ergo a tua lumine [illegible] potest
offensam satisfacere pro veniali quam levis offensa sit.

Fernando Alvarez
Probat dominus et nego morem stare et potest quod pura 146
extra satisfacere nequeat pro veniali, et sublato quod illud potest
tollere indirecte satis. ad hoc solum peccatum directe tolli debet compensare
illius iniuria quod extra nequit veniales etiam tollere indirecte
quatenus condigne mereatur augmentum gratiae applicatio meritorum
operis domini aut donum aliud cui condigne annexa sit condonatio
pecc., [illegible] impedimentum ad gloriam. extra ergo nequit tollere
peccatum veniale directe, hoc est satisfaciendo; sed indirecte
id est merendo condigne aliquid cui congrue sit annexa condonatio
illius. hinc ad contrarium cum nos, obsequia inter amicos
compensare leves offensas non quia sint aequalis satisfactio ubi interveniat
lex [illegible] potiora [illegible] quia obsequia huiusmodi condigne merentur
condonationem et a volunte offensae. [illegible] condignitatis etiam id
merentur obsequia [illegible] Deo exhibita pro remissione venialium.

§ 5

Nostrum [illegible] satisfacere pro peccato [illegible]

Ad resolutionem praemitti debet, quod dupliciter quaeri-
145 mo de creatura quae sit expers omnis peccati et salva per gratiam habitualem,
in sensu quod a Deo destinaretur caput morale generis humani
sicut destinatus fuit Adamus caput morale hominum in ordine ad servan-
dam s. amittendam iustitiam originalem. De creatura sic deputa-
ta rogatur an possit satisfacere pro peccato mortali aliorum hominum tam
actuali, quam originali; s. saltem an possit satisfacere pro veniali.
In quo dubi-
146 bio 1a sententia est Patris Vazquez hic disp. 4 cap. 3 negantis pro-
bationem satisfactionis exhibitae a creatura ita constituta. 2a est P. Suarez disp.
4a sec. 7a et plurium aliorum asserentium posse condignam
satisfactionem quam exhiberet a tali creatura pro alieno peccato mediante gra-
tia docens, et pro peccato puram creaturam etiam hoc modo constitutam satisfacere
pro tali mereri remissionem peccati alieni: et probat hanc sententiam expresse
quoad meritum P. Wadingo disp. 1a dubitat. 5a. Nos quoad prae-
147 supposita doctrina quam de peccato pro peccato tradidimus asserimus 1o non posse
talem creaturam satisfacere absolute loquendo pro peccato mortali quolibet
alieno; immo neque absolute etiam pro veniali. Ratio est, quia licet creatura
constituatur caput morale humani generis et ornetur gratia san-
ctificante, adhuc nequit ponere obsequium aequale iniuriae irro-
gatae per quodlibet peccatum, ergo nequit satisfacere pro illo. Consequentia patet
ex eo, quod ut satisfaceret debebat ponere aequale omnino.
Nam ea ratione qua crescit iniuria peccati ex Deo offenso mi-
nuitur satisfactio ex creatura offerente obsequium: ergo cum creatura non
possit aequare personam offensam in ratione personae, etiam non poterit
ponere aequale in ratione satisfactionis. Quod stare optime potest cum
hoc, quod ponat aequale attenta solum ratione iniuriae realiter
ut

ut dicebamus de peccati propter satisfac.

Dices sicut potuit 150
Adamus ut Caput morale hominum in nos traducere culpam
ita potuit pura creatura ut Caput hominum et satisfacere pro
peccati culpa; cum ergo quia videatur [illegible] nos: quod pura creatura potuit
satisfacere pro hominum peccato, sicut purus homo potuit in nos derivare
peccatum. — Neg. Min.: nam inter plura discrimina quae reperiuntur
inter adamum et creaturam illam, hoc unum pro nunc sufficiat, nempe quod
ut Caput morale hominum redderet peccatores, et sic nos hoc satis erat,
quod omitteret opus praeceptum sibi faceret pro [illegible] ut vetaret sibi
vetito et denegaret Deo debitum obsequium at ut satisfaceret pro eis re-
quirit velle, quod poneret equale tam in re, quam in ratione
one: quod cum creatura nequeat ponere ita equale, sequitur quod non posset
satisfacere ut potuerit traducere peccatum

Asserimus 2°: quod mundi 151
creatura non posset sibi mereri remissionem peccati mortalis, nullo pacto
eam mereri aliis. Unum modo supponimus et aliud asserimus.
Supponimus non posse creaturam sibi mereri remissionem peccati, quia nequit mereri
primam gratiam, et primum meritum ut supponitur fere ex omnibus Theologis.
Asserimus posse puram creaturam ut Caput morale generis humani
mereri aliis remissionem peccati. Probatur: nam opera illius creaturae propor-
tionata sunt ad hoc ut merentur pro praemio remissionem peccati, rursus
ut morale [illegible] reliquorum hominum, qui continentur in ea tamquam
in Capite: ergo talis creatura potest de condigno mereri aliis remissionem peccati.
Probatur quia ad tale meritum solum requiritur quod opus sit proportionatum
cum illo praemio et quod procedat ab amico viatore ut supponitur
ex materia de merito et ex materia [illegible].

Arguunt quod quia opera illius 152

Christi duplex, quae ut Caput morale nostrum ex se sunt proportionata ad meritum de condigno; cum illa possint mereri augmentum gratiae in ipso operante. item et applicabilia quatenus habemus quia sit unum morale cum Capite quae sunt proportionata in ordine ad merendum alijs remissionem poenae quae gloriae loco ga adhoc solum requirit quod talia opera sint proportionata ad praemium et applicabilia in rationem meriti Christi: quae cum talia opera ex se sint proportionata et propria [?] existentis et operantis in Capite, sequitur quod talia opera sint meritoria remissionis talis poenae

confirmatur declaratione. nam opera

153 illius Christi sunt proportionata in ordine ad merendum praemium gratiae quae etiam sunt proportionata ad merendum remissionem poenae alijs, si ipsis applicentur. assumptum videtur: quia talia opera ut supponimus, et supernalia, et efficacia ab hoc dupl[ici] [?] gratiae filialis [?] in operibus quae de facto merentur augmentum gratiae: quae sunt proportionata ad utrumque praemium gratiae quod [?] Capitis, quia quod sunt proportionata ad utrumque praemium aliquid ad quod sequitur extrema [?] remissio poenae s. quod ex natura sua sit repugnans cum poena ac illam excludit, sunt etiam praemio talis remissionis s. exclusionis poenae, atqui opera illius Christi sunt proportionata cum praemio gratiae quam extrema [?] sequitur expulsio s. remissio poenae, ut modo supponimus ex multorum theologia: ergo etiam sunt proportionata ad merendum remissionem poenae si alijs applicentur.

hoc totum illustratur exemplo. deinde hac

154 ratione saepe evenit quod obsequia Patris extraordinaria regi merita [?] cum [?] filio eius reportanti remittat delictum, s. habeat praemium quorum sit obsequia illa Patris proportionata sunt ad tale praemium et applicata tali filio. imo hoc ipsum evenit in operibus Christi Domini, quae non solum meritoria, sed etiam satisfactoria sunt, nobis quia applicata merentur nobis remissionem poenae: applicantur autem s. possunt applicari nobis quia Christus et nos [?] unum [?] sicut Caput morale nostri

ge

generis in ordine ad reparare, sicut sunt ho sunt moralis loquendo in ordine ad servandam s. amittendam iustitiam originalem, ita quod nobis applicaretur obseruato s. transgressio illius praecepti nam quae non possunt alius nobis applicari opera illius sunt, et illa possunt alius mereri pati remedium.

Dices explanationi de lugo 155
Resp. 2a n. 148 non quidem ea sua merendi gratiam haberetur, non tamen remedium culpae; quia ad culpae remissionem non sit proportionata talia opera, sed sunt ad habendum et premio gratiam. — Ipse 2a videt implicationem quod per illa sua mereri aliquis Dei amicitiam et quod non mereatur ablationem inimicitiae, quia propter mereri gratiam quae s. est forma, s. saltem affert Dei amicitiam, et propter mereri, quod tollat inimicitiam; quae alias inimicitia tollit remedio pati; quia stare nequit quod sua possit mereri infusionem gratiae aliquis, et quod non possit mereri remissionem culpae.

Notandum tamen aliqua dicunt 156
quoad meritum alicuius sunt. scilicet quod tale meritum possit sunt in ordine ad remissionem pati etiam non dat in hac quidem: quia in ea totus valor totaliter proportio rerum operum non sumitur in acquirendo mereri duxit ad gloriam, sed quo sic ordinatur in maius unius cuiusque modum. Unde quoties dicitur dicit nostri retungere a culpa propter meritum alterius dupliciter, hoc accipi debet de bonis operibus et meruit impetrari, non vero et meruit meriti. Tum quod nulla dat illo ex merito remissione unius s. aliquorum peccatorum, et alia nomina ad remissionem omnium: nam sunt omnia opera quae sunt proportionata ad bonum et premium sunt proportionata ad eam ut de facto essent in operibus proportionatis ad omnem gratiam quae non proportionata sit aliquando quod si bonis sua permittat non gratiam impetrari etiam quod

sit virtute operativa, adhuc non sequitur quod illa sua redemerit genus humanum, sicut Christus fuit redemptor: unde potest condigne satisfacere ut Christus Dominus satisfecit.

Secundo, maxime notandum est, quod licet

153 Virgo sua meruerit hominibus adultis et natis post eius partum remissionem a peccato ex tribus modis, scilicet quatenus meruerit remissionem peccati ante reconciliationem quando Deum [illegible] in [illegible], [illegible] condonaret peccatum absque satisfactione [illegible], quo peccatoribus [illegible] licet actus aliquos ex parte peccatoris, scilicet quatenus meruerit remissionem peccati per veram cum Deo reconciliationem aliquos opus dispositionis peccatoris per actus [illegible] sacramento [illegible] tamen non video cur non possit esse tunc etiam nobis instrumentum [illegible] gratiam ex meritis talis Virginis, sicut [illegible] aqua naturalis est instrumentum [illegible] ad gratiam regenerationis ex meritis Christi Domini, quod [illegible] sit illa Virgo meruerit illis hominibus immensam gratiam ad se disponendum et reconciliandum Deo mediis suis actibus, quos consequenter [illegible] est 3a conclusio. — Notandum denique quod si aliqui [illegible] videantur docere, non potuisse Virginem condigne mereri remissionem peccati, ut videtur [illegible] apud Lugo n° 144, accipi debent de merito per opera [illegible] quod gratia [illegible] satisfactio, [illegible] Virgo [illegible] est.

§ 3us

Utrum possit pura creatura satisfacere pro suo vel alieno peccato ad condigno sine adiunctione [illegible] Deum?

[illegible]

154 Notat, Capitulo [illegible] ex quo [illegible] impossibile sit puram creaturam satisfaciendum pro suo vel alieno peccato esse iniuriam personalem [illegible] quia ne [illegible] quale [illegible] merito [illegible] an possit satisfacere pro tali peccato [illegible] sine [illegible] ad Deum offensum: [illegible] quod tale peccatum non habeat [illegible] nostras iniurias [illegible] nalis

personis, cum tam eo quod non cognitionem futura sit involuntaria

sed ubi non est eo quod [illegible] ... propter pura [illegible] satisfacere [illegible]

tradiderunt quod pura [illegible] possunt satisfacere ... pro tali peccato

[illegible] 159

[illegible] ad utrumque [illegible] et quod tale peccatum non habet [illegible]

[illegible] offensa Dei [illegible] et quod [illegible] ut [illegible]

[illegible] voluntas humana [illegible] malum est, et [illegible]

[illegible] opponitur Deo, aut quod ipse [illegible] infinitum non est

[illegible] creata non [illegible]. Unde tamen [illegible] malum [illegible] mortale et

ut [illegible] cognitum, sed non est [illegible] tale, [illegible] malo [illegible]

[illegible] etiam [illegible] apud Bernal [illegible] 5 n.° 152

[illegible] persona [illegible] indignam [illegible] Dei [illegible]

[illegible] non est [illegible] ut [illegible] admittendum [illegible]

tollit [illegible] difficultatem.

[illegible] 16 [illegible] 160

[illegible] ex [illegible] non per [illegible] pro tali peccato

satisfacere quod illud mortale est [illegible] quo [illegible]

[illegible] satisfactio est [illegible] Cardinalis de Lugo [illegible]

satisfactionem [illegible], quod tale peccatum mortale non est, [illegible]

[illegible] theologorum et [illegible] mortale

[illegible] impossibilem satisfactionem pro tali peccato, [illegible]

[illegible], quod [illegible], [illegible] quod [illegible] peccato [illegible]

[illegible] satisfactio [illegible] est ad [illegible] quod [illegible] offensa

[illegible] non est [illegible] Deus quod [illegible]

quod non est [illegible] satisfactio

[illegible] 161

[illegible] satisfactio [illegible] et [illegible]

[illegible] propter etiam [illegible] malum quod [illegible]

[illegible] humanam, [illegible]

laesivum rationi quam sit dei est, et cum dicimus sit rationi
ut tali, requiritur ita sit a talem quia facitur, ut illud compleat, et
etiam sit contra quem licet rationi, aut ita se habeat quod faciamus
non admittunt; si alterum opponatur praeter dictamen rationis hunc hoc
utroque modo, hypothesis mihi est, nec video locum ambiguo
admitti non debeat.

Si vero nunc peccato commisso sub peccati
162 cognoscere potest pura lex satisfacere non vero pro illo ad missa sub debito
cognoscere, hoc est pura lex potest satisfacere pro peccato quod dicimus
sit contractum suo; non potest satisfacere pro illo quod dicimus sit
rationi ut tali. probatur resolvendo peccatum primo modo non est conversio
aut offensa in Deum habita, aut virtualis; 2o autem modo est virtualis
offensa in Deum et excitat in Deo iustam aversionem [illegible]
tunc: ergo pro tali peccato potest lex satisfacere primo modo, non vero 2o. probatur
consequens quoad primam partem, quia oblivium illud, quod ita quis committit,
ut si sciret esset contra pecc., illud non amplecteretur, nec contra [illegible]
iustam quam [illegible] dispiciendi ostendit; quodque requirant pro
peccatum omnino involuntarium nec amplectantur, ergo ea non illud
peccatum non est contra Deum habitum, nec virtualis. sed sic, ubi offensa
Dei non est habita, nec virtualis potest pura lex ponere quale in
satisfacere: ergo pro tali peccato contra rationem admisso potest satisfacere abstrahendo
ab eo, quod tale peccatum sit grave vel leve, de quo exclusum
disputant hic statim [illegible]

2a pars autem probatur, quia [illegible]
163 tamen sit virtualis offensa in Deum, nam hoc ipso quod
illud peccatum sit contra rationem, ut talis, ut dico virtualiter
[illegible] sit non admittit rationem, et consequenter etiam Dominum, [illegible]
offensa in Deum. rursus ita quia non rationem ut virtualiter sit
pro dignitate rationis quod debet [illegible] praecipere, quia est etiam contra personam di-
vinam praecipientis, aliter adeo virtualis iniuria [illegible] illius quod [illegible]

... attrit. Circa puram satisfacere, et potest etiam redire
ad satisfacere quam non puro, quod videtur includere illam nec offe-
rendo ... descendens ex repugnantia huius pati cum actu
... ipsa circa ... repugnans obiectum, vel ...
quod ... includit ... excludit ... contrarium
actus vero ipse pati ... ... quae videtur includere offen-
sam ... multo, inquam, quam ... quae illa,
quam assequitur solus ... quod illud satis grave est,
non vero, quod continet iniuriam personae divinae, ut apparerat
imputa ... satisfacti.

Dices quod pura circa potest satisf- 164
facere ... quod continet in hoc actu, si peccatum non est ra-
... circa hoc ... ... quae invitati
actu ... remanere volens, ut ... ipso per non
... sed ... propter circa satisfacere, ut offerimus:
... nego ... Ratio: quia tunc ... volens obiectum
quod aliqua ... continet offensionem ... et continentur
... ipso, vult illud actu ... ...
Dima. at qui quaeris ... vult obiectum, quod cognoscit ...
... vult. ... quod ... inter
... inquam nullo pacto cognoscit, quod illud obiectum
... sed potius ... actus ... illo, cuiusque
... offenderet: in quo ... actu obiectum illud ...
... amplectitur voluntas, ... inter unam ma-
litiam ab alia quod non aufert voluntas.

Dices tertium ... 165
... ... personae ... satisfaciendo:
... illa ... , sive circa ... sive ... ut ...
... ... : tunc ... persona ...

cui exhibenda fuit satisfactio, nempe ipsa collatio honoris et gra-
tiae illius factae, quae collatio est etiam persona moralis a Christo
Domino distincta ut tenendum in Incarnatione supra diximus; quia distincta
persona moralis cum Christo, inde potest etiam exhiberi satisfactio
ipsi communicanti personam, quia tunc fuit duplex persona moralis, al-
tera quae regulariter hic operatur et altera quae operatur pe-
regrinas, quod saepe invenitur in [illegible] [illegible], nobis [illegible]
est etiam in iure civili, ut dicam capite sequenti.

Caput [illegible] 3

An Incarnatio fuerit necessaria ad condignam pro peccato satisfactionem
ex dictis colligitur

Dico primo convenien-
166 tissime deducitur ex doctrina tradita et hoc discursu [illegible] ma-
[illegible]. Illud requiritur necessario ad aliquem finem, quod est medium
comproportionatum et unicum ad executionem illius; sed incarnatio ad finem
satisfaciendi de condigno pro peccato est medium proportionatum et unicum,
in Incarnatio igitur ad hunc finem illa necessaria est. Maior
propositio per se nota est; quoad vero medii unici probata manet
tota disputatione.

[illegible] autem hoc quod in genere ita conclu-
sit adhuc indiget maiori expositione, [illegible] quo animo modo [illegible]
est in Incarnatione proprie et rigorose loquendo ad assumptionem
humanitatis in persona Divina, minus tamen proprie exponendo ad assumptio-
nem alterius [illegible] Angelicae, vel tantum [illegible] compositionis natu-
rae rationalis [illegible] in [illegible] [illegible], Incarnationem [illegible]
unionem in persona Divina et extremum [illegible] assumptionem
quodcumque illud sit. Hoc supposito, nunc exponitur, similiter [illegible] prae-
fata Dico.

167 Ex [illegible] quidem si operamur ad exhibendam Deo
[illegible] satisfactionem pro nostro peccato et iniuria in eo [illegible] perso-
na

naria [illegible] gra vnis psonę Diuinę ad hoc ex mariaq; qa
hoc erat medi[illegible]ium et effax ad tale finem, ita habetur
fere apud oes theologos ex doctrina sanctorum [illegible] ptt omnibus
Diuus Aug. ttra 81° in [illegible] vbi ad mediam aute omni
aura Xptus vius n. est, nisi ho est, et in illam gratiam (la
[illegible] s. redhibendi) palmitibus n. praeberet nisi etiam Deus est
q. vt daret donum satisfatis q. hominis pati necessaria fuit, quod daret
vnit ex ptone [illegible] ad nam Creatam.

Similiter n. dicamus 1° ad
satisfaciendus [illegible] q. homines pati necesse n. fuit pte incarnationem 168
acceptam videlicet q. assumptio huius n. [illegible]: q° si Deus vniret
nam Angelicam, et talis Angelus attuaret fide [illegible] et Caput
morale hominis posset q. [illegible] satisfacere condigne [illegible] Deus
Angelus, sicut modo potuit Deus ho, qm illa [illegible]
[illegible] ro [illegible] hoc atqui tota [illegible] possibile est vt
[illegible] q° posset satisfacere Deus angelus, sicut modo
satisfecit Deus homo vnde optime deduces: q° incarnatio
[illegible] tempore pte naria n. fuit ad satisfaciendum pro
q. hominis pati, cum [illegible] satisfao n. Dei hominis
sed Dei Angeli.

2° ad satisfaciendum Deo q. pato 169
satisfag abhoc exiciendam pte naria fuit incarnatio
[illegible] accepta. Hoc est mens sanctorum patrum, qui docent
[illegible] necessariam fuisse incarnationem ad istum finem, ro autem pro
[illegible] est: nam vt ho Deo [illegible] istam satisfacere, necesse erat
quod [illegible] est ho qui [illegible] ponere equale; solus ho
Deus est talis homo q° solus ho Deus potuit ponere satisfacere

quo ad finem exhibendi pro hominibus satisfactionem mediam unicam conducit, quod persona divina fieret homo: quo ad istum finem opus necessaria fuit quod persona divina uniretur naturae humanae quoniam ipsa fuit necessaria incarnatio proprie acceptata quam esse legitimam sit.

Quo ad istum etiam finem non fuit opus necessaria
170 incarnatio ubi potius quam alterius personae divinae etiam dictat: quia ad ponendum aequale praemium tertia persona non plus requirit unio personae ubi quam alterius personae divinae quo ambo ubi opus necessaria non fuit, loco certa sicut et aliis, nam aequa dignitatem faceret quaelibet personalitas divina opera humana sibi uniti, quam personalitas ubi humanam talia opera: quod quaelibet persona si fieret homo uniret ad ponendum aequale pretio: quod opus non requirit quod verbum fiat persona ubi. — an autem posset offerre satisfactionem aliqua natura, quae sola et separata uniret personae divinae et fieret caput morale hominum, res est parum intenda quia parum utilis sed praecurrere nos volunt; vide si placet P. Ber. disp. 3a a n° 39.

Assertio 5a.

Quae et qualis fuerit satisfactio quam Christus homo exhibuit pro peccatis.

Caput 1um

Utrum Christi Domini satisfactio fuerit condigna.

Suppositis veritatibus quod pro ipso statui veritas de qua nulli Catholico licet dubitare credit quod Christus Dominus satisfecerit pro hominum peccatis. prius ergo e

ē in Laicis loquendo, quod Christus fuit mediator noster
nos Deo et ut Apostolus loquitur Hebr., quod ad eamque nos
erat, qui regnabit dicens et quae et innumera Alia
ratione modi uba dicentur s. expresse traditio quod Christus
Dominus satisfecerit pro debito culpae, quod hoc ita fecerint pro
patres. Quod certum debet esse quod pro hac culpa satisfecerit
pro quos vero actus satisfecerit et an vix satisfactoriis illorum
obtinendi ratione meriti nostri in iis actibus infra dicetur, modo
ex solus expendimus nos istius satisfactionis, nimirum an illa
quam Christus Dominus obtulit fuerit condigna, et qualis aut superabundans,
qualis valoris in aestimatione morali.

Deveniendo autem ad condignam
de qua in puncto superiori, istam accipi in actu 1o. s. in actu
2o: sumitur in actu 1o, quo solus attenditur proportio operis cum
[illegible] offerre: ut cibus unius diei habet proportionem et condignitatem
cum labore unius diei, ita quod dignus sit cibus unius labor diurnus
huius omni [illegible] et pro [illegible] potest condigne satisfacere tali labori.
Conversum in actu 2o condignitas satisfactionis dicitur praeter illam condignam
seu proportionem, quod re ipsa pro eo actu debeatur remissio, sicut in
exemplo dato, si ponatur praedictus labor conventione facta de tribuendo
cibo, hic re ipsa debetur in actu 2o. unde satisfactio Christi Domini
fuit condigna pro patribus, exit, si spectetur in actu 1o, quod eius
opera talia fuerint ex se et ratione personae, ut illis posset deberi
remissio culpae. At esse condigna in actu 2o in ratione satisfactionis
exit esse talia, ut illis posita, non posset non poni remissio.

Rogamus
2o an opera pro quibus Christus Dominus satisfecit pro hominibus patribus fuerint
talia, ut ex se et independenter ab aliquo favore divino fuerint satis

satisfactoria, an ex eo indigueris aliqua promissione seu acceptatione
divina ut fuerit condigna satisfactio pro peccatis. Doctor subtilis in
variis locis, ut videre est apud P. Vazquez disp. 8 cap. 10
docuit Christi Domini satisfactionem ex se non fuisse condignam, sed quatenus
acceptata fuit a Deo gratis ita quod ea posita nihil ultra
velit exigere iustitia. P. Vazq. cap. 10 ita dubitat condignam
Christi Domini satisfactionem ut nullam requirat ordinationem divinam
ad hoc ut condignam habeat satisfactionem. P. Lugo disp. 4 sect. 2 docet
talem satisfactionem condignam non fuisse in rigore, sed requiri ex parte
Dei acceptationem operum in satisfactionem, et sic promissionem quatenus acceptatione
valeant. disp. de incarnatione pro puncto 5o solum exigit acceptationem
itaque sed illam promissione. P. Vernal disp. 5 n. 14 requirit
solum voluntatem assumendi Christum Dominum caput morale hominum, qua
ideo supposita condigna est eius satisfactio etiam in rigore.

Sit 1a q. ê.

Satisfactio Christi Domini ex se et intrinsece condigna in rigore ut habeat illam
condignitatem independenter a pacto acceptatione seu promissione divina.
Probatur 1o a priori nam condignitas satisfactionis quae in rigore sumitur
est aliud, nisi valor operis, et aestimatio moralis ratione
cuius habet proportionem cum exhibitione debiti; sed talia sunt ex se opera
Christi Domini ergo fuerit condigna satisfactio in rigore. Maior omnibus
supponitur et constat ex nuper dictis n. 276. Probatur minor quia opera
ra Christi Domini valorem et condignitatem accipiunt intrinsece a persona
intrinsece aestimabilitatis, qualis est persona verbi. quae talia opera dig-
nificat facit. et reddit intrinsece aestimabilia moraliter, et hoc quin-
denique extra ordinationem divinam recipiunt talia opera, quod illa
habent ex se huiusmodi valorem. Probatur 2o. quia independenter a

a qualibet ordinae s. acceptae Divina sit opera condignissificata
per suppositum Divinum a quo sunt, quod sit opera infinitae aestimabilitatis
moralis; et hoc, cum aequalitatem iustitiae exposcunt in iniuria irroga-
gata per peccatum, quod etiam sit satisfactio in actu primo condigna illius

Probatur 2o ab

inconvenienti, quod ego non audeo devorare, etenim si Christi
Domini satisfactio non fuit ex se condigna in actu primo non posset dici
superabundans ut appellatur a Sanctis Patribus, imo nec aequalis
iniuriis illatis per peccatum: probatur illatio: quia si satisfactio non erat ex se
condigna, fuit ex se minor quam iniuria, quod non potest dici aequalis
assumptum est certum: nam ea condignior est, eo aequalis, prout hic accipitur
condignitas. Probatur loco: quia acceptatio s. acceptatio Divina non potest
accipere propria loco condignitatis, sed solum, quod Deus remitteret
gratis offensam sub conditione ponendi illa opera, ultra quae
omnino gratis nihil ultra vellet exigere: quod posita illa acceptatione s.
acceptatione Divina non redderetur aequalis satisfactio ut per exemplum
sequenti. Si quis homo abiectus Regi contumelias afferat et Rex
permittat se nihil ultra exacturum pro offensa, nisi quod homo
ille ingenua provolvatur, nullus dixit eius [illegible] hoc satis-
fecisse pro contumelia perfecte et fuisse remissionem sub tali conditione
quia valde actio illa ex se non est condigne satisfactoria respectu
a tali homine, cum nequeat offensae dignitatem proximo Regis, licet
aliquid ultra non exigat, quod eodem modo non sunt aequalis satisfactio
opera Christi Domini, quia ab acceptatione Divina nequeunt accipere
dignitatem.

Tertio Christus Dominus orabat Patrem ut nobis remitteret peccata
constat ex ex... satisfactio illius non erat ex se condigna

condignae satisfact. qa si condigna fuit ex se, sicut non indiget acceptae divinae
nae pro operibus i[n]p[er]fectis ofenunt[ur] quod est ex ordine creditans, ut liberarit
a debito, dey integros exhibeat solutos. - Ret admodo anti nando loco;
qa pro[pter] requisiti poerit ut redd[it]ur condigna in actu satisfac, si
fuerit condigna ex se in actu, ut modo diximus, ita qa pro operibus i[n]p[er]fectis erant
pars satisfacti oblata pro pecc[at]o. sic ad contentas in iniuria requirebant
obsequia indebita, quae nabit? quod in obsequia et sic mitius, p[ro]p[ter]
teq[ue] compensari deberent. unde ad probas dirgibius e[st] ars; et conclundus de condig-
nate in actu, nandus v[er]o de tali condignate in actu lo. f. alio admi-
tendus si opera non sint pars satisfact, secus v[er]o si sint pars illius

Dices iterum

gravior e[st] culpa mortalis, quam dolores accepto bono perpessi
et quam mors illius: ergo satisfac oblata pro eius morte actio-
nes m[ori]t fuit condigna s. aequalis pro culpa. ans[wer] prob.
qa eligibilior e[st] quaelibet ex iis poenis, immo et omnes
collective, quam admissio unius peccati mortalis
g[rati]a hoc magis est in ratione iniuriae, quam talia
opera in esse satisfactionis ~~satisfactionis~~
hoc ans[wer] nitar ex eo quod praeponi debeat omnibus malis poena
quodlibet malum culpae, ut dicebamus supra n° ▼ 188. -
Sed exhibi dicta nec, admito anti nando loco qa si dolores
huius m[ori]s minores sint quoad esse poenale quam culpae;
at in ratione satisfacti inspice maiores sunt morali, qa in con-
venientia omnes patronus sept. personas patientis, a qua offerunt:
dolores qui illi sibi sunt in ratione mali physici, sed infiniti in
ratione obsequii, quia desumit a persona dignitatem eorum

ratione satisfactionis

Omn

Domini, ut sit condigna in actu 2o, indiget aliquo actu divino se tenente ex parte Dei. Ratio: quia ut talis satisfactio sit condigna in actu 2o, requirit quod ex parte Dei ponat aliquid rationem cuius opus Christi operum et passionum tollere debitum peccati, seu ipsa extinguat tale debitum quod licet sit solum [illegible]: ergo ut Christi Domini satisfactio sit condigna in actu 2o indiget actu se tenente ex parte Dei. Confirmatur c. arg. probat: nam ut talis satisfactio sit condigna in actu 2o: non sufficit proportio illius ad extinguendum debitum, sed requirit divinam ordinationem; at talis ordinatio se tenet ex parte Dei: ergo. Probatur minor: quia talia opera, per quae Christus Dominus satisfecit, ex se erant condigna, ut in ratione illorum remitterentur etiam peccata Angeli, pro quo non est satisfactio in actu 2o. Item sit etiam condigna esse, ut satisfacerent pro peccatis omnibus hominibus sed non pro omnibus hominibus est satisfactio efficax, imo pro Angelis nulla, ut est omnino certum: ergo ut in actu 2o sint satisfactio non sufficit condignitas in actu 1o, sed requiritur Dei ordinatio, et destinatio ad finem satisfaciendi, pro hoc peccato.

Dices [illegible] operis meritorii, nam sit actus supernalis Charitatis ex se sit proportionatus ut ei conferatur in praemium augmentum gratiae, id est talis meriti, haec proportio ex se in actu 1o, at in actu 2o non est dignum conferre actuale, nisi ordinetur a Deo ad tale praemium: ergo etiam satisfactio Christi Domini ex se et in actu 1o sit condigna indigebit tamen ut sit solum in actu 2o, aliqua ordinatione divina ad finem satisfaciendi. Resolvitur, quia meritum se habet in ordine ad praemium sicut satisfactio in ordine ad remissionem, hoc solum inter est discrimen, quod meritum non dicit aequalitatem cum praemio sed proportionem; satisfactio vero dicit aequalitatem cum debito: ergo sicut meritum certato proportione ex se adhuc indiget acceptatione, sive ordinatione divina ut sit condignum in actu 2o: ita etiam indigebit satisfactio

ut in actu rᵒ condigna sit

Quaeris, longe alia esse ratio in merito seu praemio, quam in satisfactione seu debito. et quidem lex tota obligatio tribuendi in actu rᵒ praemium operi merito rᵒ oritur ex promissione ut est communis theologorum; contra obligatio acceptandi satisfactionem reperitur in creditore independenter a promissione: quia hoc ipso quod ei redditur aequale, ac erat debitum, tenetur acceptare, nec potest ultra aliquid exigere quam solum ut nos supra diximus: ergo quod sit de praemio seu merito satisfactio non indiget ordinatione divina, ut talis sit in actu rᵒ, si ex parte personae condigna ut supponimus fuerit satisfactio personae divinae.

Contra tamen est, nam obtinendo abesse, quemadmodum diximus, satis requiritur ordinatio aliqua ex parte Dei, qua praecipue nos situatur loquentes morale et fidelem hominum, ut sint moraliter propria hominum, et exhibeantur nec illorum ea opera, quae ex parte Deo offeruntur in satisfactionem: ergo licet illa opera ex se et in actu 1ᵒ: essent condigna, adhuc indigent ordinatione divina, ut sint soluta in actu rᵒ debitis hominum per Christum: quia satis requiritur quod Christus Dominus acceptet et ordinet loquendi et fidelium hominum. antecedens ostenditur: nam quoties obsequium non offertur ab ipso offendente, quia sit ipsa persona. s. satis moraliter, non datur satisfactio, quamvis obsequium ex parte operantis, aequale sit iniuriae, quia offertur potest ille illud respuere, et exigere compensationem ab eo, qui laesit ut est extra dubium. atqui utique persona aliena ab offendente fiat eadem moraliter cum ipso in ordine ad satisfactionem, opus est quod admittat ut talis ab offenso, quia non potest esse distinctio quoad hoc. ergo ut Christus Dominus satis

satisfactio in rigore, si opera illius ex se condigna sint requisita ex parte Dei hac acceptatione.

Probatur minor: ut satisfactio Christi Domini talis sit in rigore requiritur ea ordinatio divina, qua Christus constituatur Caput morale et fidejussor generis humani: nam opera Christi Domini, quantumvis dignissima, aequalia, et superexcedentia debitum poenae, requirerent extinguere tale debitum, nisi ab ipsis offensoribus offerantur, aliter quippe potest Deus adhuc exigere satisfactionem ab offendente ut modo dicebamus. Sed ut talia opera offerantur ab offensoribus et eorum sint, requiritur quod Christus Dominus assignetur in Caput morale horum, alioquin non fierent offensorum propria ea opera: ergo ut Christi Domini satisfactio talis sit in rigore, requiritur ordinatio ipsius in Caput morale et fidejussorem generis humani.

Probatur major: si Deus intuitu obsequiorum Christi Domini remitteret debitum poenae absque ordinatione Christi in Caput morale illa remissio nec foret liberalis, nec fieret gratis quia illa opera sunt pretium et satisfactio independenter ab ordinatione divina et liberali acceptatione: quia tunc daretur remissio intuitu pretii et quantitatis scilicet exaequantis debitum sed quando debitum remittitur intuitu rei aequalis scilicet manus solventis debitum non condonatur gratis, aut ex liberalitate ut videtur Ergo [illegible] quia tunc non remitteret poenas gratis sed ex intuitu talium cum pretium aequaret aut excederet debitum quia sine illa Dei ordinatione propterea Christus Dominus offerret satisfactionem condignam in rigore, quia opera illius ex se condigna sunt.

[illegible]

mag. intrinseca pretij quod sit pretium in actu 1° sed magis
quod sit pretium in actu 2°, nego mag: illa opera sunt
ex se condigna ut acceptent in pretium non tamen sit actu pretium
nisi acceptent. deinde, nego min: gratis ea tribuit, et
ex liberalitate id, quod omnis donat inducta absolutum operum,
hoc posito nascitur potest citra inceptiam. pone ergo Christum Dominum
non ordinarium caput morale hominum praeciosum, et obsequia Deo offerre
pro patris, Deum illis non acquiescere sicut non acquievit precibus
de transferendo calice; tunc non operaret Deum contra iustitiam
quia illa obsequia non sit oblata ab offendente, sed ab alieno:
ponitur potius posset Deum servari aversionem intactam, sicut stare
posset iustitia rigorosa in creatis ad praesentiam pretium et obsequium
si illa offerant ab alieno. ergo licet opera Christi Domini sint ex se
condigna non deus satisfacient in actu 2° nisi deus ordinet et
fiant hominis propria, quod sunt a Christo, et dispositione divina
sit ultima

Dices: ut Christi Domini satisfactio sit condigna in actu 2°, non sufficit illius
impositio in caput morale hominum, sed ulterius requirit acceptatio
Dei accipientis opera a Christo Domino oblata in satisfactionem. Ita
Raynaudus de incarnatione libro 2° cap. 31 probatur: quia ut detur
vera satisfactio pro peccato requiritur quod Deus maneat obligatus
ad tollendam aversionem, quam habet pro peccatore, sed Deus nequit
subire talem obligationem nisi a se met ipso obligetur ut fieret per
acceptationem ergo hec requirit ut satisfactio Christi Domini Deum obliget
in actu 2° ad remissionem pro peccati. maior est certa, minor probatur: nam
Deus nequit ut potest omnium Dominum obligari ab aliquo, nisi
ipse sibi imponat obligationem: ergo nequit obligari ad eximendum,

cum

auersionem, et tollendum peccatum, nisi ipse sibi imponat obli=
gationem per voluntatem acceptandi ea obsequia in satisfactionem quod illa
non sunt satisfactio in actu 2o, donec acceptentur.

Confirmatur: quia praecise

praecise quod opera Christi Domini sint ex se condigna sufficientia
ad tollendum debitum peccati, et quod nos illorum offeramus,
adhuc est quod Deus nolit deponere auersionem irrogatam, donec
Deus acceptet eorum; sed ut sint satisfactio in actu 2o debent
dari opera ad quae sequatur depositio auersionis et extinctio
debiti quod illa opera non sunt satisfactio in actu 2o usque dum
intelligantur acceptata. maior quam difficilis est, probatur: nam etiam in
humanis stante praecise quod aliquid sit condignum ex se aequale
offensae alienae, et quod in actu 2o non sit solutio, nisi acceptetur.
ut si aliquis obtulit librum, cuius valor iustus sit unius
aurei pro aureo offerendo, videtur condignum ex se satisfaciens, sed
quod reuera potest nolle dare voluntatem acceptandi, quia praecise adhuc
praecise repetere librum: quod et opera Christi Domini sint ex se condigna
sufficientia pro peccato; et hinc praecise Deus ea non potuerit nisi ve=
lit acceptare.

Quod ego sic concipio. Deus offensus per peccatum
habet ius ad exigendum a creatura offendente illud obsequium,
quod denegatum fuit per peccatum. praeterea Deus offensum obse=
quium nos [illegible] offert aequale, imo et maius, quam
denegauit creatura, sed non ideo Deus mouebitur. unde offert condignum
ex se sufficiens ad tollendum debitum, sed quod condignum in actu 2o
non extinguere debitum, nisi acceptet, quia praecise Deus illud
non potest absque iniustitia quod ut eiusmodi [illegible] [illegible]

indigent illa acceptatione divina, et ipsa esset condigna, licet,
quod in aliquibus operibus Christi Domini extenderit suo iudicio de
rigore quo[d] [illegible] loquimur, esse erat sufficiens se solo ad delen-
dam maculam peccati, quam in actu 2o abstulit mors sua. Delens
quod adversum nos erat chyrographum decreti, ut lo-
quitur Apostolus; ergo quodlibet ex ipsis operibus ex se sufficiens
ad delendum peccatum non extinxit illud in actu 2o, sed solum quatenus
acceptabatur in tali extinctione; ergo [illegible] virtualiter acceptante non
fuit solum in actu 2o, quamvis esset ex se cum [illegible] pretium condignum in
actu 1o; ergo talis acceptatio praeter naturam fuit, ut satisfactio Christi
Domini foret condigna in actu 2o.

Ex his infertur necessitatem accep-
tationis ut satisfactio Christi Domini sit condigna in actu 2o, quia aliquid
dicere de condignitate praemii, quod non acquiritur per suarum exigentiam sub-
mittit, seu peccatum, et acceptationem. nam licet distinguitur acceptatio,
quae sit quasi approbatio condignitatis in actu 1o, et condignitas praemii,
ipsorum praecise intra in Deo voluntate acceptante opera Christi
Domini in extinctionem debiti contracti per peccatum, ibi virtualiter est
actus, qui diceretur praemio ergo operum non est quoniam iste distinguatur
ab acceptatione, et licet non requiratur praemio, sicut et acceptatio est
tamen necessaria ordinatio Christi Domini in Caput morale hominum, ut isti
satisfaciant ex bonis moralibus propriis, et requiritur etiam acceptatio
horum in parte ut ex se peccati [illegible], sit que in actu 2o debiti
solutio.

Dices ex Cardinal de Lugo n.o 21, ut Christi Domini satisfactio
sit condigna in actu 2o satis est, quod iste constituatur ad eo Caput
morale hominum, supposita condignitate operum in actu 1o ergo non requiritur
ex

ex predicti aliquo actu, qui sit acceptabilis. Arg. probat quod potest condignare operum in actu suo et virtute capitis moralis offerri deo equalis honor, imo et maior quam denegatus fuerat per peccatum quod tenetur Deus deponere aversionem patoris et extinguere malevolentiam patientis probat loco, nam quoties offertur equale ratione iniuriae et ratione personae ac fuit iniuria non potest non acceptari satisfactio, quam in hoc discriminatur a merito, quod hoc ut sit dignum indiget alicui, scilicet pacti promissionis praemii, satisfactio vero non indiget alio. Confirmatur: quia peccatum non inducit Deo aliud damnum, nisi ablationem extrinseci honoris resultantis ex obsequio creaturae, ut est certum; sed Christus Dominus utens Capite morale homine eius exhibet honorem, qui est qui excedat per illud quasi damnum honoris: quod potest solus hac virtute satisfacit in actu de rigore quavis acceptatione.

Ad argumentum ad probationem dico ante, nego locum virtutem probationis distinguo ex natura maiorem + quoties offertur equale, non potest non acceptari satisfactio ab eo qui potest subire obligationem impositam ab aliquo extra se omitto maiorem ab eo qui nequit obligari, nisi a se, nego maiorem. itaque satisfactio, quae ex se condignatio sit non potest non acceptari ab offenso, si offensus talis sit ut possit obligari ab aliquo extra se. At Deus, qui a nullo extra se obstringi potest nisi ipse sibi imponat obligationem potest quidem non admittere satisfactionem etiam ex se valde acceptabilem, quia non est, unde obligetur, nisi a voluntate acceptandi, contra satisfactio quae talis sit in actu 2° nempe non potest, indigebit itaque sibi acceptatione quae ostendat, quod negaret non admitti, unde constat discrimen inter satisfactionem et meritum; ad hoc quod requirit promissio de praemio non vero ad illam. Confirmatio satis constat ex dictis, et propter ipsa mari et

+ maiorem

morí, ergo licet, q. Deus nequiret habere obligaz acceptandi satisfaz ab alio qm esset ipso, ut dicebam: q° si ut esset q. se obligeret, requirit acceptao in actuali; soluez talis acceptao [reddet condignaz in actuali satisfaz ob [illegible]; quodque eo sit dignima, ut acceptet non induit Deo obligaz si ipse non acceptet ad opitium, ut non necessitat.

Caput 2.um

Qualis fuerit valor satisfact. oblatae a Xpto Dno?

Valor in operibus Xpti Dni est illa moralis aestimatio, eorumque requirit ex eo quod oriant ab alia persona, sicut dignitas Regis solum est illa aestimatio quam tribuit potestas illi homini fundata in aliquo titulo qui est realis; est eiusmodi valor entitas moralis quae fundata est in entibus physicis, ex quo quasi oritur, sed ut non sit nova aliqua realitas de novo superaddita. de quo videndum 1. Quaed. disp. 2a dubio 1°, supposito quod opera Xpti Dni habuerint condignitatem ad satisfaciendum debet etiam supponi, quod habuerint valorem, q.a illa condignitas nihil est aliud nisi ipse valor, cum sit aestimatio moralis in ordine ad effectum satisfaciendi. Inde oritur dubium multiplex. 1um an iste valor aequet grauitatem omnium peccatorum. 2um an illum excedat. 3um an sit infinitus eiusmodi valor.

In 1° dubio Scotus cum non nullis aliis censent vel saltem, valorem operum Xpti Dni non fuisse aequalem, nec sufficientem ex se ad satisfaciendum pro omnium hominum peccatis. Sed propositio mihi omnino certa est, quod [illegible] fundo traditio [illegible] 1a 3ae Cap. praecedenti videtur

an

ex hac resolutione tradita ab Apostolo ad Romanos 5 dicente,
non sicut delictum, ita et donum; si enim unius delicto multi mortui
sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis
Jesu Christi in plures abundavit. ecce maior gratia malitia peccati et satisfactio
Christi quam fuit demeritum peccati; ergo satisfactio ista saltem aequalis
fuit quoad valorem obiectivum partis, cum gratia huiusmodi in plures
abundaverit — Accedit ex gravitate hac sic effata ratio quod gra=
vitatis habuit partem ex obiecto, saltem tantum valoris habet
satisfactio ex persona; sic ergo comparatione obiecti personae et personae
obiecto, at qui gravitas habuit ex obiecto partem: ergo ex persona hau=
riet satisfactio saltem tantum de valore: ergo valor iste satisfactionis saltem
erit aequalis gravitati culpae: ergo talis est valor rigorosus in expressione
satisfactionis

Dices ut detur valor aequalis in opere satisfactorio, re=
quiritur, quod persona satisfaciens sit tanto maior persona offensa
quanto fuit illa maior persona offendente; hoc non reperitur in eo
pendere Jesu Christi Domini cum offensus sit persona aequalis offerenti: ergo maior
probatur quia ut valor satisfactionis sit aequalis, debet tolli omnis inae=
qualitas reperta inter offensum et offendentem, sed non tollitur ea inae=
qualitas nisi satisfaciens excedat offensum, quantum offensus supe=
rat offendentem ergo etc. probatur quia cum persona offendens distat in=
finite ab offenso maior requiritur satisfactio, quam si persona esset aequalis
sed persona offendens distat infinite ab offenso ergo. probatur maior quia
maior est iniuria, quo maior est distantia: ergo magis requiritur satis=
factio: tunc sic sed si personae sint aequales, requiritur persona superior
ad satisfaciendum ergo si infinite distent requiritur persona excedens infinite.

Per distinguendo maiorem: si personae sint finitae, omitto
maiorem; si sint infinitae, nego maiorem; probationem, seu minorem, distinguo
sicut maiorem; quia infinitas utriusque in persona satisfaciente tollit
aequalitatem quantitatis inter offensam et offendentem, saltem ex eo
titulo, quod plus se habet dignitas personae satisfacientis, quam personae
gravitas offensae: haec enim extra est, et h. minima, illa vero intrinseca
~~et alta~~ moraliter illimitata ut infra dicam ad confirmationem. Distinguo
etiam maiorem: maxime requiritur satisfactio, si persona offensa sit finita,
omitto maiorem; debet enim tunc aequari illi ex excessu personae offensae:
si persona offensa sit infinita, nego maiorem, propter rationem traditam.
Dico etiam posse et servari aequalitatem inter offensam et
satisfactionem: nam si offensa fuit gravissima, ex hoc quod persona
finita offendit contra infinitam, satisfactio erit maioris valoris pro hoc,
quod persona infinita se submittat personae finitae. at quod Hugo
Victorinus lib. de Incarnatione docet, Christus non Deo tantum, sed
hominibus etiam se subdidisse, fuisseque et fuisse opprobrium hominum
ut in illa inferiori parte sua servaret aequalitatem: quod habet talem
valorem satisfactio Christi Domini aequalis fuit cum iniuria patri.

Quaeres
ultra an: ita satisfactio excedat debitum pati; statuo ut mihi
certum, eam satisfactionem plus quam perfectam fuisse exercitamque debitum
pati. Constat ex nostris principiis; diximus enim parem esse infinitam
rationem offensae, et post diximus valorem satisfactionis esse infinitum
quod satisfactio fuit superabundans comparatione iniuriae. patet Loco: quia
valor infinitus extrinsecus in iustitia rigoris est solum non solum
aequalis, sed superabundans, ut patet tibi liquet; ideo finita
est et valor meriti infinitus: quod satisfactio illa erit superabun
dans

dans .. solum q manet lib ex hypothesi quod sit infinitus valor satis. reis, infinita u gratia in ra invenis; s. saltem quoad numerum eorum. cum tunc valor satisfaciat maneat adhuc semper abundans s. sessiones .. debitor pati.

In hoc sensu resolvo mea e ... 3a S. Raimundus ... n.o 74; e in ex= pretatione sua ... 3o ... 4a. assero q in praedicta hypothesi illum valorem sit [illegible] excedere, imo, neque aequare debitum pati. ratio e: q si aequaret debitum tunc, valor foret finitus sal et infinitus in rae valoris, quod implicatorium e. foret finitus q ita supponitur. quod autem eet infinitus probat q ille valor e infinitus in rae valoris, qui talis e ut obiectum in gratibus numquam posset exhauriri, ut constat ex ro infiniti quod nullo fito hauriri posset; sed talis eet tunc ille valor q foret infinitus. Min. prob.: q si aequaret infinita pata, posset extinguere plura et plura in infinito: q eet valor infinitus cum aliunde etiam sit supponat.

Dices. stare posset quod ille valor finitus sit, et quod nequeat exhauriri a infinita pata: q n sequitur quod ille valor sit infinitus. probatur, q valor satisfaciens sit finitus, eet superioris ordinis ... cum oriat ab ... hypostatica ... intime unita illa hoi: sed ha... posset exhauriri etiam a infinita pata q. min. prob. nam ... ... pta mortale sit a infinita venialia: hac solum de ca, quod sit alterius ordinis superioris ut nos diximus supra n.o 194 q etiam si ille valor eet finitus n posset exhauriri a pata infinita eade ca, nempe, quod sit ordinis superioris, n q sequitur quod ille valor foret etiam infinitus.

[illegible] ... ... nego ... causam ... illam, quae ... ... tradita e ... ... cum oia venialia ... forent infinita, n ... tingerent ad unum mortale, q ... ... cum venialibus in rae gravitatis, et ... ... infinita venialia, nequeunt ... attingere ad unum mortale, quod e superioris ordinis, sicut ... hoc quod ... ...

cum brutis, negiabunt bruta in ista etiam Collective contingere ad hoc effectum. Unde merita seu opera Christi Domini, si sita forent in ratione valoris, adhuc manerent superioris ordinis ad offensarum iniuriarum in ratione, quoad nobilitatis entitative, non tamen in ratione valoris quod si secus esset, absolueret a partis infinitis si pro inde valor attendatur, hoc declarabit exemplum. Et quidem pars auri superioris ordinis est, quam de argento, et hoc declarat etiam Collective non contingit ad effectum unius auri; inde tamen male inferret, quod unicum aurum habeat valorem, ut sit pretium totius argenti. pari ratione evanesceret in satisfactione Christi Domini si sui valoris forent; esset ordinis superioris, ad quem non contingerent iniuria parum in ratione nobilitatis, quoad entitative; non tamen in ratione valoris et pretii, quod debeto patorum qui fuerunt infinita.

Pro 2a dubii parte, nimirum, an valor operum Christi Domini fuerit infinitus, tenuit Scotus cum suis paucis nostris, docuit quod talis valor est extra solum infinitum, reddit quod sufficientem ut sit pretium pati non ex se et intra, sed ex extra Dei acceptatione. Et 3a Divus Thomas, et cum eo reliqui omnes theologi censent, talis valorem esse intrinsecum cum actibus satisfactoriis et meritoriis infinitum, quamvis non conveniant in designanda ratione huius infinitudinis.

Ut de re, nota, quod non est sermo de infinitudine entitativa actuum Christi, certum enim est, eos fuisse entitative, et intensive finitos, ea ipsa ratione, qua actus creati sunt. quando est physicum item non est sermo de valore operum, quod oritur ex ipsius obiecti; quod certum etiam debet esse quod hic valor finitus sit, sicut talis est etiam in nostris actibus, licet versentur circa obiectum infinitum; habent enim simile principium, a quo limitantur. Dico ergo quod sermo nunc est de illis operibus, quae intra habent condignitatem aliquam ex se et ad satisfaciendum et de hoc quaerit, an dum procedunt a persona infinita habeant valorem infinitum, hoc est, valor ille intrinsecus eorum operum respectu contingat ad infinitum, et hoc quod opus sit personae infinitae. an solum habeat eam infinitudinem ut sola extrinseca Dei acceptatione, qua velit eum valorem numquam exhaurire.

Respondeo dicendum asserere, satisfactionem Christi Domini fuisse valoris simpliciter infiniti. Ita videtur statuere ex Clem. 6 in extravaganti Unigenitus ubi de thesauro meritorum, et satisfactionum Christi Domini dicit, de cuius consumptione seu minutione non est aliquatenus formidandum propter infinita Christi

me

merita: ergo eorum valor infinitus est, ita quod nec augeri, nec
minui possit. quod etiam videtur posuisse Divus Anselmus lib. 2° cur
Deus homo Cap. 14 dicens de eodem thesauro. tantum bonum, tam
amabile potest plusquam in infinitum sufficere ad solvendum, quod
debetur pro peccatis totius mundi at quid hoc, quod ibi dicitur bonum
constare ex operibus satisfactoriis Christi Domini ergo illa habent valorem
infinitum.

Probatur etiam ratione. nam satisfactio Christi Domini debet accipere
valorem a dignitate personae satisfacientis: ergo talis valor debet esse sim-
pliciter infinitus in esse morali. antecedens est certum: tum quia ex dignitate
personae crescit operum valor, tum etiam quia plus valent opera
elicita a persona quae sit filius Dei naturalis, quam quae eliciantur
a filio solum adoptivo, ut videbamus in aliis. probatur consequentia: persona
illa infinita debet dilatare operibus valorem infinitum; sed ea opera
sunt a persona infinita ergo. probatur maior: quia non est unde limitetur eorum
valor, cum influxus ille moralis, quem praebet persona sit
influxus moralis qui dilatari debet, quantum potest; sed persona illa
infinita dilatat valorem illis operibus ergo infinitum.

Relictis pro toto
authoritatibus nunc adductis ibi sermonem esse de infinitudine extrinseca
solum, in acceptatione Divina, quatenus sit valor ille eorum operum
qui in se finitus est, ita a Deo acceptetur, ut nunquam extinguatur
sed eo hoc in infinitum duret.— quia tamen est: nam hic solus subordinare
nequit cum verbis adductis, in quibus de thesauro meritorum
Christi probatur ea moralis infinitudo; et ideo dixit etiam, quod
negarat minui aut augeri, quia infinitus, ergo ille in se infinitus est; alioquin
solum haberet in infinitum fuerit adde quod videtur nimis durum
asserere, quod merita Christi Domini intra non differant quoad valorem

a meritis aliorum justorum; utrumque est, ita fuerunt, at quis hoc videre queat ex tali responsione: quia probat minor: nam quod augeri possunt quoad valorem illa opera rationis personae, hoc non attenditur in causa: quia solum spectat speciem virtutis, et intensionem actus, quae omnia, quae qualia sunt, sunt etiam eadem in actibus purorum hominum, quia opera istius qualia forent in operibus Christi Domini quoad intrinsecum valorem, quod mihi nimis dissonum, nedum absonum, impium existimare.

Habebis etiam adverte veram quidem esse, quod persona communicet valorem operationi, sed non tantum, quem ipse habet: nam obiectum etiam dilatat bonitatem, aut malitiam actui, in quem influit, quin persona obiectum infinitum dilatare debeat malitiam, seu bonitatem infinitam ut nos dicebamus loquentes de injuria patitur quia licet persona communicet valorem operationi, non persona communicavit valorem infinitum persona infinita, cum illum dicit ad minus, quo obiectum malitiam, seu bonitatem; — sed ratio est quia obiectum habet unde limitetur, ne se communicet cum se totum actum [illegible] ad ipsum habet; persona vero infinita non habet, unde ita limitetur suum actum immanentiam. Deinde obiectum solum se communicat actui per mensuram cognitionis praevisae, cum solum influat in actum tradendo cognitionem, at persona ita influit in suos actus immanentes, ut eos efficiat moraliter idem secum ipsa: quia non est, unde limitetur valor, quem communicet persona probat haec: quia sicut non est aliquid, quod tollat istam identitatem moralem actuum cum persona, ita neque est aliquid, quod suspendat valorem moralem eundem cum dignitate personae; eo enim modo, quo moraliter est idem cum persona, debet esse idem moraliter cum personae dignitate. si moraliter est idem cum hac dignitate habet moraliter dignitatem eandem, quia etiam valorem: quia cum dignitas personae infinita sit, etiam et valor operum suorum est infinitus.

Probat demum infinitatem istius valoris. valor moralis operum satisfactorium [illegible], Christi

aliud, quam dignitas operantis et illius vis ad extinguendum debitum, eaquod illud opus trahat virtutem Creditoris in extinctionem iuris, quod habebat
quia .. affixus hic et dignitas in operibus personae est moraliter
infinita, ergo etiam valor. Maior minime desideratur valoris moralis, nec
aliter debet exponi posset. Probatur minor: nam illa vis conflat ex externitate
actus satisfactorii et dignitate infinita personae divinae: ergo talis valor habet
vim moraliter infinitam. Probatur locus: quia dignitas illa est extimabilis personae
divinae infinita est, sive iungatur cum alio dicto absoluta, sive non: ergo illa dignitas
conciliabit illam vim infinitam movendi illis actibus quia sunt a supposito
divino et manent intra ipsum: ergo actus huius modi habet infinitum valorem
in ordine ad extinguendum debitum regulariter ex parte.

Dices, ergo omnia
quae fuerunt in Christo Domino habent valorem moraliter infinitum. Probatur locus 310
quia ea omnia acceperunt a persona infinita dignitatem: ergo si debent
accipere dignitatem infinitam, habebunt etiam infinitum valorem. Unde vestes
et reliquae quaecumque Christi Domini pertinuerunt forent valoris moraliter infiniti.
Respondeo distinguendo locum, ergo ea omnia habent valorem infinitum in genere satis-
factionis, nego locum: in alio genere omitto locum. Et quidem ad satis-
faciendum requiritur, quod opus satisfactorium esse habeat vim aliquam
extinguendi debitum, quam si in actu sit, auget dignitas personae
etiam in infinitum, si persona infinita sit, cum autem res ipsa esse valorem
non habeat ad satisfaciendum nullum sibi, aut infinitum accipere
potest a persona etiam infinita. Propterea plura, quae erant in Christo
et valorem satisfactorium, requirunt habere ex natura pertinere requirunt
ad valorem infinitum ex infinita dignitate personae, an vero a tali persona
habeant aliquam extimationem infinitam in alio genere non est iste locus
decernere, sed si occasio tulerit, proprio discutietur.

Caput 3um

Utrum ordinatur satisfactio Christi Domini valor moraliter infinitus?

Ad clariorem intellectum

311 infinitus valor, qui reperitur in operibus satisfactoriis Christi Domini, repetat
debeamus, unde oriatur ejusmodi valor, seu quodnam sit pretium, a quo
habeant et immediate opera satisfactoria reddantur infinite digna ut
sint pretium pro debito poenae: supposito autem hoc interrogamus primum
illud desumptum ex methaphysica, quod volunt actiones sunt suppositorum
cum sensus humanus, non quod personalitas influat physice in suas
operationes; hocque praesertim dicitur, ut quod dum suppositum operatur, attendi
debet non sola quantitas operationis, sed etiam dignitas personae, a qua
oriuntur, et intra quam manent operationes. actiones quae non fiunt, quae
suppositive et in abstracto, sed finiunt ad ultimum supposita, utpote
perarantur intime, indeque fit quod respici debeat dignitas ex o
pere et supposito; et quod hac ratione actiones dicuntur suppositorum
hoc est quorum personae influat moraliter in ipsas illas tribuentes
maximum momentum vel estimabilitatem suam personae dignitatem. Hinc ordine

312 procedimus dubium, nempe cum personalitas Verbi ratione unionis dicet habitualem
sanctitatem increatam, et communicet etiam ipsam dignitatem personae
propter quam opera reddantur infiniti valoris, fiat ab ea tamen ratione
an opera personae dignae sellus [illegible] tamen in substantia. Itemque quid
quodnam sit pretium quod satisfacimus proximum; an humanitas Christi Domini
an persona ipsa Verbi. De quo non ambigitur multos viros hujus saeculi
et ego [illegible] docuisset, humanitatem non solum esse pretium quo nostrae redemptio=
nis, sed etiam pretium quod proximum; personam vero Verbi esse pretium re=
motum

313 Igitur innitimur ad hoc ultimo dico 1o: pretium quod proximum
satisfactionis est persona Verbi Divini, humanitas vero est pretium quo. Id videtur
constare ex dicendum locutionibus praesertim ephesino, in quo asseruerunt
dicitur, Carnem fuisse pretium nostrae redemptionis, quae facta fuerat propria
personae Verbi, quod moraliter influebat in operationes illius quae humanitas
quos intelligitur nomine Carnis erat pretium quo illarum operationum

quarum

quarum persona ubi erat prius quod q° satisfac. Xpti Domini habuit per prio quod personam Divinam, et per prio quo humanitatem quod etiam eminebat hoc ex eo. operationes personis sunt consequunt rem inquo est perfecto substantiam, ut est eloquium apud Philosophos, id rem non despicit perfecto et quasi toto, nisi intelligat substantiam, et suppositum: q° non intelligere operari, nisi intelligat suppositum. tum sic: siDiu in Xpto Domino nostro suppositum est persona Divina ut est indubitatum q° ab illa premium, illique tribuunt operationes satisfactoriae: q° prius quod satisfacit est illud suppositum Divinum, quod utitur ut prio quo ipsa humanitate physice concurrente eorum operationes,

Nec audiendum est citatus P. Vazquez 314 dum ait, actiones esse suppositorum, vero dicit quatenus dicta exponat actiones sunt singularium, nec aliud intendit ista Phil. nisi singularium audiendus sapientissimus P., nam quod sit de eo, quod intendit philosophus. Illat per specie illum est in terra doctrina, cum dicta habeat lib. 1° de anima Cap. 4°, dicere animam irasci, idest, acti quod quasi dicat animam texere aut aedificare; nam melius est fatere dicere, hactenus, hominem anima misereri. q° ex sa Phylosophiae totum illud (hoc est suppositum) volat quod miseretur, et anima dicitur id, quo miseretur q° etiam idem totum erit quod satisfacit et anima, id, quo satisfacit: q° in Xpto Domino prius quod erit suppositum seu persona et prius quo ipsa humanitas hoc q° melius dicit ut nos docet Phylosophus

Sed hiis doctrinam P. Vazquez [illegible] ex SS Patribus et Scribiis in quo sequuntur reperitur hoc locutio Xptus qua homo pro nobis satisfecit, id Xptus qua homo dicit humanitatem ut illius reduplicat: q° humanitas fuit prius quod satisfacit. - Ad mihi est nam ea parla idi non reduplicat supra nam, sed supra totum suppositum dicando nam cum qua

distuat personam; cum ergo in Christo Domino sit duplex natura subministrans, dum dicimus. Respondeo quia hoc satisfecit sensus expressivus est persona divina satisfecit, non qua subsistit in natura divina, sed qua subsistit in humana. Ergo stante veritate illius locutionis, falsum adhuc est, quod prius quod sit natura humana in satisfactione. Adde quod ly qua hoc saepe sumitur specificative, ut latius diximus loquentes de idiomatum communicatione in Christo Domino.

Dices adhuc: si persona est prius quod exprimens, sane quia persona est id, quod tribuit intrinsecum valorem satisfactioni; sed persona divina non est id, quod tribuit istum intrinsecum valorem: ergo persona ubi non est prius quod. Probatur minor: quia valor iste nequit procedere a persona ut est dicta a natura; nulla enim est ratio formalis intrinseca: ergo talis valor debet procedere ab ipsa persona ut includente naturam. Sed procedit ab ipsa persona divina et a sanctitate illius; consequenter persona divina non erit prius quod talis valoris formaliter et immediate, nec ergo poterit prius quod satisfacere.

Haec responsio ducit nos ad maioris quaestionis resolutionem, quae dicitur Vazquez, Suarez et alii, tenentes ut videre est apud Ortega de merito Christi, quaestio 3a examine 3o, personam ubi non ut cumque sed quatenus dicat humanitati sanctitatem substantialem deitatis reddere opera Christi Domini intrinseci valoris ingenui satisfactivi. Et alii ut Hurtado, Cardinalis de Lugo, et Arriaga de incarnatione disputatione 2a parte 3a docent sufficientem esse sanctitatem substantialem deitatis ad tribuendum valorem intrinsecum in operibus, non tamen esse per se formalem rationem. Unde si per impossibile humanitas esset unita personae ubi non sanctificaret ab ipsa, adhuc satisfactio Christi Domini haberet valorem moralem infinitum in ratione satisfactionis.

Finis.

Hinc resolves supra ex modo de terminatione
divinae relationis esse perfectiones infinitas in linea subsistendi, si non in-
cludamus formaliter rationem sanctitatis. Quo animadverso, dico 2°
cum Doctoribus ... opera Christi Domini futura infiniti valoris moralis
in linea satisfactionis ex solo respectu ad personalitatem Verbi, et ex digni-
ficatione quam inde trahit ab illa, si non intelligatur sanctitas substantialis
Deitatis. Ratio est: quia praecise intra personalitatem divinam dignificante
illa opera, intelligitur persona infinitae dignitatis offerens obsequium
quod potest infinite movere divinam voluntatem ad tollendum aversionem
a peccatore: ergo datur tunc valor infinitus in illis operibus. Patet conse-
quentia, quia quod valor sit moralis infinitus in hoc genere nihil aliud
est, ut supra diximus. Antecedens probatur: nam adhuc est personalitas divina
illa, a qua proveniunt eximii opera: sed obsequium procedens
a persona divina potest esse infinite movere Deum, cum sit infinite aesti-
mabilis ratione personalitatis infinitae in linea subsistendi: ergo etc.

Unde de facto
radix illa, a qua formaliter provenit aestimabilitas infinita, quam in operibus
Christi Domini reperitur in linea satisfactionis, est persona Verbi, quae unita
humanitati illi confert sanctitatem substantialem Deitatis; sicut est radix, et
quasi forma intrinseca valoris ipsa Verbi personalitas, si sola unitur
humanitati etc. si praecise non intelligatur unita personalitas, intelligitur
sufficiens radix, a qua oriatur valor infinitus in operibus Christi Domini.
Cuius ratio est ea, quam nunc exhibuimus, videlicet quod adhuc illa
subjecta sit quid infinitum in linea personalitatis, et in eadem, quod
infinite aestimabile, cui talia opera tribuuntur: ergo si praecise in-
telligeretur unita personalitas, adhuc opera immanentia essent in-
finiti valoris: ergo forma scilicet quasi forma sufficiens ad tribuendum illum valorem

est personalitas, ut selus offerat sanctitatem substantialem Dignitatis, a qua etiam redit sufficienter infinitus eiusmodi valor.

Dices ex P. Arriaga sola personalitas Divina nequit conferre moralem valorem infinitum operibus Christi Domini: ergo sicut [illegible] quasi sua debet esse persona Divina ratione sanctitatis. Ant[ecedens] prob[atur], 1o: quia in hominibus seu aliarum rerum, in moribus videtur non attendit sola personalitas, sed dignitas illius in ordine ad aestimabilitatem operum: ergo ad aestimabilitatem subiectionis patris non tantum attendit quod sit pater, quam quod rex sit; item ad meritum actus honesti non attendit quod eliciatur a persona, sed a iusto: ergo in operibus Christi Domini non debet attendi in ordine ad valorem, quod fiant a tali persona, sed quod fiant a persona substantialiter sancta per dignitatem. 2o nam ratio formalis condignificans nostra opera ad praemium supernaturale est gratia sanctificans; idque etiam actus meritorius est in iusto de condigno, et non meritorius in peccatore, licet ab eo eliciatur: ergo etiam in Christo Domino dignitas ad valorem suorum actuum erit sanctitas, quae [illegible] non reperitur in personalitate praecise; ergo haec sola non est radix ex qua oriri potest infinitudo valoris in operibus.

Respondeo [illegible] ant[ecedens]. Ad 1um probationem do ant[ecedens] et nego cons[equentiam]. Disparitas est quod sola personalitas physica in hominibus nihil habet ex se quod dignativa sit; sed id, in quo fundatur dignitas, sive aestimabilitas moralis, convenit ab aliquo extra ipsam personalitatem, scilicet [illegible] qualitate, est dignitas regia seu hominis, aut filiatio adoptiva seu Dei. At personalitas ipsa Verbi secundum suum esse entitativum aestimabilis et infinite est, et intra infinita in linea substantiae ut supposuimus; et consequenter ipsa, quae ad talem infinitudinem aestimabilitatis non indiget alio, potest se sola conferre operibus infinitum

valorem

valorem; hoc autem ostenditur exiguum conformitate, causa, qua in ratione
conformitatis comparae, alterius ut dicunt inter conformabilitates immediate
[illegible] et abiendo extra [illegible] requirunt[illegible]
conformitatem moralem. hinc [illegible] ad [illegible], cum [illegible]
[illegible]; et nego [illegible] caret, qua valet conformitas
ipsa [illegible] ut talis est [illegible] et [illegible] specialiter
[illegible] digna, quia ipsa conformitas intra lineam independens
ab alia perfectione divina, unde [illegible]
collocare infinitam dignitatem operibus manentibus intra tale
superioritate, hanc autem dignitatem non habet in actu suo [illegible]
in ordine ad meritum supernale, nisi in [illegible] digni-
tatem; quod fortasse [illegible] ex toto pacto et libero [illegible]
[illegible] ab [illegible] disponi potest, [illegible]
[illegible]
[illegible] partibus n.° 3.10., cum sit [illegible]
et nego [illegible]; nam dato [illegible]
[illegible] ipsa conformabilitas potest [illegible] collocare infinitam
conformabilitatem: adde, quod [illegible], requirit
[illegible] obiecto. [illegible] conformabilitas ut
[illegible] non [illegible] valorem illum, [illegible] illum collocabit
in [illegible], sed in [illegible] et [illegible]
[illegible], quod illorum valorem, [illegible]
ipsius [illegible], [illegible] ut quod
Caput [illegible]
Difficultates de infinitate valoris enodantur.

1a, si opera Christi Domini erant infiniti valoris, erant summe amabilia, ac Deus ipse, et Deus summe complaceret in eius operationibus, ac in se ipso: probatur illa, quia Deus maxime se amat et maxime complacet in se ipso, quia hoc fiunt quod Deus, in se infinitus est amore et complacentia; atqui opera infinite aestimabilia sunt infinite digna complacentia et amore; ergo erant summe amabilia, ac ipse Deus, Deus infinitus summe complaceret, ac in se ipso; quod si hoc asseri nequeat, contra arguitur, nam quod non est Deus, nequit esse summe bonum, ac ipse Deus, ideo quod non est summe bonum, nequit esse summe amabile, cum ratio obiectiva amabilitatis sit obiectiva bonitas; ergo quod non est Deus, nequit summe amabile ac ipse Deus; tum sic, sed opera Christi Domini satisfactoria non sunt ipse Deus, ut patet: ergo nequeunt esse summe amabilia, ac ipse Deus.

Secundo, si opera Christi Domini fuissent infiniti valoris moralis, non posset unum opus esse inaequale alteri quoad valorem, sed opera Christi Domini sunt inaequalia: ergo non sunt infiniti valoris. maior videtur admittenda, si ponatur non infiniti, videtur chimaericum, quod unum infinitum possit esse maius alio, quo pacto posset quantum minori cum alio [illegible] quod non sua immensurabile est: ergo unum opus Christi Domini infinitum quoad valorem, nequit esse maius, minus alio, ne esset menus extrema infinita, et simul inaequalia. minor etiam constat, quia, dicatur [illegible] [illegible] assecutionem non esse maxime perfectam et aestimabilitatem moralem, quam habuit deambulatio: ergo opera Christi Domini inaequalia fuerunt quoad aestimabilitatem moralem, et tamen non potuerunt habere valorem infinitum, qui inferre debebat omnium operum aequalitatem in ratione aestimabilitatis.

3.a Difficultas desumitur ex praemio, quod debebat correspondere operibus infinitis, etenim si talia opera essent infinita, deberent esse digna praemio infinito, sed Christus Dominus non habuit tale praemium: ergo et opera illius non fuerunt infinite digna; Deus illi non contraxit debitum praemium. Valde videtur impossibile, ~~quod Deus conferret praemium~~ quod Deus conferret praemium aequale iis operibus: tum quia praemium foret ipse Deus ut ab hominibus assequitur, sed hoc praemium finitum est ~~tantum~~ nam assequitur sub finito(?): ergo tum etiam quia uno actu infinito correret(?) ac praemium pole(?), et infinitum ergo reliqua opera etiam infinita manerent sine praemio. Si quod magis difficile fuit(?), idque non praemium est adaequatum, sed plurimorum actuum et singulorum caret, ut debitum adaequare quod implaturum(?) est.

4.a diff., omnis persona a qua procedunt opera Christi Domini sit infinita, in pretium eorum operum non est infinitum: ergo ea non possunt habere valorem infinitum, illiusque deberent habere appretio infinito; antecedens probatur quia dignitas extrinseca humana et personalitate ubi non est infinitum hoc dignitatem est pretium: ergo pretium non est infinitum. Probatur maior: nam dignitas ex aliquo infinito et aliquo finito nequit esse infinita, includit quippe essentialiter aliquid finitum et consequenter excludit rationem infinitudinis simpliciter, quae debet excludere omnem limitationem; ergo dignitas ex personalitate ubi et humanitate nequit esse quid infinitum et exinde nequit tribuere valorem simpliciter infinitum suis operibus.

Dissoy 5a de persona dicit nec dignitatis aliquam ae=
stimabilitatem operibus, sed non tantam quantam antecedit: quia persona
bus sibi refundat valorem, nec opera propria eius, sed non intrinsecum probat
argumentum, quia persona personalitatem afferret eandem similitudinem intrinsecam, ad hoc ut sancti=
tas habitualis intrinseca personalitatem Christi tribuat illi totam aestimabilitatem, quam
habet. argumentum probat: nam si habitus sanctificans intrinsecus ut poterat dari, immo
nunc dari potest quodquam maius [illegible] sanctitatis, ut [illegible] maior sanc=
titas [illegible] quam [illegible] denariorum quia si valor au=
geretur ex persona dignitate, etiam augeretur meritum ex gratia, quam reperiat
in subiecto merente; ideoque videtur dicendum oppositum. unde autem aeque=
quales quoad intensionem et durationem potuerunt esse inaequales meritorum ex
inaequali gratia, quam reperiat in subiecto; cum gratia videatur conferre dignitatem
subiecto operanti, hoc autem videtur esse absurdum, cum nullum appareat
ad ponendum in gratia hanc activitatem. [illegible]
6a dissoy si valor operum in
Christo Domino cresceret ex dignitate personae, gravitas iniuriae ipsi facto cres=
ceret etiam ex persona vilitate et indignitate; cum eadem videatur in
utroque ratio. at qui hoc etiam est falsum: quia et suam maior probat quia nullus [illegible]
dixit, maius esse peccatum contra [illegible] iniuriam, si procedat ab hoc principio patre
ante hoc peccatum, quam illud, quod sit ab hoc toto tempore post: quis
est dixit furtum eiusdem quantitatis esse gravius peccatum, si proveniat ab homine
minore, quam si proveniat ab hoc ante in parte? quia falsum est quod ex
indignitate personae augeatur gravitas peccati et contra etiam falsum erit
quod ex persona dignitate crescat valor operis satisfactorii — adde
quod si qualitas personae redundat ad operum valorem, sequitur etiam
quod actus aliunde honesti elicita operatione ut solum ex [illegible] in
vitam aeternam, sed etiam absolute mali [illegible] et pa minori in illo
probat: nam si qualitas personae refunderet in actum, illa indignitas
pa

patoris tradendum erit inter alia, quod illi qui talem se fecerint moralis honesti inquinari debent aptem indignare et abea ... mo-
ralis mali. quam doctrina non est satis conformis fidei dogmatibus.

Pro harum
diffusam expeditione plura tradenda sunt satis utilia et ... quae
non potest simpliciter valorem a nobis accepta imperantibus ex praedictis.
quoad has assero amabilitatem passivam obiecti esse ipsam obiectivam bonitatem.
Hanc autem bonitatem dicit perfectionem talem respectivam, quae perfectio magis
bona est, quo meliori modo habetur. Unde si obiecto insit aliqua perfectio
solum extra, minus bene est in illo, quam si intra insisteret; et licet
intra sit per identitatem erit meliori modo quam si solum esset per unionem
unam. Haec omnia ex terminis penitus constant. addo, quod simplex quaelibet
perfectio, si creata sit admixta aliqua imperfectione tali dependentiae
ab alio; atque adeo est, quod tali imperfectionem habet, dicit minus
de bonitate. propterea nulla bonitas, quae creata sit, dicit quam habet simplicitatem
ratione unionis ad simplicem, et non ratione identitatis cum illo propterea
quae amabilis, ac bonitas quae talis sit ratione identitatis, nec bonitas
illa, quae moraliter est simplex propterea vel physice, neque comparanda
cum ea bonitate, quae physice et moraliter est simplex.

Ultimo ...
nanda illam, quam nulla convincit ex rationibus datis ad probandam
in quo morem, pro hoc, quod Deus ipse etiam est simplex ...
... amore, ... [illegible]
... quod si opera ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

in ordine ad remiss., ut e certum q. facta a parvis actus in ordine
eius obsequio Christi Domini n. e amabilior, neque digniora actus
divinus complacentia in ordine ad satisfac. quam actus Christi Domini
exhibuit, cum ille negari ee satisfac. hic autem sit.

in ordine ad differe-
rentiam afferre satis implexa, quae exhibendum e, alio determinandum
ee de infinito, quod tale sit morale, ac de infinito categorematico
partium philosophorum, non e, non difficulter admitti infinitum cha-
[illegible] partium philosophorum, loquitur plures [illegible] ad asserendum illud im-
possibile, qui dicat impossibile infinitum morale, sicut non dicunt impossibile infinitum
perfectionum entitative in actibus; quod alii debemus philosophari de
illo infinito, ac de infinito morali tali: etenim infinitum morale
stare potest in actione physice finita, quae infinita dicitur propterea, quod
illius estimatores carent [illegible]. hinc fit, quod id, quod dicit, est denomi-
natio moralis infinitum ab alia, quod sit quasi infinitum, id, in qua non quoad
[illegible] denominatio potest suscipere magis, et minus, cum sit quid entitative finitum
[illegible] in ratione valoris et estimabilitatis, pertinentis ad [illegible] quod e quasi infinita estimabilitas
[illegible] de morali illi actus inaequales sint. quae doctrina satis probabilis
e

Post alia res ita exponi si velit, loquamur de valore
istorum operum in [illegible] et in [illegible], sic [illegible]
in aequalitas in operibus Christi Domini [illegible] inaequalitatem actuum [illegible]
[illegible], et quidem valor in [illegible] dicit [illegible], cum valor [illegible]
et [illegible] quae tribuit valorem e [illegible] quoddam ex [illegible]
et [illegible]: [illegible] sicut illud [illegible] erit inaequale propter inaequali-
tatem unius partis [illegible] altera aequalis, aut eadem sit, ita [illegible]
[illegible]

Christi Domini dicet inaequalitatem valoris meriti in crescto quia valet partem suberet, quod denotat hunc valorem dari inaequalitatem suspensam ad totius decreti inaequalitatem: ex quo satis videtur ad arguendum illam satietatem, utcumque sic vocat.

Pro expeditione difficultatis noto 1°, solum non esse, si difficultati statim satisfaciamus, ut aliqui faciunt, et non tam debemus asserere, quod Deus Christum filium debuisset praemio suorum meritorum: noto 2°, mihi non est probabile, quod asserunt Magister Albertus 3a parte disp. 43 articulo diversum praemium operum Christi Domini et quidem infinitum fuisse, scilicet unionem suae ad Christi humanitatem in resurrectione, quae unio fuit infinita moraliter et ideo apta ut fieret praemium obsequii moralis infiniti, hoc inquam, mihi probabile non est: quia talis unio posset etiam in triduo mortis, in quo solum fuit destructa unio inter animam et corpus, et haec unio restituta fuit in resurrectione manente semper indissolubili unione hypostatica verbi ad ea ex sumptu sive unita sint, sive separata ut est Catholicus indubitanter: quia unio aliquando in resurrectione, ut patet quia non sit moraliter infinita, nequit esse praemium obsequii infiniti, neque si hoc praemium admitteretur adhuc satisfieret difficultati, cum plura opera manerent absque praemio ut ostendit ratio difficultatis.

1. Noto 3°: praemium aequale considerari, vel absolute vel respective in ordine ad aequalitatem. Praemium absolute aequale illud est, quod dicit aequalitatem cum merito vel in gradibus gratiae correspondentibus actui charitatis intenso, ut duo est praemium absolute aequale merito talis actus. Respective est aequale praemium,

qua ibi correspondet merito, ut conferat in premium id, quod ex pacto promissum fuerat a merente operari: ex. si quis promittat elemosinam ut eum conferendo in premium suae humiliationis, collatio elemosinae, secundum hoc dici aequalitate absoluta est premium respective aequale ipsi merito. unde stare optime potest, quod premium ~~respective aequale ipsi merito~~ seu alicuius meriti non sit absolute aequale, et quod habeat aequalitatem respectivam haec ad opera Christi Domini.

illa quidem potuerunt habere premium absolute aequale in alio genere, de facto tamen non habuerunt, nisi aequale respective. 2a pars probatur: nam possibile est, quod altera trinitatis persona fieret homo pater scilicet, et spiritus sanctus, ut ex supponunt; ergo si unio hypostatica talis personae ad humanitatem daretur Christo Domino in premium sui meriti, operum infiniti valoris correspondebat premium etiam infinitum moraliter, et consequenter absolute aequale: ergo etiam aliae personae potuissent etiam operibus infiniti valoris moraliter correspondere infinitum valorem operum Christi Domini premio illa acquirere absolute; ergo cum de facto res ita non sit, de facto non habent opera Christi Domini premium absolute aequale, licet potuerint illud habere, si quod datum est in premium illi, fuisset inaequale absolute, quod verum esset etiam si dicamus premium redemptionis fuisse salutem universam hominum. haec quia non datur aequaret eiusmodi opera

2a pars, quod ulla Christi opera seu opera Christi Domini habuerint premium respective, quale probatur: quia Christi opera ex ipsa Dei gratia ? illud premium, quod ipsi promissum

fu-

fuerat per meritum ex pacto: quod habuerunt praemium respective aequale. pro ... praenotatis: arg. probat: nam opera Domini accepta est totum id, ad quod ordinabant eius opera satisfactoria nempe, redemptionem humani generis, et reparationem lapsus peccatum quae erant ... in praemium meritorum: quod opera Domini opera re ipsa assequuta sunt praemium respective aequale. hoc ultimum arg. probat ex salute liberati et sanctorum ... omnium ...

Neque obstat, quod in hac doctrina videatur admittendum, mercedem operis operarij abstractam mansisse apud Deum in eius benignus largitione; falsum est, quod absolute manserit apud Deum merces operis operarij; cum re ipsa habuerit praemium, de quo ...; ut verum sit, quod non accepit praemium absolute aequale, quia congruum non fuit ut tale praemium acciperet, propter nova alterius divinae ... in incarnatione ... motiva in ... divina quidem reservata

Dices: opera Domini non fuit assecutum praemium etiam respective aequale operantis in justitia valorem quod non est praemium, quod ipsi operantis ... designari. probat arg.: quia non fuit assecutum omnium hominum redemptionem, ut erant in pluribus damnatis, et damnandis post incarnationem, et post ... hominum meritorum: quod ... praemium respective aequale fuit hominum salus, neque hoc praemium assecutum est re ipsa operibus operariis, ... merces illius mansit apud Deum — Resp. ... arg. probatio ... arg., non fuit omnium redemptio sufficiens, et quam ... efficacis, et quasi in actu 2o, ... arg. hoc autem non fuit ... in praemium id illa; quia ... redemptionem quoad individua indiget nostra cooperatione ut applicetur, et hic ... talis ... non sit in nobis, sine nobis ut ... probat ... supra ... n° 69 ... ex his constat ad ea, quae n° 325 adducebant ex quo non infertur, ea opera Caritatis praemio absolute, si illud habuisse, quamvis non absolute aequale; quod quidem possumus simpliciter tenere in alio ... ex ... . observandum, ... quod opera

Christi divisive erant meritoria, et satisfactoria in summo modo, et satisfacerent
de iure: praemium autem illis correspondens in actu 1o, non tamen cuilibet operi, sed
collectioni operationum, quae inceperunt in 1a illa volitione libera nos liberandi in genere
et finiunt suum consummatum, ut apostolus ait, consummatum est in morte Christi. unde quaelibet
Christi operatio habuit pro praemio in actu 1o salutem nostram, et hoc in actu 2o convenit ut praemium toti
collectioni, quae fit in actu 2o praemium adaequatum singularum actionum = ex difficili fiet satis si notemus
diversitatem inter infinitum physice, et entitative, et infinitum morale tale, etenim numerum physice illimitatum
sicut non debet concludere per finitum, ab hac quippe limitabitur quod est physicum, at infinitum morale
non limitatur, per hoc quod includat per aliquam physice finitam, quae ratione potius infinitum, sed in ipso dignum
ut moveat voluntatem in prudentem existimationem. hinc fit quod praemium adaequatum meritorum Christi
physice finitum est, quae includit per aliquam finitam, nempe creatam voluntatem, adhuc non meretur moraliter
infinitum modo dicto, et hoc dicto sufficit // Sed quod dissimulatur dicimus personam verbi

communicare dignitatem et aestimabilitatem quantam in se habet, sed non
eo gradu perfectionis quo eam in se habet, quod accipi debet eo
more quo loquebamur de amore suo 329. quod non impugnat
sed potius confirmat exemplum adductum per sanctos, quo ut suo loco diximus,
huiusmodi Christi Domini videtur insuper sancta per unionem ad verbum, nam
est sanctitas divina sive Dei, sed haud meliori modo — quod ad locum
ibi adducit petit non bene dissolvi in ma de merito. itaque plures
ex quae illam admittunt et ex augmento gratiae in sancto meritorum
operis augeri totam vel sibi docent. quod si admittatur sequitur
impugnatio ut autem admittas videlicet Ripalda to. 3o de ente
supernaturali disp. 81. sicut nam velis id est facies statis probabit
dispar videntur ex ... quorum praemium, quod etiam mitius accipi
alias potest, qualis est gratia in hoc Christo, sive dicat, mitigatum
influat in actum, modo aliquo haud ex admirans influxum
in illum, dignitatis substantiae, quam respexit in Christo Domino

ipso

q[uo]d pensitare ubi videat se quantum p[er]tit, q[uae] illi respondito
tribuunt operari, & illud influere in illos actus morales. ideo
stare poterit quod actus proveniens ab eo non sit magis meritorius
quo homo sanctior est, et quo persona ubi subjectatur sanctior, inve-
niet totam suam dignitatem suis operibus: utraque soluto
probatum est de re ipsa hic desideranda non fecit. quoad ulti-
mam diff.

Quoad ultimam difficultatem iudico nullam esse illam inconvenientiam
si fateamur in solum materia non, quod ex maiori gratia subiecti
non augeatur meritum illius, quia vero res dubitanda est etiam ad majo-
rem maioritatem, dicipoet 1°, quod licet peccatum causarum debeat
ex maiori subiecti indignitate, minorem tamen non attendit, quod sicut vicium
ubi contra dignum non respicit hanc personam qualitatem ut vindictam
sumat de peccato, et tamen ea sit supposita quasi speculative sibi
in ordine ad peccati gravitatem potest dici vero, latius esse discrimen inter
meritum de condigno et demeritum: nam meritum de condigno est virtu-
in sua sua opere per dignitatem personam, actus in se non moraliter honesti-
bus non est, ita meritorius perfectus ab hac persona ac si sit absoluta
lege: demeritum autem quoad suam naturam non praesupponit essentialiter
personam indignitatem ut terminum ineo, qui gratiam amisit per ipsum peccatum
grave: quod meritum condignum perficit personam dignitatem expressam, demeritum
vero non perficit indignitatem: quod ad demeritum sufficit per accidens hanc
etiam rationem non requirant moraliter actus aliquid bonum, quamvis persona
infecta sit ut in eo statu causam urgebat. quae sit per accidens est ad de-
meritum actus indignitatem operantis, ut ex supponendo peccato
Atter
tamen quod maior intelligentia doctrinam observat: non dici moraliter

id, quod speravit ab Regente .i. principio, et hac ratione quod
conveniat a tali pretio; sic et actus quo Deus vellet conferre
dicerentur iniustus moraliter. Cum tales non sit nisi solum extitationis
pro ulterius augmentum, quod in prudentium extimare censeatur
iniustum, ut contingit in exemplo posito, in quo illa volens
non tenetur iniusta moraliter quia magnificat pro domo quantum
non et pluris habet meritum ut quia Regum sit, quam quia domo pretium
eius a quolibet venalis exponitur. Propterea actus quo Deus vellet
conferre hominibus gratiam intuitu meritorum Christi Domini, non erit pre-
mium iniustum morale, licet sit emptio iniusta, et contingit
et quam realem talium operum.
Observa 2° quod in hac
hypothesi, quamcumque Deus eligeret actum honestum in se omnino
nullum Deo non conferendo premium tali actui, tunc actus ille
esset meritorius et satisfactorius in actu primo, atque ex se haberet valorem
moralem iniustum, quamvis non haberet premium in actu secundo propter impe-
dimentum extra ex presupposita nullae quod pariforem ...
cendum etiam in ea hypothesi licitum meminit ... hic modo
quo ponerent ex partibus quorum alter mortem subiret, ut princeps
a fato liberaret, alter vero mortem peteret ut princeps pater
puniretur: tunc et quilibet ex his actibus foret dignus premio
in ratione dignitatis in actu primo, non tamen dignitate in actu secundo in quo
premii requirunt ea extrema ordinata, quod vero illi actus sint
digni ex se premio ordinato in hominibus non est ut contingit in
duobus iuvenibus quorum alter opus postulat ..., alter
autem petat illum sagittis manere; utrique et actus ex se
digni sunt tali premio, licet illud sub premio requiratur in actu secundo
propter pugnam extremorum. Vide Cardinalem de Lugo ... ...
n° 25
utrum

Caput 5um

Utrum satisfactio oblata a Christo Domino fuerit ex rigorosa iustitia

Quamvis haec difficultas scrutata volatis sit gravissima hac a theologis in hac 1o materia, dubitandi ratio orta ex conditionibus, quae in iure requiruntur ad rigorosam iustitiam: illae autem ad senarium numerum reduci possunt; duplexque ratio debet ex parte personarum, 2a ex parte satisfacientis; et 3a ex parte operis satisfactorii, quas omnes reperiri fuisse in satisfactione quam Christus Dominus Deo obtulit pro peccatis singillatim erit probandum.

§ 1us

Ex 1a Conditio designatur et statuitur.

Ex parte personae offensae ad veram iustitiam requiritur 1o verum ius, quod satisfactio extinguat, hoc est, ut dicitur, perfecta satisfactio ex iustitia opus est, quod intercedat verum ius inter offensum, et satisfacientem pro primi; hoc est, ut satisfactio Christi Domini sit ex rigorosa iustitia requiritur, quod inter Deum et Christum possit dari stricta iustitia. 2o requiritur quod offensus teneatur acceptare satisfactionem oblatam; id est, quod Deus non audeat negare recipere obsequia, quae a Christo Domino offeruntur pro peccatis, nec aliquid ultra exigeret rationabiliter. Si haec duo reperiantur in Christi Domini satisfactione illa erit ex iustitia rigorosa quoad ea, quae exiguntur ex parte personae offensae.

Quoad 1am difficultas duplex est opposita illa, aliis negantibus, inter quos est Vasquez, et plures alii, ut videri potest apud Abredum tractatu veram proprie inveniri iustitiam inter Deum et creaturam, licet varie assignent titulum huius impossibilitatis: affirmantibus aliis, ut P. Suarez, quem plurimi sequuntur, et possunt videri apud Ripalda disp. 83 tomo 2o, qui etiam variant in trahendo titulo, quo fundetur haec vera iustitia inter Deum et Creaturam; quamvis autem res haec fusiorem exigat tractatum, dandam dum sermo fiet de iustitia Dei, modo tantum capita delibabimus.

Ad quod supponi debet ex iam etiam scibili, quod iustitia
ut illam exprimimus, sit voluntas constans ius suum cuique tribuens
quo verius explicatius tradit his verbis iustitia est virtus inclinans ad
servandum in quolibet aequale accipi debere, ubi iustitia supponit ius rei, cuius
proxima ratio est, et consequenter dicit etiam rationem dominii; notitia ergo rationis iuris, quod domini
nostri parte manare, ut notitia perfecta iustitiae habeatur. Ius itaque est moralis obligatio
rei ad personam ratione cuius potest illa uti absque praeiudicio alterius, sit ergo prius
res propria, ita quod ex iure oriatur facultas. Unus tamen rei nunquam dici
debet esse accommodatum nisi in qua ultima. Haec moralis obligatio, quam dicit ius,
est aliud, nisi appropriatio rei huic personae, potius quam alteri, fundata in titulo naturali
scibili vel politico. Hoc ius aliud dicitur ius ad rem, aliud ius in re, sed est titulus ad rem tendens
et sibi appropriandum: ius est titulus per quem res personae est appropriata huic potius quam alii
quod ius dicitur dominium. Dominium ergo proprie loquendo est potestas utendi re sibi
appropriata propriae, oritur ergo ex variis capitibus, nempe scilicet ex haereditate,
donatione, contractu, scilicet emptione, venditione, aliis ergo similibus. Notandum tamen quod
haec potestas non debet esse qualiscumque, hoc est, quae physica absque alio titulo
sit, quia fur uti potest physice re aliena, cuius non est dominus; sed potestas debet
esse moralis, hoc est per quam possumus uti re absque nota alterius, quod illud
vulgare pronuntiatum id possumus, quod iure possumus. Hanc potestatem
distinguit P. Jurbado hic disp. 12 sectione 4a et ex eo alii in potestatem
absolutam utendi, et potestatem conditionatam. Absolutam dicit illam, in qua concurrit
seu moralis et physica potestas utendi re habeo apud me librum proprio
emptum, et quo uti possum hic et nunc sine praeiudicio alterius, haec est
potestas absoluta. Conditionata volat eam, quam quis habet in re, qua physice
nequit uti propria, licet in illa habeat potestatem moralem, ut si mihi
librum praefatum nequirem physice illo uti, si tamen uterer, fieret absque
alterius iniuria.
Sed non hac potestate absoluta consistit ratio
formalis exprimendi proprium dominium, non vero in illa conditionata
quia

qa inquirit, obligaõ orta ē vero, et proprio dominio est,
similis illi, quae reperit in subdito ad parendum superiori
sed hic obligaõ ē absoluta, et independens a sibi: go et illa tan-
tie; sed obligao orta ex dominio supponit id, quod verum
dominium ē go si quod supponit ē potestas absoluta, in hac solum
reperitur verum dominium. — in his autem nō immorari
nō debemus eas definire dicendum puta valde: etenim quamvis
licite possit commodare suum librum, qa illius Dominus ē: go si in
commodavit dominium, ut ē certum; etiam tunc manet verus
Dominus, licet nō habeat tunc proxime phisicam potestatem utendi:
rursus, quis unquam dixit, furem auferentem ame librum abs-
tulisse dominium libri; hoc autem debet asseri in his principiis:
go probat mur, quia ille aufert ame dominium, quia per suam
operationem me reddit nō dominum rei, cuius antea Dominus eram,
sed id efficit latro per ablationem libri, cum mihi aufferat potestatem
absolutam, et proximam utendi, in qua dō hic principia consistit
dominium: go in his principiis asseri debet, quod fur aufferat
dominium absolute loqdo — unde sequitur, quod vera obligaõ
dominij maneat, etiam si usus phisicus rei proxime expeditus
nō sit, ut deducitur etiam ex probato in oppositum adducta:
quamvis nō subditus impeditus sit ad exequendum rei proprietatem subdi-
ditus esse, nō desinit: go a simili licet quis ressus proxime
uti phisice nō valeat, adhuc verum Dominium est

Hinc ad Verum
gradum fuimus dicturi de illius dominio inclusi, et in earum
operationes, ut ex illo constet qua ratione potuerit intercedere
inter Deum et Creaturam vera ratione justitiae, et Creatura ex parte

Deo sicutum ius, quod per satisfaccionem oblatam ex parte Domini extinguatur. igitur dominium Divinum, ut suadis dictionis, de quo modo nunc loquimur, id est proprietatis, quod Deus habet in alios, et in earum operationes est duplex, aliud physicum et aliud morale. de utroque disputat satis accurate Caramuel in Theologia intentionali libro 1o Cap. 4o: prius dicit actionem productivam, qua Deus immediate producit physice quamlibet effectus, et propterea hoc dominium merito dicitur physicum, quod bipartitur partitur, in actuale, et habituale ita quod actuale dicat actionem productivam rei, et solo tal. tus Causa 2a: habituale vero importat actionem Conservativam.

Dicimus, nempe, dominium morale est id, quod provenit ex aliquo titulo ratione cuius res ita se habet ad personam in prudentum existimatione, ac si persona eam produxisset, quae ratio plura sunt sub speciali dominio Dei independenter a ratione dominii physici, ut quoad Deo vovisti, s. Pelagii ita haereticum in ipsius dominium, ut propria sua productione, quae spectat ad dominium physicum, Deus ratione voti s. Pelagiationis ita se habet quo non ruinissimi in omnium existimatione, ac si est Causa illius. Deinde propria ratio physica et vera productionis unde hoc dominium morale ex suo Conceptu separabile est a dominio physico, et unum potest reperiri sine altero, ut etiam in humanis ostendi potest: ut si imaginis debitorem ex debito, et accepto pretio habens quidem dominium physicum illius ante facti ratione productionis, non vero moralem quia ex pretio accepto imago non est in sua potestate prout prudentibus ex

estimationem, loquendo in re pingimus i dominium physicum et in emptae dominium morale: quo unum dominium separabile est ab alio

Imprimis etiam Deo aliud morale dominium quod altum, sicut excellentiae vocatur, et propterea morale dominium dividitur in dominium morale ordinarium, et dominium morale extraordinarium altum et excellentiae. Primum est illud ratione cuius res ita se habet ad personam in prudentum estimatione, ac si persona eam produxisset; et re tali uti potest in quiete, et commercio humano, ut nunc diximus. Secundum sive dominium excellentiae est id, ratione cuius in extraordinaria, ac speciali providentia persona uti potest re, quae iuxta ordinarium et minus est aliena, quia eius extraordinarium sit absque iniuria possessoris ordinarii, sicut princeps, scilicet respublica uti potest, imo et dilapidaret rem alienam sine iniuria possessoris ob bonum publicum id exigeat, quod etiam potest Deus immediate ad finem specialem specialis providentiae

Alia etiam ratione habet Deus dominium excellentiae in creaturas, quarum ante ad earum productionem Deus ratione supremae dignitatis habet ius eas producendi uti quando, et quomodo voluisset. Hoc autem dominium Deo essentiale est, cum fundetur in intra illius perfectione, illud vero, quod fundatur scilicet in extrinseca productione rerum, dominium est Deo actuale, quia Deo actuale est, quod aliqua producat, scilicet non producat etiam cum earum existentia contingens sit. Unde oritur, quod etiam si Deus immediate non produceret singulas creaturas, adhuc haberet dominium excellentiae nunc declaratum; nam adhuc esset ipse talis dignitatis, ut debitum foret, quod sibi obsequerent

tia

extra ipsum sit. Etiam quod in Xpto Domino dat rationem
nis hypostaticæ verum hoc dominium in operationes Creaturæ ipsi
eandem rationem: nam Xptus Dominus ratione unionis afferat secum Divinam
personalitatem cui debet obsequium omnium creaturarum, ut est certum
ergo etiam sit hoc dominium in operationes creaturæ.

Ex horum omnium notae
præmissa discurritur ratio dubitandi contra sententiam contrariæ justitiæ re-
periendam in persona cui ex justitia fiat satisfactio. ratio ipsa
hæc est: nequit dari ex parte Dei verum jus justitiæ ex creatura,
ergo ipsa conditio ex parte offensi ad satisfactionem nequit reperiri in
satisfactione oblata altera persona. antecedens probatur: quia Deus habeat
dominium in operationes Creaturæ et earum operas ita quod nihil
post creata Deo offerre, quo extinguatur Divinum jus quod ex parte
Dei non est verum jus, quod extinguatur, cum sit summa obligatio
ex parte Creaturæ, ratio est propterea istam hoc pacto, nequit re-
periri verum jus in eo qui nequit aliter obligari, quam ex
promissione, sed Deus nequit aliter obligari Creaturæ, quam ex promissione
ergo in Deo non est verum jus, quod extinguatur per satisfactionem. minor
constat ex n° 289 ubi diximus, Deum non posse subire obli-
gationem nisi impositam a se ipso et propterea opera Xpti Domini
non erunt satisfactoria in actu 2°, nisi intercurrat acceptatio
Divina ut ibi doluimus. maior autem probatur, quia obligatio orta
ex promissione non est obligatio justitiæ, sed solum fidelitatis
atqui ubi non datur obligatio ex justitia nequit dari verum
jus: ergo in Deo illud non datur, quandoquidem obligatio illius ad
Creaturam debet oriri ex promissione, locum que ex sola fidelitate

nil

Probamus iudicio nostro esse veram et strictam iustitiam, quod pro satisfactione exposcimus proportionem adaequatam; quia stricte inter Deum et creaturam vera et stricta ratio iustitiae reperitur. Requiritur reperiri vera ratio iustitiae inter unum et alium, quod in alterutro inveniatur posse verum ius rei alterius obtinendi: ergo si probemus dari posse inter Deum et creaturam rationem strictae iustitiae, probabimus sane posse reperiri verum creditum ius Dei in creaturam, et utrumque sibi [illegible].

Probatur quod inter Deum et creaturam possit inveniri stricta et rigorosa iustitia commutativa, si hoc requireret dari forte scilicet quia est omnium Dominus, habetque supremum dominium in omnes creaturas, et quia nequeat obligari nisi ex pacto; at quia hoc utrumque non tollit obligationem iustitiae reperiendam inter creaturam et Deum, ergo nihil est, quod possit impedire eiusmodi obligationem. Maior probatur: dominium tale, quod Deus habet in suas creaturas, non impedit quominus Deus possit ex iustitia obligari creaturis, intervenientibus promissione, et creaturae actibus: ergo hoc utrumque non impedit strictam rationem iustitiae. Antecedens probatur: quia si Deus transferat in creaturam dominium morale ordinarium rerum creatarum dependens ab aliqua conditione, qua impleta per creaturam, Deus manet obligatus ad tradendum illius rei obligatione orta ex vera iustitia; sed Deus ita transfert dominium morale rerum in creaturas ut constat ex textibus allegatis supra; ergo posita a creatura conditione Deus remanet ipsi obligatus ex iustitia. Maior probatur, nam voluntas seria et efficax transferendi dominium in aliquem, si acceptet, generat obligationem iustitiae; ergo si Deus habeat hanc voluntatem transferendi suum dominium morale ordinarium in creaturam; ideo absolute ponit in se obligationem veram iustitiae; ergo Deus qui re ipsa transfert dominium tale, manet ex iustitia obligatus creaturae ita operanti.

Confirmatur efficaciter, nam Deus ut verax tenetur

ralem libertatem illi dedit verum dominium morale suarum operationum
ita quod actus liberi creaturae, quae libera, non sint sub potestate
Dei, sed sub dominio creaturae, quae habet verum dominium morale in suas
operationes. Consequentia videtur. Antecedens probatur, quia hoc ipso quod creatura est libera
ita reddit versatilem actionem ad aliud extremum, ut possit ponere quid
maluerit pro sua potestate quia Deus eam creavit liberam transtulit in
illam dominium morale earum actionum. Probatur consequentia, quia aliter creatura li-
bera non foret vere domina suarum actionum, quod autem teneatur uti
hac potestate non in malum, non officit huic dominio, idque solum
probat quod Deus transtulerit tale dominium sub mixe, seu sub
conditione onerosa non abutendi ea potestate. Item quod Deus habeat domi-
nium morale in res creatas et earum operationes, non tollit vere rationem do-
minii expresse creaturae, quatenus Deus transtulerat dominium morale
ordinarium, et retineat apud se dominium physicum, quod inal-
dicale est

Dices. nihil est in opere etiam libero, et honesto creaturae
cuius ipsa sit vere, et absolute domina suae operationis: quia nihil est
pro quod possit servare iustitiam cum Deo. Antecedens probatur: nam ea ipsa de-
terminatio pro qua creatura efficit suum opus liberum, a Deo est, ita quod
nihil sit in ea, quod a Deo non fiat, et in bonis operibus non solum physice
sed etiam moraliter: quia nihil remanet, cuius creatura domina sit. Videtur
haec consequentia; quia solum est domina, quatenus illa determinatio fuit illius
propria. Unde infertur ulterius: quod creaturae nihil est, pro quod possit Deus
ex iustitia remunerare: probatur consequentia; nam ut ita fieret, debebat creatura
habere aliquid, in quo posset exercere dominium: hoc autem
exercere nequit in opere, quod est a Deo, et non a sola creatura

Respondeo

Antecedens. probatur. Distinguo antecedens ea ipsa determinatio a Deo est physice et

mo

moralis semper, ac eodem modo, nego ant; diverso modo.
Dsdo ant: itaque Deus est quidem Causa physica cuiuslibet
operationis Creaturae, et etiam honestae est Causa etiam moralis; sed di=
verso modo, ac ipsa Creatura: nam haec saltem obtinere determinat
Deum, et determinatur illum ad opus bonum: Deus vero non determinat
Creaturam liberam, nec reddit non liberam, sed hortatur, et suadet ho=
nestam operationem, quae idcirco dicitur bonorum operum Causa moralis
altior, ac ipsa Creatura, quam Deus dictat. ex qua doctrina communi
nostrorum Doctorum negantibus physicam praedeterminationem, constat,
quod Deus in operationibus Creaturae, quae liberae, non habet dominium
morale, sed habet physicum; Creatura vero quamvis non habeat solum domi=
nium physicum, habet plenum eorum dominium morale.

Ad secundam
istam probationem ant. est ad duplicem illationem, quam recta sententia
plenius explicat. Sit, in Creatura quod Deus dat veram rationem
iustitiae. Venit Deus exigens a Creatura aliquam operationem, quam
ipsa exequi potest, tenetur ex iustitia Deo reddere talem operationem;
sed Deus a Creaturis exigit plures operationes, quas ipsae exequi
possunt, ut patet ex praeceptis Divinis: ergo Creaturae tenentur reddere
ex iustitia: ergo reddentes servant iustitiam ipsarum ad Deum. Ad
istam propositionem maiorem: haec probat, quod Deus sit transcendentalis do=
minium morale operationum Creaturarum, nam illud transtulit
sub onere praestandi Divinis praeceptis, et non abscondendi
rebus traditum, ut supra diximus; est sub hac conditione
dat obligatio ex iustitia reddendi Deo, quae ipse exigat
ut patet in innumeris similibus ergo Deus exigit,
Creatura tenetur ex iustitia, et dum praestat implet servat iustitiam

tui ad Deum

Oppet mag Deus potest obligare creaturam ad praeceptorum obcervantiam, n. solum ut legislator, sed etiam ut Dominus, dependente a creatura, sub qua transferit dominium: ergo creatura tenetur ex iustitia Deo. ant. hoc solum titulo n. negari ab adversariis. probo cons. q. Deo obligantis ex dominio, creatura tenetur ex iustitia obedire: ergo si Deus potest obligare ut Dominus, creatura potest obligari ex iustitia. tunc sic; sed Deus obligat n. solum ut legislator verum etiam ut dominus: ergo. probo min.; nam Deus obligat creaturam quantum potest ad obcervantiam praeceptorum ut colligitur ex severissimis poenis, quas promeruit sibi adversus, animadvertere in praecepti ruptores, et etiam ex eo quod videtur inducere, poenitentiam exercere materiam virtutis alicuius, qui exercuit talem virtutem: ergo Deus, qui ut Dominus potest exercere iustitiam in obligatione legis; iustitiam vigere exercet in tali obligatione, et creatura manet obligata Deo ex iustitia, consequenter debet vera iustitia legis ad Deum

Ratio illa fit. in Deo quae creaturam habet vera et stricta ratio iustitiae. hoc videtur traditum ab Apost. ad Hebraeos dicente, non est iniustus est Deus ut obliviscatur operis vestri et 2a ad Thimotheum 4o reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex. ubi Divus Aug. de natura et gratia ait non est iniustus est Deus, qui iustos gaudet mercede iustitiae. ad Rom. 4o dicitur ei autem qui operatur merces n. imputatur secundum gratiam sed secundum debitum. ubi Chrisostomus: itaque etiam hic debitorem

nisi Deus sit, debitorum autem non vilium rerum, sed magna-
rum ex quo omnibus hic consideratis sequitur. Deus debitor est
bene operanti; Deus ex eo, quod non dimittat remunerationem operationum
meritorum, et nos praemio afficit: ergo Deus operatur ex iustitia
commutativa. probo cons.: quia si praemio afficiens mea opera non
operaretur ex iustitia, neque merces forent debita, neque obliviso
iniustus: ergo si non remunerare esset iniustum, et merces debita
est, Deus servabit iustitiam suam ad creaturas.

Confirmatur nam in
Deo debent formaliter poni eae virtutes, quae non repugnant
cum perfectione divinissima, ut divina est, ut patet in virtutibus
misericordiae, liberalitatis et similibus; sed virtus iustitiae non
repugnat cum perfectione divina ut divina est: ergo. probatur minor tum ex
solutione occurrentium difficultatum, quas inferius dabimus;
tum etiam ex eo, quod ad summam Dei perfectionem spectat
comprehensionem illarum virtutum, quae compatibiles sunt cum supremo
eius dominio; atqui virtus strictae iustitiae non repugnat cum
tali dominio, ut supra manet probatum: ergo etc. — Neque
sola conditio, quae requirebatur in Deo offenso verum et strictum
titulum fundans strictam rationem iustitiae, quod extinguatur
per satisfactionem

Deveniendo nunc ad illas conditiones requisitas
ex parte offensi, nempe, quod non possit negare oblatam
satisfactionem independenter a pacto seu promissione (quae
erat 2a ratio dubitandi proposita no. 354) videlicet dignitatem
natam videtur augeri non offensae strictae iustitiae ut iam expono

equidem stare potest vera obligatio ex iustitia stricta ut in-
terveniat pactum aliquod s. promissio: ergo haec doctrina negat
obstare strictae iustitiae. antecedens probatur: quia haec duo
diversa sunt, non m. opposita; datur executio iustae
satisfactionis, quae debita sit quoad substantiam, et circumstantias
illius: datur executio iustae satisfactionis, quae
debita non sit quoad substantiam et circumstantias illius:
ergo potest dari vera ratio iustitiae, ut offensus possit non recipere
satisfactionem: ans est certum, et certo verum quia materia
iustitiae, ut constat ex dictis supra n.o 290. probatur con-
sequentia quia illa pro diversitate iustitiae, in qua debet interce-
dere pactum s. promissio ex parte, qua non sit debita, nec
condigna in actu satisfactio: et in supposito pacto s.
acceptatione, illud obiectum erit satisfactio ex iustitia, quia
habet condignitatem, et aequalitatem in actu suo: ergo non
officit strictae iustitiae, quod debeat intercedere acceptatio
ex parte offensi, s. actus aliquis illius, quo excluso
possit non acceptare satisfactionem, quamvis haec sit ex
vera iustitia.

Huius doctrinae ratio a priori est
quia quoties executio iustitiae debita est, quod offertur est obligatorium et quoties
subita, s. circumstantia debita non est, hoc ipsum obligatorium non est; ergo ut hoc
ipsum aliunde sufficiens ad extinguendum ius obliget, requirit aliquam
acceptationem s. pactum inter offensum, et satisfacientem: ergo dummodo ponatur quaelibet
satisfactio erit ex iustitia, si interveniat pactum, aut promissio. Unde ut Deus
offensus per peccatum potest absolute non acceptare satisfactionem oblatam

at

a Christo Domino — Tertio non patet sed esse satisfactionem personam propriam alterius reparare, ast ex suppositum Christi Domini in caput morale nostrum et parita acceptare gratiam illius in satisfactionem, poterit haec oblata reparare leges rigorosae iustitiae quando conditiones reperiendas ex parte personae offensae. — Ceterum ex praedicto non obstat supremum dominium quod in ipso datur, ut probe quod non excludat rigorosae iustitiae commutationem ipsum aliorum et illius ad ipsum, quod quidem Deus habet dominium morale in personas sibi liberas et ipsum Christi, illud dominium perdit extinguere, in Deum rigorem reparari ex parte; nec obstat quod in ipsa satisfactione reperiatur aliqua promissio seu acceptatio, ut adhuc illa sit ex rigore iustitiae; cum non semper sit ex tota fidelitate obligatio quam est ex promissione, qua quidem supposita Deus non potest non acceptare satisfactionem ex qua envolat ex ea dubitandi supposita n° 354

§ [illegible]

Duae aliae conditiones satisfactione explanantur.

Duplex etiam assignatur conditio ex praedictis satisfacientis ut satisfactio sit ex rigorosa iustitia, scilicet quod persona satisfaciens sit distincta a persona offensa, eiusdem quod ad se ipsum nequit dari vera satisfactio. 2a conditio est, quod persona satisfaciens sit eadem cum persona offendente aliter quippe satisfactio non extinguit ius quod persona offensa habet in ipsum offensorem. Utraque haec conditio supponit conditionem, quae in aliis satisfactionibus reperitur ad iniuriam personalem

velle quod persona satisfacientis sit aequalis personae offensae de qua re die modo non disputamus, sed quidquid certum est ex fide quod persona satisfacientis in Christo ut potè persona verbi sit aequalis ipsi Deo offenso

Quaedam leges humanae reddiderunt, quae salvare dolent [illegible] disp. 4 sectione 6a, quae aliqui sequuntur ex parte contrariam ad rigorosam iustitiam, id propterea dari nam contrariam iustitiam, ut satisfactio sit ab alio quam ab offendente, et [illegible] satisfactio personae Domini hac ratione non desfecisse a rigorosa iustitia, e da Cardinale de Lugo et cum eo plures alii dicunt contrariam posse requirere ad iustitiam ut videre est apud ipsum hic disp. 2a sectione 2a hinc autem gradum faciunt scilicet ad neandum rigorosam iustitiam scilicet ad requirendum magis contrariam redditionis in personae Domini satisfactione.

Nos pro resolutione sapimus saepe reperiri in libertates morales unionis personarum ad alias, quamvis ipsae inter se sint realiter distinctae, ut videre est in persona Regis seu Regni, in legato seu mittentis in tutore seu pupilli, aliisque innumeris et si personae sint distinctae realiter moraliter tamen efficiunt unum quid ita quod actiones operationesque unius sint actiones, operationesque alterius in communi existimatione; ex quo fit quod si quod sit constitutus caput morale unius reipublicae, opera illius spectant ad rempublicam; sapimus etiam, quod potest dari constitutio alicuius in caput morale ita unalis, ut quod ille fecerit, scilicet omiserit, censeatur factum scilicet omissum ab illis, quorum est caput aut potest constitui caput morale scilicet subire personam alterius in ordine ad aliquod munus speciale extra quod non habeat eiusmodi titulum, scilicet eandem moralitatem. hac ratione

rae reddit alicui familiae, volgo procura, qua s. vinculo sit
et ad oia negotia, s. generalis et ad aliquod in singulari

tu quod in suo facultatibus posset obligari alteri voluntas subditur
de, 1° ad bene s. male operandum ita generalis, ut quod alter operaretur
bonum sit, sive malum, operatum sit per ipsum, tribuatur personae obligatae;
sic in Adamo obligatae fuerunt nostrae voluntates, ita quod si bene
aut male operaret ille, ex consensu nostri tribuatur operatio.
ita particularis, ut sit alligata voluntas alterius ad singulare
munus, ut ad contractum s. rei familiaris administrandae. Sic alligatur
voluntas pupilli voluntati Curatoris. In utraque obligatione haec
potius dicimus — velle quod in 1° operatio ipsa omnium
operatio subditae voluntati, in 2° non tribuit operationem eius, ideo
non habet pupillus actus, ubi ille ita male fecerit
curatorem,

His notatis, assero satisfactionem Christi Domini ut fuisse oblatam
ab offensore, ea ratione, quia nata sit ad rigorem iustitiae. probatur;
nam Christus Dominus est a Deo caput morale hominum, vagabundi
in ipso tamquam adulatum, curatorem, et fideiussorem ut loquitur
pater scriptura et ex ea Patres. At quia ratione illius Christus
Dominus gerit vices hominum, in ordine ad satisfactionem: ergo satisfactio ab ipso
oblata est moraliter satisfactio oblata ab hominibus offensoribus; maior
certa est, Consequentia legitima; quia curator adulatus fideiussor, licet sit
persona physice distincta ab eo, cuius vices gerit, moraliter reputatur
eandem personam cum illo et eius nomine operatur ut constat ex ipsa
praxi forensi etiam apud nos ... etiam probatur, nam rationem dicti,
constituit manere nostras voluntates alligatas voluntati huius Christi Domini
qui nomine nostro offerret satisfactionem, supposita hac alligatione satisfactio

illius nostra satisfactio est, cum ex ipsa virtute reddamus unum quid morale cum ipso quod est.

Confirmatur, quia quoties quis operatur innixus ad aliquod munus ex facultate illi concessa ad tale opus, licet, qui operatur sit distinctus physice ab eo, cuius nomine operatur, moraliter tamen operatio praestatur ab eo, cuius nomine fit, ut ex nuper dictis liquet; sed operans, qui Christus Deum satisfecit, scilicet eo, quod mortem sibi ipse obtulit Deo in satisfactionem pro nobis, fit operatio ponitur ex facultate illi concessa ad munus satisfaciendi, ut patet, ergo est moraliter nostra, licet physice procedant a supposito a nobis distincto, quod illud suppositum ita operans moraliter se habet eadem ratione, ac si nos ipsi operaremur; ergo nos moraliter offerimus eam satisfactionem aliunde condignam, siquidem illa procedit a persona, quae est moraliter idem cum his; Confirmatur quia talis satisfactio est ab ipsis offensoribus moraliter licet sit a persona physice distincta.

Dices ex Card. de Lugo [...] ubi sermo sit de satisfactione quoad compensationem rei familiaris scilicet famae ex iniusta detractione, quia iustitia in hoc solum intendit aequalitatem undecumque illa proveniat, atque adeo sit satis, si ponatur aequale ac fuit ablatum, praestatur ab ipso esse, scilicet non est compensatio honoris non potest compensari nisi per testimonium ipsius met qui honorem compensat quia ita offendens renuit reddere testis sibi honorem dubitans de aliena excellentia; ergo cum haec compensatio non possit ab eo nisi ipso, qui eam reddit, non pariet satisfactio ex rigorosa iustitia. sic sed satisfactio oblata a Christo Domino, licet sit compensatio honoris divini laesi pro peccatis, non est ab illo met qui honorem laesit, quamvis sit ab alio nomine ipsius: ergo nequit esse ex rigorosa iustitia pro

pro

2

compensatae honoris q^d ut fiat tales debent gerere ab ipso met offensore, s. n^o servare conditiones supra positas. Respondeo

ex praenotata doctrina dicendo eos qui quos afficit in mora ita offendens tenet reddere satisfact. quae ipsius physicae, et similiter quae ipsius moralis per actio. Dicendo quod praepositio in Caput morale homines isti adiuvante impotentes quod illas satisfact. explicant de honore divino quae unitis sit voluntas ipsorum, efficientis moralis cum ex Christi Domini voluntate

Respondeo probabilis ex eadem doctrina eius voluntas, non fuerunt obligata voluntati Christi Domini, ut illius operationes sanarent eos morales, quod hoc, quod dicitur fuerit unum Caput morale, solum denotat, quod nobis mereatur remissionem iniuriae: quod licet Christus Dominus Caput morale sit eius homines, nec propterea opera illius offeruntur ab hominibus ut eorum propria eius moralis. hoc ipsius urget: nam praepositio contradicto Capitis moralis homines negarunt opera illius esse moralia propria homines quod satisfact. ex talibus operibus non offerunt ab ipso met offensore moralis autem dicit quae opera Christi Domini sunt infinite dignitatis, hinc ipsius actiones et aestimationes morales ut supra planiores, at quae opera, quae nostra sunt, negarunt habere valorem, aut dignitatem, hinc opera, aliquam possumus dignitatem, quod dignitatis oleandis, et quod alienas nostras iniuriae satisfacere possint quod ex

Respondeo negando autem quae nostrae voluntates fuerunt obligatae voluntati Christi Domini in ordine ad minus partem satisfaciendi: et licet nos ipse operantur nobis non impediat que nostrae sit valor ipsius illorum operum, quae pertinent ad nos operandi illius supposita ut dicitur ex n° 370. etenim

stare optime possit, quod nos satisfaciamus in Christo, qui Christus Dominus pro nobis satisfecit, et debitum solvit, vices gerens nostras, et quod nos operamur, cum annexum sit valor infinitus nobis non tribuat

Quoad alias vero solo relatam velit quod satisfactio sit ad alteram, hoc est ad personam distinctam ab offerente, dixerunt aliqui cum requiratur ratio distinctionis satisfactionis, quam Christus Dominus debuit fuisse ad Patrem et Spiritum Sanctum, non ad verbum, cujus munus ingerit est advocatum apud Patrem ut habet epistola Joannis cap. dum dicit, habemus advocatum apud Patrem, verum haec responsio adeo devia est, ut satius foret, aut negare tribus personis ... ad rationem justitiae, aut satisfactionem Christi Domini fuisse ex justitiae rigore, quam incidere in doctrinam adeo absonam rationi eterni. ... injuria fuit contra totum Deum et omnino satisfactio debet offerri omnibus offensis: at qui omnes tres divinae personae fuerunt offensae per peccatum, ut est extra dubium ergo omnibus debet offerri satisfactio, ergo non soli Patri et Spiritui Sancto, cujus ratio a priori est, quod omnes personae divinae hunc eandem voluntatem, idem jus, et dominium ut docemur fide ergo omnes offenduntur peccato, nullus ergo peccatum vere et proprie injuria sit, omnium personarum injuria est, atque adeo satisfactio omnibus exhiberi debet, quo autem pacto stare possit in Christo Domino cum ratione personae offensae munus advocati pro hominibus ex infra dicendis constabit

Dixerunt alii et communior nostris diebus sententia, quod satisfactio ex justitia debet esse ad alterum, alterum quod diximus requirere ab offerente id satis erit, si ... in ... dare, ... in ... suppositio: cum autem in

in Christo Domino reperiri naturam divinam et humanam, quae
inter se realiter distinguuntur, inde est, quod idem suppositum ratione unius
naturae possit offendere, satisfacere idem supposito, ratione alterius naturae
et hoc docent PP. Salmanticenses. Hugo Rhodius et alii plures.
de illa iterum redibit sermo

Ego in hac lite dico 1°: Ad re-
quiri ad strictam rationem iustitiae et satisfactionis diversitatem volunta-
tum, id est suppositorum; sed satis esse titulum diversum diversitatis
scilicet dominii. Id explico et probo. Et quidem idem non habet contra
habet potest servare quasi secum ipso strictam iustitiam et satisfacere
sibi ipsi ex iustitia; idemque potest esse creditor, ac debitor respectu
[illegible] solam diversitatem titulorum: ergo ad rationem strictae iustitiae non requiritur
diversitas personarum scilicet suppositorum. Antecedens probatur. Ponamus tutorem
administrantem res familiares pupilli et sub poenis(?): iste mutuo
Ro. potest mutuari aliquid ex propriis pupilli, scilicet illi commodare
aliquid ex sibi propriis, et hoc ipso potest eadem mutua persona
ex iustitia sibi satisfacere: ergo eadem persona physica potest quasi
secum servare iustitiam. Probatur minor, quia sibi ut curatori potest
satisfacere debitum quod contraxit, ut persona particularis et ut persona
particularis potest satisfacere sibi ut tutori. At qui actus isti ver-
santur(?) ergo eandem personam et oriuntur ex virtute propria iustitiae
ergo eadem persona potest sibi ex iustitia satisfacere, quod tales actus
sint eiusdem personae physicae adscripti, est ipsa hypothesis, in qua
sumus: quod autem oriantur ex virtute iustitiae videtur, quia his actibus
intenditur, quod ponatur aequale in rebus, quod solius iustitiae
proprium est.

Dico 2° descendendo ad personam Verbi, sequitur apparere(?)
Christum Dominum satisfecisse Deo et singulis personis divinis, cumque

sibi ipsi ut persona divina est propter suam tradita(m), ex qua etiam
sequitur, quod potuerit Christus Dominus satisfacere sibi ipsi et homini
quoad iniurias irrogatas ab hominibus secundum illud. ratione: nam in Christo
Domino ut reperitur status superioritatis, invenitur ex rationibus diversis, alterum
hominis partis, alterum de Capitis moralis omnium hominum: si eadem persona
cum eadem voluntate rationem ex iuxta potest sibimet satisfacere ut
cernimus in exemplo tutoris sui ipsius adulto, et etiam reperitur in
praetore rei publicae, et in senatore seu senatus, superiore seu
communitatis, aliisque pluribus: quod sicut isti omnes possunt sibimet
satisfacere et quia se exercuere distincta ratione diversarum personarum similiter
ac potius eadem ratione potuerit Christus Dominus satisfacere sibi ipsi Divino,
et etiam ut homini singulari offenso ab hominibus

Dico 7o in Christo Domino
fuit titulus physicus ratione cuius potuit ex iustitia satisfacere Trinitati
nitati, sibique ut Deo offenso, et sic est titulus ratione cuius potuit sibi
met satisfacere pro iniuriis irrogatis ab hominibus. explicatur
nam qua parte Christus Dominus fuit homo liber, habuit dominium
morale suorum actuum modo exponendo infra, dum de ratione
libertatis et impeccabilitatis disputemus: quod sicut titulus physicum
dominii moralis pro quod offensum Deo tunc actus potuit ipsi satis
facere. rursus supposito hoc dominio Christus Dominus et fuit
homo singularis, et etiam Caput morale hominum omnium; quod quia tum
Caput morale potuit extinguere debitum omnium exinde ex iniuriis sibi
irrogatis ab hominibus, ac quorum sciret, uti Caput comparatur
rei publicae et Curator seu pupilli, sicut quod in illis reperi-
untur diversa iura penes eandem personam, ratione quorum potest idem
homo sibimet satisfacere, ita etiam in Christo Domino reperiuntur 7
Si

titulus saltem eandem iustitiam distributivam.

Dices ex contingentia:

etiam si omitteremus dari in Christo duos status morales subordinatos ut supponit ex natura sua, et etiam in exemplo adducto, adhuc non potest esse Christo Domino satisfactio condigna: nam in tutore respectu pupilli potest dari satisfactio quia sunt ibi bona quorum alia spectant ad pupillum, alia ad tutorem; sed in Christo Domino non datur haec distinctio bonorum, cum omnia spectent ad ipsum Christum: ergo [illegible] nequit in Christo Domino satisfactio sicut in [illegible] exemplo adducto.

Nego assumptum argumenti.

Cuius probationi distinguo maiorem: in Christo Domino non datur distinctio moralis bonorum, nego maiorem; distinctio pure physica, concedo maiorem; nam cum Christus Dominus sit Caput morale hominum, opera ipsius physice quidem sunt solius Christi Domini, moraliter tamen sunt opera membrorum; unde obsequium physice sumptum a Christo Domino oblatum Deo non est hominum, moraliter est obsequium hominum, et consequenter ea omnia, quae Christus Dominus obtulit Deo in satisfactionem pro hominibus, quia obtulit ut eorum Caput morale, sunt moraliter ipsorum hominum, quod stare potest cum eo, quod non detur distinctio physica bonorum; cum sufficiat sola distinctio eorum moralis quae sine dubio reperitur supposita Christi Domini libertate et [illegible] illius in Caput morale generis humani.

§ 3.us

Reliquae [illegible] iustitiae Conditiones exponuntur

Conditiones reliquae ex parte ipsius operis, quod est satisfactio, aut solutio iniuriae irrogatae, [illegible] supponit duas alias [illegible]; quod opus satisfactorium sit proprium, hoc est quod satisfactio fiat ex propriis, alias per solutionem alienam potest extinguere debitum proprium; sub hac conditione continetur 1° quod solutio satisfactionis non sit accepta a creditore; 2° quod solutio alias non sit debita: 3° quod in ipsa solutione non intercurrat gratia creditoris. Horum omnium ratio est, quod ita acceptum non sit proprium, 2° quod aliunde solutio nequit extinguere ex debitum, 3° quod tantum detrahit iustitiae quantum intercessit gratiae, quae omnia ex terminis penitus satis probantur. Tandem ex parte operis est

quod pretium sit aequale debito, quod per ipsum extinguitur: deficiente quippe aequalitate videtur deficere rigor et strictio rationis iustitiae
quoad secundam vero dico

esse satis dictum satisfactio Christi Domini, quamvis fuerit ex acceptatione a Creditore adhuc potuit esse ex rigorosa iustitia probatur 1.° quia stare potest, quod satisfactio seu solutio sit ex rigore iustitiae, et tamen, quod pretium, quo in aliquo solvitur sit acceptum a Creditore quia quod ita acceptum sit non obest strictae iustitiae in ratione satisfactionis ut patet in probationibus supra, quod in operibus Christi Domini inveniuntur nonnulla omnino gratiose a Deo collata humanitati: 1.° siquidem gratia collata est ipsa unio ut naturaliter ex ipsa oriundis, deinde de merito primo fiat, inde gratia excitans ad opus bonum; rursus acceptatio illorum in satisfactionem, et dignitas divina ad talia opera. Omnia haec collata sunt a Deo humanitati omnino gratis, et pertinent ad pretium ipsum exhibitae satisfactionis, caeterum ita se habent ut scilicet non tribuant ad solvendum, quae pluribus iam de gratia [illegible]; scilicet ita se habent ad solvendum, ut liberam maneat Christo Domino acceptare eius [illegible] in Capite morale bonum; scilicet denique dona haec quoad esse ita dispensantur, quae pendeant a libera humanitatis voluntate, [illegible] moraliter [illegible] collatio bonorum donorum

Hoc supposito probo illud arg. 1.° quia licet ea dona collata sint Christo ad satisfaciendum dependent ab acceptatione muneris redemptoris per liberam acceptationem Christi Domini est in illorum potestate absolute loquendo ipsum pretium, cum hoc pacto possit [illegible] tare in pretium talia dona quae tribuantur a Creditore, hoc non obest rationi iustitiae probatur 2.° nam solum obstaret rigorosae iustitiae haec traditio, quatenus aliquo modo [illegible], nec possunt in illorum pretium cuiusmodi dona, quae ab ipso esse [illegible] et relinquant integrum pretium Christi.

2.° quia stare potest vera satisfactio ex iustitia quamvis res, qua solvitur, sit [illegible] a Creditore si est usus illius sit in ipsius potestate quo [illegible] bonum donorum, potuit ipse Dominus satisfacere ex iustitia, quia utique liberum [illegible] ex hoc exemplo pone pictorem debere [illegible] imaginis, quis dixerit non satisfecisse ex iustitia si imaginem debitam penicillo accepto [illegible], et hoc quidem [illegible] quia liberum [illegible] ut illo [illegible] quo [illegible] satisfactio ex iustitia [illegible] res sit accepta a Creditore; quia quod [illegible] accepta ea dona [illegible] non [illegible] rationi iustitiae =

Sit 2º q̄ꝫ ꝑꝑᵉ q offerry opera in satisfac, ita poterit satisfacere ex ꝑpriis ut ea 90

opera q n eunt ꝑꝑe debita ꝗ ꝫ titulo aliquo impediente raz stricte iustitia. huic

assertio ꝑꝑt ꝑbari ut. 1º ex mūs ꝑrius oper, q a talia opera ꝫ hoc ipso quodlibet

sint . ita st ꝑpria xpti Dñi ut sint sub dominio morali et ordinario ipsius: deinde tran-

sibit huic dominium morale in Deo liberos, hoc ipso quod eos remiserit liberos ut ꝑpos

disponi q ꝑꝑꝫ offerry ea opera poterit satisfacere ex operibus aliquibus debitis: ꝑbat

ex nam ea rae, quae st sub dominio xpti Dñi, n debent Deo satis debito speciali

aliquid n eunt ꝑpriis sub dominio xpti Dñi, sed ipsius Dei q n ut st sub illius domi-

nio etiam dicunt indebita Deo spectat: q a eunt ꝑpria Dei aliquo dominio, adhuc st

ita ꝑpria xpti Dñi ea opera libera ut absolute maneant indebita Deo: q satisfac fieri

ex operibus aliunde n debitis, ex ꝑpri, ex ꝑꝑius, sicut et quelibet eo libera ita ꝑprius

in ipsius illorum operum ut u in flue in ea et sit solus prius se debere quin tunc q

ad rationem libertatis q ea opera absolute maneant indebita Deo. ꝑbo loco q a ea rae quae manent

sub dominio libertatis, debent etiam manere indebita q ꝑ ra absolute st sub tali domino absolute

etiam st indebita

2º ꝑbat ꝫ n obstante, ut demus opera xpti Dñi esse absolute debita Deo, adhuc

poterit subire raz stricte satisfac; ex iustitia q hoc ipso n obest satisfac ex rigore iustitie

ꝑbatur q a quod opus sit aliunde debitum creditori pluribus titulis n pugnat cum rae

satisfacti dummodo ꝑ pluribus illi titulis n fundatur debitum diversum, sed unum st ex ꝑplo operandi

q a ꝫ tenet ad restituendum honorem ex beneficiis, satisfacit unica ratione, licet creditum in-

ducentes sint diversi, q a sic inducunt raz unius debiti, ita quod cum poterit restituere,

Deo 100 quos tanto accepit, satisfacit reddendo ea 100 semel ꝑꝑtᵉ raz eandem. atqui

plures tituli in Deo fundant idem debitum ad opera xpti Dñi q sic illa debita

fuerint adhuc esset ex iustitia satisfac

Dices ex dictis si opus debitum sit creditori alio titulo

sicut ꝑꝑe, sicut amore, nequit tali opere extinguere in satisfac ex iustitia: q ꝫ esset n subesset

ex ꝑbat, ꝗ quod licet exigat sive n exigat n destruit raz dominii ꝫ rei debitis in creditore

sed cedit iuri suo, dum n exigit sive n: si cedit iam renuntiat dominio et tollit quod

opus sit alias debitum, si n cedit, ut manet Deus, quod satisfieri nequit liberis

suis q a debitis; hic n impugnat ꝫ facto, ꝫ ut quippe, q a tunc creditor,

n cedit iuri, sed hoc plura ꝫ ad idem debitum et licet quod extinguere

poterit eadem solui ut ꝫ ex plus traditis.

Sit dico 3º licet ꝑꝫ supponere

aliqua opera creditorum ~~nec satisfac. xpti Dñi nec illa n tollit~~

creditores

Creditoris in satisfac. xpti Dni, nullatenus non tollit
quod satisfac. sit ex rigore iustitiae. ratio est, quia probatum est: quod
illa gratia creditoris officit veri iustitiae, quae gratis remittit
aliquid de debito ut si debeas 100. et creditor vellit tibi
satisfieri pro quinquaginta, sed in xpti Dni satisfac. non intercessit hec
gratia ut fuerint alias: quod mor. probat.: quia opera xpti Domini
pro ut nostra hominum offerunt, tanti valoris sit in se spectata ut
sufficiant imo superarent debitum, includendo solum exhaurienti
quod nullus non reperit gratiam creditoris, quae remittat debiti
partem. Minor cons.: quia ut solutio non solum aequalis, sed super-
abundans est in se, nequit ibi reperiri, quae remittat
nisi rem partem sui. quod erat.

Obiicies: in hac satisfac. fuit
duplex saltem gratia creditoris, prima ipsa met satisfac., quae
gratia Dei fuit, et tota ex Dei gratia. 2a acceptatio talis satis=
factionis, quam Deus creditor absolute potuit repellere; quod satisfac.
hec non fuit ex rigorosa iustitia. — Resp. distinguendo ant.: intervenit
ut gratia creditoris, quae gratis remittat aliquid de debito,
nego ant., gratia nihil de debito remittat gratis, concedo ant. Hec
autem gratia non officit veri iustitiae, sed illa officeret prout ut dice-
bamus nro praecedenti: gratia vero Dei creditoris, quae reperitur in
xpti Dni satisfac., non tollit quod proprius oblatum sit plena
solutio totius debiti ex parte;

Superest ultima ratio, quod
sit proprius sit aequale debito, nec illud excedens. quamquam
tamen ita fore probatur ad rigorem iustitiae, docuit recentiores
quidam ut dicerent satisfac. xpti Dni exceedere defecisse a rigore
iustitia, quod faciebat mor. et superans debitum [illegible] offe

offerebat, quae legem relaxari potest hac ratione, obtenta iustitiae aequalitas, sed quae tollit aequalitatem per defectum pretii atque per excessum, quia solvo illam in qua fuerat excessus, non habet rationem strictae iustitiae: ergo si Christi Domini satisfactio fuerit superabundans, nequiverit esse ex iustitia stricta.

Verum haec difficultas aliquid gravis ad minus nugas redolare, certum quippe est, quod si rigor iustitiae ita exigeret aequalitatem solutionis et debiti, ut neque debitum foret solvere maius, neque solvo maior debito, satisfactio Christi Domini non haberet ex rigore iustitiae; ceterum rigor iustitiae id non exigit quod praecise fore, sed solum, quod nil debiti maneat insolutum, ergo cum totum debitum extinguatur etiam per pretium superabundans, quod tale sit repugnare nequit cum stricta ratione iustitiae. Unde cum dicitur quod iustitia intendit aequalitatem solutionis et debiti, quae denotat nequaquam plus, quam sibi debeat. hoc autem non tollit quod post hunc solutum non debet quamvis iniusta solve qui dat ex iustitiam dat etiam aliquid, quod non debebat.

Declaratur ulterius § quo Christus Dominus satisfecerit ex rigore iustitiae

Ex doctrina istius Cap. videtur satis aperte nos te in mente pluribus ..., quo pugnat Christi Domini satisfactionem fuisse ex rigorosa et stricta iustitia, ita ut hoc nostrum fere omnes ut videre est apud Gonet hic disp. 4 art. 4 § etiam Valentia hic, Arriaga, Martinon, et plurimi ex ... quorum et nos adhaerimus talem satisfactionem fuisse ex rigore legis contra veritatem ... exigit, ... quam hic ... tradidimus et redeunt possunt ad illas asserendas sequentes

illa satisfactio est ex rigore iustitiae, in qua servantur omnes iustitiae conditiones eo modo, quo ad iustitiam requiruntur; sed in Christi Domini satisfactione servantur omnes conditiones, ergo Christi Domini satisfactio fuit ex rigore iustitiae. Minor debet esse indubitata, quia satisfactio ex rigore iustitiae dicitur habere, quod in ea inveniuntur omnes conditiones eo modo quo iustitia exigit, et alio explicari non, nam conditiones ad iustitiam requisitae ex parte personae offensae sunt distinctio illius personae et impossibilitas ad minimandum condignam satisfactionem, et omnes conditiones ut reperiuntur in satisfactione Christi Domini, ut patet ex dictis a n° 364. quae vero ex parte personae satisfacientis requiruntur, quod sit eadem cum offensore et ab offenso distincta, atque hoc etiam, quae requiruntur ad iustitiam reperiuntur in satisfactione haec ut videre est a n° 371 et 377. quae tandem ex parte operationis satisfactoriae exiguntur, quod sit propria satisfacientis et aequalis ipsi debito, quae quidem haec hic requiruntur et immediata satisfactio ut traditur a n° 381 et 393 q. etc.

Rogabis 1°, quid satisfecit Christus Dominus? tam dubio nec apostolus ad Hebraeos 10 dixit, in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi, loquitur autem de voluntate qua se morti obtulit per mortis tempore satisfecit, quod si tota satisfecerit etiam de cursu vitae et per singula momenta illius, cum actus tunc eliciti fuerint infiniti valoris, quae vero talis valor ut esset satisfactio in actu 1°, quamvis sufficientissima in actu 1° indigebat acceptatione divina, hanc debet recipere totam actum, nisi quatenus ordinabant ad mortis passionem per tempore, ergo pendebat satisfactio, quia quasi in lucta erat reliquo vitae tempore et splendet tempore mortis, quod videtur superaddere Apost. dicens, ingrediens in mundum, dicit, sacrificium et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi etc. quae doctrina ut certa a theologis est.

Rogabis 2° quid fuerit illud pro quo Christus Dominus satisfecit? videtur omnino certum quod satisfecerit pro omnibus peccatis

Co

comitantibus s. subsequentibus ipsius satisfaciendi non solum quoad illarum culpam verum quoad debitam ipsius poenam tot, quia intuitu operum Christi Domini qui promissus agnus occisus ab origine mundi, dabat remedium omnibus, ~~qui eo uti vellent ad tollendam culpam et~~
~~ad commutandam poenam aeternam in temporalem. Verum haec satisfactio Christi Domini non fuit talis ut~~
~~extingueret immane peccatum, s. quoad poenam, s. quoad culpam, id ita quod~~

omnibus, qui eo uti vellent ad tollendam culpam, et ad commutandam poenam aeternam in temporalem. Verum haec satisfactio Christi Domini non fuit talis ut extingueret immane peccatum s. quoad poenam s. quoad culpam, id ita quod nobis meruerit ea quorum prioribus digni eramus, et quae accedente cooperatione nostra [illegible] [illegible] alioquin nemo fieret dignus aeterna damnatione.

Propositio 30.

an Christus Dominus satisfecerit Deo de potentia ex speciali virtute iustitiae quae commutat unicuique suum, iustitia quam auctor appellat hoc loco commutativa: nam licet in Christo Domino actus satisfactorii habuerint eundem modum meriti et satisfactionis, ac in nobis, nec proinde in nobis sit liceat ut actus satisfactorii sit ponenda specialis virtus compensativa unicuique Deo illatae, tamen in nobis est haec virtus specialis, quae intendat poenam aequalem. At quia haec virtus non fortiori ponenda est in Christo Domino, et tunc operari debuisset illa, quod probatur modo: quia in Christo Domino debet poni quaelibet virtutis etiamsi quotiens dat motivum laudabile etiam, hoc est conducit ad bona humana collata: item debet operari ex tali motivo quotiens dat ma illius, quia ita exigit perfectio sui intus et odiatis: quod ponenda est in Christo Domino haec specialis virtus, et tunc debet operari ex illa. Per locum quia retrahere illam etiam ius divinum s. reparandae legem est motivum laudabile

pd hoc e motivum iustitiae quod in Christo Domino debuit proinde haberi ad hoc inclinans et Christi ratione specialis iustitiae.

Quod autem habitus iste univoce conveniat cum iustitia quam habent quam hominis, non obstante difficultatem quam, quod aliquod praedicatum divinum conveniat univoce cum praedicato creato ut dicitur imaginem de ratione entis subsistentia, ita quod praedicata univoce conveniunt Deo et hominis addo etiam convenire univoce cum iustitia, quamvis intendimus separare eius divinam legem et patrem, hoc solum dicamus quod in nobis iste habitus pars iustitiae dicitur permutativa quae respicit para (?) proprias; non tamen dicitur in Christo Domino proprie quia in illo respicit para aliena

Difficultas 6a

Quod non fuerit Deo motivum decernendi de facto incarnationem

Caput 1um

Status quaestionis et sententiae proponuntur.

In hac quaestione quae fortasse omnium quae in theologia disputantur plausibilior est inquirimus, quid fuerit illud, quod Deum liberum movit ut decerneret de facto existentiam incarnationis. certum quippe est, quod talis ex parte fuit effectus voluntatis divinae, et quod hic arguit aliquod motivum ex quo ratio moveret ad talem actum volendi, nec dubium est debere eum depoli- mere (?) tale, vel ex quo motivo decernendo est Deo incarnatio ubi in alio rerum ordine singulari gratia speciali, idque

que

quaerere videretur imprudens, quia sicut aliter auctores multa
et qui scrutator est maiestatis, opprimetur a gloria, et qui
ita quaereret, vel investigaret Deus ita discurreret, neque etiam
in dubium an incarnatio utrum posset ducere per aliud decretum
divinum ab eo quod fuit in Deo de facto in ordine ad hoc mys-
terium Christi ratione eiusdem.

Solutio quo volat indubitatum quod non
fuerit illud motivum, ex quo habuit Deus decretum per quod de
facto posuit extra incarnationem extrema vero inter quae versatur
dissidium sit hoc nimirum scilicet remedium peccati, scilicet excellentia mysterii
et obiectiva bonitas illius in se, sequitur, quod incarnatio fieret
ex vi decreti praesentis etiam nullum daret peccatum, cum praecedere
posset naturaliter istud decretum, et obiectum inventum per illud, quamvis
nullum, in quo, existeret peccatum; inde etiam sequitur, quod Christus
Dominus veniret ex vi huius decreti, etiam si Adamus non peccaret
si vero motivum decreti de facto existentis foret peccati remedium,
videtur etiam sequi, quod non posito peccato Adami non veniret verbum
homo; quia remedium peccati ut tale supponit existere peccatum cuius sit
remedium; et tale decretum pendebit essentialiter ab ipso peccato ut a
conditione sine qua non.

Pro utriusque est, quia nomine motivi intelligimus
in praesenti non qualecumque obiectum movens, sed id, quod ita moveat
voluntatem divinam ad hoc non decretum, ut ablato tali obiecto, nequeat
manere ipsum decretum: quo si motivum rei decreti divini sit excellentia
mysterii, Dominus Christus veniret in vi talis decreti, etiam sublato pecca-
to at hic loco: quia adhuc remaneret excellentia mysterii, quae erat
ratio motiva modo dicto. infero etiam: quod si motivum sit remedium
peccati, non in toto peccato Christus Dominus non veniret, cum sine peccato praesupposito

neguqat manere remedium pati ut tale, quod pendet ab hoc pato dei a die pre requisita. sequitur 2o quod rei decreti de facto existentis ut incarnatio extas, futurum sit motivum, s. motivum ipsius exsistentia, s. pati remedium, et quod si motivum desit, desit ipsi Verbi adveniens ex vi praesentis decreti

In 3o sic opposita sententia Angelici fundamenta hic disp. 1a q. 1a aeulo 3, quae sequuntur ex Thomistis nostris DD. asserentes ita fuisse remedium pati motivum decernendi incarnationem, seu finem ut quem Deus habet decretum de hoc mixto, ut ablato pato, ipsum Verbum non veniret ex vi praesentis decreti; in hac 3a substantia incarnationis ita pendet a futuritione s. potentia pati, ut eo non pato non sit ponenda incarnatio substantia — 2a sa esse opposita docet decretum de ponenda incarnatione ita fuisse independens a pato, ut Verbum illud non daret, adhuc veniret ipsum Verbum ex vi praesentis decreti, quamvis non veniret in carne passibili: hinc circumscripta passibilitate dicendum fuit a potentia pati, non tamen substantia ipsa incarnationis est sa. Thomistis DD. suorum

Sunt etiam qui mediam viam tenerent

Esse adeo extrema iungere; volunt quod verum sit, ipsum Verbum non venturum, Adamo non pante, et decretum incarnationis fuisse antecedens ad pati, docuit n. 1o Sua hic disp. 5a sectio 3a, quod incarnatio decreta fuit, ut fieret meliori modo quo posset, praeviso autem pato idea de facto meliori modus erat quod patum committeret, et incarnatio fieret in remedium illius; unde ex vi decreti poneret incarnationem secluso pato; quod decretum iungitur cum notitia illa de futuritione idea pati, illud decretum infert incarnationem in remedium illius

Ut Clarius procedamus in re nimis implexa, notari debet 1o quod duo inquirimus finis aut motivum quod de facto habuit Deus in decreto incarnationis idque rogamus ac si peteremus quid sit illud, quod prius proponatur motivum Deum ad tendendum illius actum voluntatis quo

quo volens exequi incarnationem. alii ut vidimus asserit quod aliquod est prius et aliquod posterius, et haec tamen in Christo sufficienter videtur, in quo etiam sit sub quadam ratione debet dici quod haec prioritas intelligitur propter eminentiam, quasi in praedicationibus quae dicitur a quo, quasi sit illa quae dicitur in subsistendi consequentia prioritatis a quo illa est, quae cum sit dependentia et inseparabilis, ut est partium, et alio modo conditione quae requiritur, neque aliud extremum a quo dependet aliud, id est prius hoc, et hoc modo sub dicitur. hoc pacto intelligitur quod est propria filio quod est prius illius et cognitio propria voluntate quam ista dependet ab illa ut a ratione. prioritas in subsistendi consequentia est illa quae requirit intrinsece identificatos, unde non dat subsistendi mutuam consequentiam, illa est a quo valet ad aliud et posterioris et altera vero prius hac prioritate sic bene valet est intrinsece, ergo vivens non e converso, nam est vivens est prius intrinseco

demum notari debet quod motivum ex quo Deus debuerit de facto incarnari, hunc debet praedicatum istam quatenus debeat prius intelligi exercere in intellectu divino ut exprimit per intellectum volentes decernentes ex parte incarnationis ex qua in parte illius ex eo, hoc modo prius alio in ordine debet intelligi motivum et sic finem quam illud sequi posterius, quam intelligatur debuerit; et prius debet intelligi debuerit, quam intelligatur ipsa incarnatio quae ex parte talis decreti poni debet. quodnam ergo sit istud motivum, quae finis ille ex quo decreta fuit de facto incarnatio, et res est contra eos disputatio, et tale non tradet

~~Ipsius Dei voluntate ...~~

Disp. 8a

De incarnationis motivo ab Illmo Auctore quaestionem difficilem aggredimur satis et celebrem in hoc tractatu; in ea tria inquirimus: 1o motivum seu finem; an ex vi praecise delicti venerit Christus Dominus Adami reparare. 3o qualis sit ordo in finibus decretorum ad hoc mysterium spectantibus.

Caput 1um

quidnam Deum moverit ad decernendam incarnationem

§ 1us

Supponenda praemittimus

Imprimis suppono non esse sermonem de motivo possibili, sed de actuali, quo motus Deus de facto incarnationem executus est, an scilicet eam propter ipsam amaverit, an propter finem aliquem ab ipsa distinctum, quod punctum ex Scriptura et Patribus decidendum, atque probandum, non ex rationibus metaphysicis, ut patet quia nil conducunt ad rem, quae in facto posita est, quale est motivum, quod Deum actu movit ad unionem hypostaticam producendam.

Suppono 2o, haec tria: motivum, finis, causa finalis esse formaliter distinctos, motivum tamen se superius distinguit et a conceptu finis, et a conceptu causae finalis, omnis finis et causa finalis est motivum, non tamen e contra; similiter finis tamen se superius distinguit a conceptu causae finalis, omnis causa finalis est finis non tamen e contra.

Motivum, ut motivum solum dicit allicere voluntatem ad actum, scilicet eam ad actum determinare. Bonitas divina exercet rationem motivi quoad actus creationis: quia creatio dependet propter divinam bonitatem exponit[?] voti

ubi lux ignis expectat rationem motivi. Voluntas enim, sive amore, sive odio prosequens aliquod obiectum, motivum habet adaequatum amorem, vel odium eliciendum. sic bonitas propria amici, vel ingrata complacentia est sibi motivum eum amandi. in nullo horum exemplorum apparet ratio finis, aut ratio causae finalis, finis, ut finis

rationem movendi superaddit ordinem unius ad aliud, nam amare ex parte unius obiecti, ut deus exsistat alterius, vel odio prosequi ex parte unius obiecti, ad id ut non exsistat aliud odio habitum. sic qui amat exsistentiam subiecti ignis, ut existat calor, habet pro fine existentiam caloris. similiter qui amat existentiam caloris, ut existat ignis, habet pro fine existentiam ignis, ita ut per se non reperiatur in hoc studio electione. hic enim nil amat, aut odio habet ad id, ut existat bona bonitas.

Causa finalis

ut talis superaddit rationem finis causalitatem in aliquem effectum: in omni genere causa in ratione causarum est correlativa ab causato effectu sine quo non intelligitur causa in actu causandi respectu, ut igitur causa finalis concipiatur ut causa, debet intelligi influens in existentialem, utpote causa intentionalis in electionem, et executionem mediorum. specialiter haec causatio discriminat finem a causa finali. sic igitur tale agens prosequens finem et media ut apta ad finem, amat media ea ordinando ad finem, habet finem cui sive amans, nam media ea ordinando ad finem, habet finem cui rationem, quod perficit exinde habet causam finalem: ad hanc igitur opus est, quod praecedat intentio finis, et quod finis praeintentus dictet voluntatem ad aliud actum, qui sit electio mediorum vel volitio ea exequendi

Applicatio hanc

doctrinam sequenti modo. sic redemptio hominis cogitata a deo movit voluntatem divinam ad amandum incarnationem, licet dicamus ipso de

incarnationis excellentia, si haec movebit Deum ad ipsam decer-
nendam, redemptio fuit Deo motivum ad talem incarnationis
amorem. Si ulterius antiveniat Deus prius decrevisse incarnationem
ad redemptionem, redemptio erit etiam finis incarnationis. Tandem
si redemptio non solum cognita a Deo, sed etiam ante aliquem
actum voluntatis esset in intentionalibus Divinus alius actus electionis, per
quem Deus eligat incarnationem tanquam medium ad optimum statum
redemptionem, redemptio excedit rationem causae finalis ratione illius
electionis.

Suppono 3º gloriam Divinam esse Deo motivum finale ad omnes
suas operationes ad extra. alia vero quae ad quaerenti motiva specialia con-
quirimus: optime non colligitur, quod gloria Dei sit finis ultimus
incarnationis, et quod cum incarnationem, extra illam, intrinsece ponat
aliquam aliam finem ultimum, qualis esset humani generis re-
demptio, in quo casu incarnatio esset medium ad redemptionem, et re-
demptio esset medium ad gloriam Dei: sicut calefactio aquae est medium
ad sanitatem veniens, tanquam ad finem non ultimum, et sanitas veniens est medium
ad sanitatem tanquam ad ultimum scilicet ultimum finem; his suppositis quae
dicendis viam sternamus ad decisionem accedamus

§ 2us

Quodnam motivum incarnationis colligatur ex Scriptura
et Patribus

Sit prima conclusio: humani
generis redemptio fuit finis incarnationis. Probatur 1º ex Joannis 3º
non enim misit Deus filium suum in mundum ut judicet mundum
sed ut salvetur mundus per ipsum ut omnis qui credit in eum non
pereat, sed habeat vitam aeternam; Lucae 19 se ostendit Redemptor
ad quaerendum oves perditas venisse: venit enim filius hominis quaerere
et

et salvos facere, quod perierat. 1a ad Thimoteum 5o Christus venit in mundum peccatores salvos facere. 1a ad Corinthios 2o loquimur Dei sapientiam, quam praedestinavit Deus ante saecula nostram: ubi de sapientia abdita in incarnato seu incarnatio sermonem instituit Apost. Joannis 3o sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret: omitto innumera alia Scripturae testimonia patris clarissima. Patres 2o concilii in symbolo Apost. quotidie canit ecclesia: qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est; quae verba ex dicto niceno desumpta sunt. Patres idem sentientes videre poteris apud varios eruditissime citatos. Tertullianum, Athanasium, Nazianzenum, Basilium, Hieronymum, Ambrosium, Aug. et alios multos, quorum ex parte elucidamus, et ne fastidium generent, omitto

Ex his ita formaliter discurro: quod tantum ex divina voluntate potest cognosci decidendum est ex scriptura et patribus; sed ut exaltaret testimoniis allatis scripta et patres clarissime ostendunt humani generis redemptionem fuisse Deo motivum ad incarnandum ergo:

Caput 1um

Utrum Adamo non peccante Verbum Divinum carnem assumeret?

§ 1us

Sententias refero, et statuo conclusionem

Non inquirimus quale decretum disponit Deus carnem, quo Adamus parent, sed an praesens decretum habeat vim exclusivam, vel saltem illativam incarnationis independenter a peccato Adami. ubi dupliciter potest intelligi de Verbo praesens velle incarnari dependenter a peccato: 1o formaliter, quatenus decreti ipsius existentia dependeat a peccato: 2o quod volitio ipsa incarnationis dependeat a peccato, utique in posito peccato, illa volitio non haberet

latum q(uam) nos incarnatio. Ex obiective, quarum voluto ipsa ferat n(on) solum in incarnationem, sed et commendat etiam incarnationem esse dependentem appellato.

1a Sta est Divi Thomae asserentis verbum non venientem humanitatem ex praesumpto delicti Adamo n(on) peccante: sua dilatat n(on) decretum n(on) obiective solum, et subiective etiam dependentiam a peccato habuisse, hoc est, prius a Deo praevisum esse Adami peccatum ex quo, et propter peccati praevisi absolutam intentam fuisse incarnationem in remedium peccati: unde decreti ipsum ejus dependet a peccato ut absolute ex potentia in divina praescientia absoluto. Divum Thomam sequitur P. Bayl. dis. 3a 10 Cap. 4o.

2a Sta est Scoti asserentis, quod verbum Divinum fuisset incarnatum ex vi praesumpti delicti, etiam Adamo n(on) peccante: negat Scotus eam dependentiam subiectivam, quam obiectivam incarnationi a peccato, quamquam docet ante ad eam peccati praevisionem intentam fuisse incarnationem, sed subiectam incarnationem propter ipsius Christi excellentiam. Docet tamen quod praevisio absoluto peccato, deberet Christum venire in carne passibili in passibilis futurum, si Adamus n(on) peccaret. Scotus assentit. Sua. disp. 5a. Inter has duas opiniones censent quasi medium, quod examinandum opus est tempus impendere, cum ex veritate sententiae ex probatione, et refutatione alterius, et origine opponitur facile colligi posset, quid de illis medijs sentiendum sit.

Dico 1o, n(on) veniret Christus Dominus ex praesumpto delicti deficiente peccato Adami. Ante quam probatur duos sensus huius partis ex praesumpto delicti explicandos, hos hos esse diversos: n(on) veniret Christus Dominus ex vi praesumpti delicti. Ex vi praesumpti delicti Christus Dominus n(on) veniret, quia licet ex vi materiae ambo sint veri, potuerunt tamen ex vi sui separari quoad veritatem. Casus quo praesumptum delictum praescriptive se haberet cum futuritione et n(on) futuritione incarnationis, sed hypothesi n(on) peccati, tunc est vera esse falso

sius parlis sensus e negare premuti delicto vis defectivam
ad ponendos, seu inficiendos, in Carnas, Casu quo Adamus
non peccasset, qui sensus f[illegible] quoniam vis illa nativa explebat si veniret
Christus Dominus ex vi premuti delicti Casu quo Adamus non peccasset
ubi negat Cadit [illegible] abus [illegible] parlis in adiacentes
partes verificari [illegible] si Christus veniret, tunc ex vi alterius
delicti, quod dicendum non est proprium.
Alius sensus est tribuere premuti
decreto vis ad incarnationem non ponendam vel non inficiendam, Casu quo
Adamus non peccasset explebat quoniam vis illa ex vi premuti delicti
Christus Dominus non veniret ubi illa parola ex premuti delicti
non erit negata, falsificatur [illegible] si Christus tunc veniret, ex
quo cum tandem delicto veniret [illegible] illius:
non est certus sensus ex vi motivi opinionis, ex vi motivi opinionis
sensus non est certus, quamvis sit verus, [illegible] falsa, loquendo de sensu
inspecto alia ratione scientiae, et alio opinionis.
Alius igitur [illegible]
ratio intelligitur in illo sensu, [illegible] probari [illegible] auctoritate
Patrum, cum Deus vere potuerit incarnationem decernere sive
dependenter, sive independenter a peccato [illegible] libero suo voluntatis de-
creto, quod [illegible] decreverit de facto admittendum [illegible]
[illegible] dependenter a peccato rationibus metaphysicis probari non
potest. [illegible] Aug. sermone 8 de verbis Apostoli [illegible] non peccasset
filius hominis non veniret [illegible] Gregorius [illegible]
Cap. 20 [illegible] Adam non peccasset [illegible] Carnis [illegible]
[illegible] non oportuit [illegible] volare [illegible], [illegible]
[illegible]: [illegible] patribus [illegible], si [illegible] decent, cum [illegible]
oportuit [illegible] pluribus aliis [illegible] Civitatis Carno

suspendo § 83

Propositio secunda 3°

Dico: ex vi praesentis decreti 1° Adamus non peccante Verbum Divinum carnem non assumeret. Colligitur ipso ex autoritatibus SS. PP. qui indubitanter asserunt propter Dominum non venturum Adamo non peccante. Ergo debemus praeterea s. mori s. immori; sicuti et ... vale, propterea non venire, casu quo Adamus non peccaret. ipso loco quia aliud est asserere primum non curare in facto, aliud primum non curare. id SS. PP. docent propter non venturum, idque colligunt ex natura praesentis decreti: ergo natura praesentis decreti habet vim inferendi negationem Christi venturi in alia hypothesi.

Probatur 1° quia SS. PP. docent Adamo non peccante hominem fore immortalem, id colligunt ex vi praesentis decreti. Ergo quia dicunt Adamo non peccante propter Dominum non venturum, id etiam colligunt ex vi praesentis decreti: sicut decretum praesens habet vim tenendi hominem immortalem, s. saltem inferendi eum non moriturum in illa hypothesi, in qua non peccaret Adamus; ita habet vim inferendi propter non venturum in illa hypothesi.

Probatur 2°: negatio incarnationis, quam fore Adamo non peccante, non cognoscitur a SS. PP. in se ipsa s. immediate, quod tamen fore praevident: ergo cognoscitur in medio aliquo, quod tamen erit: atqui hoc medium nullum aliud esse potest, quam decretum divinum praesens; ergo hoc habet vim inferendi negationem incarnationis non peccante Adamo.

§ 84

Objectiones aliquot

apud

Apud Sanctos Patres reperiet, quod verbum Carnem assumeret, etiam si Adamus non peccaret: cum Patrum Aut. nobis non faveat: ans. probatur ex Augustino, quod citato Aug.no libro 14 de Civitate Dei Cap 23 sic loquitur: si ergo Aug.no absurdum est dicere Adamo non peccante, generationem filiorum non futuram, ut si peccaret hos, ut nascerentur, peccatis fuisset necessarium; quod dicto Cap.o, Aug.e etiam dicitur Angelorum sentiendum, nisi quod et ipse Maria eius mater non habuisset patrem, ut homo fieret ex hominibus debitis sui charitatis eum illa nasciturum

Deo duplex est necessitas, alia ex suppositione aliqua, alia antecedenter ad eam suppos. hanc 1am negavit Augus. et bene quidem, quia attentis rebus nisi de incarnatione justitia et libertate Dei, potuit Deus liberrime in suis operationibus ad extra incarnationem producere independenter a quo alio peccato. nobis autem sermo est de necessitate ex suppositione, ex suppositione, inquam, decreti Divini pro nobis, quo Deus incarnationem voluit in remedium peccati; et non alio exequendum, de qua necessitate intelligo illud Ecclesiae sic clamantis: O certe necessarium Adae peccatum quod Christi morte deletum est. Vide patres

Objicies 1o potuit Deus velle, quod existeret incarnatio motus duplici motivo adaequato et inadaequato, quarum alterum est peccati remedium, alterum intra Christi Domini excellentiam ergo ablato 1o motivo veniret Christus Dominus ex vi 2i. nec recedo ante, nam de Causa, non inquirimus potentia, sed quid re ipsa veniret. verum dico excellentiam Christi Domini non fuisse de facto motivum totale inadaequatum ad creandum etiam ministerio... sit antequam fuerit Deo inadaequatum motivum, quod si redimit, nil derogat dic ergo, inquam asserimus ita remedium peccati fuisse motivum ut peccato cessante exclusioni non manderet Incarnatio =

Objicies 3o Auctoritatem Divi Pauli ad Hebraeos
2o Decebat eum propter quem omnia et per quem omnia creata fuerunt, propter
Christum, tamquam propter motivum adaequatum, et loco unico hypostatica.
Nec 1o ibi sermonem esse de Deo Patre propter quem omnia
creata sunt. Ita interpretantur Cornelius a Lapide, Benedictus
Justinianus, Cornelius et alii. Nec 2o si sermo sit de Christo Domino
inde non inferatur Christum esse totale motivum, si sit motivum partiale,
verborum Apostoli veritas persistit.

Objicies 4o: potest
Christus Dominus decerni ut salvator, et glorificator hominum
et Angelorum, et hoc est, ut quamvis nullus omnino peccatum
praecessisset, quatenus dona supernaturalia pro obtinenda beatitudine
et salvatione eorum praestaret, tamquam propter finem. Cum ergo non fuerit
decretus ut restaurator, redemptor, ac reconciliator propter
et hominem, neque dependenter a peccato, sine quo ratio redemptoris non datur,

Respondeo dato antecedenti, negando consequentiam, quia illam admittere
est admittere debitum esse subjectum incarnationis esse inter dependenter
a peccati existentia; hoc autem admittere est oppositum tantis
Patribus, rationibus asserentibus debitum quod Deus subjectum incarnationis
dependenter a peccato, illam nec invenimus, si non damnat
peccatum. § IV

An in excellentia Verbi incarnati fuerit
Deo motivum inadaequatum ad opus incarnationis?
Dixi supra remedium peccati fuisse Deo motivum ad incarnationem
decretum abstrahendo ab eo, quod fuerit adaequatum. Impraesentiarum
rogo, an praeter illud motivum aliud partiale
admittendum sit. Respondeo affirmative cum P. Granado et aliis,
asserendo Christum Dominum fuisse remedium, et finem cum Deus amavit

omnium supernalium, quas accepimus, productione, ut in ipsius
gloriam et honorem cederent, ex gratia sc., et ex alia supra dicta
fit remedium in Incarnatione adequate sumptum, conflatum fuisse
ex duplici partiali, remedio scilicet, et infima, ...
perfectione; quod totum ulterius ordinatum fuit in gloriam Dei,
qui est finis ultimus omnium operum Dei ad extra.
quod Christus
Deus fuerit remedium, seu finis. probatur ex Paulo ad Ephesios
1o praedestinavit nos per Iesum Christum in ipsum, id est, Christum
tanquam causam meritoriam nostrae iustificationis, in ipsum
tanquam in finem cui acceptum ferimus bona ex iustificatione
nostra. ad Rom. 18 quos praescivit et praedestinavit conformes
fieri imagini filii sui, ut sit ipse primogenitus in
multis fratribus: ergo nos praedestinavit, ut ipsi Christo conveniret
primogenitura gloria inter praedestinatos etc. ex Ioannis 10 venit
hora, ut glorificetur filius hominis, ubi sermo est de tempore
passionis Christi; et reparationis nostrae. ex Concilio Tridentino
sessione 6a cap. 7 docente, Causam finalem nostrae iustificationis esse
gloriam Dei et Christi, hoc est, Christus esse finem, in quem dirigitur
et ordinatur a Deo iustificatio nostra. Cons. 2o sic argumentor
omnia praecipue, quae pertinent ad supernalem ordinem gratiae quae
collata hominibus, facta sunt propter Christum: ergo Christus Deus dicitur
illa fecit propter suas excellentias: probatur cons.: qui in illa
ordinat, qua unum amat ad aliud, scilicet alterum illud aliud
scilicet illa persona, cui amat est tamquam propter aliud, sed
propter se diligit scilicet salus propter illius excellentias, ut
ad aliud tandem ultimo destinat: sed Deus praedicta omnia
amavit propter Christum, id est, Christo in gloriam ipsius, scilicet Christus amatur

ultimo propter se, ita tales propter illorum excellentiam ordinando illam ad finem ultimum, et generaliter omnium operum Divinorum, nempe Dei gloriam, propterea omnia bona tua supernalia amare ut gloriosa et bona propter Deum quia amor illorum, ut efficientium gloriam propter Deum est charitas, et specialiter dilectio proximi propter se habitus quia ex complacentia in proximo, nam amare bonum, ut bonum proximorum amare est amare specialiter, et amicitia quoad personam

§ 5.

Ad obiectionem Respondet

Obijcies: implicat voluntatem habere actum amoris, quo quis ita amet duo, ita ut primum ordinet ad secundum, et secundum ad primum, alioquin eadem res amaretur ut finis, et ut medium: quod Deus non amavit incarnationem tanquam medium ad nos redimendos, et sub nostram redemptionem tanquam medium ad propriam gloriam scilicet laudum.

Respondendo actum nullum amoris actus potest ferri in duas entitates amando eas tanquam finem omnino ultimum, et illa ut finem omnino ultimum, quia finis est omnino ultimus et ille qui non est ultimus ordinabitur ad alium: implicat autem, quod entitas eadem sit ulterius ordinabilis ad aliam et sub non sit, qua de causa non possumus Deum amare tanquam finem omnino ultimum, et sub creaturam tanquam finem omnino ultimum Dei, nos autem loquimur de finibus intermediis propriis, seu non ultimis, quorum mutuam convenientiam, quia primum est conveniens secundo, et secundum primo, possumus in uniti amore complecti

Amplius exemplo rem expono. primum sit, eodem actu potest amari frigiditas ut bona aquae, et aqua ut bona et conveniens frigiditati. hic amor ordinat unum ad aliud, et e contra, et utrumque potest

ordinatur in bonum prad. hic per extrinseca denominatis aberis in ma aitu,
aqua amat ut finem (loquor de non ultimo) suam frigiditatem, et
frigiditas etiam ut finem suae aquae, ad quam denominatur extrinseca tali
fundabatur proportio, aptitudo, seu refectibilitas unius ad aliam eminentis
quae aptitudo non dicit dependentiam, aut connexionem inter illas, hoc
est, in genere libero ut potest mutuo concurrere, imperat actibus
quae aliquando sint se obtiora non sunt connexionis, et per omnes actus
tribuere denominatam medijs huic entati, et ... per alias actum
denominatis finis immo et per eundem sub diversa consideratione

Quae exemplum

sit. proponit Rex aliquis filium sibi charissimum eligere in gubernatorem
majoris alicuius provinciae, et per hoc eius praeclara provincia
est dilectus tanto gubernatori, et per tantus gubernator est bonus
provinciae. ecce eadem provincia denominatur finis, et medium sub
diversa consideratione, et filius filius, et hoc quidem in ordine
eiusdem voluntatis sine relatione ad alium nobis actus per quem
denuo amet Rex provinciam filio, in quo cum Regi
delectatur est amicitia qua filius et sub qua provincia

obijcies 2o:

ipse Deus est perfectissimus Creator Deus, et eius excellentia
Deo inducitur est, quod amat a Deo tanquam medium ad redimendum
hoc probat ... qua non Deus ordinaret excellentias suas ad
illuminanda vilissima animalcula inordinate poneret.

Respondeo nullo

dominio ipse ipse bonis spoliari eo quod a Deo ordinet ad redi-
mendum hos, itaut hos sint non ultimus finis, cui amat
Deus, siquidem etiam hos talis respectu amet tanquam finem cui
longe praestantiorem, sed non ultimo, et utraque finis praeter ulterius
ordinat in maiorem Deitatis gloriam tanquam in finem remotum ultimum

et cum præstantiimus. ad illud dicitur quo, etiam subjectum eò perfectius accidentis, et sic ordinari in bonum accidentis per ignem, ut eius calor, ita quod sol ex prudentia cum existimat sit propinquior viventibus animalibus, propter a suo amare velleus illas præferat utrumque alterius ordinando in maiorem gloriam, in quo nil implicatur, aut inducitur repugnantia

§ 6us

An ex vi præsentis decreti Christus venisset pro solo originali peccato, an potius solum actualibus an indivisibiliter pro utrisque delendis?

Quod incarnatio sit de facto ordinata in remedium cum concupa tam est pro certo ex illud Joannis 1o sanguis Jesu Christi emundat nos ab omni peccato et illud Pauli ad Titum 2o 14 qui dedit se metipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate et illud Decilii Toletani Toletani ex his tribus personis solum filium factum ad redemptionem humani generis pro culpa rum debita, quam per inobedientiam ab originali, et ex libero arbitrio contraxeramus resolvenda a Deo Patre [illegible]

Certum est 1o potuisse Deum incarnationem decernere dependenter ab utroque peccato collective originali scilicet et personali stante ut cuniter altero ex illis deficere. Certum est 3o: Deum potuisse decernere dependenter ab altero subdivisivo, etiam altero deficiente. dubitatur ad cuius nam ex his pro remedium de facto ordinata fuerit, ita ut illo deficiente non fuerit ad incarnatio

Dico 1o cum communiori sententia, si Adamus non peccasset, et solum si originali

pecca

peccato humana natura non esset instaurenda ex vi praesentis decreti Christus non veniret, in conclusionem huius quaestionis, quicquid tandem ex authoritate traditionis patrum, volunt potius omnes scripturae testimonia quae supra adduximus, si homo non periisset, inquit Augustinus filius hominis non veniret; ubi homo anthonomastice sumitur pro Adamo, si Adam non peccaret. Et verba magni Gregorii redemptoris nostri Christi superfluere miseria non apparuit. Hinc faciunt illas Ecclesiae voces hoc certe necessarium Adae peccatum et felix culpa, quod necessarium fuit Adae peccatum ad incarnationem Christi; ergo hoc praecise non posito quod radix est omnium aliorum, et centies expositione maius dignum ut prae totam massam huius massae contaminaret aut inficeret peccato cuiuscunque, aut saltem generis afficeret, incarnatio non exsisteret. Rogabis autem dictum praesens ita dependentiam habet a quolibet originali peccato in particulari, ut eo non posito scilicet non ponendo decretum ... supponit nationem stabiliter, scilicet dictum illud volitio redimendi Adamum, et reliquos posteros, quicunque tandem illi sint, et quemcunque numerum explicarent, esset voluntas, aut saltem obligatur huiusce peccati in particulari, et ab illius in individuo esse sicut ipsum est voluntas extra sufficiens ad praedicta omnia producenda quaecunque tandem illa sint, et sicut volantes hic pro omnibus loquuntur sufficiens reparare quantum est ex parte omnes ... abstrahendo ab eo, quod sint centum, aut sint mille etc. Dico 20 in crucem ... an ex vi praesentis decreti Christus deus veniret casu quo sola originalia actualia peccata darentur, sicut illa

actualia fecerit. Adami dicta ab esu pomi vetiti, sicut aliorum, ita cum aliis Commune disputare 2a de inclarato dubio 3o probat, qa nullum ex scriptura aut Patribus afferri potest testimonium, quod pro alterutra parte dicere quid, quam concludat: quibus autem argumenta pro illa, aut illa parte assignat, opposita alia argumenta facile eludi possit et sane in hoc puncto naturali discursu nil probat.

Obiicies 1o.

Ca sacr Concilium, ut nullus ex posteris adami peccatum originale incurrerit, sicut illud non incurrerit Beatissima Virgo, ipsum venisse ut eum redempta: redempta autem pro praeservatione absolute redemptio est, alioqui Beatissima Virgo non esset redempta: ergo nullus est fuimus ad asserendum non venturum, casu quo, nec Adam peccavit, nec eius posteritas peccato originali contaminaretur: nec in hoc discurrendi modo salvari quidem conceptum redemptionis, si non salvari quoad veritatem Patrum testimonia absolute afferentium quod si homo non periisset, filius hominis non venisset, qui non praeservabat a peccato non dicitur absolute non perisse, sed periturum si non praeservaretur.

Obiicies 2o Ca sacr Concilium illud Pauli ad Galatas 2o qui dilexit me, et tradidit semet ipsum pro me: ergo solo Pauli peccato posito venisset Christus ad eum redimendum. verum quilibet homo debet Christo gratias agere proinde, ac si solum pro ipso mortuus fuisset: ergo.

Christo narum ex Christus

oppositum Dicimus quod singulis hominibus minimum fuisse, quod ...

cum Deus quilibet debeat gratias agere pro suo proprio ... beneficio, proinde ac si solum quod ipsi ... obtinet, ... sicut verum est, quod unusquisque ... gratias debeat exhibere Deo quod solis ... ejus in unum quemque ... ex Sole ... proinde ... sol ... ... beneficium, ac si ... quod unoquoque tamen ... motivo adaequato adaequatae sufficienti unicuique ...

Caput 3

An decretum incarnationis sit ante, an post scientiam visionis de peccato?

§ 1

Sententiam eligo.

Cognitio Divina, qua Deus illuminat ad amorem ... Christi ... praecedere illum actum amoris ... ... ubi Cognitio ordine Causalitatis, aut ... voluntatis praecedit ... (si loquar de ...) volitio praecedit ... ... modo quo ...

praenotato ... Assertio nostra sit, scientia visionis ... ad ... ni ... Deus ad incarnationem decretum ... decretum ... Adami antecedit scientiam visionis de tali peccato ... etiam antecedit decretum incarnationis ... quod prius ... decretum ... ... quam ipsius ... ... quam notitia ad illud ... ... in ... ... motivo ... decretum incarnationis ... decretum incarnationis est anterius

a passibili, et impassibili, quam comparatum est passibile

Ad 2^m distingo

maj., quia ordinare valet ordinatione expressiva inter ipsos actus intentionem, et electionem actu, concedo; ordinatione expressiva tantum ~~inter~~ inter ipsa obiecta, nego: ut Deus sit ordinativus agens in suis volitionibus, hoc est, operari extra rationem regulam, opus non est, quod prius eliciat actum intentivum circa finem et postea ex illius intentione deinde eliciat actum electivum circa media sufficit quod per indivisibilem actum, et finem complectitur hujusmodi media ad illum ordinando, et sic videtur amare gloriam suam et omnia media ad illam conducentia, tanto magis quanto minus proxima. Sicut sufficit eodem indivisibili actu, in quo videt Deus proximum, et posteriorem amare similiter, tamquam finem, et sicut ipse videt tam quam medium comprehendit, et Calefaciens agit tamquam medium remotius.

Si instabis: si quia indivisibili actu amare finem propter se et medium propter finem, finis ni moveret illum hoc ad amorem medii; at qui finis semper movet ad amorem medii ergo semper finis debet amare uno actu primario qui tamen sit intentio finis, et medium actu alio posteriori qui tamen sit electio medii.

Resp. negando maj., sicut enim finis movet ad amorem sui, quin illa motio sit aliquis voluntatis actus aliquis ad amorem sui; ita potest movere ad amorem medii, quin illa motio sit aliquis voluntatis actus aliquis ad amorem medii: similiter ex finis cognita movere potest voluntatem [illegible] cognitione medium ad actum unicum, et ad finem, et ad medium: denotabitur ille actus ratione electio circa medii, et intentio circa finem.

obiicies 2°

Obiectio 2a: non applicat medicina respectu morbo qui praeparare habet eius conditionem: ergo neque dicendum efficax de medicina extra et applicare propter hoc ab aliquo tanquam praeveniente notitia condita de morbo: at qui Christus est remedium medicinale, et parum est in morbo: ergo. resp. conceso ant. nando cons.; neque vulnus propter instrum. homini mat. poti, aut mea conditae futuro, et tri propter quod habere vobis efficax vulnerandi sibi pro inimici tui, ac tamen praescia visionem accidit eorum altiore exceptione.

Obiectio 3a: hoc dicendum necessitat Deum ad permittendum Adamum in circumstantijs, imo propria medium praevisum est parum: ergo repugnat Deo. at pote imple sanctos summoque odio prosequenti peccata, eaque peccato, et ex animo permittenti.

Respondeo distinguendo ant. Claritatis gratia necessitat ad permittendum Adamum in circumstantijs, effectum eo fine ut adamus peccet, aut impellendo Adamum ad peccandum, nego; eo fine ut Christus Adami redemptor glorificet et maxime permittere se hunc[?] se pati Adamo, concedo. Deus amicus atque pro libertate est indifferens ad permittendum peccatum et ad illud non permittendum, et sicut propter hoc dicendum aliquod effica[x] se necessitare ad illud non permittendum, propter hoc dicendum aliud efficax se ad illud permittendum necessitare, quid inde contra sanctitatem Dei?

Obiectio 4a: Christus ut redemptor est Christus ut destructor peccati: praedictum illud amat Deus Christum ut redemptorem, ergo etiam ut destructorem peccati ergo amat efficax esse peccati; quod non existit, non propter destructionem. hoc argumentum est contra omnes. ex omnibus meo casu maxim. Diximus non amat Christus ut redemptorem amore tracto ad actionem peccati, quam destruit, praedictum, concedo; amore tracto ad actionem destructionis, quam adducit destruendam, nego.

Ad 4.^m sic instabis: Deus amat destructionem pati reduplicative, ut destructio pati est: ergo amat omnia distributive destructionis pati, ut destructio pati est, atqui destructio pati ut talis — Distinguo pro parte: ergo — Nego: hoc nomen destructio pati duplex vim habet; 1.o pro actu satisfactorio ipsius Domini, ita ut nequam [illegible] quare supponat pro pato ipso, et sic Deus amat destructionem pati adaequate sumptam, et reduplicative, ut destructio pati est. 2.o pro [illegible] resultante ex [illegible] parte, 1.a quod patum exaltat [illegible] prae aliquo anti. 2.a quod [illegible] subsequente non exalt. [illegible] de [illegible] hac [illegible] sic [illegible] anti: amat destructionem pati ut talem reduplicative amari [illegible] adaequatam suam denominationem, nego; [illegible] ad partialem suam denominationem [illegible] concedo.

Objectio 5.a

Hoc decretum ut pote absolutum, et [illegible] efficax [illegible] est [illegible] pato non stabit absolute, et illud infert infallibiliter ergo tollit [illegible] libertatem — Nego dummodo [illegible] gratia [illegible] intrinsece efficiunt voluntatem creatam, et [illegible] liberam [illegible] immediate antecedunt, sint indifferentia ad actum, et negationem actus manere illaesam libertatem creatam [illegible] sic [illegible] mediatum: decretum autem de quo loquimur, [illegible] est, et [illegible] decreto [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] liberi creati, non efficiunt [illegible] immediate actum liberum [illegible], [illegible] immittendo auxilia illustrationes, et inspirationes, quae [illegible] [illegible] non immittuntur [illegible] non eliciunt [illegible] actum, quamvis maneret [illegible] sua efficacia intrinseca, et [illegible] stabilis.

Alia argumenta quae fere cum [illegible] coincidunt libenter omittimus, et quae ex [illegible] solutionibus facile eruuntur [illegible] collegit, et [illegible] de [illegible], aut [illegible] [illegible] expendunt. =

Pars 2.a

Pars 2.a

Huius Operis

In hac parte agitantur difficultates spectantes ad unionem Hypostathicam, et eius terminos tam ex parte naturae assumptae, quam ex parte verbi assumentis; nec non quae pertinent ad totum coallescens ex utraque sic unita, scilicet christum dominum adequate consideratum. De unione hypostatica ut physice considerata potius supponendum est, quam probandum, eaque distinguitur realiter a natura humana, et personalitate verbi, etiam collective sumptis: est enim quaestio mere philosophica. Ideo ad alia progrediemur.

Disputatio 1.a

An Verbum divinum Potuerit assumere Naturam irrationalem completam.

Caput 1.um

Nostra Sententia Proponitur, et rationibus. Argumentis vindicatur.

Assero cum communi Nostrorum Doctrinae, et Probo: quia in eo nulla apparet implicatio, ut ex solutione argumentorum constabit.

Obiicies 1.o nulla natura irrationalis subsistere potest subsistentia essentiali personali: Sed Lapis v.g. est natura irrationalis: ergo subsistere non potest subsistentia essentialiter personali, qualis est subsistentia Verbi. probatur maior: nulla natura irrationalis potest denominari persona.

R.^r, neg. mag.: aliud est, quod ita sit, ut ab aliis neqneat denominari ps.^a et hoc est verum; aliud, quod nequeat subsistere per subsistentias, quae ex se personales sunt propriis natura et hoc falsum: sicut forma, v.g. ab unione, quae ex se significatio est, non denominatur significans, sed recipiens, ita lapis a personalitate Verbi, quae ex se personalitas est, vi nostri discursus non denominaret persona, sed suppositum aut subsistens, ratio a priori est, quod denominatio distinctius essentialiter non solum ex forma, aut quasi forma, sed etiam ex subiecto, aut quasi subiecto: qua de causa ex intellectu unita Lapidi non resultaret denominatio intelligentis.

Instabis: personalitas Verbi tribuit subsistere neque rationali [illegible] sui personalis exhibitione, quod tribuit illi quod in se habet personaliter: atqui in se habet personale esse subsistentiae rationalis: ergo hoc illi tribuit, quod denominationem personae.

R. est subiectum non habere per identitatem praedicata propria formae; habet illas tantum per unionem: alioquin anima rationalis recipiens intellectionem esset intellectiva, et materia forma recipiens generabilis, esset generabilis. Similiter Lapis unitus personalitati Verbi habere per unionem praedicata personalitatis Verbi, quae est essentialiter denominans ipsum verbum personam divinam, non tamen denominans personam ipsum lapidem, nisi forte velis, quod Corpus mortuum Christi Domini, quod unitum mansit cum Personalitate Verbi, fuerit Persona, quod non concedes.

Obiicies 2.º Lapis, neque potentia Dei absoluta potest ratiocinari; ergo neque uniri hypostaticae personalitati Verbi. Petitur disparitas, negando cons. Disparitas consistit in eo, quod Lapis neque inchoate sit Vivens; ad subsistendum vero satis est potentia obedientialis ad recipiendum unionem cum Personalitate Verbi; et quidem ad affirmandum, dari implicationem in eo, quod non aliqua rationalis completa habeat eius modi potentiam

obe-

obedientialis, nullo cogimur argumento: cum non detur irrationalis completa, et nullibi sit praedicta potentia obedientialis, neque formaliter, neque virtualiter sed pacta contradictionis.

Instabis: non implicationis omnino irrationalis completa careat potentia obedientiali ad unionem hypostaticam; ergo sine fundamento asserimus non apparere contradictionem quod non aliqua irrationalis hypostatice uniatur Verbo. Respondetur negando antecedens: quia si ita foret natura irrationalis completa potentia obedientiali ad recipiendam unionem hypostaticam, quae divisive sumpta nisi chymerice collective accepta reperiantur pro identitate, eum in 3.a aliqua entitate nulla implicationis infertur, nisi quod apparet in themate nostro.

Objicies 3.o operatio ad extra in casu repugnanti non aliquod honestum est impossibilis Deo: sed sic se habet unio hypostatica cum equo.

Respondetur concessa majori, negando minorem: potest Deus in unione illa hypostatica amare propter se ipsam, eamque ulterius referre in signum ipsius gloriae, attributorumque suorum manifestationis.

Objicies 4.o Deum dedecet esse muscam, murem etc.: ergo implicat. Respondetur, quod sicut Verbo humanato evenit sine indecentia pro idiomatum communicatione denominatio dormientis, nutriti, timentis, mortui etc. ita neque dedecet esse per communicationem idiomatum aliquid irrationale, sola peccati malitia aut moralis imperfectio, ergo quae unum inferat, aut alterum, dedecet Deum.

Objicies 5.o Equus unitus Verbo diceretur mortuus Equus esset filius Dei naturalis, hoc implicat: ergo. Respondetur negando majorem; Equus non, vel equus neque esset persona, quia ad personam deceptis, requiritur realis natura. An autem id sufficiat, dubium est, cum plures negent propositionem, in quantum homo est, non filius Dei naturalis, solum pro communicatione idiomatum, et concedant denominationes praedictas, de quo nos infra, adde, quod gratis asseritur filiationem naturalem fundari in titulo physico intrinseco aeternali ad hoc nativitatis Patris, quae in praesenti est visio beatifica. Unio autem unius Equus vertit radicaliter in casu.

Caput

Caput. 4

An Possit Personalitas Verbi uniri inanimatis cum Accidentibus?

Resp. affirmative, et probo, quia in eo nulla relucet contradictio.

Objicies 1º ex accidenti, personalit. Verbi uniti non resultare debet subsistens, aut supp.: ergo non potest uniri. Resp. ans. X equivoce subsistens usurpari, etenim cog. uerita subsistens coiter significat substantiam subsistentem. accidens autem non est subst., nec mirum est, quod subsist, denominationem subsistentis cuicumque entitati uniatur, quia non quæcumque entitas est capax ejus denominationis potentis provenire ab altera parte. Sic gratia sanctificans unita lapidi, non denominaret lapidem filium Dei adoptivum propter lapidis incapacitatem.

Objicies 2º. Si calor uniretur Verbo divino, id denominaret calidum: hoc est impossibile: ergo. Resp. nego majorem, quia non denominatur calidum, nisi quod intrinsece recipit calorem, et per illum immutatur. Verbum autem divinum, utpote infinite perfectum est incapax hujus denominationis.

Objicies 3º. Verbum unitum calori non potest comunicare aliquam denominationem calori, neque calor aliquam denominationem Verbo; ergo. Resp. ans. quoad utramque partem. Verbum non denominaret calorem divinum, et calor denominaret Verbum tranis calorem per unionem, ad quas denominationes opus non est, quod calor sit propria filiis sicut rei Verbi, velut quod humanitas et Personalitas Verbi se mutuo denominant, quamvis alterutra sit propria alterius.

Objicies 4º. Implicat, quod eadem entitas, sit propria, et subjectum rei alterius: hoc infereret ex nostra doctrina: ergo. Resp. distinguo majorem: implicat, quod eadem entitas sit simul reale propria, et subjectum alterius, concedo; sit quoad dici, nego. actio intellectualis denominat

Verum

verus logice loq^do, absoluto tamquam à forma parli- cularis unicis potuit obiectum denominare logice verum, ab actu repraesentativo, tamquam à particulari forma, quod inde, ut sumus in denominationibus impropriie- tatibus?

Disput. 7.a

De Unione hypostatica, quae de facto datur.

Caput 1.um

An Unio hypostatica realiter distinguatur ab extremis?

De facto unionis hypostaticae postmodum agemus, cuius nunc exhibitur expenditur. Supponendum dixi, esse entitatem realiter distinctam ab utroque extremo, etiam collective accepto: quia tamen aliqui, vel supponenda negant, vel sic aliter discurrunt, atque in Physica, praedictis distinctis realis, sic probo: quae sunt realiter separabilia, vel quoad locum vel quoad tempus, realiter distinguuntur: atqui unio hypostatica est realiter separabilis ab utroque extremo etiam collective accepto; ergo ab eo realiter distinguitur.

Resolvitur cum aliquibus Rbus, quos supponens non refert Alarcon, Humanitas Christi per se ipsa unitur cum personalitate Verbi, quamquam ex individuali sua natura non est sufficiens, ut modo sit, modo non sit unita, sed debet a tractata esse adeo unita.

inde fieret, neque Christi Domini naturam esse eiusdem speciei cum reliquis hominibus singularitatibus. 2.o cum humanitas Christi Domini sit entitative naturalis, inferretur quod aliquid entitative naturale exigeret, tamquam rem sibi naturaliter debitam, esse unitum cum personalitate Verbi, quod est aliquid supernaturale. 3.o sequeretur, humanitatem Christi, esse ab intrinseco, ex se, essentialiter impeccabilem. 4.o si, ut verius assumit nunc aliquam rationalem, re

qui

quirit ordinario etsi hec exig.^a Infert 3.º contra Thomistas, quod nulla alia realis non existenti, sive humana ea sit, sive Angelica, posit uniri cum Verbo divino. 5.º quia inde fit contra eorum opinionem, non posse Verbum dimittere naturam humanam de Massa ipsius, aut hanc semel existentem non assumere.

Rebus 1.º cum Vadingo, humanitatem Christi Domini, ecquidem esse in diferentem, ut modo sit, modo non sit unita cum Verbo, adhuc tamen absque intrinseca sui mutatione, transire posse de denominatione unitae, ad unitae denominationem, pro cisse posito actu libero, quo Deus voluit esse unitam. comparato, quo Saul transivit de non rege, in regem, pre cise, faliterque per decretum Dei liberum.

Contra 1.º quia sine necessitate recurritur ad abstrusissimum actus liberi mysterium. 2.º quia eodem fundamento diceres posse hominem transire de non cognoscente in cognoscentem, pro cisse quia Deus vult, ita ut forma huius denominationis sit decretum divinum. 3.º quia id non probat, unionem realem in distinctam sed unionem non debere esse intrinseca humanitati: unde autem intrinseca sit, sive extrinseca, aliquid debet realiter ab utroque extremo, et eius collectivè accepto: quia contradictionem implat apud me, quod, rebus omnibus omnino immutatis, modo detur denominatio A, modo eius contradictoria. 4.º quia Christus Dominus est unus per se. quod quidem sine unione intrinseca est imperceptibile. 5.º quia ponere unionem extrinsecam humanitati, redolet nestorianismum. 6.º quia actus liber, quo Deus vult, quod illa extrema existant unita, aliquid vult existere praeter ipsa collectivè.

Ad illud Saulis Reo, quod nova denominatio morales, qualis est denominatio regis, petere etsi non novum aliquem titulum physicum, in quo fundetur: si enim quando Rex denominatur in instanti B, nihil exist, praeterea, quae existebant in instanti A, cur etiam in instanti A non denominabat Rex, aut quomodo eadem omnino constitutiva possit constituere denominationem Regis, et eius denominationem

non

ri regis. ergo aliquid novum, quod cum constanti illud sit; debet dari in instanti Baptismi, hoc ei denovo Rex denoet. hac de causa indico, quod, ut peccator ex trinsece Dei condonatione transeat in non peccatorem, debet Deum aliquid de novo producere ad extra.

Cap. 2. vij

An Vnio hyposthatica sit humanitati intrinseca, modalis, sive naturalis, et substantialis?

Ad hunc quesitum, Dico esse intrinsecam humanitati. pro, quia Vnio absolute extrinseca sonat unionem moralem, effectivam sit, qualis datur inter amantem, et amatum, et sic errorem Nestorij saperet, vel mere localem, qualis datur inter immensitatem, et creaturas, vel qualis reperitur inter lapides, acervum componentes, et sic Christus non diceretur unum per se.

Si autem mihi dicias, Scotum docentem, hanc unionem esse humanitati extrinsecam, ubi asseruit, esse rem quandam humanitati extrinsece advenientem; Dico, Subtilem Doctorem esse in suo sano intepretandum. tantum voluit dicere, quod sit humanitati indebita; non autem negarit, esse intrinsecam in suo, de quo loquimur. quia postea addidit, eam rem a solo Deo in ipsa humanitate factam esse, quod autem in ipsa humanitate fit, prosecto quid physicum est, et ipsi intrinsecum humanitati, ettamen hec unio res transcendentalis ab extrinseco humanitati adveniens, quandoque sit non profluit ex naturali ejus efficacia, aut capacitate. eadem locutione utitur Scotus, in 4to. distinctione 6. q. 10. ubi late probans, Characterem non esse qualitatem absolutam, addit esse respectum hominis extrinsece advenientem, et a solo Deo dumtaxat in homine factum: non tamen ideo affirmat, Characterem esse physice loquendo aliquid extrinsecum homini.

Ad 2um. Dico, esse modalem. Pro, omne creatum, quod proprium, essentialiter quae alteri physice unitur, est modum: ita scholae

Vnio

unio hypostatica; ergo maior probatur, quia entitates modales dicuntur carendo. Unde quaecumque entitas caret illo parato, modalis non est. Creatio enim Dei non est entitas modalis, licet essentialiter a Deo dependeat. neque actus essentialiter verus, separatione facta cum suo obiecto. neque in divinis personalitas Patris separata cum personalitate Filii, autem secundo. neque actio, qua Sol producit lucem in aere, si unitur cum Sole, est modus realis lucis producto in aere, lex sit modus realis Solis, in quo recipitur, et lex absolute loquendo entitas modalis sit. minor probatur quia unio hypostatica est affixa est, et reipsa unita utrique cum illis numeris extremis, quae abipsa formaliter denominantur unita.

Ad 2. Resp. [illegible] Esse entitatem supernaturalem quoad substantiam quod absolute ea admittit, qua propter non solo actio productiva huius unionis, si forte producitur a Deo per actiones realiter distinctas, sed ipsa unio est quid supernaturale quoad suam essentiam. Probatur. nam enim intrinsece supernaturale, illud est illud, quod sua specie supra omni substantia creabili, et accidentibus ipsi debitis, indebitus est vel quod sua specie omnis facultatis naturae exigentiam, vim, et capacitatem superat. Sic se habet sine dubio unio hypostatica; ergo etc. minorem, et quoad substantiam supernaturalis, vel aliter. Productio ad extra, quae superat vires totius naturae, monstrat Deus ut auctorem supernaturalem: atqui productio unionis hypostaticae talis est, cum ratione sui superat vires totius naturae. ergo Ad 3. Resp. esse subst-

antiale. Probatur 1. ab auctoritate Concilii Lateranensis consultative 5.a canone 8. sic definientis. Si quis secundum Sanctos Patres non confitetur proprie, et secundum veritatem naturarum substantialem unionem mirabiliter, et in confusione meo cognitus condemnatus sit. quod autem in Graecis Patribus expressa verba ita Martinus 1.us accepit Scholastici[?] legatur: unio secundum hypostasim, nec non Anos[?]: neque enim dubitare debemus, an hunc Patrum vocem: voluisse Pontificem latino sermone vocare substantialem unionem, quae dicitur a Graecis secundum unionem hypostasim.

Pr.

Probatur 1.a pars. Ly primum completum, quo reliqua, quæ in ipso sunt, nec non, et talis pars, quæ libet pars constitutiva substantia est: sic se habet unio hypostatica: ergo. Maior est consequentis: substantia conceptus omni subiecti tam simplici, quæ composito conveniens, et ex alia parte nulli competens accidenti; ergo: Probatur ...: per inductionem, Deus est substantia, quia nullo titulo est ly primum salte negative, hoc nec supponit aliud, neque est propter aliud, tanquam propter finem, sed propter se in eo sensu, in quo dicitur esse a se. Angelus est substantia siquidem est 1.a radix aliqua sibi intrinseca non supponens, propter quam sua sunt operationes, si forte illas habeat, hoc est equus, et quodlibet aliud corpus naturale, quod quoad omnia suorum substantiam materia. 1.a quæ est ly primum in genere passivo, seu receptivo non supponens aliud. formalem magis in forma, quæ est in suo genere 1.a radix de facta aliqua intrinsece non supponens in eo de genere, a qua passiones emanant, et operationes procedunt. unio, quæ est pars ... constitutiva talis entis completi: praeterea nulli convenit accidenti: neque enim aliquid accidens est ly primum, propter quod reliqua, vel cui sua parte natura tanquam fini cetera deserviant, ergo.

Probatur 2.a quia huiusmodi unio vel est accidentalis, vel substantialis: non accidentalis, alioquin Christus Dominus, quod non est totus per continuationem, esset totus per accidens, ergo. Ad 2.o, quia quod huiusmodi unio contingenter, seu per accidens logice loquendo superveniat tum Verbo, tum humanitati, non tollit, quod physice loquendo sit substantia. Inde enim fieret, quod nec unio inter animam, et corpus Petri esset substantialis, nec verus, quam per accidens cooperit.

Tandem rogabis, quid sit in unione hypostatica esse hypostaticum? Dico, quod est esse unionem ad subsistentiam, seu suppositum: hypostasis enim apud Graecos subsistentiam significat in abstracto, aut suppositum in concreto, nec denique plura.

Disputatio

Disput. 3.a

An Verbum divinum immediate assumpserit, ac
natur. et hum. sibi unierit sanguinem?

Caput 1um

Proponitur doctrina catholica circa partes
substantiales ablutas.

Paragraphus 1°

Errores haereticorum referuntur, et refutantur.

Ad errorum confutationem, qui in hac materia irrexerunt, brevium eorum notitia necessaria est. Primo Theo... cum Christi corpus ... errorasse ... illud non fuisse verum, sed phantasticum. ita Marcion, Manichaei, et alii. ... fuisse quidem verum, non tamen eiusdem rationis cum nostro. ita Valentinus, et Gnostici. cum anima ... erraverunt Arriani dicentes, in Christo nullam fuisse animam; sed loco animae fuisse Verbum. ... erraverunt alii, solam animam sensitivam Christo concedentes, et intellectivam negantes, cuius vices gessisse Verbum divinum affirmabant, ad quos ... ad ... errores reducuntur.

Sit conclusio. Verbum divinum assumpsit verum corpus humanum, et verum ... eiusdem rationis specifice cum corpore, et anima aliorum hominum, loquor de partibus absolutis, ex quibus constat natura humana. haec ... est certa de fide. Probatur primo ex Joannis 1°. Verbum caro factum est, ubi nomine carnis ex phrasi Scripturae intelligitur totus homo per synecdochen, sicut quando dicimus, mille animas esse in foro intelligimus mille homines: ponitur enim pars pro toto. Matthei 26 tristis est anima mea usque ad mortem; 2° probatur ex Conciliorum definitionibus. In Symbolo divi Athanasii dicitur Christus perfectus Deus, et

4

perfectus homo ex aīā rōali, et hum.ª carne subsistens. Mitto alia videnda apud Suarez, et Vazq.

Pr. 3º aīōe: q. ad finē, ob quē Verbū ē incarnatū; opportuit ab illo assumi corpus humanum, et quidē rōale, ggverū hō cōstitueretur, ut nos suo explo ad actiōes humanas, et ruq passiōes erudiret, iuxta illud Matthei; discite ā me, quia mitis sū, et humilis corde. et illud Ioannis: explū n. dedi vobis &c. 3º pr. hęc enī veritas includitur in aliis veritatibus, quę de Xpto Dnō prędicant, nempe natū ex B. V.e Maria, cū hoībus more humano cōversatū, exercendo actiōes humanas meritorias, et satisfactorias pro nobis sustinendo famē, sitim, passiōes, mortē &c.

Hic obiter adverte Verbū assumpsisse verū corpus humanū organizatum, id est illud, quod denoīatur organizatū, non vero organizationes ipsas, seu accidentia, ā quibus organizatū denominatur, licet enī, de pōā absoluta possit Verbū uniri immiate eis accidentibus; ad salvandas veritates Catholicę Religionē admittere de facto talem unionem, nec ullo fundamento cogimur ad id asserendū.

Paragraphus 2.

Ad Hęreticorū obiectiōes, et ad alias respondetur.

Obiiciunt 1º Divus Paulus ad Corinthios 2º 5º: Etsi cognovimus sū carnē Xptū, sed iā non novimus. Pr. per hęc verba denotari diversos status, et cōdictiones carnis Xpti ante, et post resurrectiōē. Quasi diceret Apostolus: etsi ante resurrectiōē Xpti cognovimus illū sū carne, hoc est, sū statu, et cōditionē carnis passibilis, et mortalis, cui tū se subiecit. tamen post resurrectiōē iā non ita novimus, quia iā etiā corpore glorioso, nec subiectū passibilitati, et mortalitati. hęc ē cōis D.D. expositio.

Obiiciunt 2º eundē Paulū ad Philippenses 2, ubi Xptus dicit: in similitudinē hoīs factus et habitu inventus ut homo. Pr. q. ibi similitudo, et habitus significant verā Xpti similitudinē specificā in naturā cū reliquis hoībus.

Obiiciunt

Objiciunt 3º illud eiusdem Apostoli ad Corinthios: 1us homo, hoc est Adam, de terra terrenus; secundus homo, nempe Christus, de coelo coelestis. R. Christus appellari hominem celestem 1º ratione divinae personae. 2º etiam quoad humanitatem, ratione supernaturalis modi, quo producta est ex Beatissima Virgine, virtute spiritus sancti. 3º ratione vitae suae inculpabilis, in quo sensu alibi dixit Apostolus: nostra conversatio in coelis est. 4º quia Christus humanus loquendi more Verbum dicitur de coelis descendisse ad humanitatem sibi copulandam.

Obiicies 4º. Si Christus habuisset animam rationalem eiusdem rationis cum nostra, fieret eius fuisse peccabilis, sicut sunt ceteri homines. R. Christum ratione unionis hypostaticae cum Persona Verbi fuisse, absolute loquendo, intrinsice impeccabilem, quandoquidem non potuit componere peccatum cum Unione hypostatica: de quo postea.

Obiicies 5º. Si corpus Christi Domini anima rationali non informatum unirentur cum Verbo tam tamquam absolutum, quam tamquam relatum Verbi, totum inde resultans esset vivens: ergo Verbum potest gerere vices animae rationalis, animando materiam per modum formae: ergo illas defacto gerit. R. omisso anti, negando utramque consequentiam. Sequeretur inde, quod humanitas Christi Domini non esset eiusdem speciei cum reliquis humanitatibus. illud quidem totum esset vivens vita mercata, rationem unius partis, non tamen creata vita. nec Verbum tunc esset forma corporis, proprie loquendo, nec materia moveretur motu aliquo vitali. dum actiones procedentes a Verbo essent actiones ad extra, transeuntes, et communes toti Trinitati. nec daretur tunc aliquis actus meritorius: hic enim nec materia, 1as denominaret viventes, nec ipsum Verbum, nec collectionem ex materia, et Verbo resultantem.

Rogabis: cum homines per Nutritionem novas semper materiae acquirant, et exuicalori naturali alias amittant, alioquin omnes modo Giganteas starent, quomodo intelligendum illud Theologiae axioma, quod semel Verbum assumpsit, numquam dimisit.

R. Si sermo sit de ablutis illius materiae partibus, quas primum

incarnationis misti, sibi Verbum copulavit, Verum est, etiam in toto rigore loquendo, quod illam nunquam dimissit. Si autem de aliis materiae partibus loquamur, ro- mi sensu morali verificatur axioma: quod cum res, a Christo materiae non anihilentur, et Christo Domino ad dictionem nutrimenti secutus, ex vi caloris naturalis plures materiae partes absolutas amisserit, infertur clare, quod physice, et rigoroso loquendo, aliquam portionem materiae, quam assumpserit, quam aliquando dimisserit. alioquin Christus Dominus excrevisset in staturam gigantis cum partes materiae primae ut pote quantae non penetrarentur. Huic agnata est illa difficultas de Scientia Divi, quod senex, seu ipsemet quo puer, necnon et illis de hominibus resurrecturis cum illo eodem corpore, quod pro statu praesentis vitae habuerunt.

Caput 24

An Verbum immediate assumpserit naturalem unionem informationis intercedentem inter animam, et corpus humanitatis.

Affirmative, et

Probo. Unio informationis inter animam, et corpus, est constitutiva divinae essentiae humanae. quod ea posse non posita, licet reliqua existant, non existit homo: ergo unio in- formationis immediate, et in se ipsa assumpta fuit a Verbo. Probo consequentiam, quia tota quidditas essentialia praedicata naturae humanae unita fuit immediate Verbo. alioquin non esset verum dicere, immediata, et formalis dicere quod ex vi unionis hypostaticae Verbum in instanti incarnationis assumpsit humanitatem, et ideo quidem persistere posset tota illa unio hypostatica, et non persisteret haec veritas, humanitas unitur: quia per ablationem praecisam unionis informationis tolleretur humanitas. ergo persisteret tota unio hypostatica, et non persisteret illa veritas. ergo non sine media, et formali fuit immediata unionis hypostaticae, scilicet unio etiam informationis.

Objicies I. quod non est assumptibile, non fuit assumptum a Verbo: unio informa-

tionis praedicta nec assumptibilis: ergo. quod nec est na- nec assumptibile. praedicta unio nec est na. ergo. Resp. disj. d. minorem 2.i syllogismi: quod neque est na incompleta, neque completa, neque hanc intrinsece componit, nec assump- tibile, omitto, quod est na incompleta, vel completa, vel hanc intrinsece componit, nego. Unio autem informationis componit intrinsece naturam humanam adaequate sumptam.

Obicies 2.o inhaerentia hominis unio informationis in casu est subsis- tendi per subsistentiam naturalem; ergo in Christo Domino incapax est subsistendi per subsistentiam divinam. ergo eam immediate terminandi unionem hypostaticam. Resp. negando ans. in nostris hominibus materia, forma, et unio, etc. divisive, quam collective considerata denominantur subsistentes, sive subsistentia creata in negativo, sive in positivo consistat, et sive singulis divisive constitutivis humanitatis correspondeant singulae partiales subsistentiae positivae sive non.

Obicies 3.o unio informationis est entitas modalis. Ergo non potest uniri immediate cum Verbo per aliam unionem modalem, qualis est unio hypostatica. alioquin unio informationis esset entitas modalis simul et absoluta, daretur que modus, qui se ut talis exerceret respectu alterius modi, est unio hypostatica cum unione informationis. Resp. concesso anteced. neg. conseq. ad absurdum illatum dico, posse unum modum trahere alium de novo. Cum igitur unio informationis sit indifferens ut sit unita cum Verbo, et ut sit non unita, potest per aliquid superadditum determinari, ut sit unita: hoc autem superadditum modum est, scilicet hypostatica unio. nec id specialiter est in praesenti materia. etiam ubicatio Petri, per quam ubicatur Hispali potest de potentia absoluta per aliam ubicationem Romae ubicari, mihi eam nec desinere ubicare Romae, nec desinere ubicari Hispali. Solum Petri ubicatio esset in duplici loco Hispali quidem per se ipsam, Romae vero per ubicationem aliam sibi superadditam, ecquae sunt ficta, et substantive ... Sed modalis ... quae affigit Hispali, substantiae absolutae respectu ubicationis Romanae, per quam ipsa informatur, et de-

nominatur

tratur ad obicari Romae.

Obiicies 4.° non omnia constitutiva Verbi tam absoluta, quam relativa, se tenent immediate unionis hypostaticae; ergo neque omnia humanitatis constitutiva unioni constituenti, ut comm. Ut patet Verbi absoluta non tenent immediate unione, si forte illa non tenent, specialiter unione distinctas, quas postea examinandas suscipiemus; sed non omnia humanitatis constitutiva illa terminent, nihil cogit. imo hominis fundamentum ad oppositum.

Obiicies 5.° Totus Deus, absolute loquendo, dicitur genitus, a sola unione genita. ergo Tota humanitas, absolute loquendo, dicetur unita cum Verbo a solis partibus absolute unitis. R. Totus homo dici generatus denominative a sola unione Genita. Et similiter potest dici a Deo creatus, scilicet denominative a materia, et anima rationali producta a Deo Creatis. In nostro autem Casu non solo denominative, sed formalissime, et cum omni proprietate potest, et debet verificari, quod tota humanitas secundum singulas eius partes immediate fuerit assumpta, propterea nostra conclusionis.

Obiicies 6. quod Verbum semel assumpsit, numquam dimisit: Assumpsit unionem informationis; ergo numquam eam dimisit. Atqui hoc consequens falsum est, quia intercedente morte, non mansit in rerum natura naturalis illa unio. ergo.

Retur distinguo maiorem: quod Verbum semel assumpsit, numquam dimisit, quantum est ex parte ipsius Verbi, concedo; absolute et simpliciter, nego. Forma quaevis essentialiter dependens a subiecto, destructo subiecto, destruitur. ad destructionem igitur unionis informationis, quae est subiectum recipiens unionem hypostaticam, ista destruitur defectu subiecti, non defectu Verbi, qui est unionis hypostaticae terminus. In eodem fere sensu partes dilutae materiae primae, quae ex vi caloris naturalis desinunt pertinere ad Christum Dominum, dimisisse poterunt dici: haec tamen dimissio non est Verbo tribuenda, sed ipsis, ut potentiam non spectantibus ad Christum, id ita exigente humanae naturae conditioni. Propterea inde enim sit huiusmodi Christi Domini,

atque si omnino fuissent anihilatæ. adde, quod sicut
cervus, qui Domino suo moritur, non dicitur dimitti
a Domino; ita quod destruitur, non debet dimissum appel
lari, si ad humanum loquendi modum attendamus.
Objicies 7°. tota
humanitas diceretur subsistens, licet unio informationis
non reciperet in se unionem hypostaticam; ergo. Retur
distinguendo antecedens: diceretur tota in materiali, et formaliter sub-
sistens; nego; diceretur subsistens tota tantum de-
nominative, concedo. Objicies 8°. Uniones substantiales
continuativæ, materiæ licet non recipiunt immediate aliquas formales
[illegible]. ergo neque unio informationis materialis, seu corporis
Christi Domini recipit immediate unionem hypostaticam. antecedens probatur.
quia uniones illæ, utpote generabiles, et corruptibiles,
non sunt materia prima: quod autem materia prima non est, neque su-
biectum est receptivum formarum substantialium: eodem modo
philosophari possumus de unionibus continuativis formarum
materialium divisibilium, quæ uniones non videntur recipiendæ
in materia. Respondeo omisso antecedente, nego consequentiam: quia prædicta unio
informationis, utpote substantialis, capax est, quæ subsistat
per subsistentiam Verbi, et quæ unione hypostatica: illæ autem
uniones continuationis, cum absolute non sint materia, absolute
non recipiunt formas substantiales. Respondeo 2°. cum P. Oviedo, et aliis,
negando antecedens, quod fusius examinandum philosophis
relinquo. De punctis continuativis eius de unionis
informationis, quæ distantes ex partibus iudico, si forte alia
uniatur per continuationem cum alia, eadem posset excitari difficultas.
sed præstat, hoc præterire, quæ nimis [illegible]. fortasse unio
informationis non habet suas partes immediate unitas
inter se per puncta continuativa. De unionibus continua
tivis materiæ corporis Christi Domini probabilius iudico, assump-
tas fuisse immediate; quia corpus continuum in eo talibus
illas constituitur, ex vi autem unionis hypostaticæ corpus
continuum ut continuum, assumptum fuit.

Caput

Caput 3um

An Verbum immediate Assumpserit Sanguinem

Thesis est sen-
sus Theologorum certo affirmativa est, si Durandum, et
Gabrielem excipias. Probant aliqui ex eo, quod san-
guis in Scriptura [illegible] sed hoc fundamentum mi-
hi nullum est, quia sanguinis [illegible] non [illegible].

Conclusio sit
Probatur primo: Mente totius Ecclesiae catholicae, quae passim
utitur plura sacrae scripturae et Doctorum loca
quibus [illegible] probare [illegible] generatur, ita intelligit, ut
immediatam Sanguinis assumptionem recipienda suppo-
nat, licet alia aliter intelligi posse videantur. Cum
negare sanguinem Christi, quo redemptione effusum, pretium
fuisse infiniti valoris, non solum quia Persona offerens fuit
infinita, sicut et lacrymae effusae infiniti valoris
dicerentur, vel eleemosyna, quas Christus erogavit, sed
etiam, quia sanguis in [illegible] immediate sanctificatus, quo
redempti sumus, et quidem infinitum nominatur proprie,
quam Christi Corpus. Non corruptibilibus auro, vel ar-
gento, ait D. Petrus Epist. 1a Cap. 1o sed pretioso
Sanguine agni immaculati redempti estis, et 1a ad
Corinthios 6 ait Apostolus Empti estis pretio magno.
Patres Sancti [illegible] dixerunt pretium ipsius sangui-
nis in [illegible].

Probo 2o ratione: omne quod pertinet ad perfectam
substantialem integritatem, seu elementum humanitatis, fuit
immediate assumptum a Verbo: atqui sanguis per-
tinet ad substantialem sanguinis, inquam, humanitatis
integritatem. Homo enim spoliatus sanguine ex toto hoc
[illegible] integer non est, nec Christus Dominus esset integer in coelo
quoad substantialem perfectionem, si careret sanguine;
ergo. Minor probatur ex [illegible] philosophis,
cum Aristotele libro 3o de Historia animalium capite 2o;

Galeni

vel alibi, ex quibus que fere Theses cum Preceptore Angelico. Probatur 2° eadem minor.

Quod nec pars Xpti Dni, vel substantialis, vel accidentalis, nullo modo ponitur in Sacramento, hoc est, neque ex vi Verborum ponitur, neque per concomitantiam; atqui Sanguis ponitur ex vi Verborum in Calice, et per concomitantiam in hostia; ergo vel est pars Xpti Dni substantialis, vel accidentalis; sed non est accidentalis; ergo.

Ex aliis[?] sit, q. si Xpti Dni humanitas tota, et substantialiter integra poneretur ex vi Verborum in hostia consecrata, Sanguis etiam ex vi Verborum poni deberet; et non in solis per concomitantiam.

Dices 1°. Verbum immediate, sibi univit Sanguinem, non assumpsit et unam naturam eiusdem speciei, hoc est falsum; ergo. Probatur illatio maioris; quia Sanguis e corpore ... ... natura ... ... anima ... prout informata ... reali; Resp. ... detur meo sensu, dicit Verbum assumpsisse unicam naturam humanam, in quo dicitur de singulis hominibus unica humanitate, bene, et in quo deest dicendum ... eiusdem infima speciei assumpsit Verbum unam naturam totalem, distinctam ex pluribus partialibus, quarum alia est viventis, alia non esse, in quo nihil absurdi ... nihil absurdi.

Dices 2°. Sanguis non unit per continuationem cum ... ... quia ex Sanguine, et reliquis partibus solidis, resultat unum totum, pero ... a Verbo assumptum dicatur. Omnino[?] ... continuatio resultant ex partibus materialibus humana natura, et ex Sanguine, dicitur totum quoddam, pars, quia Sanguis substantia est carnem ... subordinata humana natura, que vivificativa Sanguinem exigit, ...

vit

ritur. In acervo Lapidis, in quo nulla cernitur subordinatio; sive dotis ad partes, sive partis ad totum.

Dices 3.o quod non subsistit subsistentia Creata non fuit immate a Verbo: ita debet Sanguis, utpote inanimatus; ergo. R.o negando minorem: Etiam res inanimatae subsistunt, lapis enim proprie dicitur suppositum.

Dices 4.o Corpus sine Sanguine est Corpus substantialiter integrum: ergo Sanguis non pertinet ad integritatem substantialem humanitatis. Probatur antecedens, quia ex vi Verborum ponitur in Hostia consecrata corpus Christi Domini substantialiter integrum, integritate adequata: et tamen non ponitur ibi Sanguis ex vi verborum; ergo non posito Sanguine, ponitur integritas corporis adequata; ergo hoc non destituitur sanguine.

R.o 1.o omisso antecedente, nego consequentiam; stat bene, quod Sanguis pertineat ad perfectionem substantialem humanitatis, ut humanitas totius quidditas physica est, quin pertineat ad Corpus divisive vel ad animam divisive, tanquam pars alterutrius. Sic in dispositione materiae basis ... est perfectio substantialis rationalis divisive, aut rationalis. Sed totius utriusque compositi indivisibiliter sumpti: sicut igitur humanitati compositae sumptae debetur visibilitas, sic humanitati physice consideratae debetur Sanguis.

Dico 2.o nullum est absurdum dicere, quod in aliquo sensu ponatur in hostia consecrata ex vi Verborum corpus imperfectum, saltem praecisive, et substantialiter non integrum: sic neque anima rationalis ponitur ex vi Verborum, cum tamen materia prima sine anima rationali sit incompleta et imperfecta. Sicut ergo ponitur corpus abstrahens ab perfectione proveniente illi ab anima rationali, et consequenter praescindens a vivo et mortuo; Ita ponitur corpus praescindens a perfectione, seu Integritate proveniente illi a sanguine, et consequenter abstrahens ab eo quod habeat sanguinem, vel non habeat. Quo pacto positum corpus repraesentat mortem

Christi

Xpti Dni, in quo compus divisio mag[na] fit, et sanguinis ex institutione dna facta fuit.

Rogabis 1°, quid sentiendum de opinione Caietani, qui alium sanguinem vocat imperfectum, alimentitium, et male decoctum, et alium perfectum, et bene decoctum, et iam ordinatum ad nutritionem. perfectum dicit, esse animatum; imperfectum vero inanimatum. perfectum asserit, unitum fuisse immediate cum Verbo; imperfectum autem minime. Reo, quod utrumque sanguinem veram sanguinis naturas retinentem assumptum fuisse immediate, nec admittendam divisionem illam sanguinis utrum in sanguinem perfectum, animatum, et non nutrimentalem ex una; et ex alia in sanguinem imperfectum, nutrimentalem, et inanimatum. hoc discrimen fundamento caret: quia omnis sanguis corporis, qui proprie talis sit, est immatus nutrimentum viventium, nullusque quantumvis sit perfectissime decoctus animatur. de quo fusius Animastica.

Rogabis 2°, An sanguis effusus manserit in triduo mortis unitus hypostatice Verbo? Reo cum communi D Ps sensu, sanguinem illum, qui reassumendus erat in resurrectione, non fuisse dimissum, illum tamen qui non erat reassumendus, vel statim dimissum, et habitum pro derelicto, vel saltem dimissum ex eo instanti, ex quo corruptus fuit, et in aliam substantiam conversum. moveor, quod theologicum hoc commune illud theorum axioma, quod Verbum semel assumpsit, numquam dimisit, cuius bene intellecti veritas, non stare non potest cum totali Verbi separatione a sanguine. Rursus, quia aliter non apte explicatur, quomodo consecratio Eucharistica fieri potuerit in triduo mortis Xpti Dni; quod tamen fieri tunc potuisse, omnes fere theologi supponunt, sicut potuit reservari aliqua particula calicis in coena consecrati. Si igitur ex vi verborum poneretur Verbum per concomitantiam, quomodo tunc poneretur, vel perseveraret per concomitantiam, si non esset, vel perseveraret sanguini immediate unitum?

Rogabis 3°, An theologice loquendo ceteris paribus mereat aliquid exigi pro sanguine Verbo dno

non

non fuit immate unitus sanguis; Persona Verbi n fuit immate Unita cum Sanguine in triduo mortis Christi? Reo Negative, quidquid aliqui dicant. noto in concionibus vulgaribus ad populum, Congressuque hoc in doctionis, et Theologie studiis, esse parandas n esse, ne illis occasio scandali prebeatur, qui n ita exacte percipiunt, quomodo sit Unio mata, et immata. ideo Censeo de Sent.a asserente, partem Sanguinis Christi, si qua mansit in terris, nec reassumpta fuit in resurrectione n fuisse Unitam hypostatice per triduum mortis. quia alioqui ultima hec opinio de Sanguine n reassumendo, n sit minus probabilis, quam opposita, adhuc in concionibus ad imperitos equale ostis eos, et scandalis parere posset, atque aliqua ex dictis illis primis probat.

Rogabis 4.o An sanguis relictus in terris, ut in sudario, vel alibi, sit dicendus retinere adhuc veram rationem Sanguinis? Reo negative: nec enim sunt multiplicanda miracula sine necessit. Unde illa materia, ex qua spoliata fuit forma Sanguinis n mansit unita Verbo, nisi forte paulo ante fuerit dimissa.

Rogabis 5.o An reliqui humores sit, Pituita, atrabilis, et flavabilis, sive permixti sint cum sanguine, sive n, assumpti fuerint immate a Verbo? Reo affirmative cum com. Scholasticorum Sent.a fundamentum a roe, cui fere innituntur, est predictos humores pertinere ad substantialem integritatem humanit.is. Quo supposito, infert, eos immate unitos esse Verbo, si deserere nolimus argumentum a roe desumptum, quo probari solet, sanguinem immate fuisse unitum cum Verbo.

Disp.nis S.o 4.a

Quomodo Verificetur Verbum divinum assumpsisse Personam Creatam?

Huic difficultati satis fieri n potest, quin subtilius notitia premittatur: cum enim persona, sive suppositum rationale, pretermissa rationalis dicat in suo

Conceptu

conceptu hoc subsistentiae, quae est forma constitutiva suppositi, sine subsistentiae notitia, quid sit Persona, innotescere non potest. Ignorato autem, quid sit Persona, an Verbum divinum personam humanam assumpserit, ignorari necesse.

Caput 1um

Quid sit Subsistentia

Subsistentiam esse aliquid, sive positivum, sive negativum, separabile a natura, inter catholicos certum est. Fatemur enim fide divina docente naturam humanam assumptam fuisse a Verbo; non vero assumptam fuisse humanam personam; ergo conceptus personae humanae separabilis est a conceptu naturae; ergo natura humana, quae fuit assumpta a Verbo, aliquid non habuit, quod si habuisset, fuisset humana persona, et ex cuius defectu verificatum fuit, non esse personam humanam. Quid sit hoc eius defectus naturae, investigamus.

Assero, naturam humanam illo solum dicere compositum ex partibus substantialibus, anima scilicet et corpore mutuo inter se physica et substantiali unione coniunctis; suppositum vero humanum, in esse tali, solum superaddere naturae humanae negationem unionis intrinsecae ad extremum aliud substantiale absolutum. Nomine autem extremi absoluti intelligo illud, quod non est ratio formalis terminandi naturam. Igitur duplici modo potest considerari entitas substantialis Petri v.g. adaequate sumpta. Primo ut est compositum quoddam substantiale constans ex materia, forma et unione, praescindendo ab eo, quod sit separatum vel non sit ab alia substantia absoluta. Et sic solum consideratur illud totum ut natura, non vero ut suppositum, hypostasis, vel Persona. Secundo modo considerari potest illud compositum ut separatum a quocumque alio ente substantiali absoluto, et sic tantum consideratur ut suppositum, vel persona. Sicut igitur album dicit essentialiter subiectum et albedinem; ita suppositum affert naturam substantialem substantialiter integram, et separationem a quocumque alio absoluto ente substantiali seu negationem terminationis intrinsecae ad extremum aliud substantiale absolutum. In hac neque consistit formale, quod illud compositum re-

sultans

sultans ex m̃a, scõa, et vniõe Rei, sit suff.ens, et q.a dicatur q̃ per se existens, et in se trãtus.

De nãbus negationis postea redditur sermo. pr.to hec opinio ex eodem dri illa psonæ deff.e tradita p Boetium, et ab oibus admissã; persona est, rõalis nãe indiuidua substantia; esse substantia indiuiduus, dicit, est separatus ab alia substantia; ergo persona in rõe psonæ dicit separatione ab alia subst.a Atqui separatio inter duo extrema est negatio vnionis; ergo psona in rõe psonæ dicit negationem vnionis. quod subst.a indiuidua dicat separationẽ; probatur ex def.e indiuidui: est indiuisum in se, et diuisum a quolibet alio: Sed ẽe diuisum a quolibet alio formaliter intelligit, et clatur, cuiusse posita negatione vnionis producta; q̃ subst.a indiua vt talis, dicit hanc negationem: atqui psona est subst.a indiuidua; q̃ psona in rõe psonæ constituitur p negationem supradicta vnionis.

Urgetur hæc ratio. Subsist.a est formalis illa ratio, a qua nat.a denoĩatur per se existens et in se: Sed hoc sufficienter verificatur posita precise negatione vnionis intrinsecæ ad subst.a alteris absolutas; q̃ natura intellecta cum hac negatione intelligitur subsistens. Maior non dubitatur. Probo minorem: Si nã humana cum hac negatione intelligatur, intelligetur in se ipsa terminari quoad oia sibi intrinseca; ergo intelligetur esse per se et in se. Probatur ans; q̃ nã humana habens talis negatione ita intelligitur existens in se quoad oia sibi intrinseca, vt non dependeat intrinsecæ ad existentiam in alio, nec ad re alteri coicandus. ergo in se trait intrinsecæ, et in se, et per se exit.

Et 1.o esse in alio est coicari alteri p modum, l, per identitatis; ergo non esse in alio est negatio coicationis; ergo est negatio vnionis, et identitatis ad aliud; sed vt nã humana intelligatur existere p se, et in se terminari, satis est, q̃ intelligatur non esse in alio. ergo vt subsistat, sufficit p dicta coicationis intrinseca negatio. Cf. 2.o vnio est quid positiuum: ergo non

esse

esse unitus sufficienter salvatur per aliquid negativum: atqui non esse unitus, et esse separatus suppositaliter a natura, est idem formaliter; ergo esse separatus est formaliter negatio: atqui esse separatus constituit formaliter naturam in ratione personae; ergo negatio constituit formaliter personam in ratione persona.

Ad hoc rebus 1.º quod terminus ille individua substantia, nil aliud denotat, quam iste terminus singularis substantia. contra; quia in Christo Domino, singularis natura rationalis assumpta est a Verbo, nec tamen fuit assumpta persona. Similiter manus hominis est singularis natura substantia rationalis, et tamen manus non est persona humana individuus ejus naturae, ut praecisa a relationibus est rationalis naturae singularis substantia, et tamen natura divina, prout sic praecisa, non est persona divina; ergo terminus ille individua substantia aliquid aliud denotat praeter singularem substantiam: hoc aliquid aliud est divisio, seu separatio; ergo.

Respondebis 2.º quod negatio existere substantiam per se negative non vero positive. Contra quia haec responsio, et petit principium, et est contra omnes professores philosophiae.

Quod responsio ista petat principium, probo, quia natura positive terminari est terminari per formam positivam, et existere nisi per entitatem positivam superadditam. Probas dari in natura humana subsistentiam, quae sit entitas positiva qua natura humana est per se positive: ergo probas idem per idem, me negante, vero affirmante; ergo in antecedenti solum ponendum est, quod natura humana in se, et per se existit, non in alio. ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~
~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Atqui

Atqui ad saluandam hanc propositionem satis est negatio, nec requirit subsistentia positiua; ergo ut dicatur subsistit natura humana, non requirit entitas positiua. Si subsistentia ponenda est, ut haec propositio verificetur, natura humana est in se, et per se. quia nulla est necessitas admittendi subsistentiam positiuam. non enim excogitata est subsistentia, nisi ut verificet haec propositio, natura humana existit per se entitas positiua; quia nulla est necessitas, nullum fundamentum approbandi talem hanc propositionem verificari debere.

Quod dicta ratio sit bene philosophica, probatur. quia eodem fundamento possemus adeo denominationes negatiuas, admittendas esse de facto formas positiuas, per quas positiue expellant suas entitates oppositas. sic ad istam denominationem aeris tenebrosum admitti debere tenemus quasdam positiuas ponere, per quas aer sit positiue tenebrosus, eradicatas denominationes homo caecus ponendum esse caecitas positiua, per quam positiue excludatur potentia visiua, vel entitas illa positiua, per quam homo potest in actu proxime potentiis videre.

Ad ultimum istorum redarguti solebant hoc syllogismo: aer esse tenebrosum est carere lumine: atqui carere luce est negatio non forma positiua; ergo aer carentia est tenebrosum, non per forma positiua. Sed nos modum dicendi horum auctorum sequentes dicere possumus, quod esse aerem negatiue tenebrosum consistit in carentia lucis; et vero tenebrosum positiue consistit in positiua entitate per quam positiue lux excludatur. Rebuunt iterum, nullam esse necessitatem ponendi aerem positiue tenebrosum. Similiter, et nos dicimus, nullam esse necessitatem ponendi naturam humanam in se, et per se positiue tractam.

Rebis 3.º quod sicut accidenti competit modus positiuus, quo existit in alio, qui modus est adhaesio vel inhaesio in subiecto; ita et substantiae competere debet modus positiuus oppositus, scilicet existere per se. Dicimus quia substantiae sufficit extra, quae est aliquid positiuum, cum negatione naturaliter petita existendi in alio: sic enim existet sibi per se.

pr. 2.º

Probat 2° nec naria subsistentia positiua: positiua subsistentia eatenus adeuus assertoribus dicitur necessaria, quatenus sine illa explicari nequit misterium incarnationis. ergo si hoc misterium melius sine subsistentia positiua declaretur, nulla dabitur necessitas admittendi subsistentias positiuas: Atqui melius declaratur; ergo. Probo minorem subsumptam: si subsistentia humana sit negatio communicationis intrinseca, facilius explicatur, quo pacto per virtutem verbi diuini natura illa assumpta non manserit persona humana: negatio enim unionis clarum est, quod non mansit nil eius unione; non autem aeque euidens est, non mansisse vi eius unione subsistentiae creatae positiuae. imo plures docent, potuisse etiam post unionem manere subsistentiam positiuam creatam; ergo quod circa mysterium Incarnationis fides diuina docet, scilicet non mansisse ex rebus personam humanam in humanitate illa assumpta, facilius, et clarius explicatur in nostra sententia. Audiendi ergo non sunt, qui subsistentiam positiuam necessariam dicunt ad mysterium hoc intelligendum, ante quod ea mundo non innotuerat.

Caput 24

Altius explicatur natura huius negationis, per quam suppositum constituitur

Noto 1° quod de ratione suppositi, hypostasis, subsistentiae, personae requiritur natura substantialis: quapropter licet accidentia ponantur per se existentia sine unione, vel inhaesione actuali, non dicentur supposita. Unde de facto accidentia eucharistica, quae extra de subiecto existunt, non dicentur supposita: non enim sunt natura substantialis. id quod vel ipsum nomen, quod nunquam accidenti tribuitur, satis ostendit.

Noto 2° quod ad rationem suppositi, vel personae nihil obest, naturam uniri accidentibus. Patet hoc in omni sententia. Natura enim humana Petri vnitur accidentibus, et tamen est persona humana. ratio est quod substantia accidenti vniatur tantum in se. ergo unione ista non obstante, erit per se suppositum, vel persona. Pro

ca

cons, quod quotiescumque substantia intra propriam lineam terminatur, et unione substantiali, ita terminatur et manet completa, ut intra eandem lineam nulli communicetur, manet suppositum, aut etiam persona. Ostenditur a paritate. Ut enim aliquid sit ens completum, requiritur, quod non communicetur: et tamen licet substantia communicetur accidenti, manet ens completum; ergo licet ad rationem suppositi requiratur non communicari, nihilominus substantia erit suppositum, quamvis communicetur accidentibus, quandoquidem non communicatur intra lineam propriam substantiae.

Noto 3.º quod, cum per unionem naturae substantialis v.g. Petri cum alia substantia absoluta, si huiusmodi unio intrinseca sit naturae Petri, destruere rationem suppositi. Probatur 1.º a priori: quia omnis unio naturae humanae cum alio substantiali, intrinseca tali naturae humanae, obest, quominus illa natura in se et intra propriam lineam substantiae sit ens completum, et in se terminatum: ergo obest, quominus sit vere suppositum et persona. Probatur 2.º a posteriori: quia unio materiae cum forma sufficienter impedit quod materia sit suppositum, et etiam impedit, quod forma sit suppositum, aut subsistens. Praeterea manus hominis vel quaelibet alia pars integrans alicuius animantis neque est, neque erit suppositum, aut persona. ex eo quod integralis haec unio unius substantiae cum alia sufficienter impedit rationem suppositi. Denique unio humanae naturae ad verbum impedivit in humanitate rationem personae humanae. ergo 3.º haec unio etiam destruit rationem suppositi in natura, cui talis unio est intrinseca.

Noto 4.º controversiam esse inter [illegible] an possit denominari persona, vel melius suppositum ea substantia, quae per se petit cum alia constituere unum per se, quamvis actualiter non constituat. Ut an anima rationalis separata anima sit vere persona humana? Scotus negat, quia ad rationem personae requiritur negatio unionis tam actualis quam habitualis, hoc est, quod substantia neque sit per unionem sibi intrinsecam se actualiter communicet toti, neque possit per se unionem communicare. alii dicunt requiri solum negationem actualis communicationis, non habitualis. placet modus loquendi scotistarum, quia suppositum est ens completum: sed ad hoc requiritur, quod ens neque

petat constituere unum totum substantiale, nec illud constituat; ergo ut aliquid sit suppositum requiritur, quod nec constituat actualiter, nec petat per se actualiter uniri: caeterum nihil obstabit, quod possit uniri, dummodo per se non exigat tale unire.

3 Hinc deludit, Alexander suppositum requirere de natura, quod sit aliquid substantiale, nullatenus per se exigens unionem physicam cum alio ad constituendum aliquod totum substantiale: ex parte vero suppositi requiritur, quod eius mediante nullatenus uniatur per unionem sibi intrinsecam cum alio ente substantiali absoluto, seu quod nullatenus per unionem sibi intrinsecam cum quo quod coiecturalter, cum quo constituat unum per se, quod sit subsistens.

Caput 3.um

Ad argum.ta Theologica respondetur.

Obijcit 1.° Vasq. Sancti PP. contra Nestorium docent, post unionem humanitatis ad Verbum non mansisse rationem personae humanae in Xto, ea humanitate; ergo constituens rationem personae proformaliter est negatio unionis. Aliquin defineret, post unionem mansisse unitum humanitatem. Respondet, Nestorium unionem cuiusmodi decisire, quae non destrueret in humanitate rationem personae humanae: nam unio physice externa, metaphorica, mixta per gratiam, per affectum, vel per providentiam specialem non impedit, quod ea humanitas sic unita, nisi alias physice et realiter intrinsece uniatur, maneat et simpliciter persona humana. Hanc solummodo unionem moralem asserebat Nestorius. PP. vero intendunt, talem esse ponendam unionem, quae relinquat humanitatem spoliatam propria subsistentia, et personalitate.

Obijcit 2.° Cirillus ephesinus anathematismo 3. ubi habet: Siquis in uno Xto post unitas dividit subsistentias, anathema sit. Respondeo dictum hunc canonem obiecisse Nestorianis asserentibus duas in Xto post unionem subsistentias, cum vero

nos.

nos vnus tantus fateamur, imo patita vnione hypostatica, frahissime distitui subsistentia creata, docceamus quoniam Synodus Ephesina sumit azentus.

Dicunt, quae ex dictis 1a. def.e Concilij: non aequivalere definitioni: post unionem non mansit humanitas separata. Ergo etc., eimmo ta, vtpote identica. Neo ex dictis, cum Nestorius Vnionem Occaeret, qua stante, adhuc humanitas maneret absolute, et simpliciter separata, non fuisse indignus, a Concilio definiri post unionem non mansisse separatas humanitas. addo, non esse nariis, quae sint obscura quae a Concilijs definiunt. nec nec usurpe textu ille, qui absoluto authore exanatematismo desumitur. Theor. eas de explicationes, imo explatum non eget: In obiectionibus non contenditur, esse falsas Conciliorum definitiones, sed esse nimis claras.

Obiicit 3.o post defitis semel imo phycas definiunt Concilia, non manere in Christi humanitate personam. ergo censent, eos personas creatas non existere in negatione Vnionis.

R. Nestorianos asseruisse, et Christi humanitatem fuisse assumpta per phycam unionem et terminare personas creatas. Utrumque expresse damnant Concilia fide his verbis, ex parte quod ... Amphysice uniri sit destitui personalitate creata, de qua ... Concilia non curabant. neque est inconveniens, si dicantur, eamdem veritates ... bis a Concilio definiri, ne heretici retinquerent ... latebrae, quibus protecti definitiones Conciliorum eluderent. Sic in Tridentino ses. 6 Canone 4.o 5. et 6.o definitur libertas humani arbitrii, damnando eos, qui dixerunt libertatem esse rem de solo titulo, esse figmentum, esse titulus sine re; cum tamen idem penitus sit esse extinctum arbitrium, ac esse rem de solo titulo, titulus sine re, et meros figmentum.

Omitto alia testim. ex Damasceno et D. Thoma, qui post mille torturas nihil efficiunt, quod in re adversarius faciat, id quod ipsi velmiviti fatentur.

Objicit 4º quia iuxta Scoti ex[illegible] def[initio]ne p[ers]onæ est r[ati]onalis naturæ incommunicabilis ex[istenti]a: hæc aute[m] incommunicabilitas est negatio unionis, ergo facit def[initio] hunc sensum: est n[atur]a r[ati]onalis, quæ dicit negationem unionis, in sensu composito illius non pot[est] uniri. R[espon]detur, quod p[er]sona est, r[ati]onalis n[atu]ræ individuu[m] per se existens: hæc aute[m] perseitas addit negationem communicationis alteri substantiæ, cu[m] qua intrinsece componat totu[m]. Et quod mihi satis clarus videtur, definitio personæ non afficit ultimo incommunicabilitas naturæ, sed incommunicationis.

Esto supponatur quod d[icta] n[atur]alis incommunicabilitas, hoc est, contra naturalis exig[enti]a separationis, afferatur per se, quæ quidem exig[enti]a non destituit ultimo personas: nam hæc exigentia etia[m] durat in Xpti humanitate, et est absque personalitas positiva individui subsistentis r[ati]onalis.

Objicit 5º contra Theologi docent, Verbi personalitatem supplevisse aliquid in Xpti humanitate, quod in nostra s[enten]tia non potest explicari potest. R[espon]d[e]tur, eos theologos, qui agnoscunt positivam personalitatem realiter superadditam humanitati, communiter docere, defectum personalitatis huius positivæ creatæ suppleri à personalitate Verbi, et hanc vices locum ad præstandum naturæ humanæ r[ati]onale esse subsistentis personaliter successive, illi aute[m], qui negant eius formam positivam non dicunt illius esse r[ati]onale à personalitate Verbi suppleri. R[espon]deo 2º, Personalitas eiusmodi illius naturæ formaliter exhibet per se, id autem fieri posse, vel per formam negativam, vel positivam, ablata ergo natura propria personali humanitati r[ati]one positiva d[ict]a, esse r[ati]onale præstitit subsistendi per se, in alio, quid quid sit, an hoc sit, vel non sit supplere.

Objicit 6º Sicut humanitas non caret unione cum Verbo, ita Verbum non caret unione cum humanitate, sed sicut ideo humanitas caret propria personalitate, quia habet unionem, etiam Verbum, quia habet unionem, carebit propria personalitate.

R[espon]deo dissonantiam negando cons[equenti]a, ratio discriminis est, quod ex parte Verbi unio leva

v[idet]ur

vera, et physica sit, nec intrinseca, sed extrinseca; alioquin Verbum mutaretur, siquidem se haberet intrinsece aliter, atque antea intrinsece se habebat; sola autem unio extrinseca et physica sit, non tollit eius personam; at humanitas intrinsece unitur proprietati personali Verbi; ideo intrinsece nequit manere mere [illegible]; manet enim in aliquo toto eius intrinsece ex parte sua parum.

Obiicies 7.º personalitatem divinae naturae esse quid positivum: quod et personalitas non creata, ans suppositum unit, nec probant. Respondeo 1.º quod in illo iure supponitur ans ut fide sancta. oppositum docet doctissimus noster Molina 1.ª p.ª q. [illegible] articulo 2.º d. 3.ª § ex his constat. de fide est dari in Deo tres personas positivas proprietates vel personales cuius libet personam esse subsistentiam positivam, de fide non est: est enim valde probabile, quod divinitas ex natura, et proprietate personali quod alius totius, et denominat subsistens, et persona per negationem communicationis.

Respondeo 2.º concesso anti; neg. cons.: quod in natura creata non datur aliquid positivum, quod se ipso reddat impossibilem communicationem intrinsecam ipsius; nam at in natura divina datur aliquid positivum, scilicet in Patre Paternitas, quae reddit impossibilem communicationem illius totius intrinsecam alteri; nam divinitas ex natura, et personalitate nulli est intrinsece communicabile, ergo in illo toto datur aliquid positivum, quod reddit impossibilem omnem communicationem intrinsecam; id autem nomen, a vocatur aliter, aut eminentialiter distincta a paternitate, ergo Paternitas; illa exit personalitas; nam [illegible], quae se ipsa reddit impossibilem communicationem intrinsecam, se ipsa est positiva [illegible] excludens communicationem; in natura autem humana non datur aliquid positivum, quod se ipso reddat impossibilem communicationem: nam quod est in natura humana, de facto communicatur: idque [illegible] per negationem; et [illegible] tamen non inferas, Paternitatem sub ceptam Paternitatem esse personalitatem: enim sub[illegible] subsistentia a Paternitate distincta.

Instabis cum P. [illegible] ex hac nostra opinione, inferri possit utrique esse [illegible] aequivocam Personae creatae, et increatae: siquidem creata constituitur de facto per negationem; divina vero entitate positiva.

Respondeo 1.º concedendo sequelam; neg. 2.º [illegible] dicere. Paternitas in hoc est denominatio extrinseca, relatio [illegible] dici eius [illegible] probabilius

Opiniōes, q̄ v. iudico; in dnij à relaō vª physca, et realj Patri: sig. tas Pater æquoce dicit de Dº creato, et increato, q̄ minus si tãq Persª dicat eis æquoce decisd.? Reo 2ᵈᵒ neg. sequellã: nã à positiuo ente, et natiuo abstrahi pot vª ratio conveniend. univoca negatio, enis caloris realiter convenit cum frigiditate in oppᵒ cum calore.

Obiiciunt 8. fingamus per possibile, vel impossibile, dari vniōem inter Pem, et Pm. tunc nulla ratio erit, propter quam potius personalitas Pri, qua personalitas Pauli destruatr ex ui talis vniōis: ergo vel vterque manere persona distincta ab alia, vel neuter: sed inexplicabilis est vnio inter duas nãs rōales, qua earum neutra sit vera persona, vel qua utraque maneat ut persona distincta ab alia: ergo etiam est inexplicabilis ratio psonæ constituta per negaõnem vniōis, seu coicationis ad aliud.

Reó 2ᵈᵒ, an fingatur vnio illa Humanitatis intrinseca vtriq. extremo, an alteri tantum, an neutri.? Si fingatur vnio illa intrica vtriq. extremo, Vº, quia intrice recipiatur in Pro, et in Paulo, neuter illorum manebit psona; sed ex vtraq. resultabit totum q̄ddam substantiale, q̄d sit vna psª. sicut esset, iuxta oppa̅ sententiã, vna persona, si vnica indibilis subsistentia positiua creata coiretur Pro, et Paulo, vtraque intrahere natª; nec video, cur hoc sit inexplicabile. Si vnio illa neutri extremo sit intrinseca, Vº, quia neque in Pro, neque in Paulo recipiatur, vterque diuisive consideratus manebit psona. hic tamen non euro, an id sit possibile. si vero alteri tantum extremo sit intrinseca Petro Vº, quia in Pro tantum recipiatur, solus Pr amittet rōem psonæ, Paulus autem illam retinebit: quia solus Prus non finiret in seipso, sed in se haberet intrice rōem fomalem procedendi ad aliud. ideo Pro non conveniret subsistere in se; Paulus vero, in quo vnio non erat intrica, nihil intrice haberet, per q̄d transiret ad esse in alio, et consequenter in se subsisteret.

Obiiciunt 9. nõ supposituum constituitur per negaõnem vniōis hyposthicæ: ergo falsa est nostra doctrina. Ant. pr. quia velita negatio sumit

pure

~~[illegible]~~ ?
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

pure negatiue, vel priuatiue: si pure negatiue, non potest constituere personam, neque etiam accidentis, imo et entis rationis conuenit negatio unionis hypostaticae. si priuatiue solum conuenit naturae, ut capaci unionis hypostaticae. solum autem est capax potentia obedientiali: ergo priuatio etiam illi conuenit ratione capacitatis. et si persona constituitur naturalis subsistentia, conueniet subsistentia naturalis ratione capacitatis obedientialis, quod nihil absurdum potest dici.

Respondeo personam constitui per negationem cuiuscumque unionis substantialis intrinsecae cum alio extremo substantiali absoluto, siue talis unio supernaturalis sit, qualis est unio hypostatica, siue naturalis. cum igitur unio, licet supernaturalis sit, totam humanitatem naturalem afficiat, et uniat, quod illa unio abest, a tota realiter humanitate abest. et econtra negatio illa unionis totam humanitatem, realiter loquendo, afficit, et denominat personam. itaque negatio unionis, quae constituit personam, cum non sit negatio unionis supernaturalis solum, sed etiam naturalis, non solum denominat potentiam obedientialem, sed etiam naturalem. praeterea quibus negatio unionis constituens personam, esset negatio unionis supernaturalis solum, per illam negationem non solum potentia obedientialis humanitatis constitueret personam, sed etiam naturalis: quia per unionem oppositam non solum potentia obedientialis amittit rationem personae, sed etiam tota humanitas naturalis. ergo nihil absurdi.

Pars 3a

Pars 3.a

De Perfectionibus Xpti Dni, eius praesertim Sanctitate, et huic annexis.

Huius tractatus excellentia, et dignitas tanta est, ut nullius externae laudis indigens seipsum sibi commendabilis praedicet. in eo de Sanctitate humanitatis Xpti Dni, de filiatione, vel naturali vel adoptiva, de libertate, merito, et impeccabilitate sermonem instituimus. faxit incarnata ipsa Sapientia, in cuius gloriam tantum opus explicandum suscepimus, ut a veritatis scopo non aberremus.

Disputatio 1.a

An Xpti Domini humanitas aliquo increato Sanctificetur?

Caput 1.um

Quid requiratur, ut aliquid sit sanctitas subiecti, cui communicatur?

In celebri hac ac DD. disputatione, P. Suarez D. 18 de Incarnat.e sect. 1.a in primis docet, humanitatem Xpti, seu Xptum ut hominem, specialiter ex vi ipsius gratiae unionis fuisse absolute, et simpliciter sanctum, et Deo gratum, 2.o dubitat, An haec sanctificatio fiat formaliter per unionem hypostaticam, vel per aliquid increatum in humanitate existens, an vero per donum ipsi humanitati unitum? et licet haec duo, ita esse inseparabilia, ut vix possint seiungi in hoc effectu: quia nec unio creata est sola esse sufficiens ad sanctificandam humanitatem, nec etiam per se alia posse hanc sanctificationem conferre, nisi intercederet unio. tandem concludit,

Rab

Verbi effectivo sanctificandi, et unione esse viam ad sanctificationem praestandam, hoc est, ut alij dicunt, Verbum sanctificare ut quod, unionem ut quo: sicut albedo dealbat ut quo, in tertio albedinis dealbat ut quo. An autem per personalitatem relativam Verbi, an a divina natura sanctificetur humanitas, non decidit Suarez, contentus statuisse ab aliquo increato sanctificari.

P. Barzo.

De I, cap. 3° et 4°. Primus statuit, independenter a gratia habituali accidentali Christi humanitatem sanctificari. Rursus in numero 23 docet, unionem hypostaticam esse effectivam, a qua sanctificatur humanitas, sanctificari vero formaliter a deitate. Praeterea numero 24 notanter addit, hunc effectum sanctificationis provenientem a deitate, non physice, sed moraliter. Ultimo deducit numero 26, gratiam habitualem neque extensive, neque intensive augere sanctitatem humanitatis, rursus sanctitatis derivatae a deitate. Quae doctrina videtur opposita doctrinae suae loco supra citato § Dico 2°. Sectionis nullius sanctitatis, impeccabilitatis nullas arbitratur a deitate vel personalitate in humanitate Christi derivari formaliter, sed tantum causaliter, hoc est, nisi me fallit mea interpretatio, personalitatem unitam esse titulum, ut conferatur Christo beatitudo, vel extrinseca manutenentia, qua impeccabilis, et sanctus constituatur. Videatur Haber in 3° dist. 23 dis[p]. 2a simul, ubi citat Scotum in 3°. distinctione 13 q. 4a. ad quod principale mens D. Thomae dubia est.

Pro decisione suppono, quid requiratur, ut aliquis dicatur sanctus, et iustus. Sicut si quid nomine sanctus intelligatur, omnino ignoremus, simul ignorare necesse est, an humanitas Christi increato physice participato sanctificetur. Ergo dico 1°, quod divinum illud communicatum humanitati sit gratia, est evidens: gratia enim est donum omnino naturae indebitum, et ideo gratis collatum. Quis autem dubitet personalitatem divinam humanitati, etc. esse tale donum. Quis etiam dubitet illud gratis conferri, atque denique esse supra omne debitum naturae. Totum est, an sit gratia sanctificans, seu gratum Deo faciens humanitatem Christi. Unde inquam tunc aliqui dicere

oes eos cecit P. PP., qui in humanit. reddunt, sub-
se gratiæ unionis, citant Præsent.a docente, Xpti
humanitatem sanctificari p aliquam increatam: cum nullus
Catholicus negare queat, unionem esse gratiam supernaturalem,
sive donum supernaturale gratis collatum.

Præterea in ligdo

Constat, quod sit de conceptu sancti: neque ideo formalis sancti-
tatis definire ad nos de [illegible] spectat. nihilominus,
oes eas proprietates enumerabimus, quas theologi
reddunt gratiæ unitus, sive sanctos facienti, quas si com-
municari à Verbo formaliter humanitati ostende-
rimus, planum erit relinquetur, à Verbo divino huma-
nitatem Xpti formaliter sanctificari.

Primo sanctitas

reddit gratum Deo subiectum, et amabile. 2° reddit iustum,
sive commensuratum legi, regulæ totius honestatis. 3° con-
fert subiecto vires supernaturales ad opus supernaturale. 4° confert
ius ad beatitudinem supernaturalem, et est veluti semen gloriæ;
5° denique reddit filium, saltem adoptivum Dei. modo
igitur examinabimus, utrum hæc omnia reddantur formaliter
in humanitate à Verbo. non quia [illegible], hæc oia ad conceptum
Sancti, sed quia quod sit pars illud constituens formaliter
sanctitatis, si hæc omnia reperiantur in humanit. ipsi Verbo
uniti, indubium erit, a Verbo sanctificari.

Antequam videamus

procedamus, notandum est: hanc sententiam de sancti-
tate humanitatis formaliter acceptam a patribus [illegible] tam certam
non esse dogma ita certum, ut multi existimarunt. nam
licet innumera proferri possint testim.a PP. asserentium,
Christum esse fuisse sanctum, et impeccabilem,
quod sanctitate [illegible], vel forte sanctitatem [illegible]
ferit; intelligi in argumentis possunt nihil aliud affe-
rere, quam quod Verbum humanitati increatum sit causa
totius sanctitatis, quæ in Xpto fuit summa, quia
[illegible] fuerit titulum [illegible] huius moralis debitæ particularis
humanitatem summe sanctificari omnibus donis, aliis
titulis [illegible].

Hinc est, quod excessit P. [illegible]

quadragesima septima sect. 2.ª § 2 ita loquitur:
hinc aperte deduco, ēē defide, Xptus vt homo non esse
sanctus aliquo increato: quia de fide est Xptus vt hoē
esse filius nālē Dei. Rursus de fide est, filius eē heredes:
quarē filius est Dei: nam Apostolus in quantum vult, si filius
quo filius est Dei: non Apostolus in quantum vult, si filius
& heres; itaque tam ans, quam con sunt de fide. Sed de
fide est, hereditatis esse sanctitati debita; ergo de fide ē, Xptus se
vt hoē, diuinitate esse filius Dei nālis, heredes Dei, e inde
Sanctorum, & sanctus.

Nihil reperio in toto hoc discursu,
q alienus sit ab acrimonia ingenij huius authoris.
3.ª illius dico, quod neque est de fide, Xptus vt hoē, ēē filius
Dei naturalis, neque est de fide, filius Dei nālis, ēē heredē:
non Verbi ē filius naturalis aeterni parentis, nec inest
illius heres. Vnde, quod Apostolus intulit, est filius, & heres;
n locutus fuit de nāli filio; sed de adoptiuo. propter
rea neque ans, neque con sunt de fide. Rursus, quam
bis sit de fide, quod in psenti omitto, hereditas eē sanct.
debitas, non tñ e de fide, hereditas nimis sanctitati de
beri posse. quibus ex filiatione Xpti, vt hominis, inferat
hereditas illi debita, non continuo sequitur evidenter ex hereditate
inferri sanctitas: ergo de fide non ē, Xptus vt hoē, ēē
sanctus diuinitus.

Caput 7. [illegible]

Probat Humanitatis reddi gratus, & amabilis Deo formaliter a Verbo coniuncto per Vnionem Hypostaticam.

Primum efficerat e reddere
Iustus amabile, seu dignus amore cui amicitiae supernaturalis:
eius autem eē amabile talis sit, dependet 2 eius, quo explicat
antea rei: non enim res talis ē, quia est amabilis, sed
quia talis est, amore digna est: ideo sanctitas reddit
amabile subiectum: pro eius (quocirca extrinseca formali receptus
mentalis) est reddere bonum, quod amabile. propter
rea oportet explicare, quaenam sit bonitas illa vero

cellentia

cellentia, ratione cuius gratia iustorum est amabilis per se, et reddit subiectum supernaturaliter amabile, et charum Deo. arbitror esse imitationem quandam Deitatis ipsius ita expressam, ut ob propria ut iustus dicatur Imago Dei, et illam habens dicatur Deus mente tenus, et esse Dei esse in illo diffusum. praeterea iustus dicitur esse particeps Deitatis et quo dignior Deus [illegible] eius ratio, et imitatio Dei ita pulchra est, ut illa formaliter pulchrescat subiectum, et ad se trahat divinum amorem. haec omnia constant ex scriptura, Patribus, et Philosophis, dum loquuntur de gratia gratum faciente iustum.

Iam ergo probo, Verbum divinum reddit formaliter pulchrum, bonum, amabileque amore supernaturali humanitatem Christi. homo purus redditur per gratiam pulcher et amabilis, quia habet in se imitationem Deitatis infinite distantem a pulchritudine prototypi ipsius. ergo a fortiori redditur pulchra et amabilis humanitas Christi, dum formaliter habet in se Deitatem ipsam.

Confirmatur primo. ea forma, qua homo purus dicitur improprie Deus, est forma, qua redditur Deo amabilis. ergo ea forma, qua dicatur sine ulla improprietate Deus, a fortiori reddet amabilem. Confirmatur 2.o ea forma, qua homo purus dicitur particeps Deitatis, illud constituit amabilem. ergo a fortiori forma illa, quae sine metaphora, et omni proprietate sermonis participat Deitatem, illum quem habet sibi [illegible] Deo constituet amabilem. Confirmatur 3.o ea forma, qua Deus dicitur diffundi in cordibus iustorum, constituit illos Deo amabiles. ergo a fortiori ea forma, qua propriori sermone diffundat Deus ipse per physicam unionem in totam humanitatem Christi, illam reddet amabilem.

Probo 2.o nam ea est proprietas bonitatis, ut communicata subiecto, illud reddat per potentiam bonitatis amabile, nam unum est, quod subiectum essentialiter sit bonum. potest bonitas adventitia, vel inhaerens reddi bonum, et amabile, ut per iustitiam, quae redduntur boni, et amabiles per bonitatem, et pulchritudinem non essentialem, sed inhaerentem in naturali bonitate, etiam per naturalem homo per dotes naturales acquisitas, scilicet scientia, vel naturales ingenitas, scilicet decorem intellectus, [illegible] corporis, [illegible] reddit amabilem. ergo a fortiori.

bonitas

bonitas increata coniuncta subiecto, illud reddet formaliter bonum, infinite amore dignum: Et quidem ex eo, quod ipsius innotescit mi-hi haec conclusio: Notabiliter amamus Deum, quia sciens est formaliter bonitas illius amans, et Deus est, vel si per se physice physice coniunctus ... deificatus esse, nec eatenus scia, quatenus dotes reddunt subiectum amabile, quatenus per illas dotes participat scintillas divinae bonitatis; ergo infinitis titulis amabilior evadit humanitas Christi Domini, eo quod participet radicaliter, proprie, et physice ... divinae bonitatis abyssus infinita ...

Dices Argumentis

praecedentibus, nihil effectum: quia iustitia, praecipue hominis, vel dotes aliae naturales sunt formae subiecti, ideoque residens per-terea quod per illas reddunt eius modi subiecta bona, et amabilia. at Verbum non est forma humanitatis; ideoque nec humanitatem formaliter constituere amabile.

Probo 3. solutionem

Statutam, et sublimiorem solutionem praecedente: ut bonitas coniuncta subiecto reddat illud amabile, non est necesse quod sit forma physica illius. ratio a priori est, quia ut bonitas ali-qua obiective moveat voluntatem ad amandum subiectum, quo illa ornatur, parum conducit, quod ea sit forma, quae physice subiectum informet, dummodo eo subiectum participet. voluntas enim quae movetur a dotibus cognitis ad amandum personas illis ornatas, parum attendit, imo nihil eas dotes, quasi formas physicas habeat, vel alio modo habendi. Unde a bonitate aliqua, quae non physice, sed moraliter illi inest, quandoque movetur ad amandum subiectum, ut patet in amante filium regis propter regiam dignitatem Patris. Ergo etsi bonitas aliqua reddat dignum amore subiectum, hoc est formaliter, et ex arbitrio pru-dentiae amabile, non est opus, quod ea bonitas sit physice forma subiecti.

Confirmo exemplo, quis [illegible] dubitet fili-ationem naturalem esse rem sufficientem, et motivum prudentissimum Patris ad amandum filium. neque tamen ratio amabilitatis in filio est Patris, repraesentans formas physicas in filio. Nam, si ideo amabilis est filius, quia est repraesentatio Patris, haec repraesentatio includit similitudinem, quae non est forma physice in hac [illegible] filio; praeterea includit actionem generativam, quae non est physice in filio. Sicut ergo amatur notabiliter filius, quia substituit

loco

loco Patris; ideoque Pater dicitur in filio permanere, et viuere; hoc si denotat moraliter, quia physice in filio non viuit. Simile dignus est filius amari a Patre quia est Persona diuincta cum Patre, quis non videat, Patrem non esse adhuc physice in filio? Unde deludo, a fortiori per Deitatem physice coniunctam reddi humanitatem Deo amabilem: primo, quia humanitas non habet Deum ut solum per relationem, sed realiter, et physice. 2º quia Deus non dicitur moraliter, et improprie, in humanitate viuere, sed proprie physice. 3º quia humanitas non est iuncta Deo, improprie solum, et affectiue, sed unione physica, et reali.

Caput 3um

Obiectiones contra praecedentem Doctrinam

Obiicies 1º argumentis praecedentibus, aut nimium, aut nihil probari: probantem hominem reddi posse sanctum, et iustum, per aliquid extrinsecum: nam sicut frater Regis est amabilis propter dignitatem regiam fratris, et filius est amabilis Patri propter coniunctionem moralem extrinsecam cum Patre, etiam iustus poterit esse amabile Deo propter coniunctionem moralem extrinsecam cum Deo, vel per aliquid formaliter extrinsecum, atque adeo sanctus. Resp. Deo, aliud esse dignitatem subiecti ad trahendum amorem Dei, aliud esse sanctitatem neque ad eos qui Deum cum aliquibus, qui stati ac probauerint, a Deitate reddi humanitatem amabilem, illico probatum esse sufficienter existimant, sed est sanctitatem cum apprens non omnis amabilitas subiecti sit illius sanctitas. nemo poterit narrare quod amabilitas que data resultet iustis hominibus ex eo, quod sic iniuant sint circa Capiti Christi membra atque adeo sint amabiles, quia habent caput Christum. cum tamen non admittunt formam habeant eam denominationem: nam gratia sanctificans formaliter non habetur intrinseco distinguere subiectum membrum metaphoricum corporis Christi: probabile enim est, Angelos habere gratiam eiusdem speciei cum hominibus; cum tamen simul sit probabile, Christum non fuisse Angelorum caput, et etiam peccatores habent dignitatem aliquam, ut amentur a Deo, quibus non amore amicitiae, ex eo, quod habeant Christum caput.

Sequitur ergo praecedentibus solum ostendi non amabilitatem subiecti posse illi conuenire a forma

extrinseca

extrinseca; Unde inferimus, quod si titulus extrinsecus,
et quoque metaphoricus reddit amabile subiectum, titu-
lus ipse intrinsece participatus, eiusque proprietate ipsius
reddet intrinsece amabile. ex quo ulterius fit, quod si forma,
quae sit sanctitas subiecti, debet ratio constituere sub-
iectum intrinsece amabile, Deitas ex hoc capite, dummodo
caetera adsint, erit perfecte humanitatis sanctitas.
quae discursus arbitramur omnino legitimus. Siquidem probavimus
sufficienter, a Deitate constitui humanitatem amabilem
non quidem extrinsece, sed intrinsece: subiectum autem constitui formaliter
sanctum per aliquid extrinsecum, ex nostris argumentis non infertur.
in materia de Iustificatione agitur, an de potentia absoluta creatura
possit sanctificari formaliter per aliquid extrinsecum; hic autem loquimur
de sanctitate, quae includat internam animae pulchritudinem, et dei-
ficationem.

Obijcies 2.o nos ipsi diximus, Deitatem non esse formam hu-
manitatis aliunde dicimus, formaliter a Deitate reddi ama-
bilem: quae duo videntur sibi non cohaerere, quia formaliter reddi
amabilem ab aliquo, est reddi amabile ab ipso, tamquam a forma:
et huic argumento innititur totus Scotus ut neget a Deitate
formaliter sanctificari humanitatem.

Argumentum oritur ex aequi-
voca usurpatione vocis formaliter triplici solutione respondeo.
1.o humanitatem reddi formaliter amabilem a Deitate, quia
Deitas est obiectum formale, sive formale motivum amoris, quo Deus
prosequitur, et diligit humanitatem assumptam. Ut autem Deitas sit mo-
tivum formale amandi humanitatem, unione necessum, quod Deitas sit
physica forma humanitati, ut patet. Ecce quomodo ponitur, quod formaliter
constituat amabilem, nec tamen eiiciat ut forma. 2.o respondeo, quod quamvis
Deitas non sit forma, communicatur tamen media forma humanitati;
idque sufficiat, ut humanitas dicatur formaliter habere Deitatem,
sicut anima formaliter dicitur incorporata, et materializata, quamvis
materia non sit forma animae. sufficit enim, quod per formam, scilicet per unionem,
communicetur animae. 3.o respondeo, omne constitutivum essentiale denominativum
vocari constitutivum formale: sic Deus dicitur formaliter sanctus,
immensus, omnipotens &c.a a sanctitate, immensitate, et omnipotentia,
quae non sunt formae physice Deum informantes.

Dices 3.o gratiam
facientem hoc primus, nisi id constituere subiectum amabile, reddi
enim gratum, hoc est, amicum, et actu obiectum divinae complacentiae.
At sicut iam probavimus, a Deitate constitui humanitatem ama-
bilem, seu dignum amore divino; non autem probavimus, reddi

di

dignati, hoc est obtus actu terminans dnae complacentiam.

Resp. connexa inseparabiliter utrimque reperiri: 1° illa pulchrescere supernaliter subiectum, ut sit dignum, in quo terminetur dnae complacentia et amicitia: 2° eius, quod sit obiectum actu terminans dnae complacentiae, nequit provenire formaliter a gratia sanctificante, quibus Gratia sanctificans sit signum, et veluti indicium ad extra complacentiae dnae actualis, ut probavimus capite praecedenti, per deitatem sicut fieri humanitatem amabilem; capite autem sexto probabimus, etiam deitatem constitui immediate obiectum actuale dnae amicitiae, et complacentiae.

Caput 5. 4.

An Deitate constitueret amabilem Deo humanitatem, quibus possibile, vel impossibile concurrere cum peccato:

Obiicies 1°. per deitatem communicatam humanitati non excludit ab humanitate peccatum; ergo non constituit humanitas sufficienter amabilis per deitatem sibi communicatam. ans supponitur, et cons. pr. si peccatum esset in humanitate illa unita hypostatice, non esset digna amore, sed potius odio, quod tunc haberet, ut supponimus deitatem communicatam; ergo deitas communicata non sufficienter constituit dignam amore dnae: neque si sola deitas esset sufficiens motivum conciliandi amorem dnae quam humanitatis, quamdiu deitas persisteret communicata, persisteret semper sufficiens, et prudens motivum amoris dni humanitatis.

In praesenti non intendo per deitatem constitui humanitatem impeccabilem, id postea decerno. solum aio probare, quod quibus non constitueretur impeccabilis humanitas per deitatem, et quibus concurrere posset simul cum peccato, adhuc servaretur illa nostra sententia, quam defendimus, per solam deitatem reddi formaliter amabilem, seu dignam prudentius amore. hanc assertionem ex tribus titulis defendere possumus, per quos rebit ad obiectionem.

Primo, quia Deus complacet in humanitate Christi propter deitatem, quae in se corporaliter habet, tota vis et pondus movendi voluntatem dnam ad amorem est in bonitate Deitatis communicata, quibus tunc rat, ut consiliio, ablatio alterius motivum retrahentis ab amore, et trahentis ad odium. in causa efficiente tota virtus productiva caloris est in igne, quibus requiratur, ut

conditio

ditio ablatio fortioris agentis impedientis caloris produ-
ci, imo inducentis frigiditatem in passum; sicuti ignis est
calefactivum esse eminenter, quamvis esse etiam aliter ni tollat
omne impedimentum calefaciendi; sic Deitas est inductiva
amoris divini erga humanitatem, quamvis illa ni tollat omne impedi-
mentum huius amoris.

Doctrinam praecedentem ni ulterius perse-
quor, quia esse per se perspicua est; admodum in alio exemplo
eam declaro. Sanitas desiderata est totum, et adaequatum motivum
amandi potionem. Si tamen potio esset adeo prohibita, to-
ta bonitas sanitatis ni movere ad potionem adhibendam.
Ecce quomodo in motivum vis integra movendi voluntatem
ad amorem requirit absentiam motivi fortioris retrahentis
voluntatem ab amore in oppositum odij. Sic gratia, quae est gratia
sanctificans sufficit, quod sit integra, et adaequata ratio mo-
vendi, et detrahendi voluntatem ad amorem subiecti, quam-
vis indigeat ablatione alterius motivi oppositi suadentis, ut
actu moveat ad amorem: nisi in sententia contraria gratia habitualis red-
dit amabile subiectum, quamvis ipsa per se excludat a subiecto
motivum odij divini, scilicet peccatum.

Secunda solutio sit. omit-
to, quod peccatum ni excludatur per Deitatem humanitati communicatam.
obiicio tamen, quod deberet sibi possint in humanitate
et Deitas physice unita, et peccatum admissum. Nihil adhuc mil-
lo earum ni redderetur dignum amore divino per Deitatem
quamvis Deus redderetur simul per peccatum dignum odio. Non propterea
postrabo, esse dignum, ut circa ipsum exerceretur nisi amor, et odium
Dei, sed esse dignum amore divino, et simul esse dignum odio divino.
ratio est, quia haec duo videntur repugnant in subiecto eodem.
Sit dignitas ad rationabilem amicitiam tradenda, et dignitas
ad rationabile odium. Ex eo quod humanitas illa peccaret, et esset
esset digna odio divino, ni inferetur esse simul dignam, et complacentia
divina.

Ans probo 1° a priori, ex eo quod illa duo praedicta nullius esse dicant
oppositionis: inquiro amor, et odium eiusdem obiecti in eodem subiecto repugnent
disjunctionale, aliud esse virtuale, quod habent in causa effectiva, ni repugnant,
et simul esse possunt. Sed neque secundum illud esse virtuale, quod habent in causa
obiective movente, repugnant.

Probo 2° ab exemplo, creatura quod habet perfec-
tionem admixtam imperfectioni ex eo ratione perfectionis digna est
terminare voluntatem efficacem Dei circa suam existentiam;

Pro-

rōe sui perfectionis, etetiā esse digna terminare nolitio
nem efficacem Dei circa suam existentiam; ergo dignitas ad
volitionem terminandam, et nolitionem non repugnat: er
go neque dignitas ad amicitiam, et odium inimicitiæ.
Præterea potio amarissima, sed aliqualiter utilis ad con
sequendam sanitatem, digna est efficaciter amari rōe
utilitatis, et simul digna est rōabili aversiōe efficaci propter
suam amaritudinem; quia subtus idem pote esse intrinsecè here
rationem suâ, quæ fundet prudentissimum amorem, et simul
aliam, quæ fundet rōabile odium. Tandem posito merito, quo
omnes concedunt, quod potest Deus conferre præmium, et
negare, et utrumque prudentissime: ergo potest simul esse prudens
collatio efficax præmij, et negatio: ergo in subiecto eodem
potest Deus reperire simul ratio movens ad præmium pruden
ter conferendum, et ad prudenter negandum. Quod quo
tidiē contingit in peccatore merente de congruo auxilium
supernale: ratione enim meriti prudenter conferetur auxilium,
et ratione peccati prudenter denegabitur.

3ª solutio sit. Quam
vis demum non excludi per Dei subsumanitatem peccatum, quibus demum nihil
Dominum repertum peccatum, et Deitas, adhuc assero, humanitas adiunct dicti
tuis simpliciter, et absolute amabilis, non tunc odio digna.
Ratio est, quia ex duobus motivis currentibus ad actum oppositum motivum ad displi
centiam obtico vires suas plus imminuit, quo maxime excedit ma
tivum complacentiæ: sed motivum ad complacentiam infinite superat motivum dis
plicentiæ meo casu: nam bonitas infinita Dei coicata humanitati, quæ
sine pena trahit Deum in sui amorem, infinite superat malitiam
peccati, quæ retrahere posset Deum ab amore humanitatis, et ad
odium inducere. Ergo absolute est amabilis humanitas illa, et
nullatenus prudenter odio digna. nam ubi infinite superat ratio amo
ris obiectum ipsi intrinseca rōe displicendi, non prudenter quis
odio habeat, et non amaret.

m quia est absolute amabilis, [*] sive perm. [*]

Caput 5ᵘᵐ

Notant aliqua circa solutiones 3ᵃ præcedentes

Dices V. Deum non

diligere peccatorem quatenus peccatum humanitatis quibus ea

sit

sit hypostatice unita, neque a Deo diligi. ergo non erit tunc
amabilis, sive amore prudenti digna. Resp. omisso ant.
et 1. consequentia, neque ad. ratio est, quod licet daremus, quod
ea humanitas, diligi non posset, stante pecco, quia peccatum
impedit complacentiam divinam erga subiectum peccans, adhuc
staret resolutio nostra: quia meo casu probabiliter dice-
retur, quod Deus non posset absolute diligere, sed nec odio habere:
nihilominus si aliquis actus elicerent se illis aliunde posset,
non posset prudenter, spectato merito subiecti, odium deponere,
relicto amore: cum vero tanta est deitatis illius concreta bonitas,
ut si aliquis actus habitura sit divina voluntas, ex parte humanitatis
illius unitae Deo, etsi peccantis, retrahatur amor a pretio odii: hoc
sufficit, ut humanitas dicatur amabilis, et Deo chara, eo
genere amabilitatis, quo praecedat amabile: quod eodem
et pecco odibile requireri in sent. probabiliter ratione Deum
detrahat ad amorem, nec pecco ad odium quoad exercitium, sed tantum
quoad speciem.

Resp. 2. defacto non posse Deum diligere peccatorem,
ex dignitate ipsius: quia defacto per pecc. privatur divino supernaturali
dono, quo posset esse intrinsece constitui dignus dilectione ipsius
sentis. At in casu posito, cum intrinsece ornetur humanitas infinita
deitatis bonitate, physice participata, intrinsece, et physice retine-
bat etiam cum peccato motivum prudentissimum complacentiae divinae
infinite superans non peccati propria, ad inducendum divinum
odium adversus humanitatem peccantem. Diceretur tunc tum dig-
nitate ipsi intrinseca, a Deo diligi, etiam retento peccato, quamvis
nobis de facto in nostra providentia, admisso pecco, non possit dig-
ne dignitate intrinseca peccator diligi. Sit posita condigna sa-
tisfactione Christi, quam ipse offerat pro pecco, dummodo interdum
a dispositione ipsius positiva, nequit Deus non remittere pecc.,
Ratio: quia bonitas satisfactionis Christi Domini infinite plus valet
ad tollendam divinam aversionem, quam peccati malitia ad aversionem
promovendam. Dices 2. Peccati malitia ex se, et intrinsece, habet
esse sufficiens, et prudens motivum divinae aversionis. ergo si ponatur
netur peccati malitia, esto ponatur in subiecto illustrato
Deitatis plenitudine, erit adhuc sufficiens motivum, et pru-

dens

lery aversionis dig.
Reo, dubitari non posse, quin peccati malitia sit ex se sufficiens, et prudens aversionis digna motivum: nihilominus assero, non esse motivum sufficientem ad inducendum prudentem aversionem, quae in hisce circumstantiis conveniat prudens. Ergo motivum prudens sufficiens ad aversionem tendendam ejusmodi rei in his circumstantiis, ex alijs extrinsecis prudens, quod ult. nullum illo motivum deveniat ex ratione alterius ad amorem longius superans illum primum motivum ad odium. Unde fit quod motivum prudens ad retrahendam aversionem aduersus hoc expressum, et mihi proxime conveniat prudenter sufficiens ad aversionem despiciendam aduersus hominem, cui eximijs beneficijs acceptis devinctus teneor, neque erit sufficiens, ut pater despiciat aversionem a filio cariss.º Praeterea etiam in naturalibus levis amaritudo poculi erit sufficiens, et prudens ratio, ut abstineas poculo, si parum, vel fere nihil conducat ad sanitatem; at si habeat magnam utilitatem ad sanitatem, imprudenter quis respuet poculum propter levem amaritudinem, quae gustum offendat: tunc enim utilitas pro depellendo morbo praeponderat amaritudini retrahenti.

Dices 3.º Bonum ex integra causa, malum autem ex quocunque defectu: illa humanitas habet peccatum originale simpliciter, ergo omnino aliquo habet, ut a requirandi ea suppositum totius Deitatis corporaliter inesse, et physice coincat ab[solu]te mala erit: non ergo est amabilis, nec sancta. Reo, me minus sentiri non extendere ad sanctitatem illius humanitatis: fortasse enim ad conceptum sancti requiritur carentia peccati, praeterea neque multum curo, an necessario dicenda absolute, et simpliciter mala et peccatrix. Idem extendo, non fore prudenter, odio tendendam: quia a bonitas, quae in illa humanitate, intrinsece est longissimo intervallo apud aequum aestimatorem praeponderat malitiae, quae sunt in illa esse: neque quia mala est, inferas illico, prudenter in his circumstantijs odio habendam: quia propter malitiam, quam habet, potest subiective odio haberi, nisi longe immo infinite

maioris

maioris bonitatis beat[itudin]is, ut in ex[em]plis adductis s[ole]t ac[cid]ere, quod q[uam]vis illa non e[ss]ent absolute mala, illa privat[io]nes sed absolute bona, et ideo q[uas]i mala, sic ob[scuri]tas absolute major est quam albedo, quia albedo plurimos superat in ratione coloris, similiter albus hic albedo claritatis, et obscuritatem absolute quam claram, quando claritas se ponderat obscuritati, hoc certe primo ad quod denique de ipsa tractat.

Dices: Deum diligentem in eo peccatorem, quia diligit peccatorem. Deo diligere materialiter peccatorem, non sub ratione peccati, sed bonitatis, quam habet, non est diligere peccatum, ut patet.

Caput 6.

Ex increato amore, sive per concursum creatus reddatur Humanitas [illegible] grata et accepta in Divinam Amicitiam.

Effectus gratiae sanctificantis in reliquis iustis est reddere subiectum gratum, amicum, acceptum actu in amicitiam modo in eo ipso, hic effectus talis sit de conceptu gratiae, neque a composita gratia in subiecto, necessite tunc Deus quoad exercitium ad amorem iusti, tamen quoad speciem, volens intendo, quo agimus gratianatio reddat subiectum actu acceptum, ex hoc capite etiam sanctificari dicenda est humanitas Christi Domini ab amore increato, nunc ut apte loquar, quod haec dilectio non deficit in Christo Domino dividuato, propterea actus increati dubitabile, quod mediante unione hypostatica participat illius humanitatis, imo hunc effectum formalem accipit ab increato esse, multo excellentius, quam reliqui iusti, illum accipiant ab infuso gratiae habituali. Suppono in Deo habere complacentiam actualem, et amicitiae erga Christum utrique, quae sit quidem actus liber divinae voluntati.

Prob[atur] 1º. Sicut[?] Deus est c. adaequata increata, cuius particeps est, est etiam adaequata forma reddens humanitatem actu Deo dilectam: sed illa intrinsece constituit humanitatem in unione hypostatica, ergo adaequata forma

reddens humanitatem dilectam a Deo, est intrinseca humanitati, vi unionis hypostaticae, ergo etc. Probatur minor, quia unionis concurrentis humanitati intrinsece, aut dilectionis divinae constituentis intrinsece dilectam a Deo in actu. Probatur consequentia: quia denominatio proveniens a forma adequate intrinseca subjecto, nequit non esse denominatio intrinseca. Sed humanitas per actum dilectionis divinae, tamquam per formam adequatam, et adequate sibi intrinsecam, denominatur a Deo dilecta: ergo eadem non solum a Deo dilecta, verum acceptata in divina amicitia est denominatio intrinseca in humanitate ex vi cujus meretur liberi, quem mediante unione hypostatica participat. Ergo humanitas non solo constituitur digna divina amicitia, ut supra vidimus in Praecedentibus; sed etiam actu acceptata in divina amicitia per aliquem merentem.

Solum in Praecedenti sumptu indiget Probatione minor 1.i syllogismi, scilicet quod adequata forma reddens Deum humanum, et amantem, concurrit humanitati intrinseca: hoc autem per propositionem sententia constituente actum divinum liberum adequate Deo intrinsecum et nullius indigum connotationis ad extra, est indubitabile. Supponendo etiam acceptione nostra denominationem humanitatis ad modum Dei perfective ablutionis, explicatur. Nam ex hac duplici sententia, habeo hanc duplicem propositionem 1.a quod adequata forma, qua humanitas diligitur, scilicet adequata perfectio, vel saltem praedicatum absolutum divinum, quod est perfectio vel actus absolutus divinus est intrinseca in humanitate. Unde in sententia legitime, quod adequata forma, qua Deus diligitur et qua humanitas diligitur, est intrinseca in humanitate et habeo intentum. Sed quia per dictam sententiam constituens actum divinum liberum intra adequate intrinsecum Deo, ut nullatenus indigeat aliqua extrinseca ad denominationem assignanda realitate, qua dicatur amata semper mihi difficilis, et aliunde ... explicanda est, probatur assertio nostra.

Si velis defendere, actum divinum liberum diligendi connotata, adhuc manet vera propositio dicta minor, scilicet quod forma adequata reddens Deum diligentem humanitatis est intrinseca humanitati: nam in sententia P. Suarez et aliorum connotantium adequata forma amandi est perfectio increata, etiam quae requirit ad ponendam denominationem amantis, aliquod creatum, non

amans

tamquam forma, sed tanquam denotatum, unde recedunt, Dei in-
trinsica esse amantis, sive hanc denominationem actu amantis, esse
adequate intrinsecam, quia provenit à forma adequate intrinsica, quamvis in-
digeat denotato extrinsico. In hac autem sententia, sicut adequata
forma diligentis prebet denominationem Deo adequate intrinsecam diligentis,
dependenter à denotato extrinseco; ita forma adequata dilecti
intrinseca beati prebebit denominationem adequate intrinsecam dilectae hu-
manitati dependenter à denotato, quod est, quod illud sit,
sive intrinsecum, sive extrinsecum: neque si denotatum ponatur intrinsecum
ipsi humanitati, res erit notior, et clarior, quod denominatio,
qua dicitur beata per actum increatum esse dilecta, sit in-
trinsica.

Ad intelligendum actum divinum liberum eam trado esse
differentiam amoris divini à creato, quod amor creatus est forma,
ut ita loquar modalis sui objecti; amor vero divinus respectu objecti
creati sit forma absoluta. Forma modalis, seu forma essentialiter
[illegible] afficitur huic subjecto, quod denominat, neque est ex se
indifferens ad hoc, vel illud subjectum denominandum: neque ubicatio
Pauli neque Petri ubicare. At forma absoluta, ut albedo,
essentialiter est forma sufficiens dealbare quodcumque subjectum,
in quo sit: quapropter, quamvis detur albedo, non ideo
dabitur albus. Indiget enim albedo determinatione à reddito,
ut potius hoc, quam illud subjectum dealbet. Ita meditandum est
de amore creato: hic enim de suo essentialiter determinatur ad
hoc objectum. Unde implicat, quod sit hic amor, et quod di-
hoc objectum illo non ametur. At amor divinus respectu objecti
creati, est forma absoluta, sufficiens ut amor ad
reddendum amantem quodcumque objectum, cui se libere ap-
plicaverit.

Tota autem divini liberi difficultate in suis tractatibus
remissa, adhuc sequentium veracitatem, vera haec esse, quod
sit adequata forma, qua Deus amat objectum, est increata, et
aeterna Dei perfectio. Atque adeo, quod adequata forma, qua
objectum amatur à Deo, est intrinseca eadem [illegible] Dei perfectio,
quae proinde sive intrinseca sit, sive objecto amato, vel intrinsece
conjuncta humanitati, beata erit objectum intrinsece amatum à Deo,
quamvis ulterior requiratur applicatio huius formae ad hoc
objectum. Quae applicatio [illegible] dicta est per [illegible] Dei, et liberam
actionem, ut in [illegible], de voluntate Dei [illegible] explicabitur.

Caput

Caput 5) 3

Per increatam perfectionem reddens humanitatem Christi positivè, sive commensurata 1ª regulæ Honestatis supernaturalis.

Effectus alter nostri, ivimus, gratiæ sanctificantis est reddere subiectum iustum sive adæquatum 1ª regulæ honestatis supernaturalis, qui quidem effectus esse dignoscitur ab effectu formali gratiosi sive amabilis, et accepti. Vidimus iam, ab increata forma reddi humanitatem Christi Deo amabilem, et charam: nunc ostendere conamur ab eadem increata forma iustam reddi. Nomine autem iusti, et adæquati cum regula honesti potest intelligi tum exclusio inhonestatis omnis moralis, et consequenter exclusio peccati; tum amor honestatis totius: hic autem amor non debet esse actualis, sed virtualis, aut habitualis, hoc est supernaturalis sufficiens ad omnes actus supernaturales, et ei æquivalens: propterea iustitia sanctificans, dicitur in communi sententia naturæ ens in ordine supernaturali, quia ultimum constituit 1º quod est principium omnis actus, et virtus supernaturalis, ei æquivalens. Exclusionem peccati

Vocare possumus iustitiam negativam; virtutem vero promodum se radicis in linea supernaturali ad omnes actus bonos morales iuxta 1ª regulas honesti vocare possumus iustitiam positivam. De iustitia negativa agemus cap. proximo, in præsenti agendum de iustitia positiva. Probo igitur dictum, Persona est perfectio increata, quæ unita cum voluntate humana Christi Domini constituat principium quoddam actionum omnium supernaturalium, determinatum quoque ad omne honestum: nam illud principium ut supernaturale est, deduxere ad inhonestum omnino repugnat. Ergo per increatam perfectionem sibi intrinsece communicatam redditur Christi humanitas positivè iusta. Probatur; quia ex iustitia positiva est in communi sententia, constituitur in ratione proximi principii determinati ad omne honestum. Sive constitui non morale supernaturale operativum. Atque unione hypostatica constituitur humanitas per personam unitæ primum principium, et natura in ordine supernaturali, ergo etc.

Nullam præterea reperio, ergo in præcedenti discursu, quod in dubium vocari possit. Nam quod ex humanitate, et Persona

Nullam quam rejicio propositionem in praecedenti disputatione quae in dubium verti potest. nam quod ex humanitate et persona Christi prius sufficiens ad actionem supernaturalem amandum et eliciendum est ista doctrina eorum, qui docent, personam extrinsece sine per voluntatem elevari ad actum supernaturalem, qui autem id docent simpliciter ergo quod persona est prius extrinsece ad hunc nobiscum ut arbitror in puncto convenire debent, nam licet persona hominis persona sit extra virtutem, atque humanitatis ipsi Verbi est proportionata. Unde ergo invenimus propositum: per habitum supernaturalem distinctum voluntatem principium sufficiens actus supernaturalis, quae oppositionem personam inter aliarum in quibus persona est prius supernaturale et potest elevare nam ad actum supernaturalem et inter aliam voluntati humanitatis ipsius Verbi, quod est habitus sit forma persona vero sic non sit est discrimen extrinsecum nam ad actum habitus principium ratio se habet intrinseco illo qui in subiecto, persona requiritur in habitu quae actione est non vero ex opposito;

Dices. gratia sanctificante esse prius supernaturale actionum honestarum per modum non est actio non est prius immediatum, sed tamen medium operationum vitalium, quatenus est radix potentiarum et virtutum immediate operantium. Hinc autem, quod persona [illegible] inter voluntati sit sanctificante non est gratia sanctificans, quia non est radix habituum supernaturalium quae humanitas operatur, sed immediate sub qua voluntate operatur actiones vitales supernaturales, quia persona ipsa dominum collectio habituum omnium supernaturalium non constituit, quae collectio illa operatur immediate, nec se habet per modum radicis, in quantum vitae supernaturalis, hoc solum convenit gratiae sanctificanti, quae est radix habituum se habentibus distantiam potentiarum.

Contra tertio: persona ipsa gratia collectio omnium habituum sanctificare, contra, quod forte collectio omnium habituum

n. iustificat, q.a supponit pro radice totius vitae supernalis, cum ipsi de-
bent ut appendices, unde n. ideo Collectio habituum n. iustificat
quod immediate concurrat ad actus vitae supernalis, sed ~~quia~~ quia sup-
ponunt radicem aliam priorem; unde ipsa habituum Collectio, n. e. natura
supernalis: natura e. prima radix vitae aliquam n. supponens, hinc debuit
Verbum immediate unitum animae Christi Domini illam iustificare: q.a e.
sub primum in ratione n. supponens aliud Verbum operationum, quae propriae
sit vitae supernalis. 3.o no, quod se habet tempore concomitanter
natura ac immediate per se operativa, nec indigere potest superadditis
q.o se extra ipsos, et ideo Christi Domini naturae primum immediate
operativum id n. obstabat quominus esset primum sit natura immediate
supernalis.

Dices 2.o: Verbum n. est operativum humanae Christi voluntatis per modum
principii ad actus supernales, nam de facto n. concurrit Verbum immediate ele-
vando Christi voluntatem, sed mediis habitibus supernalibus, qui de facto adsunt,
nec est principium proximum, nec remotum per modum principii actionum supernalium
voluntatis Christi Domini.

Resp. 1.o quod de facto actiones supernales voluntatis
Christi procedunt immediate ab habitu, habitus vero a Verbo supernaliter
operante: cum autem Verbum sit intima physice humanitati Christi, tamen
habito intentum, quod actus vitae supernalis hujus in Christo sit procedunt
a Verbo, tamquam a principio interno supernali. Cum autem ac primus sit
supernali internus, sive mediatus, sive immediatus actionum vitae sit
natura: scilicet ad iustificandum Verbo erat natura scilicet se habet ad ipsam tamquam
in ordine vitae supernalis in Christi humanitate. Resp. 2.o ut prius sit
ratio n. est mediatus, quod actu operetur, sed quod sit seu primum inter-
num possit operari, cum autem Verbum sit humanitati primum inter-
num possit operari actus vitae supernalis, erit natura, sive
actu operetur, sive n. operetur, sive operetur per se immediate, sive per super-
additos

additio ad ...

Caput 8

Utrum creatura perfectius justificata natura humana per gratiam justi-
ficantem peccati habit. excludat peccatum. Ly tale fert omnes sol, quoniam
peccato excludere n. omino dicunt. ... aliqui dicunt moraliter
excludi; quia expellentia gratiae habitualis morali quodam exigentia
talis ... postulat ut n. conveniat adeo sub cum peccato: ... tamen
si Deus denuiat ... gratia excludere peccatum: et quaeritur tunc
gratia ... , sed quaeri moraliter effective excludat peccatum
... sublata ... formalis ... justum ... subjectum
justificat. satis est habere amari perfectius aliquem, cui
moralis ... congruentia et decentia moralis debet expelli
peccatum, in hac ... facile est explicare humanam naturam natiuae ...
... ... quia haec in sibi strictiorem titulo sibi vindicat
... ... ab omni tali ... in quo physice ... et ... ...
volunt ... justificantem excludi peccatum, quia ipsa infert ...
... necessitate exclusionem peccati, quod quidem ita explico:
quod gratia sanctificans ... justitiam ... amicitia ...
... Dei, ... signum quoddam ... , sive sigillum ...
et indicium ... amicitiae ... annexam amicitiam
divinam gratia sanctificans ... hominis. cum autem Deus ...
... amicitiam cum ... peccatore, sigillum divinae amicitiae repugnat
peccato, ... tale sigillum annuntiat ... divinam amicitiam ...
cum hoc peccato. ... ... , adhuc ... , gratiam justificantem esse, sig-
naculum divinae amicitiae ... repugnantis peccato: unde non solum ex ...
metaphysica ... cum amore divino, ... , ... amore divino
... ratio ... sufficiente, casu in quo peccatum ... , ...

actus est sigillum externum, hoc est, potius extra Deum
Hypoth.

quia vero quod arbitramur facile negari explicemus primo virtutem perfectionem sanctitatis humanae naturae iustitiae, nam si homo deus iustus vult iustus natura per gratiam quam sibi ipse pignus quoddam, sive signaculum actus unius divini liberi, quorum alterum reddit habilem amicum, alterum reciprocam amicitiam ad omnem peccato; per operationem nobilem ipsa naturae humanae Christi Domini, quae physice et realiter sibi in se actum utrumque, quorum alterum recipit in divinam amicitiam ut Cap. 6 diximus alterum moraliter ducerent separatum a quocumque imminentis ad quemlibet quemlibet peccatum. atque adeo sibi ipsi habilem intra et amicitiam et repugnans amicitiae divinae cum peccato hoc est per ipsam sive actus divinus a quo provenit habilis, et hanc sibi naturam amari et Deum non amare peccatum.

Dices illa gratia, sive actus divinus liber dilatus humanitati esse repugnans est cum peccato humanitatis quod humanitas non sibi ipsi dilatum aliquid increatum incompatibile cum peccato. at per ipsam quae increatum est nil creatum infert, est directe cum creato absolutum est.

Nego, quod licet actus ille divinus dilatus humanitati sit aliquid increatum et incompatibile cum creato; est tamen gratia adaequata qua Deus vult recipere amicitiam et odio habere peccatum: hic ergo ut dixi Cap. 6o admittendus est, cum ipso distinctus actus divinus liberum, cum iniquum sine indigentia alicuius extrinseci ad denotandum praesumendum, duae intendentia connotantis et tandem in ea requirente aliquid extra Deum ut actus ille divinus sit completus ut gratia huius obiecti. hoc ergo mihi satis est pro primo quod sit adaequata gratia amandi sit aliquid increatum, ex vero ex hac veritate, quam suppono ex habitis relatis sic infero, quod humanitas Christi D. sibi ipsa

dig

dignitatis amoris sive acceptationis a Deo ad aeternum amorem et
insuper ipse intrinsece sit ex se adaequatus aequa amicitia
Dei est impassibilis cum patre.

Caput 9

De intrinseca perfectione sanctitatis Xpti Domini humanitatis et excellentia filiationis Dei, et iuris ad haereditatem gloriae

Ex solo humanitatis
Xpti indicere excellentiam filiationis gratiae, ut nimirum filia non sit
tae Deitatis accepta (quod pro praesenti omittendum duxi) sufficienter
potest sanctitas dici. quia filiatio Xpti adoptiva ex eo filium
adoptivum constituit sanctum, quatenus illum constituit eiusdem naturae cum
Deo acceptumque ad bona supernaturalia gratiae Dei, acceptum, inquam,
ex merito et condignitate suae divinae, quam ipse habet, at longe no
biliori ratione humanitas Xpti Domini ut unionis hypostaticae habet
eandem naturam cum Deo, et ex merito huius rei quam physice habet acceptatur
ad bona supernaturalia gratiae Dei, qualis est visio beatifica et alia
quae longe nobiliori ratione sanctificat per Deitatem, quam nimirum qua illam non constituat
filium adoptivum Dei. patet mihi ratio: nam humanitas unita verbo, in eo
differt a filio adoptivo, quod hic sit persona extranea, humanitas autem
constituat eandem personam cum verbo, quod autem non videat totam illam
excellentiam filii adoptivi, qua dignus est acceptari ad bona sui Patris
Dei longe superari ab humanitate constituente eandem personam cum filio
et humanitate non solum habendo unionem cum Deo, sed eandem realiter naturam Dei
ipse, qua numerica Deus ipse Deus est.

Differt vero humanitas unita verbo
a filio adoptivo in eo quod ea dignitas propria gratiae, ad dona supernaturalia
visionis et fruitionis acceptatur a Deo ad supernaturalia dona ...
conferenda per gratiam ipsius Dei, quia est extra filio adoptivo
quae dicit illorum haeres; at Xpti Domini humanitas per Deitatem nobiliori
ratione constituit haeres cum iure ad eiusmodi bona, quae habet ipse physice,
et realiter eiusmodi gratiae, sive acceptatus, nam cum haec gratia sit autem
Divinus liber ... et hic adaequare recte humanitati, sit ipse

humitas intra suum ad haereditatem, sicut haec ipse intra suam dignitatem ut sibi hic promittant bona, suis premiis gratiam, quod si est habet ipsum ius ad haereditatem et talis est titulus physicus iuris.

Dices, unde, non probatur ex merito deitatis acceptatam humanitatem ad haereditatem sed tantum ut verum sit, quod Christi humanitas accepta fuerit a Deo ad omnia bonorum supernaturalium, tamen id non constat fuisse ex merito unionis: potest aliquis dicere acceptatam fuisse humanitatem ex merito gratiae habitualis acceptata, quae est semen gloriae et induit ipsam sed ratione proprius in ordine ad omnia bona Dei tanquam parentis.

Sed a nullo theologo negari quod ratione gratiae unionis diligatur humanitas amore supernaturali, quo acceptetur ad omnium bonorum Dei supernaturalium collatam solum est discrimen, quod Scotistae velint acceptari mediate ad visionem ratione unionis, non immediate, quatenus ratione unionis acceptatur ut ei conferatur gratia habitualis, cui postmodum debetur gloria sive visio nos autem affirmamus id proximum sine fundamento dici, nam ex vi talis dignitatis quae est infinita physice collata haec ex se sufficiens expellat imo et superabundantissimam bonitatem ut ipsi reddat quodcunque donum supernaturale. adde, quod erit infra dignitatem Deitatis acceptare quodcunque donum humanitati reddat.

Praeterea sine fundamento dicitur quod visio natura praesupponat gratiam habitualem acceptatam. quae est dispositio, donum a gratia habituali. Ergo potest Deitas movere immediate ad secundam actionis humanitati, quamvis sed moveat et non prius promoverit ad secundam gratiam: non simul immediate movet ad omnia bona supernaturalia. denique dato esto gratiam supponerit visio gratiam habitualem, adhuc immediate moveret Deitas ad utramque secundam, imo adhuc potest Deitas immediate movere ad visionem secundam ratione mediate ad gratiam, quae potest movere immediate ad maximum donum secundum, quale est visio. cum autem visio nequeat ut aequivocat casugono dari sine gratia quam praesupponit, amor visionem secundam mo

mouerit ad gratiam habitualem conferendam. ex quibus infra- sumo, in tantum quia diluerit, exprimendo et dignitate unionis hypostaticae non conferri animabus aliis.

Dices 2o si non oritur filia hujusmodi, non esset hypostasis: acceptabilis quidem ad vitam bonorum Dei, quae est propria amicitiae, non vero acceptabilis ad ipsam haereditatem, quod est proprium filii. Resp. quamvis Christus filius sit, proprie non tamen est ipse filius, latius quam per nomen haereditatis adiungere, quod nomen gratiam, et haereditas ibi excipiuntur multa- plicitate ... ex ... Divino, quod in multis ... ...que est ... haereditario, ... et haec ... ... filiationis, neque ... ...

Conclusio ... Caput ... aliquot dubiis solutis

in hac disputatione ... ... exposuimus, quae ... sanctificare iustificare et gratam reddere Deo formaliter unionis hypostaticae cum Verbo Divino ... excogitari potest ... ... ad ... ... sancti et grati Deo ... ... quod ipsi ... ... est amandus amore ... ut probavimus Cap. ... ad 5um est acceptus et actu ... ut probavimus Cap. 6 ... ... in ... gratiae, ... ut probavimus Cap. 7o ... ... regula ... honestatis ... ... positive ut probavimus Cap. 7 et 8 habet totam excellentiam filii adoptivi et ea ... quae ... filii adoptivi, ... ab adoptiva filiatione est tandem ... ... potest ut sanctificet ... unionis hypostaticae ... ... aliquot ... ...

... ... unio hypostatica ... ... et ... ... sanctificans ... ...

quod à quo sanctitas ut quo ex de fidelis ultima, qua sacr.
quasi sua sanctificandi unius imma habeo ad deridendi in
ipsas gratias effectus sedes, nec aliud habere arguere [illegible] quamvis
[illegible] atque sua aliquid sanctifaci [illegible]
[illegible] ad [illegible] agere [illegible] [illegible]
probabile: ea quae divinae hypostatica et illius excellentia
suprema alia quaeris [illegible] dona [illegible] deprecabitur [illegible]
[illegible] unione, ut etiam ea ad sanctitas [illegible], sicut et san-
ctitas fidelis ut quo quicumque [illegible] talis ut tali [illegible]
[illegible] ut quo unioni [illegible] cum [illegible]

Regalis &c.

[illegible]

Regalis &c, quibus [illegible]

[illegible] Constituent formalissime sanctam [illegible]
[illegible]

ex affectione, seu relative, quam absolute (absolute perfectione ut postea dicam immediate dictante humanitati) reddant humanitatem absolute amabilem amore supernaturali, et dignam summo honore caritatis. Nam ipsa gratia reddit ipsam humanitatem dignam summo honore, hoc est primo supernaturale summum, ne dicam alium honoribus quam per regulam totius honorabilis. Ex affectione divina voluntati haerere debet humanitas aeterna grata et accepta, excludendo accumulatione unde si hic omnia requirant ad complexum sancti, ab his omnibus debent sanctificari eo tum ubique complexum alicui tamen debent gratia sanctitatem a sola affectione divina a qua dicitur esse gratia omnem duxerat debet sancta

Dices forte.

immensitatem caritatis humanitati, nec tamen humanitas est immensa. Sicut caritas aeternitas divina amor intellectus alterius nec est ab illis humanitas aeterna volens, aut intelligens quod communis caritas sanctitas divina ideo humanitas erat sancta.

Nego, hoc argumentum vehementer torquere illi qui communis illud omnino retorquere nil efficiunt ita retorquent. Subsistentia caritas humanitati reddit eam subsistentem, ratione dignitatis divinae caritas humanitati, reddit honorabilem et adorabilem humanitatem quod sibi sanctitas divina tamen reddit humanitatem haec tamen ratione non obstante procedat obiectio petentis sibi satisfieri, quia etiam immensitas dicitur humanitati, nec illam reddit immensam: et alioquin procedat a sanctitate divina dicitur caritas alicuius illam sanctificare, est non esse ad instar immensitatis, quae caritas sub eo bonitate non reddit illud immensum nec sufficienter per, sanctitatem esse gratiam, quae sanctificat humanitatem ex eo solum, et praecipue quod sit sanctitas Dei: propter quod est gratia Dei, non tamen re aliquid sancti cui caritas, ut patet in divinis, in aeternitate, atque immensitate, et in creatis in ordine modali: omnino sub fundamento quod communis sit cum paulo, non dicitur magnitudo pauli cum eius sit suppositi, et ratione conditionis, communis sit homo, non vocatur homo.

Nego igitur me nullatenus premere obiectionem factam

quid nunquam gravius. humitas sanctificari per unionem ex eo quod
exprimimus dilatum mediante sua sanctitate quomodo dilatio
non est habere sanctitatem, sed aliquid a sanctitate distinctum si ea univit
humanitati, sed virtualiter a sanctitate distinctum adhuc quemadmodum me
sanctificare humitas absque immate unde saepe rogamus
aliqui duas laboram inmediae sanctitates relativas, quas
sunt sanctime ideo cum substantia, arbitrari a substantia nullatenus
posse sanctificari humitas, nisi ipsa substantia sit ex se sanctitas:
ad argumentum ergo nec sanitas est sublata amabile Deo immediate
ad unum donum supernaturalium collatis et ~~...~~
gratiae sua cum actione supernaturali: hoc utramque confert attribuere
participata per unionem; unde intrinsecam illum reddit reddit habitum
sanitas humitatis: at est immmissam, i. est amantis non hanc ipse
amorem et immmersitas

Quaestio 2a

An per absolutam, an per relativam sanctificetur humitas Christi Domini
in sua omnium terminatione unius facta intellectus per...

Caput 1um

Ab Hypostasi reddi humitas gratam Deo, sed dicto
suppono argumenti causa unum immate tantum habere ad relativam
et personale ubi inquirimus an tunc sanctificetur humitas per relativam quod
sibi immate dicat, an per absolutam, quod tantum mare.
Sin hanc difficile
primo dictum tibulo proprietas, ut humitas personalitate sibi collata intrinsece
reddi amabilis amore supernaturali, non est negans, prioris partis, sed eo
dicto dictis quae intellectum dixi sua cap. 2o ~~num~~o 2 ubi abunde probat
perfectius intrinsecam intrinsece ~~...~~ meriterius in se sibi reddere illum amabile
amabile est sublatum hominis ipse bonitas, supra quam dignus et prudens
amicus

actionē agunt: Ante comparationem, repete inibi dicta. Secundo
pro ex alterius C.7. ipsius potius a subiecto, quod resultet in natura per ejus
per unionem non debetur ad hoc honestas supernaturalis, ut communiter defenditur; at
personalitas quae valor redditur absoluto non resultat suis positivis opera-
tionibus cum humanitate: nos personalitas non operatur adaequate, ergo non resultat
humanitatis potius ipsius.

Dices accepta praecise immediata personalitate, humanitas
redditur dignissima, cui conferantur omnes habitus supernaturales operativi com-
munes etiam virtutes: ergo personalitas Verbi est sanctitatis radix, cui debentur
eiusmodi habitus: [illegible] requirit, ut sit ista ingenita supernaturalis

Nego minorem, non dubi-
tando quod per solam personalitatem acceptam dignissima sit illa humanitas omnibus
donis et habitibus supernaturalibus et visione ipsa clara Dei: nihilominus
haec dignitas non inducit debitum morale, sed quamdam veluti decentiam
et congruitatem, et multo minus debitum physicum connaturalis radicis: ipsa
ergo sanctitatis, quae dicitur esse perfectissima imitatio divinitatis, est ipsius gratiae
physicum: alterum et unius supernaturalis; est non ingenita supernaturalis: nam
dignus non ex ... annuit sibi suae physicae operandi, sed est immediatum principium
suis operationibus; sed talis immediatum principium formarum medijs quo operatur, et ista per superiorem na-
turam habitus supernaturales, quia opera dant naturali non quidem sanctitatis
id simpliciter.

Dices 2o: per illam subsistentiam est Christus ingenitus homo
filius naturalis Dei, ergo et Christus ergo sanctus: Non omnino ante, et deinde bo-
na, mandato ... ut resultet Christus, sufficit, quod sit dignus, cui conferantur
habitibus: ut autem sit sanctus utroque requirit ... communis, quod sit
operativus potius ... ut explicavimus.

Dices 3o: per illam subsistentiam dignificant
opera humanitatis illius ad infinitum valorem: ergo per illam subsistentiam sanctifica-
tur: nam dignificari, requirit Christus per unionem ... ad premium supernaturale
... a forma, quae sit sanctitas:

infirmare huius doctrinae auctor notavit card. de Lugo. nec hic stat valor operis non desumi ex amabilitate personae, sed ex honorabilitate ipsius unde dum generat honorabilem infinite in genere generabit in ipsius operibus dignitas infinita ad primum at huius Christi Domini subsistentia unitur, quamvis a subsistentia non reddat amabilem Deo, reddit infinite honorabilem: ideoque ex valore infinito operis Christi Domini non probatur gratia, aliquo infinito et increato sanctificari Christi humanitatem: addo tamen huius Doctoris solutioni, humanitatem non solum honorabilem, sed etiam amabilem Deo reddi per subsistentiam increatam: ideoque a subsistentia habent infinitum valorem opera humanitatis quamvis a subsistentia non reddat humanitatem illam justam: neque est ratio forma justificandi, seu reddentis justum, Deo amabilem

Caput 3um

Supposita ea: sa probabilius est, humanitatem sanctificari per Deitatem et virtualiter a subsistentia distinctam

Objicies de mente P. Vasq. et quidem, cum tota haec doctrina de sanctitate per aliquid increatum, innitatur Patrum locutionibus, in quibus est quaedam auctoritatum et testimoniorum, qui satis asserant humanitatem a Deitate sanctificari, nec faciant fere certam apud Patres aliquos dum agit de sanctitate tribuata aliquo increato; praedicta vero testimonia ducerunda sint, dum agit de sanctitate tribuata a Deitate. Perfecto hoc extrahere ad proprias suas Patrum, non esse sincere intelligendum sic.

Dices probat: Deitas supposita praedicta sa non est extra humanitatem, sed intra per mediantem unionem, ergo ab illa sanctificatur. Causa est mihi clara: quia quod dicit hoc a Deitate humanitas intra illa minus communi asserere unionem attingere immediate Deitatem absolutam. ubi hoc etiam intra de qua loquimur: solum est discrimen unicum, quod in altera sententia Deitas immediate uniatur humanitati, in altera vero sententia uniatur mediate: hoc tamen discrimen non obstat dum et physice et realiter intime sit eius unioni Deitas cum humanitate:

quo-

quamquam per veram quod unitur est a Deitate annales, et proinde physicus suppositalibus eius actionum primus nec, sicut ex rationis ingenere supernali; ergo vere sanctificat. [illegible], quia in ordine virtualis intra [illegible] suppositale actus ipsius et [illegible] [illegible] [illegible] immediate [illegible] potentia intellectiva et volitiva mare [illegible] [illegible], ut [illegible] eorum [illegible] qui ponunt eius realem distinctionem a suis potentiis [illegible].

Obiicies 1°: Causa mala non est per se causa effectus; ergo neque unio mala est unio per se. [illegible] est dicto ante, [illegible] [illegible] [illegible], quia [illegible] debet dici Deitatem per se unitam humanitati, quamvis mare [illegible]: quia unio [illegible] [illegible] distinctionem [illegible] [illegible] a Deitate, [illegible] attingere [illegible] [illegible] relinquere, ut [illegible] distinctam; [illegible] [illegible] titulo quo [illegible] [illegible] [illegible] solum a Deitate distinctam [illegible] Deitatem realiter identificatam [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] immediate aliquod est reale Deitatis, sicut quod est realiter ipsa Deitas, in quo apparet discrimen cum [illegible] [illegible] non attingit [illegible] sua effectione [illegible], neque est reale ipsius, unio vero [illegible], quamvis non attingat immediate Deitatem ut [illegible] distinctam a [illegible], attingit est reale Deitatis quod est [illegible]: hoc [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] de unione mala humanitatis cum Divinitate.

Obiicies 2°: Deitas non dicitur [illegible] ab humanitate mare sibi unita, ergo neque humanitas dicetur Deificata et sanctificata a Deitate mare [illegible] unita. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loquimur de incarnatione sub hoc [illegible] incarnatio, inhumanatio [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] in re dogmatica [illegible] [illegible]; ideoque non [illegible] [illegible] Deitas incarnata, [illegible] [illegible] [illegible] mare est incarnata; sicut Deitas in [illegible], at [illegible] loquimur de sanctificatione ut [illegible] [illegible] non dogmatica non est [illegible] [illegible] [illegible] unionem [illegible] quod sonat [illegible] sanctificatio [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] unitam [illegible] unita [illegible], [illegible] [illegible] absque [illegible] [illegible] [illegible] mare [illegible]

[illegible]

propria Dei amittit. 2º. illo pro dici absolute et sine addito Deitate humanatam

Objicies 3º. si nra Divina absolute dicitur sanctificat nram humanam, ergo tota etiam trinitas sanctificat nram humanam, quod in locutionibus proferes absurdum reperitur. contra 2 dicuntur, quia ipse patrem vel eum Filium Spiritum sancti. ignoro cur reputet absurdum reddere Christum ut hoc sanctificari ab ipsa sanctitate

Dico 2º. humanitas sanctificari physice non vero moraliter solum, probat quia humanitas physice habet in ordine Deitatem a qua est reddita amabilis et prius supernale physicum totius ordinis supernalis eminentis pertinens ea si vasquez reddenti solam sanctificationem moralem derivari a Deitate in Christum ut hoc, quod quidem est absolute negare sanctitatem increatam participari ab humanitate: probatur quia ea sanctitas moralis non est absolute sanctitas, de qua in praesenti sermo est, si moralis quaedam aestimabilis, quam nemo quis negabit participare humanitatem a Deitate ex unione physice mota, siquidem ex solo statu rei aliquis intentionis sanctus evadunt, et magis aestimabilis, quam in magno habent Christi similem Judaeorum etc. ergo solam hanc aestimabilitatem moralem reddit Vasquez humanitati Christi a Deitate oblatam, vere sanctitatem propriam dictam de qua scholasticis est sermo denegat

Caput 3.um

Inferit an de facto Christus Dominus ut homo sanctificetur personalitatibus Patris et Spiritus Sancti

Ex dictis superioribus dubium est dubij subortum resolutum an sit de facto Christi humanitas sanctificetur a personalitatibus Patris et Spiritus Sancti. non dubitandi est, quia cum non personalitates non veniunt immediate cum humanitate Christi: ergo nequit eis nomine personalitatibus sanctificari.

Monstrari 1º quod sit Christi humanitas reddita intime Deo grata et amabilis a personalitate Patris et Spiritus Sancti

2° Probat. qa nomo nabit qn veruy sit quod Perstj Patribus sine speciali in xpti humitate et speciali mo physice unioni, Pe n immate, intro humitati: qdo 3 xpty asseruit se eē in Pre, et Prē in se eē, n tonant eiy mi uba modaz extrius communicari, aut immanentiaz, sd intriue: g° perst et immes personalitat Patris in humanitate, intre, in qua xte humitati, qmvis mala tantum unita. pratea immanentia mutua personarum Divinaz aliarum in aliis, quaz circuminsessionez vocant thei, ē mutua intre existendi unius persone in alias; et tñē solu mate. denique in Cristo ey hiss residentie in pra voluntis dicunt intre eē in aliā; et tū mate unient, superita dictae poenas Pb ata: est q intrue id, quod physice et reali fabr unit, qmvis mate

Hinc q Com. intentio deduci. personalitatez Patris et Spus Sancti duy videt existere mat in sanctissima xpti humitate videt eas intre humitatz ornare; g° duy pot eisy mi personalitatz amat humitatz illaz participa; humitatz amat per bonitatz supernalz xpti intrz. g° eisy mi personalitatiby itaornat humitatz, ut grata reddit Deo, facta ab ipsarum participare. pet Cōa: qa hic gra gratiā, tuiscong mt ē aliud qm ornamentum supernale, rae cuius euehit ad eē Divinu humitas; et rae cuius day vidit humitas, in illa Deus se ipsum videt. hic hec humitas facta pert unz hypostaticaz rae personalitatiy Patris et Spus Sancti; gratazq reddit et amabilis Deo humitas a personalitatiby Patris et Spus Sancti.

Q a 2°. ll predicts personalitatiby n reddit justa humitas xpti Dni: hic 2° pet ex dictis C p humitas compa rationis. cz v° qmvis personalitas Patris, aut Spus Sancti unirtt immate, cui humitate a personalitate n redderet justa humitas. g Pi mate unietur humanitati tantum, n redderet justa alicuj personalitate. pet Cōa et 2° a priori ē, qa personalitas ut vializ dicta ab ipsius et creaturisq pratt absolutis, n ē prīcip operationum ad extra, neq Cooperationum cuj virtute aliquaz, s. pro Cristo: cuj v° ad rat justificationis requirat

praeditus operativa adeptiva, sive cooperativa cum humanitate ad actus supernales; hinc in agere ab extremi proximitatibus non reddit ipsas humanitatem Christi. repete dicta c. 1o. huius disputationis

Disputatio 3a

An Christi humanitas sanctificet per gratiam habitualem accidentalem

Caput 1um

1a negans immunis est ab omni sententia

sit tertia dicens neque est fide certum humanitatem Christi Domini sanctificari per gratiam habitualem neque id nunc dignum est temeritatis nota.

1a pars est contra Suarez

qui disp. 18 sectio 2a dicit istam esse in loco proximo: dico 2o; esse fidem certam exprimo hanc habitualem gratiam esse in anima Christi, esse per donum creatum illo infusum. est de mente Vasquez: hic disp. 41 c. 10 de ipsa sua et illius sectatoribus sic plane loquitur: cum etiam aliquam scripturam adducant testimonia ex alia insuper [illegible]. sed potius ex suo [illegible] quibus exponendo hanc veritatem probare ostendant, cum in ex illis nil omnino probari possit. probatur igitur neque dicta 1a pars: quia nullus est locus scripturae nulla definitio omnibus alicuius, ubi dicatur alterius, Christi humanitatem sanctificari per gratiam habitualem, definiat: imo, neque ex quo probabit inferatur quod dicta id alterum non est de fide. ut patebit legenti testimonia scripturae quae fautores dictam probationem ferunt quos non libet expendere. solum produco testimonium Ioannis, qui vocat Christum plenum gratiae et veritatis: et rogo fautores an per totum ait hanc, sit plenus gratiae per Deitatem, an non? si dicat 1um ergo erro, quod Christus sit plena gratia, non necessario inferat, habuisse gratiam accidentalem creatam; si dicat 2um, certe gratia addat gratia habitualis nata impletus non erat humanitas plena gratia, quae non habet omnem gratiam possibilem. Demum rogo quomodo illius testimonii vera sit infallibilis asserere quod non sit humanitas plena gratiae et veritatis.

1a Pars occlusio et 2a Vasquez

qui

quem Lodovicus a Sancto docet, Beaumgartnerus et nec Ghemingerus. Beaumgartnerus
theologus magistri earum non sit in ... quae gratia sive aut
theologi opinionem in hoc asserunt, at nulla ratione ... probari poterit
... contra opinionem ... aut Patrum ...
... faciat ... ab alio alioque
... quod ista opinio Theologorum ... illud asserunt pauci ... exceptis
illis ... et ... contra ... illorum nullo
... sed ... Thomas facit ... prudentem circa
... qui prudens debet sibi persuadere ... aliquid ...
... ad ... ullo loco, ... illi ...
... scholasticorum sententiae ... fuisse ...
... sub ... illi ... convenire
... et ... theologorum ... potest
authoritatem Theologorum Scholasticorum contrariam destituere

Hanc ... et ...
... authoritates patrum ... factet
... dicere, ... habere quam ...
gratia habituali ... Christus ...
Theologorum omnes docuerunt ... in Scholis ...
Scripturae testimonia ... habitualis:
Psalmi 44: unxit te Deus, Deus tuus, oleo laetitiae prae consortibus tuis
... sanctitas ... sanctificatur ...
... habet sanctitatem ... non requirit
... spiritus Domini, spiritus sapientiae, ... Deus ... gratia
hypostatica non est spiritus Domini, et spiritus sapientiae ... quam
haberet ex se sanctus, vel ab ... Filius Dei ... et ...
... a Domino sanctus, et ... sanctus, ... sanctus
... filium gratiae et veritatis ... plenitudinem
in se Divinitatis, ... habere plenitudinem gratiae et sanctitatis.

Testimonio
... Athanasius ... sanctus et ...

ut homo. Cognatio eius Similis; quia hautenus accidit in similibus ut agnascatur; unde sibi ipsi dedit, et accepit Christus dedit ut Deus, accepit ut homo. Bernardus: simpliciter sanctus fuit Christus ergo Deus et operationis sanctitas, et per ubi assumpta humanitate in utroque habuit habitus, quae una sanctitas verbo, qua assumpta est, sanctitas a Spiritu sancto ratione non est assumpto divinus. Et mittitur, qui natus de Spiritu sancto dicitur, quando non propter conceptionem natus. Magna iniuria est, ut quod singulare est homini dicatur, quod commune est homini denegetur. Factum quod agit et relationes, idem nisi per hypostaticam unionem gratiam naturam, et Christus natus de Spiritu sancto, Bernardus in sancto Spiritu, hoc sanctificatus: cum sanctitas habuerit ut Spiritum sanctum; ... habitualis est Christi sanctitas: qua non solum facit naturae unionem, sed etiam sua sanctificandi Christus ut homo, ut supra diximus

Definitio ... gratiae ... singularis ... specialis de Christo non sit definitio in generali ... definitio est iustificans per infusionem gratiae et charitatis ... Cap. 7 et Canone 11. ... generalis ... dicitur iustificari ... peccatorum et ... Christo non est ... definitio ... generalis sit non probat Christum ... alia dona ... generalis ut ... Christus ... iustificans et iustificatus Dei ... iustus est, sed qua nos iustos facit. Haec definitio quod ... non verificatur de Christo. Definitio ea non ita generalis loquitur de omnibus iustis, ut Christum etiam comprehendat: si ex illa definitione etiam Christum comprehendit, ... attentione ... iustificationis ... iustus ... quia ipse Deus iustus est: quam ... sic, et hoc ... Auctores Catholici defendunt;

Caput 2um

Sententia negans probabilis est.

Probatur [illegible] quod nulla est efficax ratio etiam intra sphaeram probabilitatis, quae [illegible] henda sit, ad probandum gratiam habitualem Christo Domino inesse; siquidem sine illa sancta non esset humanitas [illegible]. 2° quia quod requiritur ut dispositio ad unionem hypostaticam, quia a [illegible] negatur [illegible] naturalibus etiam hodie ab omnibus reputatur. 3° quod [illegible] quam vis [illegible] elicerentur Christi habitus actus supernaturales etiam [illegible] tibus est ad numerandum: 1° quia possunt elici actus supernaturales sine habitibus, ut [illegible] actus supernaturalis, elicitis ab habitibus. 2° quia [illegible] non concurrit ad actus supernaturales immediate, [illegible] per se ab actibus supernaturalibus, ut [illegible] eliciantur. 3° quia [illegible] habitus sine gratia. 4° quia actus supernaturales ad summum [illegible] immediate supernaturale, [illegible] prius immediate supernaturale, [illegible] unde probabiliter dicitur, et effectus habitus supernaturalis petit, ut [illegible] eliciantur actus supernaturales ab habitu Christi.

Probatur hoc et aliis [illegible] quam multis [illegible] ego nullam [illegible] [illegible] Christi [illegible] habitus [illegible] habituales [illegible] et habitus supernaturales eminenter [illegible] sine illis [illegible] et expedientes ad [illegible] summam [illegible] et dignitatem [illegible] Christi [illegible] Christi in [illegible] [illegible] [illegible] in actibus [illegible], et [illegible] illius [illegible], summe [illegible]

Si dicatur [illegible] operationes [illegible] immediate a Deitate, [illegible] immediate et intra [illegible], quod [illegible] physicum immediate [illegible] satisfactorium intrinsecum [illegible] habitus Christi [illegible] immediate [illegible] intrinsecum supernaturale non requirit habitum; [illegible] requirit [illegible] supernaturali [illegible] quod habitus [illegible] requiritur [illegible] requiritur.

[illegible]

habuisse charitatem; nam sine charitate singulari et plena, sicut nos intelligimus, scilicet de charitate actuali scilicet habituali, scilicet eminenti, propter autem habuit charitatem actualem et habuit eminentem charitatem habitualem
quatenus Christi intus dilatum fuit illi charitas, justitia, misericordia et
nihil aliud habitus supernales, hic nil aliud defendimus aiunt hoc quod
quando ipse sit ingeniatus supernali, sicut ipse Deus quod ipse sine
sibi intus perfectionem erat ingeniatus supernalis actu charitatis etiam
intrinsecus, rejicitur illud quod ipse illi erat charitas, misericordia
inclusa, et aliquorum habitus infusi adde quod si est dispositiones sine
charitate nullus est Deo plenus, sed est sine habitu charitatis; justitia
cum ad affectus omnes eorum plenarum quam cuique sua esse, sine illo
charitatis habitu quidem Deitas scilicet ibi personalitatem placuisse habitum
Deum.

Unde non solum dicitur ex parte ingenito non fuisse quam charitas sanctificans, sed nec illum alium habitum supernalem immo hoc est certissimo probasse, quam sunt illa aliquam quam inde valebant, plurimus
autem est illi intrinsecus habitus, quia nam nequit Christo omnes habitus supernalitatem, me iudice, multo minus autem quod authoritatibus aequivalentium
quaerere aliquem adhaerens sonent. Sanctitatis, nulla tamen habet habitus incompatibilitas; quod si authoritatibus agendum minus eorum est dominium
sine Christo inferiores quam quam habitualem, sicut quod agat. Solum est
dispensatum aliud solum habitualiter gratia Christi, quod est sanctificat,
sancte extensive solum Christi humanitas, quod solus habitus huic autem non
sunt habitibus revelari, probari contra illo quod intra aliquam sicut diutius
quod tamen sanctificans summa intelligere omnes actus supernales non ponuntur
habitus continui ad actus supernales, propter fidem et spem; quod si omnes potentias
immediate omnes operationes Christi supernalium si essent non quae tamen
ponendi sunt habitus supernales.

Tandem summo cum studio, cum in oculis
ad decimam octavam dicti S. dubio 10. docemus, quod necesse, tamquam
quia nostri est probale quam etiam defendere sunt aliquam thesim quam
sine

sine ulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quando
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quas sine dubio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quia aliud genus
sanctitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] excellentiori [illegible] Cognatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cognatio [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] Cognatio [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sanctitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dubitatio 3a

An Christus ut homo sit filius Dei, et an naturalis, an adoptivus

Caput 1um

Praedico. Statuitur quibusdam [illegible] sensus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] planum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] differenti [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] filiationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filiationis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
filiationi [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
filius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

e, sic intrinseca, praeterea ... [illegible] ... ex his speciebus
sibi contradicentibus summa e[st] et ... [illegible] ..., ut diximus hanc
... [illegible] ...

Supponit[ur] ... illius sensus ... hanc propositionem:
Christus in quantum homo est filius Dei ... reduplicativus ... [illegible]
... reduplicativus, et in hoc sensu aequivalet ... copulativae
Christus qua est homo est filius Dei quo sensu significat ... naturas
est causam filiationis Dei, in quo sensu est plane falsa: aliter ... homo est filius
Dei, ... sensus est pure specificativus, in quo sensu aequivalet huic:
... affirmat ... subiectum ... hoc, ... cum veritate ... quae
est filius Dei, et in alio sensu pro ... Christus in quantum homo est
filius Dei naturalis ... et ... non ... propositio ...
in ... quod ... sibi, et ... in ... illa, inde sicut nullus ... Christus homo est filius
Dei ... naturalis; ... nullus ... in sensu pure specificativo ...
Christus, in quantum hoc, est filius Dei ... naturalis.

... in talem ... propositio ...
... Christus ... homo est Deus ... ergo ... est ... Christus ... homo ... est
Deus: ergo ... haec Christus ... quod homo est Deus. ergo ... haec Christus ... quod
... est filius naturalis Patris. ... Paulo ad Rom. 9 ... ex quibus
est Christus ... carnem qui est Deus benedictus in saecula, ... Christus ... carnem
Deus est ... Paulum, ... ex iis quae infra dicemus, ... a
de ... dicemus in aliquo sensu ... Christus
in quantum homo, est Deus ... homo ... 3a ... q. 16.
... hoc ... in ... antiquis.

Ad ... dicendum, quod ...
... hoc in reduplicativo ... duplex ... accipi: uno ...
... et sic ... quod Christus ... quod homo sit Deus ...
alio ... accipi ... supposito ... et ... suppositum ... in ...
sit persona filii Dei ... Deus ... quod Christus ...
quod homo sit Deus, et in ... ad ... loquitur ...

ho

hoc pronomen demonstrativum (scilicet vic) hoc nomen homo habet
ad supponendum et ideo magis est haec vera, propterea quod iste homo,
est Deus: quam ista, propterea quod hic est Deus. Alter sensus reduplicativus
huius propositionis inquantum homo est specificativus, nec habet reduplicationem ut tenet
humanitatem esse rationem formalem, ratione cuius ille homo dicatur filius naturalis Dei, nec tamen specificationem, ut
proprie tenet, sed illum sensum dicitur filius Dei naturalis tamquam praecise consideratus in
humanitate, quatenus per eam in uno supposito humanitatem saltem est humanitatem,
Deus, et homo mutuo de se invicem praedicantur, sed quatenus significat in hu-
manitate illa esse formam aliquam, ratione cuius formaliter dicatur esse filius naturalis
Dei. Sic autem sensus reduplicativus propositionis differt ab eo, quod significat
humanitatem esse rationem formalem constitutivam filii naturalis, ut ex supra dictis patet, iste
vero tertius sensus reduplicativus solum significat humanitatem esse subiectum
formale receptivum formae, a qua homo ille denominatur filius Dei naturalis, differunt
utrique sensus reduplicativi propositionis clarius de propositionibus in hac
propositione Christus inquantum homo est filius virginis, quae in 1o sensu
est falsa, et in 2o hoc sensu est verissima et theologica, cum huma-
nitas non est subiectum formale receptivum filiationis ad Virginem Beatam,
a qua fit in humanitate nostra homo ille dicitur filius naturalis Beatae
Virginis. Differt propterea 2us et 3us sensus particulae redu-
plicativae a 1o, quia cum filius affirmat in propositione hac, ut homo merito du-
citur humanitas talis est saltem humanitatis, datur suppositum ratione
filiationis naturalis, quod nempe de fide est, 1o supposito illud, inquantum
subsistit humanitas est verus filius Dei naturalis. Unde ad veritatem huius
propositionis in hoc 1o sensu non requiritur, quod in humanitate sit veritas, a qua
homo ille dicatur filius Dei naturalis, at vero ut eadem propositio sit vera in 3o sensu redu-
plicativo particulae inquantum homo, non sufficit, quod suppositum humanitatis
sit filius Dei naturalis, sed requiritur quod in humanitate tamquam in subiecto
recipiatur forma huius filiationis, ratione cuius homo ille dicatur filius
sicut propterea non verificatur propterea inquantum homo est filius virginis.

g.a 2us ex quas ipsius humanitati insunt, verus hic Xtus filius ad natus, ita anno quidem eius in hoc 3o sensu, quo ancorando sensu veritati post Xpum ingruentes homo est filius Dei natus, et hoc e an rus ex quas illius humanitati insunt sicut eiusdem passionem filius natus Dei.

Alii autem aliis, nationum nomine, sensus ita constituunt ordine dicendum, et rectius, dicunt Collius Franciforden. dicit Hadrianus papa in epistola ad Hispanos, et contra hos dicunt etiam ... ea oportere esse consequenter ... Communis qui viribus de magistrum Xpus est filius Dei natus, et non adoptivus ... humanitas sui Carnis, solus lumen habere veritatem statuere ... parts reduplicativis, quae in eo solus fuit ... hanc Xpus, inquit, si negat natum ... in nestorianismum, at solus inuidens in nestorianam haeresim si negat Xpum ut hominem esse solus ... est filius Dei, hic non natus vera unione physica huic ... Verbo, et destruit unitatem suppositi in Xpo, quae est haeresis nestoriana ... patres et doctores cum Hadriano definiunt Xpum ut hominem esse solus ... verae Dei filius Dei, ita ut non solus secundum naturam divinam, sed adhuc in Xpo vera ... temporis ... (marg.: ... hominem esse filium Dei ... qui dentis ... verae ... temporalis ... de magistrum ...)

Capitulum 2um

Aliquorum sententiae

§ 1us

Opinio Sancti Thomae

Chaldaeus ... ad Eclesia ... a sancta, quam ... theologos ... in 3o sua parte ... Cap. ... inquit ... 23 articulo 4o in Conclusione sed dicendum quod filiatio ... proprie conuenit hypostasi ... in ... unde ... filiatio ... personalis ... in ... non est alia persona ... hypostasi, quam ... cum conuenit esse filium ... filiatio adoptionis est participata similitudo filiationis naturalis, ... aliquid ... participative, quod ... et ideo Xpus, qui est filius Dei naturalis, nullo modo ... filius adoptivus ... Thomae ...

Xpus

Christus in quantum homo est filius per naturam proprie et naturalis: quo non obstante filius adoptivus concedit: quia quod dicit per se de filio, nequit dici per participationem: 2°. si creatura separata sit: quia Christus in quantum homo, non est alia persona quam [illegible]: quia ratione illius est filius naturalis probatur [illegible]: quia filiatio proprie convenit personis non naturis.

ex Lezano D. Thoma

Unde aliqui explicant distinctionem esse inter illam quo filiatio proprie convenit hypostasi, non naturae, id est docet, quod natura non denominat sed suppositum: Unde illud secundum est verum. Ceterum quandoque suppositum denominat affiliationem propter denominationem affiliationis, quae ipsi convenit ratione naturae assumptae, sicut ratione naturae Christus ut homo est filius Virginis, ex ea suppositum denominatur filius Virginis: hic autem filiatio ratione naturae convenit supposito non ratione personalitatis, quia quandoque suppositum immediate denominat filium propter denominationem filius adoptivus filiatione conveniente non ex personalitate, sed ex natura humana: sicut quia Christus in quantum homo, sed videlicet ratione personalitatis illi repugnat quod sit filius Virginis; et nihilominus ea denominatio non repugnat supposito ratione humanitatis genitae a Beatissima Virgine cuius ratione humanitas adoptata non est suppositum illius humanitatis quamvis [illegible] filius adoptivus esto repugnet sibi ratione supposito hanc denominationem tribuere ratione personalitatis [illegible], [illegible]? id est illa quo docet quod filiatio filius propter adventitiam supposito a personalitate et non a natura et inde hoc scriptum est falsum quia Christus in quantum homo est filius Virginis et ratione personalitatis [illegible] in [illegible].

Quo distinguitur illatio, quae aliquis subsumptio: sed non requirit aliquid divinae perfectionis naturae, quod potest quia [illegible] vera non est Deus [illegible] se cognoscit nihilominus cognitio a Beato homine et Angelo: quia cognoscere est illud intra et per se Deo convenit etiam extra et per actionem quia quamvis Christus in quantum homo, ratione suppositi filius naturalis, sed non repugnat, quamvis [illegible] ratione humanitatis sit forte [illegible] hanc adoptionis habet, filius per participationem [illegible]

ē Deus et Creator, cum ē eius perfectiones et participationes. ergo est Beatus per essentiam et sub Beatus per participationem: sicut sanctus, aliud in creato per essentiam et aliud creatum. Ergo ē servus, et Deus: ergo poterit esse simul filius natus et adoptivus: ad hanc instantiam ait Divus Thomas in solutione ad 3um. servitus non solum respicit personam, sed etiam naturam: quia de ipsa dicitur denominatione. et ideo non ē similiter Christus servus non etiam natura, sed suppositum tantum sicut filius, praeterea etiam pariter sit inconveniens quod servitus competit divinae supposito ratione naturae sicut etiam filiatio competit divinae supposito ratione naturae, ut probavimus: alioquin Christus non esset filius Beatissimae Virginis.

Has Divi Thomae lineas explicat suarez 49 sectio 2a § ex hac autem, et ita defendit primam partem: filiatio ad Deum, quam Christo, ut homini, convenit, non convenit humanitati proprie, cum sit fit ei soli convenit divinae personae compositae, seu verbo subsistenti in humanitate, et sic humanitati, ut sustentatur a verbo, unde tandem concludit filiationem illam non propter hoc inconvenientiam repugnantem divinam verbi dignitati; cum illud mere respiciat, et in illo propria fundetur. cur autem e contrario potius sit servus, quam sit filius debeat fundari in natura, sicut servitus fundatur in natura, et connotat suppositum tantum, cum filiatio aliqua non possit fundari etiam in natura, et denotare suppositum. propterea est servus et ex parte repugnans verbo Dei etc., non tamen repugnat humanitati, ut subsistenti in verbo: quod tamen filiatio adoptiva repugnet dignitati verbi Dei etc.; non tamen repugnabit humanitati ut subsistenti in verbo

§ 2us

Optimo stili

[illegible] dicunt, adoptio ex communi sententia [illegible] Deus sanctus in Deum [illegible] acquirere tale [illegible] ex gratia naturali in adoptionem [illegible] gratia, quae ē gratia adoptionis. ergo bonum aliquod

per

praeordinat ex vi sua gratia adoptantis, sicut hereditas, ad quam dicitur succedendi habet ex adoptione.. docet praeterea Christo hereditas non huius
non deservire adoptionem ergo differt a filio sicut extraneus: ut
autem explicet quod sit filius et extraneus, ut adoptari possit ita
vel. post ultimo. dici, quod requirit extraneitas in instanti prioris
temporis s. non tale quod non nato omnis gratia naturalis, in dispositio
de digno conferunt ius ad hereditatem. hic autem gratia naturalis tempore
natus imitabat gratia, quam anima Christi habuit in illa hereditate
requiritur ergo quod in illo instanti non in quo generatur s. Creat, intel-
ligatur sine iure ex vi gratiae tali generandi, et cum quod illi habeat
media generatae, et in eo instanti illi fiat gratia
Hic etiam Deus
Scti iam satis impugnari, quod natura humana Christi Domini prius non
generatur et ... , quam intelligatur cum iure ad hereditatem ... ,
immo prius quam intelligatur cum dignitate ad gratiam ... prius
... ... quam ... et ... ,
quam acceptat gratiam habitualem ... illi ... ius ad hereditatem
... habuit ... et extraneitatem ... hereditatem ... in ipso
instanti non, ad ... ex gratia adoptionis ... ... naturalis
... ... generatae, ... et ... per-
... habitualis gratiae, sit unio ... ... ad ... quod
... ... in ... non in ...
... extraneitatis, quae ... hereditatem, ... quod
instanti ... ... ; ... ... extraneitas
non ... a Christo ... ... ipsi gratiae habitualis post =
... ... sine ... ... facta
vel ipse ... ...
... ...
... ... cum Magistro
... ... ad hereditatem ... Christo ex ...

primae, quia ipsa gratia exigit gloriam adeo ut si per
subtilissimum illorum lapsum, non potuerit quod illam dicitte, sed illam
nequitte. Contrarium est, quia cum gratia conferri praecedente in humana
debito illius de congruo, congrue in ipsa explicatione debito praecedito
fieri gratiam habitualem, sicut legis ad haereditatem non conferri ex sua
haereditate. Id ergo unde supponit debitum illam, et hoc ipso sicut
ut Clarius loquar, et ideo de congruo ad gratiam habitualem, quia gratia
ipsam non dari ex sua haereditate ex gratia adoptionis? unde supponit
illam antequam in illo intelligatur debitum haeredis gratiam, sicut antequam
intelligatur unita, non eo in illo priori extraneam, neque extraneum
sumitur Angelum in illo priori neque antequam illi infundatur gratia
quia in illo priori, quod est in Angelo tale est, ut nihil aliquid sibi
addatur extra, sine iure ipso ad gloriam et etiam sine remota lo-
quor de Angelo, qui gratiam accipiat in illo instanti reali suae
Creationis.

Quod si dicas ex eo genera temporaliter proximam illam
huius ipsi in aliquo aeterno Divino a semetipso filium, ita aliquo generativa
haereditas non attingat unam suam potestatem. praeterea
quia illorum qui docet proximam et praecisam haereditatem generantis
et unitam, quam gratiam accidentalem gratiam. quod vero dicis in
libro 1 3 d. 23 cap. 1 n. 7 quod licet ita antequam intel-
ligatur subsistentia talis aliquid neque est capax boni proprie
neque extraneam neque capax iuris, neque negatio iuris, quia est nihil
capax nisi accidentibus. contra dicis rem duam quod gratiam dilatam
haereditatem per se independenter a subsistentia neque capax est ab eodem
nisi neque ingredientis: probatur. quia hoc ipso extraneum est proprie talis
in hac re singulari, quod sibi dicitur in illo priori neque, quod explico
in Angelo creato integro in instanti neque ante gratiam infusam
ad immittit ad ipsum extraneum Angelum, sicut carum iure. Hoc
autem carentia gratiae quod in illo priori neque non est accidens Angelo

sed ipsa natura Angeli, cui est indebita gratia et conventio, quas sine novo favore obtinere nequit gratias: quod convenit humanitati, quae peculiariter humanitati in illo instanti ... nec alia ... non est accidens sed illa ipsius humanitatis.

Notandum tamen in loco citato hoc contendere Scotum, Christum non esse filium adoptivum, non tamen statuit esse filium naturalem. de hoc ergo puncto, nec verbum proferat; notandum praeterea quod in Reportatis in 3o dist. 10a tuetur sententiam asserentem Christum, ut hominem, esse filium Dei adoptivum, quam sententiam Vitalis et Bassolis longius recedunt a patribus Scotistae amplectuntur. Notandum 3o, quod Felix Scotista, reprehendit vasquez ut impium, quia docuerit hanc propositionem Christus, ut homo est filius adoptivus Dei, esse haereticam damnatam in Francofordiensi concilio, quia Felix et Elipandus et hac sanguine aut ... effuderunt. cum hanc autem ego, sapientiam ut ... video, pietatem et modestiam desidero ego in Felice Scotista et sapientiam et modestiam desidero in ... non ignoraret plures alios auctores eandem confirmasse ... ... est Scotista Felix supra citatus nota 15. ego tamen, ignoret Felix, existimo simpliciter esse de fide illam 3am propositionem sic Christus ut homo est filius Dei adoptivus accipiendo ... ut ... quae designat naturam humanam et non suppositum, et existimo esse definitam in altera sessione Francofordiensi. Si modestior ... ... patribus ... debita reverentia veneraretur

Ultimo est ... ea ratione, quia si ... humanitati de Christo, imo et de signo ... adoptari ... in filium potest sine dubio adoptari. quod adoptio ... in ... ex ... de Christo, imo et de ... (... non repugnat ...) in adoptato ... gratia conferat ipsi humanitati ... ... dignitatem de ... illam, non ... impedire adoptionem, quae ... in gratia, et ... dicendum, ... natura, etiam homo adoptari in filium Dei, quo se ...

ut talis extraneus dicatur capax adoptionis

§ 3us

Opinio P. Patris Suarez

Hic P. Suarez

tam sententiam explicat hic disp. 49 sectione 3, ut probabiliorem quam ipse potius docuit sectione 1a, seipsum ut crederet Christum ut hominem esse filium Dei, sectione 2a ulterius docet Christum ut hominem non esse filium adoptivum, sed naturalem Dei. Nam ex probat versa: vt quod ex duplici fundamento: 1um est: persona Christi etiam ut homo est, non persona extranea, quia non est alia persona a persona Verbi: 2um probat quia etiam in tamen Christus ut est persona quatenus humana includit filiationem Dei naturalem quam constituit in se huius personae: et ideo sub nulla ratione potest esse, neque intelligi, neque in duratione temporis, neque in aliquo signo rationis, quod sit persona aliena, aut extranea a divina filiatione. Ex fundamento est quia hic homo Christus non acceptatur ad divinam hereditatem suscipiendam, acceptatione mere extra et liberali, sed acceptatur quasi naturali, et debita ratione unionis: quod ex se Christus est incapax adoptionis.

Haec etiam non est difficilis, ea probat, illud supponitur absolute non esse extraneum s. non esse extraneum ratione personalitatis; non autem probat eam personam ut includentem naturam humanam non esse extraneam ratione humanitatis creatae, quod si illud supponitur ratione humanitatis extraneum, extraneum est, quamvis absolute extraneum non sit hic intentum: explicandum quod ulterius est, cur humanitas extranea non sit s. si extranea reddat cur humanitas extranea non constituat suppositum, quod constituit extraneum; sicut humanitas creata constituit et denotat Christum, ut hominem, animal et humanitas a Virgine sanctissima genita denotat personam genitam a Beata Virgine: et humanitas exaltata Deo facta denotat personam Christi in quantum homo est Verbum Dei etc. Quare in hac ratione probare probatur, ex Christum ut hominem esse filium naturalem Dei quod non est extraneum secundum solum ex parte id sanctissima dicatur extraneus, quod non sit natura genitus.

quod

quod si in alio decoctit ea explicamus id; probandum et explanandum erat

la etiam

nō in suppositionibus de filius impugnabat manet: qa quamvis ex desiderio dignus deberet gratia, patet at hoc, id nō tollit adoptio gratuitae et proptea: qa eae humanitas nō debet adoptio qd humanae sufficienti e explicamus et eam suppositum eae humanitas et eae actionis, quae a beata Virgine, ut hoc generat. unde Lorandi aliud argumentum, quod ipse ex pendit, idq filius sit proprius nō prius nā e hic homo, quam gratia unius eius humanitati facta sit: qo nō prius etiam nā e hic homo, quam sit filius Dei: hoc argumentum supponit quod probandum e, nempe, proprius ut hoc, per eius hypostaticam unitione filius Dei nā, quod quod verum e verum pro Lorinos dicimus, e extra propriam instatum: in alio autem semper e prius prius.

Arguens 3° sic. si daret filiatio nā sua senda suppositum illud eet filius natus Dei qa ex intra vītue sua esset et nati haec ius ad hereditatem Dei: qo suppositum illud quod ex vītue sua esset haec ius ad hereditatem Dei e filius natus: at hic homo proptea in quantum hic nō e suppositum, quod ex vītue sua esset haec ius ad hereditatem Dei, qo e filius nati Dei hic diciemus. Explicit. imprimis nego ans, quod sit suppositum habens ex nō sua sancte eet filius natus Dei. nego deinde quod illa nō s. suppositum haec ius ad hereditatem Dei nam dignitas ad heredem et obtinendum aliquod bonum a Deo summe liberali nō e ius adversus Deum: unde ipse nullus potest petere bona sine promissione divina: et hoc invadente, ius oe ex pristina dicere bona eē adversus Deus pote. proptea nego, quod quamvis aperent illa bona ius ad hereditatem ordo nati et ex intra sua hereditatem, id sufficiunt ad dicendum filius, nam aliud e ius heredis, aliud e ius filii. unde sicut nō ad ius gratuitam vītuit filius adoptivus ita quod ius nati decernens vītuit filius nati.

: Ultimo vindi dīs ple

quod neque filij nati constituat omnino, quod quis habeat ius naturale
ad haereditatem Dei: nam filius natus est, qui procedit ut vivens a prin-
cipio vivente a patre vivente per se et proprio [illegible] similitudinem
ad producendum [illegible] spiritualis [illegible] non habet
[illegible] singularem homo, sed [illegible] agam in [illegible]
[illegible] in hac ratione [illegible] deffectu filij nati [illegible]
[illegible], sine qua [illegible] habebit deffectum [illegible], et [illegible]
etiam de lapide [illegible] potest, an sit filius Dei natus, an non.
[illegible] de filio nato [illegible] metaphoras. [illegible]
sensu [illegible] est filius Dei sine ulla gratia, sed [illegible] in sacra
Scriptura Deus vocatur Pluviae Pater, sed [illegible]. Unde concludo, quod
dum [illegible], ut homo, est filius Dei natus [illegible] ad haeredi-
tatem Dei vere et [illegible] loquendo sine [illegible]
non est filius Dei natus

Ultimo tandem [illegible] in hac [illegible] quod [illegible]
Dominus est filius natus totius Trinitatis, nempe filius verbi, et filius spiritus
sancti et [illegible] filius Patris, quod quidem [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible].

§ 9ag

Opinio Patris Vasquez

Quo docet disp. 89.

Cap. 13. [illegible] ut homo, non est filius adoptivus Dei [illegible]
adoptatur in filium qui solo affectu iungitur adoptanti [illegible]
vox adoptio [illegible] videtur. est [illegible], quare adoptare aliquem
[illegible] est, quam [illegible] et [illegible] solo filij nati aliquem
subrogare, et [illegible] est, aliquem adoptare in filium, atque [illegible]
sibi [illegible], eum, qui aliquem [illegible] non est [illegible]
[illegible] non fuit coniuncta Deo solo affectu, verum [illegible]
non potuit adoptari. —

in hac

// in incarnatione, quamvis vera plura sint
plura etiam dissere non carent. 1º non apparet cur per gratiam unionis
homo non sit filius adoptivus Patris, aut Spiritus Sancti: nam Christi humanitas
non unitur physice Patri, aut Spiritui Sancto cum relationem propriam
Patris, aut Spiritus Sancti, neque cum naturam divinam, nam infra huiusmodi
[illegible] unio non terminatur immediate ad naturam. quod si dicas adoptionem
esse opus totius trinitatis, uti etiam incarnationem esse opus totius trinitatis.
nec non tota trinitas terminat incarnationem; ergo quamvis adoptio sit opus
trinitatis non debet tota trinitas esse terminus filiationis adoptivae. 2º non
est quia gratia sola non constituit filium adoptivum, sed gratia cum negatione unionis
physicae: cum ergo Christi humanitas comparata cum Patre et Spiritu Sancto habeat
negationem unionis, et aliunde habeat gratiam sanctificantem, fiet, quod Christus ut
homo evadat filius adoptivus Patris, aut Spiritus Sancti

2º notandum

in praedicta ratione, ut quis fiat filius adoptivus sola assumptione unionis adop-
tantis addendum sufficientiam expressam vocis adoptio, quae sonat defi-
cientiam [illegible] filio eius quia filius non est eius naturalis. nam omnino
iure naturae, propter quam adoptare in filium filium naturalem. 2º quia Christus solus
probat, propterea, ut homo, non esse adoptivum eo quod naturalis sit, non vero probat esse
adoptivum eo quod humanitas physice unita sit: similiter dicit sufficiens esse
dividendo illius, quod constituit adoptionem, tamen ex hoc capite non impeditur
adoptio. at si propterea ut homo non sit filius quamvis sit illius humanitas
physice unita datur etiam sufficiens dividendo constituit adoptionem, quod
explicat his verbis: Christus est mihi filius. ergo ex hoc capite non impeditur
adoptio [illegible] communis physicas humanitatis, quod si dicas ideo esse filium
naturalem, quia est divinitas humanitati physica, propter quam in [illegible]
variat. concludo assumptum, id etiam intra opinionem
parte impugno 2º solo docet idem Capite 14 non propterea
unionis Christus esse filium Dei naturalem hanc alteram ita explicat

hic potest aliquis esse filius alterius; 1o per creationem, sive adoptionem, 2o per productionem, qua filius de substantia Patris accipit naturam ab eo. 3o per substantialem unionem immediatam persona: priori modo aliqui justi sunt Dei filij, 2o Verbum Æternum generatione est filius Patris: 3o Christus, qua homo est filius Dei sed filiatio est adoptiva, sed 3a est naturalis

Dicendum est 1o, quod ut verbum supponat pro umbra Christi, an sit unio physica immediata persona sui verbo constituat Christum, ut hominem, filium naturalem verbi; quod quidem fere omnes negant, unde cum probatur Christum, ut hominem, esse filium naturalem, quia unio physica constituit filium naturalem probatur idem per idem. 2o quia non probatur Christum, ut hominem, esse filium naturalem Patris siquidem non unitur immediate persona sui Patre. 3o quia est falsum, quod unio hypostatica constituat filiationem naturalem nisi per eorum assumentis, si humanitas traheret per subsistentiam Divini Michaelis, in homine, quo invenio ille homo esset filius naturalis Divini Michaelis quod tollere alicui non suum esse per unum non constituit filiationem naturalem conveniente hypostatica etiam quae non assumpsit et nisi assumentis. 4o: quia etiam hoc sententia concedit, Christum ut hominem esse filium naturalem totius trinitatis quod apud me absurdum est non leve

Obijcies multiplex ratio. Christi humanitas sanctificatur per naturam Deitatis: quod est illi naturalis gratia: quod est filius naturalis ita arguit numero 80 ubi 1o nondum Deus, naturalis et negavit esse Deitas creatam entitati, cum sit omnino indebitus omni enti creato: sicut et gratia negavit esse naturalis nobis, ita Deitas et assumptio negavit esse naturalis humanitati. Respondeo 2o nondum Deus; filius naturalis non est, quamvis est illi connaturalis sanctitas, sicut in creatura non sua sanctitas; ex hoc sic ergo non est filius Dei naturalis; ita nec humanitas Christi Domini, quamvis connaturalem habeat sanctitatem, non constituit filium Dei naturalem Christum, ut hominem,

S. J.

O. P. Emmo Cardinalis De Lugo Patris Hurtado

Cardinalis de lugo

hic disp. 31 sect. 9 nº 29 docet tanqm pp.m deffendendam ee, Xptus ut homo e filius nalis Dei, quam ut explicat, duplicem distinguit sensum parte illius quat homo: s. q. reduplicat supra nam huam et in hoc sensu euadit falsa pp.o, s. reduplicat supra suppm, et in hoc sensu vera est, q.a Xptus ut homo non solum includit naturam huanam, sed etiam suppositum s. hipostasim, quod e in Xpto e filiatio aeterna. g. Xptus ut homo includit filiationem nalem, g.o ut homo e filius nalis in aliquo sensu. praeterea nº 31º docet, filium duplir accipi 1º in fieri 2º in facto ee, filius in fieri, est ipse, quod genitus, filius in facto ee e homo, tum generati sit nam Genitoris Xptus g.o ut homo e filius in fieri, q.a includit nam hypostatice filiationi nali, quae e actio, siue generao, siue filiao in fieri, hoc e ipsum fieri filius, nt e tn filius nalis in facto ee, q.a Xptus ut homo, et hoc nam accipimus, in qua assimilet Patri genanti.

Haec sa. oino displicet 1º q.a nt respondet ad quaestionem, si g. replicet supra suppositum s. hypostasim nt e dubium qn suppositum humanum sit filius Dei nalis, sit Deus, sit genitus ab aeterno, sit ipsum esse unde g.o nt e de pp.e reduplicativa in qua parte quat reduplicat supra hypostasim supra supositum, sed supra naturam. 2º q. si reduplicat

sive secundum suppositum s. hypostasim; ubi etiam non valet esse verum
humanitatem quae christus ingenitus homo est filius Patris in facto esse
sive terminus generationis, sive habens eandem naturam cum Patre; cum verum sit
suppositum humanitatis esse terminum generationis, et realiter habens eandem cum Patre
Dicimus tamen 3o quod in hoc sensu etiam esset verum quod christus homo
esset verbum Patris et productum per intellectum Patris, secundum quas quidem
s. sit per extra quaestionem procedimus, si vera sint, s. si loquamur in sensu
quaestionis sit omnino falsa

Dico 4o quod generatio ut est actio generativa, sive
fieri filii, solum denotat filium id, quod est ipsius terminus, at christus, ut
homo, non est terminus generationis ergo nunc authores ergo non denominari potest
ab actione generativa filius in fieri. 5o quod si in primo producat actionem productivam
cum albedine, quae non sit in primo, sed in paulo, non denotabitur primus
albus in fieri ut patet, nullus quoque resplendendi [illegible] actionem
recipi in agente, quod ex illa in fieri agens calefaciet, quo
producit calorem in passo; ergo quamvis in christo homine reperiatur actio ge-
nerativa filii non ideo christus ut homo denotabitur genitus s. filius
in fieri, nisi christus ut homo sit s. includat terminum illius actionis
Dico demum quod cum denominatio filii naturalis includat ipsum fieri, non denotat
filium Petri habens eandem naturam cum Petro, nisi eam a Petro accipiat per
veram actionem ex natura sua tendentem ad constituendam filiationem, s. talem
identitatem in natura producto. Sed pater Suarez disp. 83

Sed pater Suarez
disp. 83 sectione 2a docet christum, ut homo, esse filium Dei naturalem, probatione
illa n. 102 ita probat. Christus ut homo generatur a Deo genere proprio
viventium ergo christus, ut homo, est filius naturalis Dei. Antecedens probat: quia christus
ut homo recipiendo humanitatem coniunctam a Deo vivere accipit; idque
a proprio viventium principio, quia Deus absolute est natura Dei: Deus autem proprium
viventium est humanitati, quia divinitas est incarnata cuius plenitudo habi-
tabat corporaliter in christo ut in [illegible]. Multo autem magis est intra
christo in homine divinitas per identitatem immediatam cum generatione ubi
quam

quas sibi Creator est dimensus parvoli. et similiter nec convenit talio proprius ut homo, qui homo est imago et similitudo Dei iuxta illud faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram

Haec sententia proposita multis displicet. 1o quia suppone est ut dicat per omnimo productionem unius viventis ab alio esse generationem neque distinguunt facere et generare, loquuntur neque distrahunt terminum factum a genito. 2o est quia actio generativa ex se talis est, quod potest producat terminum, ac producatur ex proprio vivente, quod tamen dicit et intra terminum maneat sic omnimo producens terminum producat, et independentem ab actione eius productiva univocam et immanentem in proprio generet eius mihi terminus non est genitus, neque filius, sed pure factus. at qui ita erunt in proposito hoc, nam actioni productivae Spiritus Sancti omnimo praecedens sequuntur viventia similitudines cum verbo 3o eius mihi actio non est generativa filii. 3o quia in sententia huius similitudines non apparet quo pacto Spiritus Sanctus quasi manuat intra in Patre, cuius neque in absolutis, neque proprietati relativa vero. ergo non est filius naturalis Patris. 8o quia dedit, quomodo ut hanc esse filium Spiritus Sancti cuius quidem infra probamus

tandem 4o quia dicentia est eiusmodi sententia cum similitudine in ratione generationis, analogia viventis ut sic inter filium et genitorem quodque quidem apud me est inter absurdum, nam dictum similitudine alterna inter producens genitorem, et terminum genitum productum omnimo essentiale manet arguens. Sic antiquorum probantium Divinitatem verbi et consubstantialitatem conclusionem cum Patre ex conceptu filii: sic clara virum propter similitudinem analogiam vitae, quam cum Deo habet praeter esse filius Dei naturalis inutile reddit argumentum illud totius antiquitatis assumptum: verbum est filius naturalis Dei: ergo coaequalis Patri. S. Hilarius lib. de synodo adversus Arrianos sic illud non potest alienum esse a divinis substantia dicente Patre: Pater est tibi ipse hic genitus non dissimilis, atque alienum esse ab eo nam: quia Divinitatis Patris nostri nativitas nati non recipit

§

Aliorum opiniones reliquas breviter notantes

℟. Bernal arguit pro contrarijs ex ijs quae nos fecimus
diximus circa nostram sententiam in quaestione, ut adstruat sive dicat Christus
ut homo, neque est filius Dei natus, neque adoptivus; est tamen filius proprius
hoc ultimum in quo a reliquis enumeratis auctoribus dissentit probat
aliquibus Scripturae testimonijs in quibus Christus ut homo vocatur filius Dei pro-
prius praesertim ex divo Paulo. qui proprio filio suo non pepercit sed pro nobis
omnibus tradidit illum ad Rom. 8. Similiter illud ad Hebraeos 1. multifariam multisque mo-
dis olim loquens Deus patribus in Prophetis, novissime locutus est nobis in filio
quem constituit haeredem universorum per quem fecit et saecula, quem autem lo-
quatur Paulus de Christo ut homo. dum illum absolute vocat filium facile
probatur quia loquitur de Christo, ut haerede universorum at Christus
qua Deus non est [...] universorum haeres ergo loquitur de Christo
reduplicative, ut homo,

Ut confirmetis [...] praedicta doctrinae
[...], impugno tamen praedicta ex Paulo desumpta in primo
testimonio vocat Christum filium proprium. nullum tamen in textu Pauli reperitur
vestigium desumendi filium proprium [...] quod ut humanitas filius proprius
non est filius natus alius textus quaerendus erat in quo testimonio diceretur
Christus appellari filius proprius. nec aliud lego, quam Christum esse filium
Dei. 2o. neque explicat Paulus se loqui de Christo ut homo [...] unde
id probat P. Bernal est inefficax, probat quod [...] vocat a Paulo Christus
haeres universorum, quod convenit Christo ut homo etiam vocat creator
saeculorum, quod convenit Christo in quantum Deus est: ergo dum utrumque epithetum
convenit, alterum Christo ut homo, alterum convenit Christo ut Deo
signum est Paulum loqui de Christo adaequate sumpto, tum quod Deus et homo
est: unde ergo probabit epithetum filius applicari a Paulo Christo ut homini
potius, quam Christo ut Deo. ac demum quomodo vocat Christum ut hominem vocari
a Paulo filium: unde probabit, id dici de Christo ut homo reduplicative non spe-
cificative

Praeterea impugno [...] illius opinionem quod [...] Christo
quod Christus sit filius est impossibile [...] filius ad
pilus

adoptivam et natam: probo maior eiusdem filiatione. s. sumit q. gratiam adoptantem
s. cino natis deum constituit natam sibi independenter conferre s.
gratiam. si sensus resultat filiatio adoptiva; si deum filiatio natis quo
mediam inter filiationem adoptivam et natam, sive filium quidem nec
adoptivum, nec natis est filius cino chimaericum et fictitium contra adhuc.
Ut probat Bernal Christus ut homo non est filius adoptivus hoc me-
dium assumit: nempe ex omnium conferre volando Patrem Pat-
rem nostrum, sed Pat meus: quo speciali titulo est Pat. proprius Christi.
omnium orbis [illegible] [illegible] arguens efamo nempe Christus volando
filium Sanctum absolute Patrem, et s. Patrem suum: quo Christus ut homo non est filius
proprius totius Trinitatis

Pat. [illegible] disp. 85 sectio 6 Conat
Conat ostendere, Christum esse Patris filium natum etiam ut homo est, ita ad-
vertit num. 30 dicens: Pater Eternus producere suppositum vivens, loquendo
de Christo ut homo quo sufficit producere unam partem constitutivam
viventis, quam importat in recto et dicat ad nos talis suppositi:
at quod suppositum vivens dicit subsistentiam in recto, quo qui producit sub-
sistentiam Christi ut homo, nempe Eternus Pat., vere dicitur producere suppositum
vivens. Sed Christus ut homo quod ante illa productio subsistentiae verbi
tendat ad Coelandum Christo ut homini, filiationem in natura Divina probat.
quia filiatio ipsa est Coelatio in Divinis cuiuscumque suppositi, quod proprium naturae
quo filiatio ipsa Eterna passiva verbi et activa in Patre possunt
per se Coelare Christo ut homo non Divina solum conferre homo est capaquo.
filiatio ipsa includatur in Christo in homo, sive constituat suppositum vivens
Christus ut homo

Arguens contra non probat, Christus ut homo habere filiationem
in natura cum Patre, sed habere identitatem in natura cum Patre aliquando
probat Christum ut homo esse Deum: quod quidem tamen si verum sit, extra
praesentem quaestionem longe positum arbitror. ideo Christus ut homo

est similis in natura Patri, quia includit secundum identitatem
realem cum natura Patris. haec identitas realis sufficit cum natura divina,
reddit suppositum illud non simile in natura, sed identificatum Patri in natura,
atque adeo constituit suppositum illud cum notionale distinctum a Patre
identificatum cum absoluta perfectione naturae: quod arguitur illum si quid
efficit post ambages verborum longissimas, nihil aliud est quam suppositum
illud esse Deum et filium naturalem Patris. confirmatur similem Deo in divinitate
qua similis Deo in divinitate est Deus: Christus est filius Patris, solum
quatenus est similis Deo in divinitate singulari, ergo solum est filius naturalis
Patris quatenus Deus est; non ergo probatur esse filius naturalis Patris quatenus
homo est.

Caput 3um

Duplex Conclusio nostrae sententiae,

1a erit

Ut Christus qua homo sit filius naturalis Patris necessarium est quod habeat
ut homo unionem accidentalem aptius gemino in similitudine naturae atomicae
i. etiam in identitate naturae cum Deo Patre.

Probatur 1o nomen filius naturalis,
apud Philosophos semper sonat genitum ex substantia Patris, id ipsum sonat
apud Patres omnes et theologos exceptis Recentioribus quibus in hac dissertatione quos
adeo afferimus a veritatibus fidei Divinae recedentes usurpandum est filius
naturalis, et nomen filius naturalis in rigore vocis uti omnes Philosophi,
Patres et theologi usurpant. alius enim filius nihil significat, nisi talis
hominis; ergo vero si nomen filius naturalis tibi licet semel usurpare apud
Christum omnes sensus in alio in quo filius naturalis non genitus vel
Scripturae confirmat expresse Christum Dominum esse Deum mihi licebit
usurpare in alio sensu in quo vere Deus non sit. quod summe
dolendum esset, id explico: non aliunde constat Christum esse Deum, quam
ex ipsis locis Scripturae Christus se vocat filium Dei: at si ut sit filius
Dei naturalis non requiritur quod sit Deus, sed quod habeat ius naturale ad
visionem Dei quae est visio beatifica, et possessionem Dei; ergo si semel dependeo

no

nomen filius nalis [illegible] proprie significet nil firmum de Divinitate Christi ex Sacra Scriptura habebimus.

Deinde Christus est filius naturalis Dei insignitur propria vocis filius nalis q. D. Slavorum idiomatum. Hinc autem non est sermonem de Christo filio nali tam idiomatum Slavorum, sed simpliciter quoad hoc, id quod explicatum iam praecedentem. filius nalis est suppositum, quod habet a natura indistinctum ipsius s. cui ex natura sua debetur visio Dei: hoc ipso est nalis homo Dei, quamvis Deus non sit. unde instat sua. Ana natura sua sancta, et impalis est filius Dei nalis: quo testimonia illa omnia scripturae, quibus ipse Christus vocatur filius Dei nalis, nihil prorsus probant de Divinitate Christi per Coer: quia tunc hoc homines audaces sufficient explicarent adversarii de Christo hoc puro s. propria Ana ex natura sua sancta, quod quidem inter theologos summum arbitror absurdum.

2o probatur. 2o [illegible] theologia omnia ea loca, in quibus Christus dicitur filius Patris, s. etiam ubi dicitur filius Patris necessitatis esset ad probandam aequalitatem ubi cum Patre, quia tam aliis attributis divinitatis est, quae propriisque eo argumento semper usi sunt: unus est filius nalis Patris, ut constat ex innumeris sacrarum Paginarum testimoniis: ergo est de substantia Patris illi aequalis, non minor Patre, et consubstantialis, ac denique Deus unus cum Patre.

Satis ignarus veri theologi se ostenderet, qui hoc argumentum saepius inculcatum non audierat, et legerat. quod vocabulum filii nalis natura includit aliquam generativam tendentiam, per ad Collan dam filio eamdem naturam cum Patre in specie athoma, et melius in singularitate Deitatis; et contra filius nalis Christus quivis propriorum adversarios Patris est filius nalis non chimericus, et excogitatus in sententia nova pro libito disputantium. 3um argumentum etiam theologum est, quia Christus explicatur pluribus sed ex iis, quos praecedenti Cap. retulimus, infert non obscure, Spiritus Sanctus est filius nalis Patris, quo absurdo nihil potuit aliud maius excogitari, nam si dicamus cum [illegible] Christus est hoc est filius nalis quia est sanctus

p̄ n̄as ipsius Dei. argum̄ta ad hoc a fortiori: spūs sanctus ē sanctus sanctitate ipsa substali, quæ ē n̄a Dei, n̄ alia, qm quæ ē intr. g° spiritus sanctus ē filius nalis Dei strictiori longe rõe, qm xp̄s xp̄tus ut homo, si cum Dilectis cuj aliis, ēē filius nalis Dei xp̄tus ut hoc, qa ꝯnalis hēt jus ad bona Dei, nempe visionem beatificam a fortiori infero spūm sanctum ēē filium Dei nalem. siquidem ēē talis hēt ius cũre, sive actualem possessionem sive n° bonorum Patris et quidem mihi ē clara hæc propo quod Scotistæ tenuerit Theologi illas diffis filius nalis, cuique conveniens esse nulla apparet rõ excludendi spūm sanctum a prima filiatione.

Da q° xp̄tus Dominus n̄ ē filius nalis totius Trinitatis. Dico, pte 1a infero ex præcedenti: nam xp̄tus ut homo nequit ēē filius spūs sancti nisi procedat a spiritu sancto pvia generatione, actione ad tendente pro adoptandum xp̄to ut hoi similitudinem in n̄a cum homo cum spiritu sancto et pprio ꝯiuncto: certum ē, quod xp̄tus ut homo n̄ ita pcedit ab spiritu sancto; g° n̄ ēēt filius nalis spiritus sancti. 2o pbat optime ex testimonio Aug. qui lib 2o de Trinitate Cap 10 asserit illa verba: Hic ē filius meus dilectus ēē ad glam n̄ ab alia trinitatis psona: nam reddit: neque ē enim etiam spiritus sancti filius aut suus filius etiam Credi, aut intelligi potest. eue Aug. rēs inaudita ē et inintelligibilis, quod xp̄tus sit suus filius, aut filius spiritus sancti. idem Aug. similiter ꝯsonat C 40 in enchiridione meus Ho, quo natus ē xp̄tus de spiritu sancto n̄ sicut filius, et de maria Virgine sicut filius insinuat.

3° pbat n̄ argum̄to theologico: quotiescumque in novo testamento xp̄tus vocat Deum Patrem suum ore suo Patrem intelligunt, xp̄tum loquens cum Patre Eterno, quin ullus ex philosophis, loquuntur illas ipsi Dom divinas, vertere ad verbum S. aut spiritum sanctum.

g°

neque verbum neque spiritus sanctus est Pater Christi naturalis, ut patet ex S. Augustino loco citato de trinitate sic aiente: ubi sonuit et clarificavi, et iterum clarificabo non nisi Patris personam factam responsio, quippe est ad illam Domini vocem, qua dixerat Christus Pater clarifica filium tuum: quod non potuit dicere, nisi Patri tantum et non spiritui sancto, cuius non est filius. quid clarius eodem modo loquuntur interpretes Scripturae SS. Doctores Hilarius Fulgentius et alii et argumentum hoc urgeri potest ex iis, quae tradunt in doctrina [illegible] ad [illegible] antiquissimos Patres per [illegible] dicere illud plurimum faciendum.

3° probo argumento sic theologico. si dicat Christus se filium totius trinitatis non poterit probari ex Scriptura, solam potius personam trinitatis incarnatam fuisse, quam tres et D.G. hoc absurdum quilibet putaverit, non multum theologiis assecutus est. illud inferri ex expositis sententiis ita probo. non alio ex capite constat, solam trinitatis personam incarnatam fuisse, quam ex iis locis in quibus Christus se ipsum vocat filium Patris Dei; at ut ipse ita verificemus non requiritur quod humanitas fuerit unita filio Dei, potius quam Patri, aut Spiritui sancto ergo nullus restat in Scriptura sacra sufficiens fulcrum catholicae huius veritatis docentis solam trinitatis personam fuisse incarnatam: maior est nota et minor iuxta plurimos DD: plures quippe fere eos docent, etiamsi Pater carnem assumeret, illum tunc fore filium Dei Patris naturalem: et idem docent de Spiritu sancto incarnato foret sic filius naturalis Dei Patris quod vero persona divina incarnata se filium naturalem vocat, et Deum Patrem suum naturalem appellat non requirit quod incarnatio facta sit in sola persona filii. quapropter quae mihi opposita DD textus novi testamenti, ex quo pro[illegible]

est solus Dei trinitatis personam incarnatam esse

Caput 4um

De ulteriori Conclusio nostrae sententiae

3a Dico sit.

Christus D[ominus] ut homo, non est filius naturalis Patris. Probatur Dico in humanitate Christi Domini non datur sufficiens forma ut generetur ab eterno Patre: ergo, Christus D[ominus] ut homo, non est filius naturalis Patris. reduplicando supra humanitatem, quae semper importanti [illegible] [illegible] assumpta. Probatur: Christi Domini humanitas non terminat actionem generativam divinam procedentem ab Eterno Patre: nec potuit terminare nec actionem i. singularis, nec a primo numero: ergo Christi humanitas non habet formam quam generetur ab Eterno Patre tanquam a termino. Confirmatur: humanitas Christi Domini solum terminat generationem temporalem. Ut generatio temporalis in Christo Domino est a Matre sine Patre ergo nulla generatio quam terminat humanitas Christi Domini est ab Eterno Patre, tanquam ab ipsius genitore. Maior est certa, et minor frequentissime reperitur in Sanctis Patribus quos longum esset recensere. Confirmatur iterum. Christus Dominus, quia filius Beatissimae Virginis non est filius naturalis Patris ergo quatenus homo non est filius naturalis Patris.

4a Dico sit: Christus D[ominus], ut homo, est filius adoptivus Dei. Hic reduplicatio cadit supra humanitatem et formam in ea [illegible], ut explicavi, Cap. 1o huius disputationis.

Dico non difficulter probatur; filius adoptivus est natura, sive in se, sive in alio suppositata, quae quidem non habet filiationem naturalem; ad mittitur ex gratia et favore acceptantis ~~[illegible]~~ tanquam ad [illegible] paternam, tanquam ad haereditatem illius. At Christus, ut homo, est natura, nec est filius naturalis Dei; [illegible]

ad

ad mittit. et accepit liberalr et gratis a Deo, tum ad curam propriam Patris, tum ad hereditatem a Deo capescendam e. Ergo, ingrediens homo, filius adoptivus Dei: maxime pertinet ex defin. adoptionis, cui tandem e, ne in libito rerum atque ad nimiam propriam violentiam trahamus e. adoptio gratuita assumptio personae extraneae in filium, hoc e. ad similitudinem filij naturalis. hinc e, quod filio adoptiva apud me non obtinet quidquam ius ad hereditatem, sed 1o esse praesumptionem hois in curam paternam, amorem, et gubernationem imitationem curam propriam Patris naturalis facere personam, quem Pater naturalis non e.

Mai autem

prioris syllo e omino clara imprimis Christi humanitas et proprius ratio e sufficiens extraneus; nam illa particula extranea persona in def. adoptionis, nil aliud sonat quam personam, quae non sit filius naturalis. probat autem proprius e homo. reduplicando tamen humanitatem non e filius naturalis. e ergo sic acceptus, sufficiens extraneus. praeterea ex gratia acceptat nam quod pertinet ad lineam dom. signatur gratis omino et liberalit. collatum fuit humanitati Christi Domini, atque adeo ex summo Dei favore processit: quis neget Deum gessisse curam et gubernationem omino paternam et ad imitationem patris naturalis rei salvatoris Christi humanitati ac denique illi attribuisse ius ad hereditatem ipsius Dei, nempe ad visionem beatificam in summo gradu obtinendam ita ut alia maior non fuerit a Deo concessa: nil quod desiderari posset, ut Christus sit filius Dei adoptivus tam humanitate in sensu exposito

quod si interrogetur

aquam sua Christus Dominus obtineat filius Dei adoptivus? resp. 1o mihi non esse dubium quam a gratia habituali quam cum omnium sententia illi concessimus evaserit filius adoptivus ratio e, quia gratia habitualis

ergo nãtura e auctão in filium adoptivum Dei, hoc, quia filius naturalis non e Dei ipsius, haec, forma illum admittendi ad curam Dei paternam, et sub eius iure ad gloriam; sed repugnat, ut filius naturalis filius Dei; q̃ gratia inuenit sufficiens subiectum ad constituendum filium adoptivum. nullum est propter enim gratia requirit in subiecto reali, quod debeo adoptandum sit, nisi quod non sit filius naturalis omnia q̃ constituta filii adoptivi, quae reperiuntur in hac parte, reperiuntur in Christo ut hoc. nullo gratia habitualis praecedens in Christo obstat, q̃ debitum haereditatis adoptiuis eius praecedens non tollit adoptionis subsequentis, ut supra probatum est.

Ratio 2o:

valde etiam est probabile et apud me verum quod ante infusionem gratiae, per gratiam unionis Christus, ut homo, erat sufficienter constitutus filius Dei adoptivus probat. etiam praecisa gratia habituali per unionem erat debita illi humanitati cura Dei, et gubernatio paterna, et sic etiam homo ille pertinebat ad familiam Dei propterea illi erat debita gloria, et visio Beata, quis autem dubitet, Deum haec omnia admisisse, et dedisse omnia, quae tali unioni debita erant. quod si haec omnia dedit gratuito volens haec omnia concedendi, nempe curam paternam, et ius ad haereditatem Divinam unita erat physice humanitati Christi Domini per unionem hypostaticam: ergo per illam independenter a gratia creata Christus ut homo erat filius Dei adoptivus.

Dices 1o: filiatio aeterna et divina realiter propria nequit constituere filium adoptivum ergo quod communicat ut quod Christi humanitati per unionem hypostaticam nequit constituere ut hoc constitutum filium adoptivum. ans probatur quia est talis est filiatio naturalis q̃ nequit constituere filium adoptivum.

Resp. quidem haec in sensu ad circumstantiam gratiae habitualis est talis est filiatio q̃

adoptiva, χρistus ut homo non constituitur filius adoptivus. imo in aliquorum sententia ipsa gratia, qua purus homo constituit adoptivus, Deus homo constituit naturalis filius; ita in mea sententia filiatio Divina quae est alia a filiatione naturali constituit hominem, cui convenit, filium adoptivum. 2o sicut filiatio naturalis est alia dicat verbo virtutem Dei essentialem χρisti vero humanitati non convenit videndum Deum per visionem substantialem, sed tamen participatam creatam; et sicut verbo convenit possessio actualis omnium bonorum Dei χρisti vero humanitati non convenit possessio actualis, sed tamen jus ad visionem Dei; ita eiusmodi filiatio naturalis verbum reddit filium naturalem, χρistum vero, ut homo, adoptivum. in forma nego antecedens, ad probationem distinguo antecedens assumptum est alia a filiatione naturali, que verbi, concedo antecedens; sed χρisti ut hominis, nego antecedens

Dices 2o:

per unionem hypostaticam ante aliquam gratiam accidentalem adoptatur in filium χρistus ut homo ergo non requirit adoptionem per gratiam accidentalem. probatur consequentia: quia requirit subiectum bis adoptari ad haereditatem. respondeo nego antecedens, quando ...(?) non implicat eandem personam bis adoptari, nam si loquamur de finis, et denominationibus moralibus non implicat quod quis obligetur ad aliquid per eandem duplicem obligationem licet duplici vinculo ... si loquamur de denominationibus physicis adhuc non repugnat quod bis denominetur idem subiectum physice, sicut χρisti humanitas bis sanctificatur, bis aut ter cognoscit eadem obiecta, et in tempore per varios modos ... bis ... semel per ... et alia ... per ...

Caput 5um

Ad obiectiones aliquas respondet

Obiicitur 1o simpliciter

Deus non humanatus est filius adoptivus absolute sine additione reduplicativa. confirmatur quia haec propositio χρistus Deus est filius adoptivus, sine additione reduplicativa nequit verificari; ergo nisi reduplicativa praedica

ma

maxi probat; via prata, quæ Christo Domino ut humanitati conveniunt,
ut probant decreto absolute, sine ulla restrictione, aut reduplicatione
sic absolute Christus dicitur filius Beatissimæ virginis, absolute dicitur
mortuus, absolute temporaliter natus quia humanitas filiatis Beati-
ssimæ Virginis natæ mortis et passionis

Resp., argumentum nullius esse ro-
boris, et ideo, Christus absolute dici potest filius adoptivus non sensu
sed adoptivus et natus, sicut non est homo purus, nec pura creatura,
sed Deus homo in unitate suppositi. addo, quod illis locutionibus
absolute usurpatis Christus mortuus, Christus natus ex Maria Virg.
nullum involvit periculum, at in his locutionibus Christus est creatura
Christus est filius adoptivus species erroris includit periculo. cuius
affinitatis talis erroneum volunt acceptionem, quem heretici nostris
filiationis naturæ unde quia res est [illegible] i. aliquid fuit,
vir Chaldæus tenent non solum locutiones rigorose usurpare
sed etiam ita explicatam, ut clare sese ab hæreticis dissentire
fierent: et ob hanc causam ideo semper addendum est, Christus ut
humanitatis esse filius adoptivus - i. non esse purum adoptivum

objicietur

Verum a patre sicut potest [illegible] contra illa argumenta, quæ [illegible]-
lius hanc sententiam impugnavit sanctus Felicis, et Elipandi: quod
illa sustinenda non est, argumentum probat: Felicem et Elipandum hæc ar-
guisse Christus est filius natus: ergo non adoptivus. hoc argumentum et eius
argumentum etiam assumi potest contra nostram sententiam.

Resp., potius ex hoc argumento
convinci Felicem et Elipandum fuisse Nestorianos: nam ita ar-
guebant Christus esse filius adoptivus, ut consequenter statim
deberet, non esse natus: quod quidem inferri non poterat ea claritate
nisi supponerent illi [illegible] humanitatem Christi Domini non esse unitam
verbo physice, quia est eadem hypostasi hypostasis. sicque explicabat

S.

f. fingebat hoc ille filius adoptivus, ut nullatenus posset dici filius natus: quapropter [illegible] fides filiae nato, illius hoc concludebat, contra Hispanos Episcopos illum hoc non esse proprie adoptivum.

Impetrabat Felix, et Elipandus tradebant unum in Christo personam: quod [illegible] solum prudentes excogitaverunt. [illegible] ex Alcuino, qui haereticis Hispanis his verbis tradit *Ipse cum Patre et Spiritu Sancto unus est Deus non nuncupativus sicut Hispanica haeresis impia temeritate affirmare praesumpsit aliquem Dei filium in divina natura Deum esse; verum in humana nuncupativum. Filius enim divina natura proprius filius Dei, et in humana adoptivus, dividens unam personam filii Dei cum Nestorio in duas personas in Christo, idest, veri filii et adoptivi.* haec Alcuinus: quod qui tradit Christum esse verum filium et adoptivum, dividit personam in Christo, et contra negat unitatem personae divinae, quam fides Catholica in Christo veneratur.

Hoc, ex praedicto textu Alcuini dicimus inexpugnabile testimonium ad condemnandos Nestorianismi Episcopos Hispaniae: ubi noto primum quod Hispanica haeresis asserebat Christum non esse verum et summum Deum cum Patre et Spiritu Sancto, sed tantum nuncupativum Deum, hoc est non physice et naturaliter hunc Christum esse eandem personam cum verbo per unionem physicam, sed tantum per unionem affectivam charitatis, aut moralem communionem dignitatis, sicut Proregem dicimus esse eandem personam Regis. 2do noto quod Alcuinus docet, Hispanorum haeresim asserere, Christum in divina natura esse Deum, in humana esse Deum non verum, sed nuncupativum. haec acceptio non potest insimulari haeresis, nisi neget Catholicam idiomatum: nam Christum ut hominem [illegible] in natura humana esse verum Deum, solum est de fide, si ea proferatur in sensu Catholicorum idiomatum: in hoc sensu negabatur ab Elipando: erat quod major.

2.º tandem noto, quod uno sensu dicebat Elisandus Christum esse adoptivum et male, in quo inferebat in Christo duarum personarum; at si plurimi Theologi dicant Christum esse filium adoptivum, tamen non inferunt ex eorum sensu divisionem, aut multiplicitatem personarum in Christo, denominantes Christum adoptivum in aliquo sensu...

...obijcies 3.º ...

...sicut Christus est filius adoptivus, ergo Beatissima Virgo non est mater Dei; ... nos admittimus, ... non possumus, ... illa verba ... loquimur de Christo ... puro adoptivo, ... Christum ut adoptivum ... et male. alia ... omitto.

Disputatio 9.ª

An unio hypostatica exigat impossibilitatem cum peccabilitate

§ primo

... explanandus est. ... an unio hypostatica ex se ... impossibilitatem cum peccabilitate ... hypostaticae differre visionem beatam et actum charitatis ... visionem ... quidam viri ... existimant tolli ... libertatem ... et ... quod, an verum sit, modo non disputo. ... id est ... disputationem ... muni ... loquor de unione ... visionem et amore beatifico ... sed solum de unione hypostatica ... potius disputo de ... quacumque ...

2.º ... quod aliud est ... et ... aliud longe diversum esse impossibilitatem cum peccabilitate Christi ... libertate Christi ...

sive cum potestate proxima. sicut gratia habitualis est incompossibilis cum peccato, cum quo simul coniungi nequit in eodem instanti, est non compossibilis cum potentia proxima et libertate ad peccandum expedita, videlicet ipsum ... ut ipsum non impediat, sed absolute peccatum, quia etiam dum ipsum est retinet eandem libertatem, et eodem modo expeditam ad peccandum, quam haberet si ipsum non esset: ea quidem peccatum ipsius non potest adiungi ad peccatum cum gratia, sed ad peccandum peccatum simul cum destructione gratiae. Cum natura itaque non inquirimus, an unio hipostathica sit incompossibilis cum peccato actuali, sed an cum unione hipostathica coniungi possit in humanitate potentia ad peccandum destruendo ipsam unionem.

Caput 1um

Probatur affirmativa sententia

Hanc difficultatem invenit P. Vasquez ut ipse refert disputatione 61 cap. 7o no. 41, et ibidem nativam partem amplexus est. Subscribit Suarez disputatione 33 sectio 2a § et exhaurire Lugo disputatione 26 no. 65. affirmationibus tenet Hurtado disputatione 60 et Arriaga disputatione 35 no. 11. Hic porro affirmativa placet, quam ita probo. Potest Deus ... dare humanitati potentiam ante unionem hipostathicam, si ipsa non peccaverit in instanti A, quod peccato unio ... peccare in eodem instanti dabit unionem hipostathicam, quia unio hipostathica compossibilis est cum libertate proxima ad peccandum. probatur ... quod ... aliter si ad omittendum peccati ... est indifferens ad peccandum vel non peccandum. huic indifferentia in natura talis est libertas, quia in eo instanti datur libertas proxima et expedita ad peccandum: atqui simul datur unio hipostathica in eodem instanti reali, quia in eodem instanti reali datur simul et unio hipostathica, et libertas proxima ad

peccandum

Et hinc etiam non difficile apparet, quod non tollatur in eo instanti durationis realis, quo producitur unio, sed in reliquis in quibus per totam aeternitatem conservatur, compossibilis est cum libertate ad peccandum, quamvis dicimus esse incompossibilem cum peccato, quia in praesenti committendus est, quia in quolibet instanti ita libere conservatur a Deo, atque quando primum producta fuit: ergo potest Deus directe conservare unionem in hoc et illo instanti, si humanitas non peccet, sicut de facto destruit conservare gratiam sanctificantem, dummodo homo non peccet: at in quolibet instanti componit libertatem ad peccandum cum unione, quia nihil aliud omittitur peccati, id est omittitur reperitur in composito cum peccato quod est absolute libera humanitas ad peccatum, et omnis illius actus peccat quia unio non attendit tunc omnis peccati locum peccat: quia nequit non esse libera omnino cuius actus [illegible] nihil includit in composito cum peccato id est adigere voluntatem tam ad omnis peccati, tam ad peccatum.

Ratio et explicatio. Suppositio in qua involvitur verus libertatis neque impedit, neque aufert libertatem. at conservatio unionis, in ea hypothesi de qua disputamus est suppositio includens verus libertatis; ergo ea unio conservata non impedit libertatem. Maior ex terminis apprehensis patet. Minor probatur quia conservatio unionis in quolibet instanti supponit voluntatem se libere determinare ad non peccandum: ideo enim Deus conservat unionem quia non peccavit voluntas. Sicut de facto ideo conservat in filio adoptivo gratiam in hoc instanti, quia ipse non peccat in hoc instanti ergo conservatio unionis non est suppositio antecedens verus libertatis immo potius consequens et supponit verus libertatis, ergo ex terminis ipsis non tollit aut impedit libertatem.

Iterum confirmo.

si voluntas humana libere produxisset unionem hipostaticam in propria humanitate, ea unio non tolleret libertatem illius humanitatis ad peccandum, et carendum unione sicut deus voluntarie libere produxit ipse odium obiecti, eiusmodi odium non tollit libertatem ad amorem, et carentiam odij, atque Deus quo voluntarie se determinat ad unum ex duobus, ex pluribus non tollit indifferentiam actualem, imo illam praesupponit ut legitima proles suum supponit patrem: ergo in ea hipothesi conservatio unionis in instanti B non tollere libertatem voluntatis ad peccandum, et carendum unione probatur consequentia: quia conservata unio in instanti B est effectus libertatis: sicut enim infusio gratiae est effectus libertatis humanae se disponentis ad gratiam iustificantem per actum contritionis; ita conservatio unionis esset verus effectus libertatis ponentis non peccatum ut conditionem, cui Deus ex liberalitate sua alligaverit unionem.

Unde claret, ex eo, quod aliquis pro sic impotens cum peccato non illico inferendum eam tollere potestatem voluntatis, dum voluntatem infirmat ideoque neque visionem beatam tollere impotentiam peccandi aliae visionis, potestatem peccandi a voluntate beata, si requirit, quod eius impotentia non ponat involuntarie dependenter ab ipsius voluntatis exercitio libero. ideo si Deus dixerit potentiam contritionis adhibenti dare gratiam sed et gloriam in eodem instanti remaneret et contritio libera, et gratia et visio beata: ergo visio beata, quae sit dependenter a contritione tamquam a dispositione libera potestatis non tollit, imo supponit libertatem: tolleret autem si antecederet dilectionem unde dilectio, quae subsequitur in beatis visionem libera non est: primo autem probatur cum ex natura est ista habet esse cum actu in quo voluntas ex illius debere omni realitate, nunquam est potentia

cum libertate. an autem gratiam ergo ... sit et inferiorem operam voluntatis, si maior sit, componatur cum libertate infra diffi-
cultatem.

Caput 3um

Difficultates aliquae enodantur

Primo opponit illud. discrimen est inter gratiam unionis et adoptionis spiritualis quae inest iustis, quod haec possit intendi per actus ipsius iusti, gratia unionis nequeat intendi; quod gratia habitualis possit subiici actibus liberis hominis iusti, itaut ab illis dependeat in sua intensione; gratia vero unionis subiici non possit.

Fateor, discrimen illud esse inter gratiam unionis et gratiam adoptionis habitualis, quod haec augeri, et intendi possit, illa autem, ut indivisibilis intensive non possit augeri: at ex hoc discrimine non infertur, quod non fiat, quod haec subiici et dependere possit in sua intensione a actu libero libertatis nostrae, illa non item. Sane gratia habitualis, etiam non dependet natura sua a libero consensu subiecti: patet in infusione infantis; et tamen ad augmentum ut natura operabatur dependentem a non pertinentibus ipsius adulti: immo quamvis Deus determinet gradum gratiae indebitae infanti, numquam intensive augeri posset ille meritis plurima addidisset, quae possunt dico remuneratione relinquerentur alio praemio compensari, adhuc relinquitur dependens in sua intensione a non pacto. Gratia unionis est incapax intensionis augmenti, ideo per merita nequit augeri, sed cum sit incapax intensionis, sit saltem incapax, quae dependeat

in

infusi operbae abactu libero voluntatis nostrae, nec video, nec
lumini infusa vaga ut videri possit.

Resp. et adhuc expro dedisse repugnas omnino cum potestate, qua omnino hi praedetermi. natio antecedit ad operandum voluntatis, quod tollit libertatem ille vi huius cum infra discernitur: ant probat quod omnino hi possit. Accedit suppositum ad supremum actuum natio antecedit ad operationem, et exercitium liberum voluntatis: nam ut exercitium libertatis sit, actio debet supponere suppositum actuum actionis et sit suppositum.

Tota haec ratiocinatio nititur illi propositioni actiones sunt suppositorum, quam quidem principaliter et digne docuerunt inexploratam maiorum auctoritatem: nego ant. ad probationem omnia mea, nego minorem: proloquium illud ex illa manavit: illam enim solum dixit, actiones esse singularium: nam res communes in abstractionibus statu non operantur, sed demum dixerunt illum, actiones esse suppositorum: explico: actiones tribuuntur suppositis et denotant supposita operantia: ubi hic praedeterminatio supponit actuam ad ea voluntatis operationem.

R. Vrancaliter dicunt omnis actio voluntatis dependet a priori ab actione, qua ipsa voluntas producitur et conservatur: sed haec actio qua producitur voluntas est cum ea dicitur cum omnibus quod exprimit actum sit ante actus ad liberum voluntatis dat aliquid natio in persona omnem et deinde causas ad possit. minor probatur quia ea actio, qua producit voluntas, dum est in alieno supposito est actio dicta

ab ea, qua perdurauit eadem humanitas in supposito proprio

Resp. 1º dato

maiori, nando minorem. ad probationem omnino autem, nego locum. quamuis actio conseruatiua humanitatis dum est in supposito alieno sit essentialiter diuersa ab ea, quae conseruauit humanitatem dum erat cum propria subsistentia non ideo actio illa ratione continuitatis cum vnione hypostatica sufficit, si sit actio aeque valens et virtualis, vt possit vicariare conseruationem, quam humanitas exigebat propriae subsistentiae, et conseruationem conseruare humanitatem, ex ea propriae subsistentiae. in quo casu humanitas exigeret perdere

Resp. 2º

nando, quod actio illa sit essentialiter diuersa, qua humanitas conseruatur cum propria subsistentia s. in alieno supposito, ideoque negatur esse actionem illam, qua humanitas Christi Domini conseruatur, et qua humanitas propria perduravit, quamuis in Christo humanitas propria subsistentia naturaliter debita, sicut aqua actione eadem perdurat dum habet connaturalem sibi frigiditatem, et dum recipit repugnantem sibi calorem: immo a fortiori idem dicendum est in humanitate, nam calor repugnat aquae, vnio vero, esto sit indebita humanitati non illi repugnat. praeterea probabilissima opinio fert, quod in hoc instanti actus ex moralibus boni et supernales entitatiue, atque adeo perinde humanitas iusti velle elicere actum bonum naturaliter, mihi conseruari iusti humanitatem eadem actione naturali quam quamuis perinde fuerit Christi Domini humanitas a connaturali subsistentia et assumpta fuerit per vnionem hypostaticam indebitam non egebit actione diuersa essentialiter.

Car

C Cardinalis de Lugo supponit opinionem praedictam et sic ad eam obijcit: perfectissima sanctitas non solum excludit actuale peccatum, sed etiam peccandi potentiam: unio est perfectissima sanctitas quae excludit potentiam peccandi, nec solum requirere ut peccatum excludat.

Deo plura. Sum non esse unionem hypostaticam esse essentialem sanctitatem cum excogitatam perfectissimam. atque adeo ipso impeccabilitas requiratur ex conceptu perfectissimae sanctitatis, non ideo erit de conceptu unionis hypostaticae s. attribuens ab unione inseparabile. Ratio est, de conceptu sanctitatis essentialis subiecti est impeccabilitas: quia cum subiectum essentialiter est sanctitas, impeccabilitas sanctitatis cum peccato quam in praesenti omitto, erit impossibilitas subiecti cum peccato: atqui gratia inseparabilis cum subiecto nequit ex parte subiecti supponere capacitatem s. potentiam ad talem gratiam; quod sanctitas perfecta afferat seclusam impeccabilitatem. Discurrendo hic etiam excludit peccabilitatem radicalem a subiecto sancto perfecto: hic autem ratio, ut non conveniat subiectum sanctum quod participat habere impeccabilitatem radicalem: nam de facto in Christi humanitate peccabilitas radicalis ratio admittenda est, et ratio quae probat impeccabilitatem totalem.

Deo 3o conceptum perfectissimae sanctitatis solum excludere peccatum a sui ratione, sive reddere impeccabilem communiter pati, sive Deum, sive creaturam cum ipsa sanctitate. hinc duo apparent satisfacile. Sum sanctitatem divinam connecti necessario cum impeccabilitate Dei: quia cum essentialiter sit necessaria Deo, reddit essentialiter impossibile Deo omne peccatum

2um sanctitatem per participationem communicatam subiecto quamvis perfectissima sanctitas sit, non afferat secum impeccabilitatem; quia, quod sit impossibilis coniunctio peccati cum gratia constituit sanctitatem perfectissimam: sed quod sit impossibilis coniunctio peccati cum gratia non addit impossibile pati subiecto participanti sanctitatem. quo perfectissima sanctitas ex parte perfectionis non tollit a subiecto posse peccandi, sive peccabilitatem. an autem sanctitas opponatur peccato iam dictum.

Disputatio 9a

An unio hipostathica ex se et ex parte sua talis sit impossibilis cum peccato actuali

Caput 1um

Nativam partem aliqui inutiliter probare conantur
- communi tenent
unionem hipostathicam reddere posse sui incompossibile subiecto cum peccato actuali. Et Suar. Molina et Balentia ita probant. Si humanitas retenta unione peccet, verbum peccat, non solum per communicationem idiomatum, sed ratione sui: Deum peccare non solum impossibile est, sed dictu etiam blasphemum, et ecclesia sequella probatur: quia verbum unitam sibi humanitatem tenetur eam regere ita ut non peccet, quod si relinquat eam peccare, ageret contra eius munus obligationem naturae: nam sicut voluntas persona tenetur regere manum, pedem etc. ne aliquid contra dictamen rationis moliantur; ita verbum tenetur regere humanitatem sibi physico vinculo unitam, ne in aliquo a recta ratione deflectat.

. . . . Itaque non difficile est tota

mitit

mitis illi Christi verbum unitum nutabat, teneretur illam ita regere, ut nulla eius actio inficeretur inhonestate morali. hoc autem Christo gratis omnino assumitur, et debili sunt probatur exemplum de obligatione voluntatis regendi manum, quae pedes extra est: quia manus et pes non habent libertatem distinctam a libertate voluntatis, neque movent sine illius imperio. unde obligatione qua tenetur, voluntas proprio non parere adstringitur, ne peccet manus .i. pes; sicut, ut Christus loquatur, ne peccet manu vel pede voluntas. exemplum etiam, quod adduci solet de causa morali famulorum, quod tenetur regere actiones servulorum et eorum peccata impedire nihil probat. nam sicut in humanis per adoptionem tenetur impedire peccata filii adoptivi; Deus autem non tenetur filios, quos adoptat, etiam si post effatum a peccato arcere; clarissime apparet, argumenta illam genus de sua munere alienatis ad probandum in Deo obligationem impediendi et non permittendi peccata voluntatis Christi nihil omnino convincere

P. Bernal

discursum suum ita explicat ut plane aliud omnino fingat. unio ex natura rei est physice talem nabis, impossibilis cum peccato. quod etiam de potentia absoluta nequit coniungi cum vero peccato. quod probat: quia ut coniungantur ea, quae natura et ex natura sua pugnant, necesse est, quod utrumque illorum conservet actio speciali correspondens et in debita. quod Deus conservans unionem cum peccato, conservaret ut causa partialis peccatum ipsum, nam actio miraculosa peccatum conservans ita exigentiam unionis esset a Deo tamquam a causa partiali

fateor, quod

si ex natura rei pugnarent physice unio et peccatum immane ratione sui

Deus ?erbaret ?atum robustiori actu ut patet Cayetanus, quae doctrina antiqua mihi est: at unio physice immare peccato repugnare non ?bet: quapropter Contractus ?atus dictuatus si autem aliquo modo pugnat ea pugna est moralis quatenus incongruum est, non peccato ?e datum ?e unione physice Deo. haec autem incongruitas mille aliis rationibus superari a Deo potest. sic etiam debent hinc ?dem quod peccaverit, assumi hypostatice a Deo gravibus ?iter in opinio docet hinc ?bens plerisque ?nfectas patet quoe assumi a Deo ?e unione hypostatica, dummodo in instanti assumptionis eius mi Malule abstergant. sibi ?e meus demeriti, quod per moralia indignus redditur, quod ulterius a Deo ?e velat superalis adsumptus esse ?itur: minus aliter sepe expius ?euvenit: quod si hinc peccatum demeriti digna sit, quae prohibet status unione hypostatica poterant minus Deus non haurita ratione demeriti; ?erbare adhuc unionem sub cum peccato.

Dixi si peccatum et unio immare ratione sui physice pugnarent, peccatum ?erbandum specialiori influxu: nam si mane tamen unio ratione alterius ?e, cuius immarem prius sit, pugnaret cum peccato ut sub ?erbarent peccatum et unio, non requirit obcendere aliquem certa parum, quo ?erbet, influxus. da, vero unionem solum pugnare cum peccato, quatenus inficeat secum virtutes, quae ?e ?unerit dicat pugnare immare cum peccato. tunc quidem poterit Deus prohibere huiusmodi virtutes ?eata, quas secum moraliter afferat unio: virtute ergo de medio sublata, sine nobo miraculo potest peccatum sub cum unione ?erbari: quod deest oppositio actualis, quia pugnat unio cum peccato sub virtute. unione autem actu superata

ab

operatio pugnandi contra patrem nullum miraculum requirit, ut patet consideranti. Probat Suarez ex respectu filiationis naturalis, quam tenet differre ratione hypostatica; implicantiam videtur, quod filius Dei naturalis sit in patrem; alioqui haberet sub titulo ad carendum gravamine hereditatem patris, et titulum ad reparandam hereditatem. Haec ratio detracta larva implicationis frigidior est caeteris. Non implicat non implicat quod det radicalem titulum ad hereditatem praecludendam, impeditum tamen esto gravius impedimentum: Sit filiatio naturalis est radicalis titulus potius et natis ad hereditatem Dei, non video aliquam repugnantiam in eo, quod iste titulus impediatur per demerita filii. Sicut in humanis filius natus per natam filiationem habet titulum sufficientem potius, ad patris hereditatem adeundam; si tamen in patrem potest exheredari a patre in quo casu non tollit radicalem titulum ad hereditatem qui consistit in filiatione, sed veluti dormit, nam condonata iniuria, qua a filio pater est affectus, sine alio titulo denuo resumendo adibit iure hereditatem quod quidem extraneus, qui offenderet eundem patrem, non haberet, nam adhuc condonata iniuria non haberet titulum per hereditate.

Probant alii eandem ipsum ex respectu sanctitatis, nam unio tribuit sanctum sanctum quod impedit peccatum. Vide responsionem cum pater illud Vazquez supra Suarez et alios [illegible].

Hoc argumentum non solo ex quo dominio titulum ab hac habet dum contra patrem tentaret

huius rasae sanctificans per eius id arguemur eo, quod etiam expellat de peccatum: hic autem duo probant illud arguam, sic si unum formale expellit peccatum, id probant non aliam, quam expellat per se, et quorum unius ab alterum fuerat nisi, sic rogalis lux unio sit formalis; tunc, quia expellit peccatum rogalis, non unde cognoverint expellere peccatum, tunc quia unio est formalis et de ratione sanctitatis est peccatum expellere.

Quod non probo quamvis cum ad rationem sanctitatis requiratur, quod sua sanctificans positiva expellat peccatum, adhuc non probat requiri, quod per ipsa positiva immediate ex se repugnet formaliter peccato lux quod ad rationem formae positive sanctificantis non sufficit mare solum pugnare cum peccato in puncto autem non inquirimus de repugnantia mala, id immediate et formali ex benignae quia rationem perfectissimae sanctitatis duo dicit ex suas positivas intrinsecas tales, et carentiam cum peccati: sed autem unio sit perfectissima sanctitas et perfectissima ratione, non adhuc probat quod sit sic posit esse perfecta sanctitas formale exclusiva peccati: potest et aliquis scotus sequens dicere, nullam suas positivas et per se sine favore Dei exire ad suas immediate tales exclusivas peccati, s. formale opponi cum peccato per dantem compulsam cum illo, ut iam explico.

Caput Tertium

Quid ex veritate sentiendum censeo.

Existimo cum hispanorum hac ex ratione talis non excludere peccatum formale per oppositionem cum illo. ad probandas conclusiones

Quia

Dei sunt mihi. 1.us e, q. ira .... Ultima unione; at ... nullam ... invenio, quod sit fundam. infalli. oppositionis physicae q.o ... e unio, quae ... n. pugnat cum ... Cum existimo verum q.a quoties ... ... nulla invenit repugnantia s. ... s. formalis, ea ... possunt identificari in aliqua specie s. individuo. ... q.o unio ... hypostatica solum ... unire realiter et physice humanitatem ... ... e offensa Dei, at offendere Deum, et uniri physice Deo offenso, neutiquam physice pugnant inter se: nam ... offensa aversio moralis inimicitia n. ... unionem physicam; sicut nec ... coniunctio moralis cum Deo ... ... separari physice, ut q. possunt ea physice separata ... sunt moralia unita; cur n. poterunt e ... physice ... separata moraliter?

... si Deus ... animare duas humanitates in eodem ... ... quidem posset alteram velle alteri ... posset ab illa moraliter averti per veram offensam, altera illarum ... dubitet cum utraque velle retineret ... sibi libertatem q.o unio physica n. pugnat cum aversione morali.

... aversio vitalis ... odii fugientis obiectum n. impedit unionem physicam, imo exigunt fuga et aversio ... cum unione physica. Cur q. n. poterit velle ... cuius velle e, s. etiam se ipsum odire, s. sibi displicere, ... ille fugit et velle, fugiens unitate physica obiecto, quod

vitabile fugit. suppono q. voluntas abrâa Dei quo, imo iam offensiva argumentorum, quod se ipsum odit, offensam aeternit moralis s. vitalis, et ita malus appellari, et tu indemutat solum realiter g° offensio unio propter physice obiecto quod odit: g° potest, quod huius physice unita Diuinitati subordinatio illam odeart, et odio offendat. potest, inquam, e si praecise attendat respectu offensi, et unionem physicam.

Dices, unio hypostatica non expellere illud odium et offensam praecise ex respectu unionem physicam ut sic, sed ex respectu unionem physicam, cum extremo infinite sancto. Contra: quia unio physica cum extremo immortali et impassibili non impedit, quominus humanitas illi unita moriatur et patiatur: g° unio physica cum extremo sancto non tollit quominus humanitas sic unita peccet.

Dices iterum mortem non esse inhonestam, at patum esse quid inhonestum. Contra 1°: quia adhuc manet illesum argumentum nostrum. Contra 2°: quia, physice loquendo, tam est participatio immortalitatis, unio physica cum extremo immortali, quam sanctitatis unio physica cum extremo sancto g° sicut illa non reddit humanitatem immortalem, ita neque haec sanctam etiam quoad demerita carentiam patio. Discrimen autem, si quod est solum probat iniquitatem quandam moralem ipsorum hanc physicam impossibilitatem non inducit, ut immunitatis patiis exemplum comprobari potest.

Dices sanctum, quo utor ad formam physicam est: quia implicat sua potentia quam physicam sanctam et immortale pugnet cum patio ut patuit: g° unio hypostatica non offert ex se excludere patiam sanctam

immortale

immare et politice; dixi physice, q^a modus cum pato pugnare
n. debet indubium veati, quorum pparum primum dumtaxat reddit
dignum subiectum pribere amissus, et sibi quare unio physica assumpta
humanitate ad unitatem suppositi cum Deo petat dignare sua ne subiectum
maculatum sit sorde peccati, quia quidem repugnantia, sive ulla alia
physice se gerit. dixi etiam formaliter, q^a effective potest quidem pugnare
dicendum q Dei diri promitendo pato pugnat effective cum pato
quarum e communio virtutis ad patum naturae. dixi insuper immare
q^a potius e fra, quia mutat cum eiusmodi debito Dei dumgarensem
recursum generalem ad patum. dixi demum rem spalem rem pati propter
dicendo.

Iam v^o probo ant. pugnare formaliter e pugnare per se te^a
subiectum ut subiectum e: implet, quod unio hypothatica pugnat cum
pato, ut patum e, et^a ideo per se subiectum; g^o implet quod pugnet
formaliter cum pato. Maior e clara: q^a repugnantia formalis pugnat duarum
qualitatum inter se, consistit, scilicet una forma, informando subiectum impediat
ne alia idem subiectum informet. unde totius repugnantia pugnans formalis exercetur
in ratione formali sua, se ut talis exercentur, quod e informare: atque
totum exercitium informationis e ci^a subiectum; g^o pugna formalis e et
subiectum idem, ut per se subiectum e, a quacumque prio qualitates
conveniant: mox l^a syllogismi probo: q^a si patum poneretur in voluntate
humana ab alio prio, quam ab ipsa voluntate n. pugnaret cum unione
id sed et poset cum unione: g^o unio n. pugnat formaliter cum pato ante probo
q^a unio solum pugnat cum pato humanitas unita: atqui si poneret
eiusmodi patum in voluntate ab alio prio, quam ab ipsa voluntate, n. est
patum humanitatis unitae: g^o poterit esse sed in hunc informare, quod n. pug-
nant formaliter. q^a pugna formalis essentialiter exercet ci^a qualitates participatione,

idest subiectum, a quocunque agente in subiecto tollatur; sed unio non pugnat cum peccato praecise quia subiecti ut talis, a quocunque agente formatur; ergo non pugnat formaliter.

Caput 3um

Ad Quaestionem Praecedenti Capite propositam iterum respondeo Dicens 1o: peccatum ab alio principio potius involvere honestatis unionis quam ab ipsa unione non est peccatum, et licet non possit manere pugnans formaliter unionis cum eiusmodi effectu: nam unio praecise pugnat cum peccato sub ratione formali peccati.

Ratio est quia potius hinc argumentum desumo, et discursum probabo. peccatum ut sit peccatum cum quo repugnet unio debet esse peccatum ab hac unione [illegible] ergo pugna unionis cum hoc peccato non exurgit alterius principii [illegible] subiecti, sed alterius causae efficientis huius qualitatis, quae infamat subiectum non est quod pugna ingeneraliter principii sit, sicut pugna formalis ut opposito hoc discurrere; pugna huius unionis cum peccato est cum peccato, ut peccatum est huius honestatis: ut peccatum est huius honestatis includit causam efficientem ab hac unione, et hi solum [illegible] subiecti quod pugna huius unionis cum peccato non est praecise cum causa privativa honestatis in peccato, sed cum causa effectiva: ergo non pugna formalis.

Ratio iterum inventum exemplo non esse pugnam huius unionis cum peccato quam causalis privativa, probatur est actio transiens immanens libera quae potest esse peccatum, quod constat in actione transeunte per Eam, quasi [illegible] homicidium mihi, et ego [illegible] cognitio actio externa immanens libera occidendi hunc, actio illa externa est

iam

transeuntem patet etc. quod dubitet; nunc sic arguo unio
hypostatica pugnaret cum illo peccato: quia unio pugnat cum peccato
priore ut patet est actio adhuc durare procedens, non vero ut est
actio recepta in durare. hoc posterius est, ut unio exerceat pugnam
cum peccato. siquidem tota actio, quae nullatenus in hac vitae, ut in
subiecto proprio recipiatur, adhuc retinet cum illa actio eam pugnam, et
ergo quam illi oppositi agnoscunt in unione cum peccato: quia pugnam
unionem cum peccato habitualis non est, seu reliquiis, ut priore tantum.
Dico 2o. saltem
dicendum est, unionem pugnare cum peccato sicut est cum peccato impossibilem,
sit an pugnet habituale, an effectivum, an alio ignoti nominis
pugnae. enim non dum pugnet cum peccato ut patet est, quia tale
humanitatem unire verbo, et in rebus pace repugnet denominationis
in compossibilitatem non ante disceptabunt adversarii.
Dico 3o. quia in
bello adeo implicito et paenae debellare hostem oportet: sed dico, quod,
unio non pugnet cum peccato ratione subiecti receptivi peccati, facile ostendere
tendere, neque per pugnare immediate cum peccato, quatenus actio est
a suo principio libere fluens, quia unio nihil tollit immediate ex iis, quae
tribuunt potentiam liberam ad operandum: quia non pugnet immediate cum peccato,
ut patet est actio libere procedens a suo principio. Ergo probatur: nam ut pugnet
cum actione libera ex parte principii liberi, maxime est quod tollat aliquid
quod necessario requiritur ex parte principii liberi ad operandum: atque facile constat
ex iis quae diximus disputatione praecedenti, ubi probavimus non competi
cum libertate ad peccandum in eodem instanti: quia unio nihil tollit
immediate eorum, quae tribuunt potentiam liberam in actu libero ad operandum
sed ipsi verbum
Verbo, quia impediat, quod unio humanitatem instanti, impediat
voluntatem humanitatis sic unitae, ne amet creaturas, dum creaturas fruitur;
cessante autem fruitione, amorem illum liberum non impediat: quia

implat, quod unio pugnet immane cum pato, ut patet ex arg
ipso: quia quod amor ille licitus complicat, est extra denotatio amori
quae implat, quod unio pugnet cum amore illo complicato, et cessat
a pugna statim, ac cessat extra complicatio. Loco ipso: quae complicatio
plerumque distantissima est. Nego antecedens quia nalo, et adhuc genitus
ignota sim patris dedabit reponere unio, et expandet ut imbellum
virtutem, ut patet debellet, et pellat amorem licitum.

Ad prim. cognitio
proprio complicatio. Dari, tum quia plerumque possunt pugnare animi adi-
tuunt cum pato mali, tum quia etiam ipsa extra denotatio amori
licito, quod illum proveniat cognitio de complicatione quae implat quod
unio pugnet cum amore, quae cognitio complicatio, et cessat a pugna
dum complicatio ignorat si physice pugnare debeant.

Urgeo adhuc
unio pugnat cum pato, ut est offendere quae si deus ut immerito fuit
propter generali lege condonaret, antequam fierent, eius offensam, et
renuntiaret iram, quod potest ex ad arcanis statim ex ipsis peccatis
actionibus resultare, unio non pugnaretur cum pato, ac tunc nil
intrinsece desiderat actionem, quia nunc patet est quae non pugnat unio
cum cognitionem actionalem propter quam intrinsece, quod hic actio patet
Loco, quasi non pugnaret cum illa actione quam intrinsece illius, quibus-
cumque fieret eadem actio, quoad intrinsece perturbatio eadem repug-
nandi cum unione. Hic observabo, quod unio solum petit, quod non
det peccatum, est autem non det peccatum, sufficit, scilicet quod non det actio
scilicet quod non det ille extra Deo quae sicut opponit actioni, dum adest
semper voluntas retinendi ius ad arcanis expandere gravare, ideo
opprimere voluntas semper dimittenda iniuria, si det actio illa a natura
tua destituiorem.

Unde tandem videndum erit unionem repugnare
potius cum actione peccati voluntate, quam cum ipsius complicatione quae

per

qua ipse potentia sit actione debere pugnabit cum obligatione
atque adeo si voluntas humana contra verbo creatam velit, immo
impediet voluntatem legislatoris; eadem obiectio debere liberatorem
superadditam ad suspendendam obligationem, quod quidem ex se appareret
impossibile. loquimur autem semper; quae potentia licita, adhuc omnino hy=
pothesi pugnat cum peccato; quia unio destruit obligationem cuius pars
destruit peccatum, nullum aliud medium excogitabile est potentiae cuius
nisi carentia obligationis; quam autem dicat potentia unione hypo
statica in humana proxime cum et voluntatem legislatoris aut voluntatem
ne cursum obligaret. non video, quomodo possit intelligi, immo
immediate cum peccato pugnare.

Caput 2um

Difficultatibus petitis ab exemplo gratiae sanctificantis Creaturae occurritur

1a difficultas nascitur
ex gratia sanctificante et peccato mortali actuali; quae quidem se formaliter
pugnant et se mutuo a subiecto excludunt; quia potest esse potentia
quae pugnet cum peccato, ut patet est, unde instaurari possunt
multa, quae nos debellata putavimus. Omnino enim gratia pugnat
cum voluntate currendi, potentia obligationis s. salutem cogendae, et
pugnat tamen ille abstinet, dum obligationis habet s. ignorat
propterea si velit illa currendi, quod cursus obligationis est, imi=
tatur alternam agere, collocare illum cursum amorem pro=
prium in voluntate ipsius, ut expellat gratiam sanctificantem, expellat
autem, si opposito interno ... cuius in cursus trahit: quia potest
dari forma, quae formaliter pugnat cum qualitate aliqua si praecise
attenta identitate subiecti utriusque sit; sed separata etiam effectivo
principio illius qualitatis, cum qua est pugna exercenda; ergo

qq omnibus d Maria docuimus

Resp. objectio tangere difficultatem de compatibilitate gratiae sanctificantis cum peccato, ad quam evolvendam necesse est naturam gratiae sanctificantis probe cognoscere. aperiam brevi mentem meam. habitualis gratia sanctificans est quoddam signaculum amicitiae Dei, animae impressum, quo quidem anima fidelis non addicta Deo amica, sed amica indicatur. supposito dari in Deo activam voluntatem, qua diligit hominem propter eum in sui amicitiam, et dimi huius amoris veluti pignus animae indit, quod vocamus amicitiam passivam, quatenus est effectus amicitiae illius activae quae in Deo fidelis est, et quam vocant multi philosophi, et sunt veluti medio characterem illum, quo signatur anima, et quem vocamus gratiam sanctificantem; et est gratia illa, sive qualitas, quam immediate in anima reddit essentialiter pendens ab amicitia Dei activa.

Hinc oritur gratiam illam passivam, sive animae impressam, esse incompatibilem cum peccato habituali, quia peccatum habituale est peccatum non dum sufficienter retractatum expresse per personam offendentem, neque condonatum ex parte personae offensae; sed implicat, quod detur illa gratia in anima, quin peccatum condonetur a persona offensa: ergo implicat gratiam incompatibilem esse cum peccato habituali. Minor probatur: quia reponere hominem in amicitiam est condonare injuriam, et remittere reum ad reatum aversionis, si quod est; implicat, quod detur gratia, nisi supponatur in Deo amicitia activa, hoc est, actus immutans statum amicitiae cum Deo, illumque ad mittens inter filios carissimos: ergo implicat, quod detur gratia in homine et simul peccatum habituale permaneat. hoc autem opponitur gratiae cum peccato sive est immutata, fidelis, aut ratione sui; sed ratione partis praesuppositi: quia ipsa non est condonatio, sed effectus condonationis, atque omnis in dispositio

Ito

ro q° destructiva pati habitualis, ni e gra ipsa infusa, sd condonao activa offensae, quas praesupponit; solusq destruit pctam habituale, quatenus e applicao illius condonationis.

Huic accedit

2° quod gra sanctificans e incompatibilis cum pcto actuali saltem ut e offensa Dei actualiter perdurans usque ad ratem amicitiae ppter qm sub Deus haberetur ad ratem amicitiae, et renunciare ejus modi iuri, implicat, ut e evidens; sed Deus gerens, et conferens gram sanctificantem in ea, eam admittit in suam amicitiam et conseqr deponit ex abilla aversionem: ergo implicat, quod sub stante gra, et de pctum, ut actualis Dei offa perdurans in actuali ratem aversionis, et inducens inimicitiam hois cum Deo.

Hic notandum +

e quod in pcto possumus considerare duo: cum pcto, ut pctum e, turpitudo; quo ut talis sufficiens e ex se motivum e ad inducendum in Deo ratem aversionis a pcto; hac privari per nullam Dei condonam ppt possumus etiam considerare, quod actu haec aversionis pariat, et actualiter inimicitiam inducat; et hac offa privari ppt per Dei condonam, quae e proprie spiritualis effectus. Attamen ergo, quod gra sanctificans praesupponit infusionem activam sui, quae infusio e condonao sui offae ergo implicat, quod sub Deus offendatur actualiter per pctum actuale.

Dices ergo posse

e, quod pctum eliciat actum inhonestum contra legem Dei cognitam, quin Deus ille offendat, quod e absurdum. Quo Io. quia Deus remittere potest pctum antequam committat: in quo casu quamvis peccator ponat actum turpem contra rectam ratem s. etiam contra legem Dei, et licet similis ex se sufficiens, ut si Deus aversari vellet a pctum, nec libere condonaret, ratione aversaretur; ni tn tunc actus ille inhonestus parit offensam

actualis s. habitus avaritiae; qua hunc suam Deus cessaret. Resp. 2°
ex doctrina nostra non inferri contra, quod intendit. Idem affirm.
patum actuale in ratione offensae theologicae actualis, esse incompatibile
cum condonatione pati gratuito a Deo facta, et locum gratiae, quae
charitatem infallibiliter exposcit condonatum esse incompatibilis cum
pato actuali, ut est offensa actualis theologica Dei, includens
actum aversionis a Deo, quod si hoc actualis theologica ratione offensae,
est inseparabiliter a beneplacitudine intra pati, saltem, quod stat
cum legis prohibitione Divina, sicut condonatio pati, quae includit
in activa gratiae infusione, est incompatibilis cum actuali offensa, et aversione;
ita erit et incompatibilis cum interna turpitudine pati, ut est transgressio
legis Divinae per actionem contrariam.

Et hoc autem ergo gratiae
cum pato actuali non est immanens, et ratione sua; nam si qualitates eas, quas
vocat gratia sanctificans, et simul actus infunderet per impote ab alio
quam a Deo s. per se illa acquirere, Deo non illas libere donante
ea qualitas non remitteret patum habituale, et compatibilis esset tamen
cum actuali ga tamen nullam includeret condonationem, ergo per se offensae
pugnat per ratione infusionis activae, quae est volitio Dei admittens
hominem in suam amicitiam, et locum remunerans ob suam actualem
aversionem. Hoc autem infusio activa gratiae, ut per condonatio offensae
pugnat cum pato mortali, sive actuali, sive habituali, eo genere
pugnae, quo etiam includens condonationem voluntaria iniuriae factae
ab offenso pugnat cum permanentia ipsius offensae. Hoc dicto
sumpto fit explanda repugnantia unionis hypostaticae cum pecc.

Caput 5

Utrum Dominus Lucius statuerit unionem hypostaticam ex connexione
talis esse incompatibilem cum pato habituali.

2a Assertio quae
- hic proximi potest deprimi ex repugnantia visionis Beatificae cum
pato

spato; ut spatus e, dari aliquem suae portionem, quae pugnat
fisale et immate cum spato, ut spatus e; uno tenebat utrique bea-
tificas, neque pugnare fisale cum spato, neque immate: et quidem
non pugnat immate, quia tamen pugnat inferendo nativo amorem
ardentissimum Dei, et vinctionem cum ipso pugna, qui amor
incompatibilis e cum amore alicuius non sup. et ... Deum; neque pugnat
fisale: quia si amor non alicuius sup. Deum, immiserit in voluntate
Beati ab externo agente non pugnarent: ergo non pugnat fisale
visio cum spato in voluntate Beati.

Ad difficultatem ex praecedentibus sub-
mergitur, quia amor Dei ardentissimus, et vinctionem cum ipso
pugna pugnat cum pato, ut patus e, fisale; dari ergo potiora
quae pugnat cum pato ut patus fisale et immate: uno ad
obiectionem ... variis opinionibus Philosophorum dicta actuum vitalium
et denominationem abstulit praecedentibus. ex ... amor Dei, et amor
alicuius quia Deum solum dicitur in qualitate producta non quatenus
producitur, sed quatenus inhaeret animae s. per vitali ita sit ut tamen
amantis, aut odio habentis non includat actionem per vitalem, sed
solam passionem; hoc e, receptionem amoris in voluntate s. in animo
tunc ... hanc sententiam dicendum alterato, amorem Dei supra et
amorem alicuius non sup. Deum pugnare physice, et fisale. ...
tunc amor ille Dei non pugnat cum pato ut patus e, nam
patum ut patum includit actionem liberam pro suo vitali; at
amor Dei non opponitur tunc amori alicuius non sup. s. quia Deum
ut e actio vitalis, sed passio ut e qualitas inhaerens animae
ergo non opponitur pato ut patus e: nam quum opponitur, opponitur
illa qualitas, sive amor alicuius non sup. Deum et ... Deum;
non est libera, sed naturalis s. est involuntaria ... et nullatenus formaliter

Si autem dicatur amantem Deum n. afferat privatione qualitatem graduum sed actionem vitalem, et tunc actus amoris ipsius graduum Dei superad. et amoris alius rei super Deum n. pugnare posse, pugnaret hoc dicendum sit amantis Deum super om., et amantis alia super Deum: hi autem dicendi n. pugnant formaliter, sed ex parte princ. affluxi quatenus princ. vitale nequit sub tendere ad utrumque obiectum, et ipsum ad utrumque actum impotens; sicut pro lolo motiva nequit simul duorum locorum motum, n. quibus esse repugnat formaliter eorum motum: motus enim eiusdem speciei alterius nequeunt esse utrumque formale, nam sunt repugnantes tunc esse sibi invicem contrarios motus autem capaces simul duarum sit qualitates eiusdem speciei alterius; nequeunt esse utrumque formale: ~~nam sunt repugnantes~~ ratione potentia nequit sub utrumque motum exercere. Idem quod motu actu de motibus voluntatis, quod si nequeat princ. vitale sub Deum super omnia diligere, et aliquid contra Deum, id provenit ex impotentia princ., n. ex repugnantia formali, seu essentiali, ope illorum actuum inter se.

Notandum 3.º quod

quod nullam gratiam amor illi pugnat cum pecc.^o ut patet est, n. pugnat cum pecto, illi ratione quatenus est actus essentialiter professorum aliquid contra Deo; cum amor Dei super omnia sit amor essentialiter Deum professionis contra aliud: patet ut patet est, n. statuit privative qualitatem illam amoris essentialiter tenetur esse profecere contra Deo, sed statuit per transitum fundamentum actualiter Deum offensum sine adventum, quod dicendo est extra illi amori. praeterea statuit libertatem sui princ., quod ratione quae est extra dicendo, cum formaliter ut talibus amor Dei super omnia formaliter n. pugnat. Si dixeris 3.º per gratiam lex recepta, quod docenti in quolibet pecc. gravem

Deo

Deo praeferam, quod in materia de peccato destruitur = Quintum argumentum
minus. Secundum, in quolibet actu amoris Dei supernaturalis includitur
saltem virtualis amor efficax diminutionis cum Deo per modum amicitiae;
peccatum autem est hoc adeo per moraliter amicitiae, quia dirimit amicitiam
hoc inimicitia [illegible]; ergo hic: in repugnantia illorum
actuum: ubi efficax amicitia est odium inimici efficax, atque adeo odium
efficax ut rescindentis amicitiam, et inimicitiam infundentis: Deum peccatum
hanc infundat, et illam rescindat, ideo cum illo pugnat amor, quam
pugnant odium efficax ut rei quae amicitiam rescindit, et amor efficax
rei quae amicitiam rescindat: pugnat ergo amor Dei supernaturalis maxime
cum peccato, non [illegible], odium autem efficax peccati, et amor peccati pugnat
ex parte peccati. Unde colligo, quod si peccatum per possibile impossibile
posset dari, quod actu Deum non inimicum per moraliter inimicitiae
separaret, non pugnaret amor Dei efficax supernaturalis cum tali peccato.
Dices non manifestum [illegible] in peccato plura desideranda
primum quod sit actus liber elicitus [illegible]
[illegible] quod sit transgressio libera legis divinae [illegible] talis
cognitae. 3um: quod eliciatur cum advertentia displicentiae divinae; sive quod
opponatur voluntati divinae approbativae, in qua [illegible] ratio offensae divinae
et quidem hoc opere desiderantur prout offensa in actu suo, quam est
motivum sufficiens dignare sibi [illegible], ut Deus maneat aversus
et infensus contra illum homo [illegible] contra voluntatem operantis:
si in Deum per condonatam gratuitam vellet suam in hominem indignationem,
neque inimicitiam rescindere [illegible] quibus peccatum esset offensa
in actu non vero in actu, et cum illa offensa actu [illegible] tunc
posse amorem Dei efficacem, quia [illegible] alterius [illegible] sunt formaliter
[illegible] non [illegible]. Regalis [illegible] tamen [illegible] ex [illegible]
opponatur peccato habituali [illegible] non opponi, quia peccatum habituale

implet gratiam tolli, nisi per satisfactionem sufficientem peccati; si possit
dari condonatio ex titulo rationabili actionum fundatum in ostensione
rationis: maxime autem convenit Deum offensum avertere rationis ad hoc ut
avertere, quamdiu ille debite satisfecerit; aut ipse Deus voluntate
non condonavit, ut mihi est evidens: at unio hypostatica ut talis neque
satisfactio propria offendentis, neque condonatio propria offensae: ergo compatibilis est cum
peccato habituali, quamvis si ponatur unio hypostatica in humanitate, quae ante
unionem peccavit, aut retineret maculam moralem habitualem peccati.
Dicere autem quod unio ponatur, et per ipsam auferri ..., non ponit in humanitate
vi ipsius dari peccatum habituale, erit gratis esse, rursus confingere
Deipari ex conceptu unionem hypostaticam ut praecise est unio hypostatica; quapropter arbi-
trium vere hypostaticae, quae sal tam gratia sanctificans ut suo loco dicendum
est.

Disputatio 7a

An Christus Dominus per unionem hypostaticam sit impeccabilis?

Caput 1um

Affirmativa tandem ab Authoritate Patrum.

Certum est impeccabilitatem intrinsecam et radicalem procedere in Christo Domino, quia
ex vi impeccabilitas est ipsius humanitatis, quae quidem est de se capax peccati
et actus liberi, quo a praescripto rectae rationis et legis Dei deflectat; hanc
autem capacitatem cum essentialis sit humanitati, implicat, quod per donum a-
liquod intrinsecum supernaturale communicatum formale physice auferat.
Postea quaeritur an hypostatica unio ita determinet humanitatem Christi Domini
voluntatem ad honestum tantum prosequendum, et ad fugiendum inhonestum
ut impossibile reddiderit humanitati Christi Domini actum contra legem, neque,
ut loquuntur Thomistae, difficile admodum est, quod prius essentialiter potentia
et capax amplificanda ... rectae et radicaliter reddatur ab
aliquo supernaturali impeccabile, quia haec peccabilitas includit liber-
tatem et indifferentiam ..., sicut per ... supernaturalis potest determinari in
actu ... ad unum ... ita tolli potest per ... impeccabilitas

quoniam

generis natio generaliter remota, radicaliter, essentialiter

quod ergo stato

negotium faciunt, breviter explico. Ut sit hic et nunc libera voluntas in actu quoque exercitii, necessarium est indifferentia sibi negativa essentialiter, radicaliter a se nullatenus debeat inclinari ad unum extremum contradictionis, quod tamen est indifferentiam, ut pro arbitrio suo ex ipsamet ipsa debeat sola partem unam eligere ex ipsa unum extremum, omittendo aliud: hinc pariter est essentialiter et radicaliter libertatem, sed necessarium est, quod expresse actum sit, antequam ipsa se debeat vel debeat, neque adigatur ad unum. Enim si a Deo praemoveatur physice non posset libere. Si autem Deus neget concursum ad amorem, non amittet voluntatem amorem liberum quoad exercitium libertatis in actu non praesupponit solum indifferentiam radicalem et essentialem voluntatis, sed etiam carentiam omnium causarum nimium debentium inclinare et adigentium ad unum extremum voluntatem alias expresse, et illo pacto, praeter differentiam. hoc quod omnium debentium inclinare voluntatem ad unum praeter debet voluntatem impeditam

sed circa praedicendum notatum velim, non impeditam non necessario illigendum esse praevie expresse actum sed solum cum voluntate, et illius libertatem impeditam ad patrandum, et non patrandum. Nedum prius impeditam voluntatem a libero exercitio libertatis esse amplexum in theologis fore impeccabilitatem huius humanitatis, sed necesse non est necessarium ut includat impeccabilitatem humanitatis, quod illo pacto tollat et impediat exercitium libertatis circa patrandum. Enim vero ut humanitas dicatur impeccabilis, satis est, si habeat prius aliquid intrinsecum, quod impediat illius liberam ratione sui, et separabiliter, atque adeo pariter indulgeat a libertate et essentia humanitatis, ex quo autem prius inferatur omnino necessario humanitatem in patrando enim vero prius physicum non subdit intrinsece separabiliter libertati voluntatis, et in fine metaphorice necessitare carentiam, plus dubio est impeccabilitas: hoc autem prius esse compatibile cum libertate circa ad patrandum, et cum merito omnino patrandi etiam per praesentem sequentia docuit: ergo ad rationem impeccabilitatis non requiritur carentia libertatis;

Dixi prius ex quo inferatur carentia patrandi, ut constituat subiectum impeccabile, debere prius autem ad exercitium libertatis humanitatis quam ad illud: ergo generalis inferat carentiam peccati, sit in ipsum

opponatur subiectum libertatis, etsi ab eo non dependeat ab omni libera potentia, non reddet subiectum impeccabile; ideo gratia sanctificans, quamvis de facto inferat insuper carentiam peccati, quia tamen non ponit in anima actuale exercitium liberum voluntatis, sed vim potentiae omnino potentiam liberam conservat, ideo, inquam, non constituit subiectum impeccabile. implicat enim, quod reddat subiectum impeccabile illa forma, quae supponit plenum exercitium libertatis, quod sit omnino potentiae, neque omnino libera potentia constituit in actu libero, sed potius potentiam expeditam ad peccandum; unde etiam animadvertendum est, quod principium illud constituens subiectum impeccabile, debet inferre a priori carentiam peccati: ideo quia in ipso non est impeccabilitas, qualis logice inferat carentiam peccati, illam inferat a posteriori: est enim gratia effectus carentiae peccati; at carentia peccati debet esse effectus unionis hypostaticae, si haec sit impeccabilitas.

Denique animadvertendum, unionem hypostaticam ex natura talis unionis provenire ex parte, et inferre carentiam peccati, sed quia unio hypostatica dari potest independenter ab omni peccato, sive dependenter ab omni peccato, ut a nobis supra probavimus; sed quia nullum opus sine peccato haberet ex natura propria unionis etiam docuimus, ideo si in Christo Domino unio hypostatica est ipsius unitatis impeccabilitas, id habet ex natura sua ab ordine unionis, quod in principio explanandum suscepimus. sic autem Scotus, Durandus et alii ex antiquioribus Christi Domini impeccabilitatem ratione unionis negaverint, ceteri vero negant et illi sunt in hanc veritatem conspirantes, de qua dubitare non patiar, cum deberemus Christi Domini sanctitatem et puritatem. Nazianzenus orat. 36, quae est 2a de theologia, ita habuit loquens: illius enim volens cum Deo deificata sit, Deo sine dubio non adversatur quia sibi substitit; et probat a Basilio synodo actione 17, alios 18 et in synodo 8 post sessionem ultimam in Ephesino Alexandrinum § 3o dicens Abbas Theodorus lib. de incarnatione, ubi paulo ante finem, sicut ipsum quod subiectum continet unguenti nullum genus aliud recipit praeter liquorem; ita anima Christi velut in qua manat substantia unguenti, impeccabilis fuit, ut sanctus Mercurius odorem hunc mihi et omnibus fecit certum —

Caput 2um

ex quo Capite anima hypostatica Christi Domini constituat impeccabilis?

dum.

Dicendum autem, unionem hypostaticam ideo reddere impeccabilem humanitatem Christi de facto, quia de facto est gratia sanctificans humanitatem, et collata independenter a libera voluntate humanitatis ipsius, et independenter ab eadem in humanitate conservata. Plura hic probanda sunt, primum quod unio hypostatica sit de facto gratia sanctificans; postea hoc parumper tractandum. 2um quod ea unio collata sit Christo Domino independenter [illegible] intra sui productione, quia in primo instanti a voluntate illius facile probatur; nam Christo Domino liberum non fuit amittere unionem post humanitatem, seu illam non habere in toto instanti suae receptionis; ergo illi collata fuit unio independenter prorsus ab ipsius voluntate libera, tum in primo [illegible] productionis, tum in reliquo tempore suae duratione. Antecedens probatur: quia Christo non fuit liberum esse seu non esse Christum; ergo non fuit illi liberum habere semel, seu semel habitam amittere unionem hypostaticam. Patet consequentia, quia si fuisset liberum habere unionem hypostaticam, fuisset illi liberum esse Christum; siquidem est persona Christi per ipsam unionem hypostaticam constituta.

Praeterea, eo ex sententia theologorum [illegible], qui supponentes unionem hypostaticam non esse in potestate libera humanitatis Christi, laborant inquirunt, quonam pacto cum ipsa unione stare potuerit libertas ad moriendum, in praecepto a Patre ad moriendum imposito; ergo unio hypostatica non fuit de facto in potestate libera Christi. Antecedens probatur: quia si habere seu non habere unionem hypostaticam esset in potestate Christi libera, nulla prorsus esset difficultas in explicando quonam pacto cohaereret praeceptum libertas in subeunda morte cum unione hypostatica, nullius siquidem laboris esset ea declaratio foret: sic liberum esset amittere unionem, eadem libertate expeditam manere mortem agendi seu recipiendi etiam urgente praecepto: ergo omnino DD supponunt unionem hypostaticam non fuisse in potestate libera humanitatis Christi Domini.

Praeterea 2o. Doctores [illegible] inquirunt an sit possibile de potentia Dei absoluta unionem reddere dependentem a libertate humanitatis

et in partem neutram inclinavit, quae docet, nec dispar alia
dari potest unquam pro altera libertatem humanitatis amisisse quod esse per
perveniret, de facto non ita fuisse certum, ut amitti potest pro altera libertatem
ipsius humanitatis. Ostenditur 2o impeccabilitas est maxima perfectio quae omnino
tribuenda est sanctissimae animae Christi Domini humanitati, nisi obstet eius libertati
ad merendum requisitae: at cum perfectissima et plenissima libertate
humanitatis ad merendum etiam quoad praecepta naturalia, et divina
indispensabilia adimplenda componitur impeccabilitas haec, ut diximus
supra fusius diximus; ergo ea impeccabilitas de facto tribuenda est. Ostenditur
denique quia communiter homines insignes doctrina aliquod genus impec-
cabilitatis tribuunt omnes theologi, neque sine temeritate negari
potest quod Christo eius sanctorum capiti, et exemplari impeccabilitas
haec deneganda non est, quae ideo illi competit, quia ipsum exemplar
divinum, hoc est talem animam Dei portionalis. cum per in beatissima
Virgine sancto Joanne Baptista et Apostolis extra quod autem
ea gratia sanctificans, quae in omni realiter reperitur circa humanitati,
et in ipsa servata independenter etiam circa libertatis ipsius
constituat humanitatem impeccabilem facile probo quia impeccabilitas est talis, quae
dum ponitur ante decretum libertatis reddit necessario peccatum non esse, scilicet
gratia sanctificans, sive unio hypostatica ponitur ante omne decretum liber-
tatis, et reddit necessario peccatum non esse futurum; est quod impeccabilitas maxime
facile ostenditur, quia si aliqua forma superaddita sit impeccabilitas certe nihil
aliud haec potest, nisi quod ponatur ante omnem libertatem, et quod
ex eius positione inferatur infallibiliter necessitas, peccatum non esse futurum.
Minor probatur et supponimus ea unio ut supponitur ponitur ante decretum
libertatis humanae Christi Domini, probatur inferat, peccatum non esse ponendum: quia
illa est perfectior impeccabilitas cum peccato. ergo ipsa posita peccatum necessario
pro

ponendum non est, eo ipso quod ipsa sit [illegible] patrum non exit. eo autem
ipso quod ipsa sit independens a divina libertate, nullo pacto
libertatis [illegible] illam destruere s. auxiliare a tertio quod ex duobus illo
capite, quod ipsa ponat ante utramque libertatem, et quod impossibilitas
sit cum ipso, sit ratio, quod patrum non sit futurum.

Sic explicata
impossibilitas est impossibilitas antecedens pati: ea unio reddit patrum impossibilem
ante omnem libertatem utramque: ergo ea unio est impossibilitas. minor patet
nam impossibilitas est impotentia patiendi (eo modo quo dixi supra explicando)
sicut possibilitas est potentia patiendi; at non est impotentia cum utraque libertate
sive impotentia, quam ipsa libertas vel ipsa libertati sibi fecerit: hic
ergo non est impotentia patiendi, sed absoluta potentia: sicut homo deus liber currit
ex suppositione reddit sibi impossibilem cessionem, quam coniungere nequit
cum cursu: hic autem est absoluta, et libera potentia cedendi, aut
currendi: ergo impossibilitas est impossibilitas pati antecedens libertatem sive quam
ipsa libertas non fecit. maior probatur quia ea unio posita ante omnem
libertatem utramque infert rationem patrum non esse: ergo impossibile reddit patrum
esse: at quod reddit impossibile, patrum esse, ante libertatem: sive eam
infert cum ponitur: ergo si ante utramque libertatem ponitur, ante utramque liber-
tatem infert patrum non esse: sed ea illa, et est necessitas non pati
et impossibilitas pati; datur ergo impossibilitas pati antecedens.

Sed magis declaro
impossibilitas non est ea, quae faciat impossibile patrum ponendum intuitu
divino ab ipsa, sed unio cum ipsa. probatur hoc supra. nam si
impossibilitas, ut talis sit, debeat reddere impossibile patrum intuitu
divino ab ipso; faciat impossibile, et chimaerica ex impossibilitate
sublata, eo vero chimaerica est causa, quae comprimit effectum suum praesentem

subiecto, in quo ipsa non sit. Chimaera est frigiditas, quae reddat subiectum frigidum, quod ipsa non est; chimaera est visio beata quae excludat caecitatem a subiecto quod ipsa non existit. Chimaera est gratia sanctificans, quae expellat a subiecto peccatum, quod ipsa non est in subiecto. Ergo impeccabilitas solum debet excludere probitatem peccandi quod ipsa est sive efficiens, quod peccatum nusquam non ponat, dum ipsa est, sive cum ipsa opposita; quod si haec impeccabilitas est ante ac liberatam vero, tunc dicit absolute impeccabilitatem subiecto peccatum; sed unio hypostatica est talis, ut simul cum illa repugnat promissio peccandi, et aliquis est ante liberatam vero, cum probitio et Doctrina: ergo est absolute et simpliciter impeccabilitas subiecti.

Caput ut 3um

Ad aliquas Scotistarum obiectiones responditur

Scotus in 3um dist. 12 quaestio unica in corpore quaest. inquirit, an Christus sit impeccabilis? vel est impeccabilis, quia beatus est: respondit quod impeccabilitas in beatudine reponitur, sed cum ipse docuit eodem 3o dist. 2a quaestione 1a potest esse, beatitatem unitatem hypostaticae proibere beatitude, locum etiam est, potest esse unitatem unitatem hypostaticae, et beatitude prohibebat peccare. Omitto alia loca in quibus quid Scotus intimat. Contra hanc Magistri opinione pugnat ita Scotista fauente in 3um dist. 12a quaestione unica disp. 27 cap. 3o. natura humana in Christo posita est: ergo peccare potest. Probatur consequentia: quia potest deficere a supernaturali regula est potentia naturalis secundum se, eo ipso quod sibi sit; at deficere a supernaturali regula est peccare: ergo potest peccare. Nunc nisi hanc in Christo etiam pertinet

Lin

hui porthabitas, g° impalitas requirit illi ab intro devenire.

Cfirmat. 1°:

Tollitur Deus est intra impeccabilis, quia intra infinitus est: humanitas in Christo non est intra impeccabilis: relinquitur ergo, quod sit impeccabilis ab extrinseco, etiam post unionem hypostaticam, numquam autem sic requirit? quia inest illi non ab extra, inest ex beneplacito et libertate Dei: sed quod Deus liberaliter confert, potest de potentia absoluta non conferre ergo de potentia Dei absoluta potest auferri, seu non conferri impeccabilitas humanitati Christi Domini.

Cfirmat. 2°: quod alicui simpliciter et necessario convenit est ab eo inseparabile: sed dicere impeccabilitatem simpliciter necessario convenit unioni hypostaticae, ergo est inseparabilis ab unione hypostatica etiam in contrario, sed secundum antecedens probatur posita unione hypostatica, ergo inest illi absolute dicere impeccabilitatem, quod certum est absurdum sit, necessarium est, quod cum absurditatem [illegible] sit dicere impeccabilitatem esse penitus simpliciter, et necessario unionem personalem.

Haec argumenta procul dubio ab Scoto longissime aberrant. nullus dubitat, quin humanitas Christi sit effective talis, ut illi eius personalitas, nec repugnat parum alterari, nec eripere, et tamen, quod a Domino unita est, retinet eam partem, quam radicatam est, reimmutat ad pandum. Difficultas de qua inquiritur est, an scilicet haec potentia ad peccandum quae est humanitati essentialis, ea impediatur sive sit talis aliqua, quam non minus sit proinde opinionem secundum liberati humanitati Christi ex quo infertur necessario, penitus non esse ponendum: ergo nunc humanitas sit capax videndi, prout non videt, et defacto videt invisibile in Eucharistia. et similiter humanitas Christi in perfectione, et est capax admittendi peccatum, prout videt immaculatam, ob Scotum a Beatitudine, quam intrinsece indicat humanitati

& quod Christus sit essentialiter [?] in confessione non tollit quominus reddat impeccabilem per unionem hypostaticam sibi intrinsecam.

In forma resp. ad argumentum, d[istinguo] ante. d[istinguo] conseq. Concedo: pone [?] praesupposito absolute et simpliciter attentis omnibus, quae in ipso de facto sunt, et in ipsius compositione illorum, nego cons.; posita [?] gratia est ex Christi natura [?] concedo cons. Ad 2am conseq. distinguo ante solus Deus est intrinsece essentialiter et a se impeccabilis, concedo ante; solus Deus est intrinsece impeccabilis sive essentialiter sive accidentaliter, nego ante.

Ad 2am conseq. dicimus, scilicet, hanc unionem hypostaticam, quae de facto dat Christo inseparabilem Christi impeccabilitatem, quamvis dari possit unio hypostatica quae non communicet impeccabilitatem: nec [?] etiam contra illos, qui sentiunt de conceptu unionis hypostaticae esse impeccabilitatem; possunt facile dicere ex se hanc unionem hypostaticam conferre impeccabilitatem, etiam [?] pendenti [?] capacitate [?] ... Christi ... capacitate.

Pugnat [?] ... absurdum est, quod impeccabilitas moralis et naturalis sequatur unionem hypostaticam quae liberae illam sequitur. Antecedens probatur: impeccabilitas quando confertur Christi conferre [?] ... realis medio unione ... Divinitatis, quae moralis, vel quae naturalis confertur per eius Christi, illa ... immunitas [?] infinitas [?] illa.

Probatur 2a [?] Christus est vere [?] Divinus [?] probatur quia id, cui convenit impeccabilitas eo modo, quo Deo convenit, Deus est: sed Christo convenit impeccabilitas eo modo, quo Deo convenit, scilicet naturaliter, nobiliter [?], et sine ulla gratia, ergo Christus est Deus. Minor probatur: quia Christo convenit impeccabilitas ita necessario, ut oppositum dicat contradictionem, atque ita naturaliter ut excludat gratiam Dei: nam si ... sit ex gratia, tamen ... naturaliter impe...

im

impeccabilis.

Ad 2um facile nando ant., in quo mens loquendi in expressione promissa, et quod impeccabilis, sequitur ergo in 2um sequitur, id est ipsa impeccabilitas: ad probationem nego paritatem quia illa impeccabilitas, quae convenit humanitati per se, non est impeccabilitas increata, quia Deus per essentiam impeccabilis est, sed quaedam illius participatio creata, quae consistit in unione hypostatica quae sola sit gratia sanctificans, et concedat cum libertate humanitatis. Ad probationem nego ant. ad huius probationem, omissa maiori, nego minorem: ad illius probationem nego ant. impeccabilitas non convenit naturae absque humanitate sed naturae supposita impeccabilitate, quae est unio hypostatica: sicut et sanctitas, divinitas non convenit naturae per se, eo ipso quod prius sit; sed naturae supposita sanctitate, in quo quidem generis sanctitatis et magnitudinis longissime a Deo distat, nam Deus ex se ipso quod sit natura sanctus est et impeccabilis, quod autem excludat gratia Dei ut humanitas sancta sit est manifesta impossibilitas; nam cum impeccabilitas sit ipsa unio hypostatica, et haec sit gratia, tu implicat, cum dicit humanitatem non esse impeccabilem, et sub esse impeccabilem: secluso gratia, quae illi fiat, ac si unio gratia dicat facta humanitati

Disputatio 8a

An Christi impeccabilitas componatur cum libertate. Circa actus praeceptos, et circa praeceptum nat. indispensabili

Caput 1um

Praecipuum in nulla ... difficultas Capitis libertatis Christi ex tanta Capitis pericula imminentis. 1o praescientia infallibilis quae ipsius Christus cognoscebat eos actus a se producendos et a primo instanti suae incarnationis, praevidit se oculum ... vero permissurum: certe non apparet facile quo pacto

quo pacto post accedente instanti quo praeceptum est virtutis obsequium et illius sibi negare. Et haec difficultas, si importet plenum ingenii negotium faciat viro certe theologo indignum est, sicut enim qui videt se currere, currit libere, et cum vitio possit non ponere, ita qui novit se hodie currentem libere currit, quamvis nequeat ponere non cursum cum praescientia, quam supponimus fuisse infallibilem quia qui se videt currere, et ideo videt cursum, quia ipse currit, non videtur si libere non curr=rit, licet scientiam posterioram ad exercitium suae libertatis

Tam Caput

Unde libertati Christi Domini periculum imminere videtur ex vitio beatifica, sed ex solo negotio cum libertate Christi Domini, si dolet vitium impeditio operandum post adimpletum eius praeceptum, ita ut in quovis instanti media praeceptum adimplere sive vitium ... Christum Dominum sive salvum natum se ad illam operandam ... possit. Dico natum, quibus impedimentum remo=vebit ego et obstabit vitium, sicut ... quod ... dependet salvum ... remouere impedimentum operandi ... adimplere praeceptum. Eo ... est, ... vitium dependens a ... repugnat ... quod si ponitur non curari liberum quod ... non ... ex parte ... actionem voluntatis, nequeat illius libertatem impedire

3um Caput

est impossibile ... quam ... theologi in Christi ... defendunt ... libertatis ... facilius ... Etenim ... ipsa ... impossibile est ... libertatis, sicut est ... quod ponere non ... voluntatis Christi Domini, et ... illo posito ... facultatis ... est illud ... ad illam ... quae infallibiliter infert

mundanarum et fugiendum. Deum, ergo non p[er] se ipso, et amandum
g° mundanorum fuga, et amor Dei nullatenus sit aliquod liberum
voluntati hominis Deum. confirm: quod infert ex inimpedibile
necessarium et inimpedibile e[st]. id amor Dei et fuga mundanorum
sequuntur ex inimpedibili structurae hypothetica q[uod] et amor
Dei, et fuga mundanorum sit inimpedibilior voluntati humanae
et illi absolute necessaria. Hanc diffusam, ut expediam, suppono
libertatem esse definitionem, quae positis omnibus requisitis ad operandum
potest operari et non operari, singulae indifferentia distinguitur a necessaria,
necessaria, et causa naturali, haec q[uae] positis requisitis omnibus operatur
necessario. Circa hanc definitionem noto 1° illam exhibere libertatem essentialem
et remotam; non vero proxima libertatem, et expeditae libertatem
nam Beati omnes positis omnibus requisitis ad diligendum Deum possunt
non amare, nec in actu liberi, dum amant. q[uod] illa definitio non
tradit libertatem proximam; tradit ergo libertatem radicalem
liberum, quae distinguitur a libertate radicali, et ab necessitate
ex natura qua operari dictato et arbitrio, quo causa naturalis non
[illegible]
Noto 2° illam definitionem [illegible] absolute [illegible]
plandam, ut sufficiens sit, debet causa libera esse, quae positis omnibus
requisitis ad operandum possit se arbitrio suo dictare ad operandum
et non operandum. Hoc dicimus, quia habentes communem cum voluntate
ad Deum dilectionem positis omnibus requisitis, possunt eligere actiones
et non eligere, cum tamen habentes est facultas libera, nec alio trahente
nisi qua se ipsa dictat ab intra ad operandum, id potius libertas
dicitur. Causa libera, cui deest dictat ad operandum q[uod] libertas
non sufficienter explicat, si dicatur ea illa, quae positis omnibus requisitis possit

operari, et non operari, nisi illa pariter potest utrumque ita intelligatur, ut sit ad eligendum unum e duobus esse absolute itaut sit esse Causa huius extremi per illa, veluti electiva, in quo autem dividat, quod veteres vocabant debet, magnum vero discrimen non debet voluntatem, quid ab illa debeat non est huius loci, qui volet adeat P. Ripaldam tomo 1 de ente supernali tota disp. 125 ubi aliam rem proponit. Regulis tamen quod requiritur potentia quae libera, tunc quid sit operari liberum hic et nunc exercere libertatem. Et quod huius dubitationis resolvo prima disputationis materia est.

Caput 2us

Proponitur, Explicatur et Probatur Nostra sententia

Nostra sententia sit omnino impossibilia in ipso Deo non constituit immanere potentiam, sed esse conditionatum extra quam solum afeat amorem; cujusmodi hanc conditionem sit exemplum Beatorum et nullum cum ipsa circum immanere, restringerit autem iam libertatem non destruit solum motum potest exercitium libertatis impediri, sed liberum obiecti moveat ea motio, cum neget voluntas tua virtute, si cui resistendo impediri possit. Sic humana voluntas in Beatis illicita circa nature amorem Dei (hunc existimo ex gaudium de perfectionibus divinis propter se ipsam est gaudium sub, et visio ipsa Deum amicitia) cum sit ea efficienter violentia irritandi et curae vir, et efficacia movendi, qui de facto exercit supernaturalem

medio

medio sui reflexio, ut tali motioni actuum resistere nullatenus sit in potestate voluntatis, ideoque tunc liberare eam ab actu motivo, et deferetur ad actum amoris. hoc autem patet evidentissime in prima hypothesi non movente ad actum praeceptum. nam omnis hypothesis potest tollere libertatem naturalem actionibus cooperationi Dei implementibus: praecepta natura.

2o potest maiorem physice effective ab aliquo opere, quod opus non subdat, sed cui potius subjiat voluntas opus. hoc etiam patet omnis hypothetica non movet voluntatem cooperationi Dei humanam, nam omnis non deveniret effective ad opera voluntatis illius, quia potest nullum operari loquitur, unde omnis tollat actum elicitum cooperationi Dei nam liberi.

Resolutio

hypothetica immissa non tollit nam liberi actibus voluntatis humanae cooperationi Dei, sed nisi maius, quae non inferat prius aliquod [illegible], cuius sit motio physica effectiva, ita voluntas trahat ad operandum. ut tractionem requirat reactionem; loquor de tota [illegible] actione [illegible], nam omnis solum inferat [illegible] [illegible] Deo, extra aut illa [illegible] [illegible] [illegible] humanam cooperationi Dei, solum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humanam cooperationi [illegible] [illegible], quam [illegible] immissae [illegible] voluntate ad actum praeceptum; hoc [illegible] non moveant [illegible] physice voluntatem [illegible] [illegible] [illegible] omnis hypot. nam maior tollit libertatem. [illegible] hoc [illegible] maior tollere libertatem est [illegible] inferre prius immissum tollens libertatem, at omnis hypot. [illegible] non infert prius

immaturum: tollitque libertatem; quia unio hypost. neque mane tollit libertatem.

Unde iam apparet ipse meam sententiam, implicat quod prius compositum natum operans tollat libertatem et indifferentiam voluntatis, itaque debet libertatem, nec prius immaturum illam impediat. Hoc ergo mihi est clarum, quia prius natum, ac quam tam est effabiliter exponit, non immatur uno pertinet, si immatur non prius operans, et immaturum operatur, relictum est inferendo, tunc esse illius, quod inferat divinae dilatione, et compellat voluntatem quo implicat, quod prius immaturum operatur relinquat ac eam indifferentiam in voluntate humanam, itaque debet eius libertatem et quod prius natum dilatum tollere libertatem cum prius inventum quod ipse inferat.

Illatum quo ipse mane supposita leibquam morem prius immaturum, quod inferat unio hypostatica infallibiliter operans praeceptum non tollit libertatem quo unio hypost, quamvis sit impeccabilitas, non tollit libertatem actionum praeceptarum. Non obstante tamen inferat unio hypostatica et impeccabilitas in Christo solum inferunt, quod Deus gerat ex parte humanitatem talem providentiam, cum quo infallibiliter sit, humanitatem non omittere actus praeceptos. Hoc providentia non tollit libertatem quo praedem illius immaturam actum praeceptum; quod inferat ex unione hypostatica non tollit libertatem, tamen probat quo unio hypostatica solum inferat providentiam cum actus praeceptos quo solum inferat prius immaturum; unde immaturum infallibiliter ferat providentiam actus praeceptos: at providentia efficax infallibiliter ferat providentiam

ter tertiam propositionem, quae est ex vincitur hypothesi solum infertur
prioris immutabilitate operationis, gratia efficax, quod autem
haec gratia non tollat humanitatis libertatem, res est certa in praesenti
scholasticis, ut superius ex modo de auxiliis non gratia de illa solum
auxilium congruum humanitatis libertatem.

Probo [illegible] consecutionem majoris: propositio humanitatem non immutat modum operandi humanitatis, ut patet, quia
si intelligatur illa unio verbi cum natura humanitatis ad humanitatem
nihilominus propriam in humanitate, nec tamen illa reddat infinitatem
actuum propriorum, manifeste humanitatis patet, et unio illa verbi
ex parte termini cum parte humanitatis. Hoc ergo est ita certum
ut [illegible] utraque, et thomistae et nostri schola docent, ut patet etiam
dictum Dei praedefinientis concursum per se non reddit se ipso praedeterminationem
ad concursum, immo si dictum sit indeterminatum, et nihil in parte operationis
maneret frustrale etiam periculum, ne voluntas omittat concursum
quem dat cum concursu dicto praedefiniente concursum, pro quo
periculo vitando et ad certitudinem praedefinitionis subveniunt utraque
schola nostra, ducit ad inveniendum aliquid efficax. thomistae ab intrinseco
et physice efficacem, scientiam ab extrinseco efficacem. ergo dictum illud
divinum non reddit se ipso solum voluntatem praedeterminatam: nisi se
ipso illud dictum numquam ex parte frustrationi, quia
auxilium nullum immittere voluit.

Ex hac doctrina infero, dictum
illud Dei nullo se ipso immutabiliter voluntatem imponere
voluit humanum, sed adhuc ille parte, si nihil aliud intelligatur manere
voluntatem expeditam ad utrumlibet, ex quo rursus infertur, quod
si post dictum Dei reperiatur aliqua ratio [illegible] in
voluntate, illa quidem erit, quae solum attulit auxilium quod sit ab

auxilio allato necessitas sit tantum necessitas consequentiae compatibilis cum libertate defectus manent compatibile cum libertate quo ad singula an maneat in voluntate libertas, curandum non est de hoc, sed de auxilio quod immediate cognitionem voluntatis quo cum antecedentia divina ex qua consequitur infallibiliter sit tamen ex tamen prius voluntati hunc [illegible] et [illegible], nullam de ipso necessitatem inducunt oppositam libertati, comparat facile cum libertate, si prius [illegible] quod illa infert sit solum auxilium necessitate consequenti efficax

Caput 3um

Prius actus inferens operationem compatibilis est cum libertate

Non dicitur est in hac materia difficultas: quod prius actus operationem et illam inferens compatibilis sit cum libertate; quae exhibenda sic ex qua [illegible] Deus sic [illegible] determinare. si prius volui sit ex se indifferentes contenerit, alia non volabo, si autem non [illegible] praevia immittam praemonitionem. hoc defectum est sufficiens praemissa ex qua colligens, primum ... demonstrandum, est tamen cum eiusmodi defectu compatibilis libertas: quo cum prius actus ex quo legitime inferat operationem, compatibilis est operatio libera actus est evidens, idem dicit qui in prius voluntas [illegible] effugere, id Deus volens recusare: sicut volens indifferens [illegible] cognitionem praemonitum volens facere, quam [illegible] negat, quod, an compatiat cum eiusmodi exercitio libertatis, [illegible] Clarum est sic libertatem compati cum praedicto defectu: nam si praedeterminat volens sit indifferens, et cognoscat effectum [illegible] pro libertate [illegible] non alias praemonitionem necessitantem immittit. hoc quod invenimus, quod sic actus inferens operationem non illico eximit libertatem

[illegible] medito [illegible]

[illegible] amicitia illa qua Deus [illegible] [illegible] Deus obligat [illegible] [illegible] non permittat

obligat

obligat solus Deus ad conferenda aux.o congrua humanitati pro adimplendo praecepto nam quoties imponit obligatio illud adimplendi; quod si nullum videat auxilium indifferens humanitati congruum pro adimplendo praecepto, tenetur praebere humanitatem liberatam s. auferendo obligationem praecepti s. immittendo praemotionem s. applicando deuersum suis opis delectivum ad actum praecepti elliciendum: quolibet enim ex his modis humanitas potest vitabitur, et satisfiet debito amoris quo amicitia illa debet obligare Deum ad gerendum praesidium quo humanitatem Christi, quae numquam peccet, non obligat Deus ut liberatam humanitatem auferat, neque amicitia illa pro se animare liberatam quaerit.

Obiectio ulterius, da, Deus delaudasse non ponere Christum peccatum cum hoc decreto componi voluntas Divina pollucendi Christum, et illud collocandi in circumstantijs congruis in quibus media praeponerit bona operationis cum auxilio indifferenti, et numquam peccaturum. Probat nam delatum rem non componi, ut patet ostat. nam bene ponere Christum non peccaturum, et nolle ponere Christum peccaturum ut voluntas quae optime interlegunt, quod autem dilatum Christum non virtum plenissima libertate praeveniret in illo casu, auxilio ex se indifferenti, quod ipsa ad opera aptat, et a quo nullatenus deluditur? nullus effectu. minimum datur principio tune actus exercitium libertatis piae, ex quo legitima, et infalibiliter deduitur, Christum non peccaturum quo piam ex quo inferat Christum non peccaturum non temperans captivat libertatem piam in non peccando.

Dicas: primus illud actus, et infeream Christum non peccaturum, reddit maxima in peccatum piae: quia illo posito impleat auxilium manere indifferens s. voluntatem cum auxilio et illo antiquum supposito indifferentem relinquens

Da e 1o: qa volens Dina dealbandi parietem n. red-
dit fuerit parietem albem, indeque parita volare Dio de dealbbdo
pariete n. ponerem in pro albedo frustrare decretum Divinum, et re-
linquere rem paries n. albus: 2o volens Decorandi parietem n. reddit
se ipso fuerit parietem decorum, neq. volens Dina dedecorandi parietem ad
Decoris fuerit reddit parietem detractum ad decorationem, inde si volens
illa dedecorandi parietem ad suam decorationem, nil in suo operat, neq.
de auxiliis curat immittendis pro, volens illa Divina frustrabitur, 3o volens
illo fieri n. reddit fuerit parietem detractum ad decorationem; sed nrario ponit
ea, quæ parietem detrahit s. qq ipse se detrahit, quod si prædicti ge-
neris auxa ponat, quæ parietem detrahunt, aufert libertatem; sin
autem ea ponat qq ipse se detrahit libertatem illius servabit, et
quidem, ut iam monuit si decretum illud se ipso tollit libertatem volentis
illos q. reddit fuerit detractum ad decorationem, quodlibet medium eligat
Dsequenter Deus præd. decorationem. quod e evidenter falsum. =

Argumenta pa
Do: post decretum illud de decoratione præd. interrogo, potest ne Deus
sine ducere serie medii offerre pro auxilium mei indifferens ad
Decorem? minime dices, sive Thomista sis, sive Jesuita, nam si Thomista
sis in hoc puncto, dices post Dei decretum absolutum si Deus immittit
auxm indifferens ex se, potest volens auxilio resistere et frustrari
decretum; sive vo Jesuita sis, dices post decretum absolutum n. posse Deus
sine ducere serie medii immittere auxa indifferens: qa quod est ex se
exponet Deus frustrationi suum decretum. quia ergo post decretum illud
potest immittere auxm, quod serie media ducere, praeponat
haec hora præd. decorationem s. cum illa iungendum. infero iam
evidenter 2o sive Thomista sive Jesuita, fateri debes decretum illud
alsc.

ab extra et ab intra insuperabile, adhuc relinquere voluntatem liberam, sive ut Claudius loquar, necessitatem illam, quae delictum operans infert, non destruere omnimodam indifferentiam illam, quae voluntas remanet et non peccavit, et in qua indifferentia sita est eius voluntatis libertas.

Solutio nec prius dicta non obventur mihi probat. ex uno si dictum ea necessitate, quam infert concursus, physice tolli eius libertatem voluntatis ad non cooperationem physicam, posito dicto, tunc voluntatem fore libertate omnimoda privatam: nec sit periculum admittit, quod posito dicto, voluntas habeat proxima libertatem de operatione dictum censeat: cum debet dicere infallibiliter dictum, et necessitatem illam mutuam, quam infert concursus non est immunitatem eiusdem libertatis. Nec est intentio, quod concursus tamen est infallibiliter in dicto, liberatum voluntati, quod ulterius explanabimus.

Caput [illegible]

Non quaeris necessitas operationis operis libertati [illegible] explicare pro his parabunt primitus [illegible] ex his dictis in voluntate non quaelibet necessitatem ipsius destruere libertatem [illegible] notandum, quod est necessitas operis alicuius indifferentiae non quaelibet necessitas destruit quamlibet indifferentiam. exemplum sit. potentia antecedenti est dictare futurum. hoc autem dictum potentiae, non obstat libertati antecedenti. cum aliquem dictum esse potentia cuius indifferentia [illegible] non est praeiacens. ergo dictum potentiae antecedenti, quae dicitur determinatum est potentia ipsa, inter excludendum sunt indifferentiam, liberum autem antecedenti est potentia ad ponendum dictum potentiae et magis quid eligerit. cum autem non pugnant haec duo, quod potentia erat excludendum magis et quod interveniat antecedenti dictum potentia quae exspecta ad potentiam et ipsius magis, sit eiusdem dictum potentia, quia bene dictare futurum non contrariae libertatem [illegible]. praeterea potentia antecedenti tunc

contradictorie dici delatum, et indifferens.

Ad tertium: idemque eventus Beatitudinis futurae, propter dici certum et incertum, minime contradicit; nam Angelo propter esse certum peccatum suum futurum, nobis, quod mihi incertum est. Ad argumentum, quia certum est scientiam peccati, id est incertum peccatum, non est ipsa scientia futuro, et ipsius negare; sed extra divinam cognitionem, cum autem potest alter cognoscere certo scientiam peccatum, quod alter ignorat; hinc est quod peccatum potest esse certum et incertum sine contradictione, ut dicunt: cognoscitur a quo actu per certitudinem extrinsecam, et immutabilem. Unde immutabilitas peccati aliquam certitudinem excludit, cum alia compositum est.

In hunc quartum. Maxime tenendum est quod actus propheticus, qui non adimpletur, principium propter esse tale necessarium et liberum, infallibilis, et contingens ut dicunt prius: nam hi duo conveniunt ad Divinam Causam, idemque propheticum actum propter esse necessarium, simul ... et remota ab omnino; contingens autem et liber in voluntate humana Christi, cum hic et nunc a nulla causa trahitur, et applicat ad opus, liberum se sponte et voluntate applicat, at quod dictat: ecce non obscure explico hanc indifferentiam actus cum hac necessitate non pugnare. Nam necessitas hic est illa infallibilis, quam unio confert, petitum non esse ponendum. Libertas autem est qua voluntas a nulla causa dictata ad opus, id est sponte dictanti: at non violat illam naturae unionem cum indifferentia voluntatis: quia hic ipsa necessitas talis, et libertas duabus ... comparatis inter se non pugnant, sed omnino cohaerent, sicut eventus charitatis est incertus in mente hominis, et certus in mente Angeli non repugnat.

Dices: implicat, quod actus propheticus sit necessarius in unione, et sit liber in voluntate Christi, nam conclusio est. Antecedens probatur: quia ex vi unionis hypostaticae non potest non poni actus propheticus; ex vi libertatis potest non poni quia talis veracitas indagatione

contradictoria, potest non ponere actum praeceptum, non potest non ponere
actum prohibitum; et consequenter quidem supponenti, quod divisivo sensu ne-
gaverunt verificari; alias duo contradictoria vera, scilicet extre-
mum, et illius ratione, quam sibi fecerunt divus
... Nego, cum neque non
contradictoriis in sensu, in quo verum est, quod non negat potentia ad coniun-
gendum partem cum uno; sed vero abstulit potentiam ad coniungendum
partem cum altera, immediate, et per praemunitionibus cum voluntate ad
actum praeceptum ex vi influxus, quo voluntati cooperatur. Quod autem
non videat posse dari involvere potentiam ad coniungendum partem
cum actu per actum praeceptum, quoniam non datur potentia ad coniungendum
partem cum uno, quando non datur actum sine pertinens actum praecepti
[illegible] remotum. Ex quo valde est quidem [illegible] propter partem autem
contradictoria.

... Distinguo, nego antecedens ad ... per [illegible], non potest non poni
effectus, quia negata omni potentia ad natum effectus; nego antecedens; quia nec potentia ad
negandum effectus comparando cum uno; [illegible] igitur [illegible] salvatur plena
libertas immediate praecepta [illegible] non est, quando voluntas Christi humana
habeat potentiam ad comparandum non actum praeceptum cum uno, tamen est libera
potentia expedita, et a nullo immediate, vel affective, vel objective coacta,
quia potest ponere non actum praeceptum, tunc tamen est, quod eliciat
actum praeceptum per potentiam naturalem, quae ad eliciendum actum praeceptum
se ponere decernit a nullo coacta vel coacta eliciere, eo quod, quae illi
immediate cooperantur illam non trahunt, sed potius ab illa trahuntur et
applicantur operationem.

Alias objectiunculas omitto, quae mutuae sunt
et ex solutione praedictorum facile omnimodo poterunt cassari, quae libertatem
ad peccandum non destruunt veram Christi impeccabilitatem.

Caput 5um

Libertas ad peccandum non destruit veram Christi impeccabilitatem

Aliud pro multorum argumentum. 1o nam per [illegible] urgeat praeceptum: Christus Dominus urgente praecepto diligendi Deum potuit non diligere, [illegible] transgredi praeceptum charitatis, ergo potuit peccare; ergo non est impeccabilis. Probatur consequentia: impeccabile est subjectum, quod non potest peccare; sed Christus Dominus potest peccare; ergo Christus Dominus non est impeccabilis; et quidem videtur clara haec impeccabilitatis [illegible], quod subjectum potens peccare, et quod subjectum [illegible] sit impeccabile.

Pro solvendo argumento observa, nihil aliud requiri ex cogitatione propria ut subjectum sit impeccabile, nisi quod tale sit, cui metaphysice repugnet peccatum: sed Christus Dominus est subjectum, cui metaphysice peccatum repugnat; ergo habet quidquid desiderari potest ut dicatur subjectum metaphysice impeccabile. Minor facile probatur, quia Christus impeccabilitatem habet [illegible] hypostasis; ergo subjectum Christus est [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] affirmativum in [illegible] [illegible] et [illegible]; ergo dum haec impossibilitas, manebit [illegible] subjectum impeccabile; ergo potentia peccandi, quae non destruat impossibilitatem hanc [illegible] Christus peccare non destruit impeccabilitatem Christi. At potentia peccandi quae est involvere Christi Domini, ut [illegible] explicuimus, non destruit impossibilitatem hanc [illegible] Christus peccare; ergo ex parte sua libertas ad peccandum non destruit impeccabilitatem Christi. [illegible] [illegible] totum.

2o observabis quod potestas Christi est nomen aequivocum: potest sonare [illegible], quae in Christo est, et hic [illegible] potest sonare [illegible] [illegible], ut Christus [illegible] in [illegible] [illegible], quod potest [illegible] in Christo potestas, hoc est quae dat in Christo ea ipsa [illegible] est in quolibet alio homine intima et radicalis [illegible] non [illegible] ab

alio

alio ipso, singuli ad parendum, in 2o 4o per mensuram ... e

dand. peccabitatem propter quod nulla e pia ad iungendum hunc gratiam

gratiam. Cum subito ipsum ut pote ... importaret unam hypostasim

metaphysice ... cum amicitia Dei ... ipsum, et cum

excluderent gratiam ... : ea autem gratia, sive pia ad parendum

non e ad gratiam ponendum cum uno, et ad gratiam in sensu diviso

unionis, quam gratiam uolo libertatem, dum neque obtine, neque effective

habent ... ad vitandum peccatum, si ipsa

se sponte ... voluntate ... ad observantiam praecepti.

Ad argumentum

in sensu ... dico ... : potuit ipsum ... ...

pia ad ... ponendum in subito, quod ipsum est

sive cum uni hypostasi, nego ... ; pia quam in ipso e ad ponendum

... in sensu diviso unionis, nego ... ; ...

potuit ... potentia ad iungendum subitum ipsum cum ...

gratiam nego consequentiam; pia ad gratiam ponendum in sensu diviso

unionis dabo consequentiam. et nego subsumptum quam, quia subsumptum

sit quod non e ... , ... illam ... ...

... ideo, non caret pia, ut ipsum sit gratiam, nego consequentiam; illud

subsumptum ipsum non caret pia ad ponendum gratiam in sensu diviso

unionis hypostasi, dabo consequentiam. ... quam vidimus ... argumenti ...

... eadem ... dilatanda.

Dices, si ipsum gratiam, iungeret

gratiam cum ... : sed ipsum ... , ... per iungere gratiam

... — Ad ... laborare, quia ... ipsa ...

illi ... ... e, aliud e, quod ipsum potest ... , aliud

e, quod ipsum potest ... , quod ipsum ... ...,

Neg. est falsum, nam illa potentia ad partem, quae est in proprio non est assignandum, quod corpus fuerit cum corporum parte sit prius, impossibile nullam dari potentiam quae faciat possibile corporum parte; ergo potentia quae est in proprio, est ad partem ponendum eo modo, quo partem est possibile; non est in sensu diviso omnium. [illegible] tamen ea potentia sit in proprio non est potentia ad quae sit possibile corporum parte.

In forma [illegible] distinguo majorem: corpus propter partem idem, in proprio dari potentiam ut corpus fuerit, sive quae sit possibile corporum parte nego majorem, in proprio dari potentiam ad ponendum partem in sensu diviso omnium, concedo majorem, et nego consequentiam. — Dices iterum si dari partem destrueret unam hypothesim propter dari partem, ergo propter destrueret unam hypothesim. Resp. distinguendo majorem si daretur partem subsequenti tempore, omnino praecedenti tempore, destrueret unam, concedo majorem; si daretur partem in praecedenti uno aliquo tempore destrueret unam nego majorem. Nego etiam quod detur potentia ad ponendum partem tempore subsequenti unam hypothesim, sed ad ponendum partem quae ipsius est possibile poni absolute et simpliciter, sive in sensu diviso a bene praecedente.

Caput 6um

Cum a impeccabilitate corporis Christi Domini in doctrina [illegible] [illegible] ad praecepta tum positiva, tum Naturae adimplenda [illegible] impugnare praecipit in hunc [illegible] ut operetur in actu [illegible] libere [illegible] debere [illegible] praecepti Dei in aetate ad utrumque [illegible] alioquin si deesset [illegible] qui non potest homo operari et non operari, idque merito [illegible] non sit ab intra [illegible] et [illegible], adhuc [illegible] non het.

hui

hic et nunc concursus Dei in actu ad mundatiam quin liberum omittit mundatiam, cum non possit illud non omittere. Maior est clara ... : ergo si est talis concursus in actu, quo hic et nunc ... Deus vellet ... volendo concursum cum liberitate ad mundatiam si ipsa vellet ... : hoc autem est impossibile, quia non potest Deus ... velle ... chimeram; non est autem minus chimericum coniungere mundatiam cum libertate, ... quam ... chimeram; quo ... Deus voluntatem ... concurrendi. Ita Suarez ... 26 sect. 6 no 75.

Respondet ... impugnationi Suarez ... 3 ... sect. 3 § 3 ... in hunc modum ubi probat ... quoad praecepta ... non habuisse ... Deum ... etiam ... ad ... talibus ... eo quod praebere fuerit Divino concursu ad talia ... quae concursu ... volunt ... effectuum: ... quae hic concursus debitus sit ... volenti ... non volenti Deo ... non est debitus, ... potius debita illi ... contra talis concursus, quia non ... ad ... eius ... potius ... ad impugnationem ... ad ... volunt ... liberum ... debuit, ... quod ... , ... eius libertatem ut docuit ... Capit 15 ... Suarez ... omnis ... non ... liberum ... addit quod in ... impletur ... potius ... adderet eandem ... , quo ut impleat ... operativum cum libertate non est ... , quod ... Deo concursum ... malum, ... concursum ad ... bonum ...

Non acquiesco huic solutioni, licet ... ipse sua acquiescat ... eodem ...

Rx. dicendum quod Christi concursus innaturalis ad actum malum, qui est actio ipsa prava, non sit debitus et repugnans unioni hypostaticae, nihilominus non apparet cur potius illius non sit debita Christo: potentia divina virtute se Christo contrahit, quod actus ipse malus non debeat Christo nec augeat sanctitatem actualem Christi, prava vero ad actum malum debita sit, et augeat perfectionem. quod ad hanc omissio actus boni praecepti non est debita Christo, imo indebita et repugnans; potius autem virtuti omissionis est Christo debita et multum conducens ad meritum et sanctitatem actualem; videtur posse ad hanc concursum ad actum bonum praeceptum omnino indifferens, ut sic sit possibile actum praeceptum bonum omittere: ergo quamvis concursus innaturalis ad actum inhonestum sit indebitus Christo, nihil obstat quominus debeat Christo potius illius &c.

Certe nulla subjecta causa quae sit capax Christo potentiae &c., non est potentia inimica ad augendam virtutem concursum necessario movens ad aliud; sic per se parat concursum ad actum malum non esse necessarium quod habeat illam voluntatem, qualem sibi fingit P. Lugo, volo concurrere ad mendacium, si ipse homo voluntatem voluerit mentiri: nam ea voluntas sive tum cum praecedentibus per se impletur quia impleat, Deum velle per se etiam ex ipso, quod illud parat a voluntate humana; tum quia impleat, Deum velle dare concursum ad mendacium, si ad voluntatem illius subjicere quod volet velle; aliter exspectabit ipsam velle voluntatem, ut ipse concurrat, sive deinde Christus exit, voluntatem velle mentiri, quam Deus cum illa concurrere ad voluntatem mendacii; unde si per se pareat non paratur a Deo concursus ad mendacium ea voluntate conditionali nec Christo eadem voluntate paratur; paratur ergo voluntate conditionali

Christo

voluntatem Christi, sine ullo impedimento per se mendacium etiam in illo deflexurum esse ad mendacium: ea humana Christi voluntas de ipsa haec nisi aliunde impediatur, deflexura ab operationibus divinis ut Deus concurrat ad eam actum, aliquis ipsa esse radicabitur et subjectabitur est liberas....

Capat

Caput 7um

Argumenta extera dissolvuntur

Objicies 1o. gratia
efficax est immutabiliter prius operationem in supposito, ea est
incompossibilis cum peccato: ergo immutabiliter prius operationem in
supposito bono est incompossibilis cum peccato; tollit ergo libertatem. [illegible]
quia suppositum est immutabile prius operationem. [illegible] [illegible] [illegible]
quia suppositum non influit semper cum [illegible] immutabile in operatione
[illegible] [illegible] quod [illegible] est prius immutabile [illegible] ad operationem
non tollere libertatem [illegible] immutabile [illegible] infert [illegible]
[illegible] infallibiliter operationem [illegible] immutabiliter, quia [illegible]
in operationem, illam non infert [illegible] immutabile [illegible]
[illegible], et quia [illegible] auferre libertatem operantis. [illegible] infert
operationem modo alio quam medium [illegible] infallibiliter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libertatem.

Objicies 2o. instantia
[illegible] ad diligendum Deum, ut dilectio sit libera, [illegible] quod
praecedat [illegible] cognitionem [illegible] media [illegible] operationis: [illegible] non
praecedit in supposito bono [illegible] cognitio [illegible] media [illegible]
ergo non est libera dilectio in supposito [illegible] [illegible] ergo quod
[illegible] [illegible] [illegible] supposito, [illegible] est operationis cognoscit
[illegible] [illegible] simpliciter intelligentia et non libera; [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adscribitur [illegible] diligendi Deum
[illegible] [illegible] et non alio diliget Deum: [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] ad dilectionem [illegible], non diliget [illegible]
[illegible] operativa [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] simpliciter intelligentiae ergo quod auxilium [illegible]
de facto [illegible] [illegible] ad dilectionem [illegible] [illegible] non cognit[illegible]

a Deo scientia libera, sed naturā

Resp. 1º quod gratiam auxilium solvendo
sufficiens potest dici actus seu modus quo dirigit Deus ad operandum homines. autem sit quo Deus hic et nunc libere diligenti
Deum exhibet per tale charitatis; non est actus conditionalis quo ego
per hypothesin efficeret auxilium collatum, sed tamen auxilium
collatum huic humanitati quo per actus seu modus dirigere quidem
fieri ergo operatus Deum non est ille sed per se efficere hoc autem tangens
praeceptum dilectionis, diliget: hic ergo per se conditionis non est seu modus
actus, sed simpliciter intellectus, ergo hic sed humani humanitati efficere
auxilium sit ad dilectionem praeceptam diliget. quo non actus liber est
ut potest in quem nullam conditionem naturae conditione hy-
pothesis ad dilectionem sub conditione efficitur. =

Ubi notandum est omni-
diligenter, quod illa conditionalis quae debet esse, ut naturalis sit
debet ex parte conditionis supponere libertatem in operatio sic si
operatur libera sit in statu praecepto dilectionis, diliget: nam si libera
non sit, non inferet dilectionem. ergo apparet si libera non sit ad di-
ligendum neque libera erit ad non diligendum, ergo si ponat non dilec-
tionem non ponit per te: ergo non dilectio ponitur cum dicta libertate
ad dilectionem, non est praemissa quod tale impossibilitas operis.
non inferat operatur dilectionem, casu quo desperat libertatem est di-
lectionis et non dilectionis. nam ex impossibilitate solum inferatur
dilectionem, quo cumque non dilectio fuerit posita. ecce tamen abest
conditionalis illa naturalis a libertate evacuanda, et potius eam suppo-
nat. =

Instabis forte: quod per eorum medium videat illa humanitas
cum auxilio sit dilectura Deum, non inferre in statu absoluto, posito

au

auxilio ll. in sudare propter liberum suum diligere, ergo auxilium ille
sociis mediis non dirigit Deus quodam, qua conferat propter aux.m ll.
cum conferat, ut liberas dilectionis praecepta conditionate sub auxilio
ll. maneat in absolutam naturam est, quod in statu absoluto
ponant ea solum proprio, tubque in conditio praecepta est libera dilectio
et in propter ad ponit dilectio absolute sub iis solum propriis sub
quibus praecepta est in statu conditio. ergo etiam conferat ma: quia in statu
conditio praecepta est dilectio liberae solum sub auxilio ll. indifferenti
non sub auxilio ll. et vice hypothesi in statu absoluto dilectio ponit
sub auxilio ll. sub vice hypothesi inducente impossibilitatem et sub
Cognita praecepti instanti, quem via in statu absoluto inferant
infallibiliter dilectionem, quid ergo mirum, quod in statu conditio
praevideat libera dilectio, in statu vero absoluto cadat natura
non est opinionem, quia vice statum absolutum non est ille idem, qui vitae est
conditionata. Ad hanc instantiam non, nando cum, ad solum dicitur
in statu absoluto debeat poni dilectionem sub iis solum propriis im-
mediis, et omnino conducentibus ad eorum salutem praecepta
est in statu conditio, non vero sub propriis mediatis. ideo auxilium ille
dilectionis liber, quae praecepta est in statu conditio sub auxilio
ll. et non sub praesumptione ille idem transit in absolutam, quamvis
in statu absoluto sit a Deo praedefinitum, sub qua praedefinitione
non est praecepta in statu conditio.
Nec vero ad principalem obiectionem
rationem hanc conditionatam affirmamus ex parte conditionis vice hypothesis etiam
posse ponere ad suum medium, seu dilectionem, quod ut explicatum
loquor de hac conditionali: si propter conferat auxilium ll. salutem

ad dilectionem proprium diligit: in hac propositione duplex sensus invenitur: sensus est si conferat auxilium, eo modo, quo potest conferre dilligere. hic sensus est verus non auxilium. si conferat proprio si est potest in sensu post seriam mediam deinde fiuisse sub tali auxilio unde proprio illa equivalet huic si proprio conferat auxilium sub tali medio, quo proprio videat cum illo dilectionem salvatam diligit, quia sicut necessarie est, ita nec spectat ad seriam mediam. Alter sensus est si conferat hoc auxilium proprio, quomodo cumque conferat operabitur etiamsi proprio iudicio proponere ad seriam mediam, quia etiam ad seriam mediam spectat cognitio cum sub conditione impossibili fiuisse; atque adeo ad seriam mediam pertinet, dicitur, quod modo non destituat sensum impossibiles si proprio conferat auxilium si operabitur, nam sub illa conditione quod demum auxilium videt terribiliorem operari, alibi non iterum

Caput 8

fallacia cuiusdam paralogismi de regibus

objicies deinde sauvis quod proprium aliquod est male sepennando unius hispani: ergo propterea male proprium obligans ad agendas suo gratias, quia ipsa acceptat: hoc quod proprium dilligi alicui grato sensu beneficium eius acceptum, supponit quod unus; ut igitur probes proprium hoc non simpliciter ... ... argumentabatur gratiarum actio quae accepto immediate ad ... ... unionis accepta quae ex parte actus si ... ad hunc actum gratitudinis ... Cognitio ... et eiusdem unionis acceptae hoc Cognitio est ... ... cum magnae gratiarum actionis quae ex parte actus si ... ad hunc actum gratitudinis ... aliquid ... ... Cum negat illius ... ...

ad

ad actum, quod actus ea cognitio sit impossibilis cum negare actum potest: quia mediante cognitione hypothetica et cum praecepto, praeceptum autem diuinae comminationis infert actum praeceptum. Hoc argumentum est paralogismus deuincatur satis. Affirm. Cognitio illa consequentiae vel absolutam et praeceptum reficiendi gratiam sibi illa, ut inferat gratiarum actionem, necessario supponit libertatem in ipso actu, in alia actus quia non euertit libertatem adequatam actus per euidentiam et ante attendam cognitio certa et euidens proponit vel expressius gratitudinis, eatenus infert actum, quatenus si omittitur actus peccabit: ut omissio actus sit peccatum, necessarium est, quod praesupponatur libertas in omittente, quia porro cognitio illa proprie ante et praeceptum inferre actum necessario ponendum, supponit libertatem in ipso ad omittendum actum et illum ponendum. Quo cum ante expresso cognitio proponit posse omissio gratiarum actionis in habente non libere quia utcumque praecepto et ante cognitis intuitiue proponi non posse omissio gratiarum actionis necessarium est quod supponat libertatem libere. Eodem vitio laborat aliud argumentum prudentibus sile sit si expresso praecognita redemptio hominis illa actus exit ex cognitione obligationis impositae per praeceptum: obligatio supponitur [illegible] vel: quia actus redimendi genus humanum inuoluta supponit cognitionem [illegible] tollit quia libertatem; sed argumentum est fallax facile patet; quia necessitas quae infert actum ponendum esse libere, non potest non esse necessitas [illegible], sed necessitas quae tunc est redimendi genus humanum a peccato est necessitas inferens actum ponendum esse libere ergo est necessitas [illegible] supponens libertatem. maior probatur quia necessitas illa infert ponendum esse actum quo genus humanum redimatur; actus quo redimatur genus humanum est meritorius et liber quia necessitas tunc orta ex ante, ex

ex impeccabilitate s. ex cognitione visionis et praecepti implicat actum ea liberum, neque tollit libertatem — Ad obiectum cognitionis illam certam et evidentem, quae fit praecepto immediate et praeceptum non inducere obligationem, nisi supponat hic et nunc obligare praeceptum gratitudinis, obligatio praecise naturalis et essentialiter impediat libertatem, implicat enim obligatio praecepti hic et nunc eum, qui hic et nunc liber non est, unde fit quod cognitio praecepti obligationem in actu do sit immediatio libertatis non tamen evertit libertatem, praeterea in forma concedo totum enthymema et distinguo antecedens, quod deinde assumitur illa cognitio visionis antecedens, et praecepti obligantis est impeccabilis cum omissione gratitudinis in sensu composito habere libertatem, concedo antecedens in sensu diviso non habere libertatem, nego antecedens. si subiectum supponat naturam suam natam ad gratias exhibendas, poterit omittere gratitudinem compatibilem impeccabilitate subiecti, quia omissio tunc non est libera, impeccabilitati autem solum repugnat omissio libera gratitudinis praeceptae.

Hinc facile explico quo pacto cum necessitate sit conveniens cognitio illa non inficiat se sola gratitudinem, sed simul cum voluntate praecepti collata in actu primo libera, ea libertate quae potest esse sub visione et praecepto: libertas quae potest esse sub visione et praecepto affert necessitate connaturaliter gratitudinem, affert enim auxilium collationis dependentis a sola media gratitudinis futurae sub tali auxilio, quod potius illud inferens gratitudinem sibi cognitio praecepti et visionis et tal libertatis completa per augmentum afferunt necessitate convenienti naturalis gratitudinis, quae proinde absolute et simpliciter libera est, et eadem solutione uti poterit pro argumento alio ostendenti praecipuum redimendi genus humanum non implendum exemplo libere de quo dissertatione sequenti

Dissertatio 9a

de modo

Dices 2o, quo potuerit libertas Christi, et impeccabilitas componi cum praecepto sibi ab hominibus moriendi?

Non disputo an Christus acceperit strictum praeceptum ab hominibus moriendi, eaque ad positivum positis theologicis [illegible] supposito praecepto, aggredior hic eam componere. Quod Christus libere mortuus fuerit et meritorie quoad substantiam mortis. 2o quod praeceptum fuerit illi mors. 3o, quod obediens praecepto mortuus fuerit: et meritorie tamen ad circumstantias mortis liberas, supposito praecepto mortis non solum mortuus est sic, sed omnibus circumstantiis vestitus, augentibus meritum quae de facto [illegible] praeceptivae; nam hoc praecepto posito, modus conciliandi libertatem cum substantia mortis erit etiam facilis ad conciliandam libertatem cum circumstantiis ejusmodi erit quae in praecedenti tenuimus cum praecepto naturali.

Caput 3um

Primus modus conciliandi libertatem cum praecepto mortis.

impeccabilitas asseritur cum praecepto dividat Christi libertatem cum praecepto in Christo dividere a morte, tum complacentiam ardentissimam in excellentissimae gloriae virtutis obedientiae et extrinsecae complacentiae actuum [illegible] et intentionis obediendi in omnibus, quae praeciperentur, obediendi, inquam, quoad executionem, tum exequendi omnia, quae injuncta fuerint post hunc actum, videt Christus praeceptum, sibi impositum moriendi, et ex dictamine [illegible] illius affari mortis in hoc casu [illegible] ita [illegible] libere Christus mori, tum ex obedientia mori. Sed [illegible] non potuisse [illegible] demonstrare manebunt impeccabilitas libertas et obedientia Christi sub stricto praecepto moriendi.

[illegible]

libere Christus mori, sic probo: voluntas illa interna [illegible] externas operationes mortis e actu interne immanere libera [illegible] mors.

ē absolute libera, pꝫ tam, q̄a motꝭ externa eatenꝰ pp̄r d̄rā lī-
bera, & n̄ aliā, q̄ncunq ꝯponit unicū actum moralem cū actu in
terno a quo liberatem participat, & affectu imperat. atqui do
g̃o effectus internus & desiderium ex motivo obedie habitus exe-
quendi illa, quæ propoñuntur ē efficax desiderium subeundi mortē
si præcipiat. g̃o, eadem pactu facta pro illa desiderium illud efficax
ꝯstituit cū actu exteriori tollerantiæ laborum, prout imperat
... & ... qui actus exterioꝝ nascitur fluunt ab illo
desiderio obedientiæ tanquam ab imperio affectu. g̃o ꝯstituunt unicū
actum moralem cum eiusmodi imperio affecti voluntatis: at illud imper
ium ē actus omnino liber, q̄a actus ille, seu desiderium exequendi
illa, quæ iniungunt habitus ex excellentia motivi obediæ
procedit ex propria electione, ut cum aliis, ... mare gravis
immare adiutum ... potuerit n̄ habere.

Tum sic ex
obedientia propter motivum ita ut eo ex vestra parte dependet factum
obediens voluntas ad mortem sic pro: ut actus aliquis externus sit obe-
dia, nil aliud requirit, nisi quod ex motivo obediæ imperetur, fiat ex
cognitione p̄p̄ti: sed tunc operatio externa mortis procedit ex motivo obe
diæ finali, & mortis fit ex dictamine p̄p̄ti cognitio. g̃o ē proprius actus
obedientiæ. maior mihi constat nam actus exterior in ea virtute collo-
catur, ex cuius motivo finali a voluntate interna imperatur. sic elargitio
nummi externa, si fiat ex motivo charitatis, ē charitas, si fiat
ex motivo obediæ, ē obedientia, si vero ex motivo liberalitatis, seu
misericordiæ, cuius virtutis proprietas participat. minor etiam facile constat,
q̄a operatio mortis externa imperatur affectu ab actu interno voluntatis,
quæ ē efficax ꝯplacentia in motivo finali obediæ, & efficax illius desi-
derium. propterea n̄ ponit, nisi cognito p̄p̄to & expeditam illius
g̃a electam.

Seq. sic. Cum ea liberetur opposi. oppositum n. per perficiendo

probo q. libertas tota, qua manet perfectio dicit libera in eo casu

relinquit in eo actu, qui ē effectus imperium matris ex motivo obedientiæ,

sive qui afferi imperat matris subeundum et hic ex excellentia obedientiæ

ad totum sive actum, quem ē omitti potest sive perfecte: q. libertas, quæ

tunc mors libera ē, n. ē libertas ad ponendum, per evidentem loco q. a tota

libertas ē ad ponendum et n. ponendum, sive omittendum, seq. dicitur imperium

libertas ad n. ponendum praedictum imperium n. ē libertas ad ponendum

nam omissio illius imperium n. est perfectum praeceptum q. imperium matris

n. imperat illum actum praecise ex praecepto, qui complacet in excellentia

obedientiæ et illum offert deinde q. actus ille liber ē, q. in eius ratione li=

bertatis includatur potestas ponendi.

Probo praeterea, n. modo illum actum

eē liberum quoad assumptionem, sed etiam quoad substantiam matris; nam perfecto

matris in eo signo in quo ē libera ita ē, ut ille possit voluntas opponi et

omnino voluntas omittere acceptationem s. imperantem matris: q. ē libera

mors quoad substantiam. loco sequitur, q. a libertas quoad substantiam matris

ē libertas ad ponendum omnino liberi acceptum cum morte. ante

probat: q. a in eo signo nullum intelligit praeceptum sufficiens ad voluntati

opponi, quo perficitur mors: q. in eo signo, in quo se debeat voluntas

opponi huiusmodi per dilectionem praedictum ad mortem subeundum, intelligitur

posse ad omittendum eius actum acceptationem matris. excepto q. in eo signo

libertatis, quæ absolute et simpliciter ē libertas et indifferentia ad mortem

et naturæ matris

§ VII

Contra praecedentem solutione difficultates nonnullæ

1a difficultas ē contra eam opinionem. n. ita moritur perfecte ut possit n. mori:

ergo n. ē liber saltem quoad substantiam matris. ante ostendo. Cum omnis

antibus mortem, nequit componi natio mortis, quia non ita moriebantur, ut potuerint non mori. ans. probat: qua ante mortem Cognito praecepti: Cognitio praecepti in Christo nequit componi cum negatione mortis, quia cum oribus, qui mortem antecedunt nequit componi negatio mortis.

Resp. quod licet cum oribus, qui antecedunt mortem ut est actus mortis externus negaret componi negatio mortis, at si consideretur mors, ut virtute inclusa in actu interno obedientiae, in quo est actus moralis liber et meritorius, subest electio mortis, cum oribus, qui mortem antecedunt, potest componi negatio mortis.

Dices Post praeceptum Patris Cognitum dat in Christo Domino voluntas alia absoluta, quae velit absolute conformari praecepto, sicut et praeceptum exequi: ergo cum hac voluntas interna componit externa mors una actus voluntarius: sed interna illa voluntas moriendi habita post praeceptum Cognitum est necessaria, ergo externa mors est necessaria in illo actu ex quo voluntarius influit, quod mors est simpliciter necessaria, salvo quod dici libera quatenus fuit sub acceptata per aliud actum supererogatorium liberum, habitus ante praeceptum, ad quam praeceptum non obligabat: sicut in sententia eorum, qui dicunt, mortem Christi fuisse liberam, quia licet amata fuerit ex motivo obedientiae, quod praeceptum fuit ab imponente praeceptum, acceptata tamen fuerit ex alio motivo charitatis, ad quod praeceptum Patris non obligabat. quod est recurrere ad meritum quoad circumstantias liberas.

Resp., Cognito praecepto non est necesse duplicem voluntatem absolutam, qua Christus velit absolute mortem praeceptam complere: nam voluntas illa exequendi omnia, quae praeciperentur, cum sit ex affectu efficaci hic viz, Cognito praecepto exequendi mortem praeceptam

ideo

ideo q voluntas illa, quamvis conditionalis e quoad affectum efficax habet vim, posita conditione dictandi potentiam executricem; sicut volitio efficax quoad affectum absoluta habet eandem vim dictandi potentiam executricem, independenter a conditione. neque est quod illi auctores qui unaliter docent ea voluntatem conditionalem esse inefficacem, si loquantur de inefficacia quoad affectum falso opinantur; nam sicut propter volitionem ardentem prosequi obiectum independenter a quacumque conditione, ita propter ardentissimo affectu illud prosequi sub aliqua tamen conditione ponenda. si loquantur de inefficacia quoad effectum, concedo voluntatem conditionalem etiam in supposito eius potentiae, non nasci inferre obiectum intentum: siquidem non nascitur ponit conditionem: posita tamen conditione eadem nunc intenta ponit effectum intentum efficaciter sub conditione, ac si volitio intendens absoluta foret.

Da differentiam inter datam actum: actus obedientiae formalis nam videtur ex affectu conformandi se praecepto obliganti: ergo supponit praeceptum obligans, sed volitio illa interna in qua est libera, nam non supponit praeceptum obligans ergo non est actus obedientiae externa ipsa materialis operatio. hoc est nequit esse obedientia formalis nisi actus interior voluntatis, a quo tamquam ab imperante prosilire, sit obedientia formalis, ex sit materialis obedientia, hoc est res illa, sive materia, quam praecipit.

Res, actum externum tantum dici posse obedientiam formalem, sicut tamen etiam dari obedientia materialis 1o si fiat, quod res ipsa praecipitur, nullo tamen modo cognito praecepto dicitur obedientia materialis. in hoc sensu adstrarie, qui facit rem praeceptam cognitam esse praeceptam quamvis illam non faciat ex motivo obedientiae, dat obedientiam formalem quamvis aliquo modo imperetur. 2o dat obedientiae materialis, quod

rez praeceptam, sed non dicitur ex motivo formali obedientiae, sic a contrario persona quae exequitur rez praeceptas cognoscendo esse praeceptas, et ex motivo formali obedientiae, proprie dicitur obedire formaliter quia exequitur rez praeceptas ex cognitione praecepti, et ex motivo speciali illius obedientiae bonitatis, quae valuit in motivo formali virtutis obedientiae quod per illius actus ut moralis non solum exequitur materialiter rez praeceptam, sed cognoscit, et amat bonitatem specialem obedientiae, et ex tali amore, et cognitione procedit ad executionem rei praeceptae. infra respondeo concedendo majorem et nego consequentiam affectus complacentiae in speciali bonitate obedientiae non necessario supponit praeceptum ut ex se patet

3a differentia ratione actuum. Cognito praecepto, ponitur mors naturalis propter Christi impeccabilitatem quod Christi impeccabilitas naturalis mortis infert quod si ponatur non mors, tollitur a Christo impeccabilitas at Christi impeccabilitas auferri non potest alioquin, ubi ex positione peccati quod non mors pellitur, sed Christus Deus potest non mori quod potest peccare

Resp., praecepto posito, non poni naturalem mortem in casu nostro propter Christi impeccabilitatem, nam in hoc quo capacitas peccandi, cognito praecepto, ponitur infallibiliter mors si ante cognitum praeceptum amare esset eadem exequi, sicut immunita fluxerit quod in praedicto casu independenter ab impeccabilitate Christi inferre ponenda est mors, unde consequenter libertas Christi = quod si posito praecepto tollitur libertas, tollitur et impeccabilitas; at impeccabilitas tunc nihil confert ad reddendam actum illam naturalem, nam seclusa impeccabilitate, eodem praecepto modo cognito praecepto, foret mors naturalis quod sicut in hoc capace peccati mors

foret

foret libera in actu libero interno antecedente cognitionem praecepti, ita et in Christo, iuxta negantes; nam mors illa quam tunc spontanea, ut est actus moralis, et liber, non potuit ab aliquo Christi impelli, et quamvis post praeceptum cognitionem naturam sit praecedere esse mortem aliquam, ea tamen est necessaria quam subsequitur actus ut liberum, quae proinde libertati non obest, quam praesupponit

Cap. Quartum

De modis conciliandi libertatem Christi cum praecepto mortis

§ Primus

Deus potest, cum posset, non dispensasset secum in praecepto

De libero ad se facere respondebitur Deo praeceptum imponitur vitam pro hominibus ponendi, cum praestare tamen, ut Deus, si vellet, in eo praecepto secum dispensare, quod stabilitur a secundum iudicio; quia quod petere potuerit a se dispensationem praecepti, cum pacto ex parte Patris illam concedendi, si a charissimo sibi filio postularet postea de libero consensu ex charitate gratiae, et ex motivo obedientiae velle pro hominibus mori, acceptare praeceptum, et secum nullatenus dispensare, pro actu charitatis et obedientiae interno posito, ponitur infallibiliter mors externa. Iam facile exit omnia, quae diximus, componere. 1o: acceptationem mortis etiam si illa, praecedente cognitione praecepti imposita est libera in se immediate. Probatur cum omnibus quae antecedunt acceptationem mortis, praestatur Christus componere nobilitatem mortis; quod vero sit ea nobilitas mortis, quae licita est, et potest Christo Deo

id nolitio mortis, et volunt. absota n. moriendi è contra
licita. 2º prob. Maior è certa, solum ex ea nolitio è contra impedit
quam arguunt, contra non ea impellatur, et ea solum repugnat cum
impellabilitate, quam licita è. Minor prob.: contrar videt mortis
licite propter absque omitti. Prob.: non videt, propter lex dispen-
sare in praecepto, et ea dispensare est pota, mortis fore licitas
2º videt medium, quo omnis mortis esse licita 2º quando
cognat, propter ad impon. ; potest absoluta voluntate velle
n. mori 2º cum cogente praecepti, et cum ijs alios quam praece-
dunt voluntas moriendi, potest opponere absolutam voluntatem non
moriendi

Confirmo. dari ita acciditer, quod sta contrar videns
praeceptum Patris habeat absolutam voluntatem n. moriendi prohibere
et Patri n. obediendi. n. inferens, contrar peccare in hac virtute
2º licita è. Alioquin posset diminutio praecepti demere cum voluntate
absoluta n. moriendi. Ant. prob., n. quo tamen omnis mortis è
propter, id omnis mortis compota cum praecepto n. dispensato
2º contrar videns utramque omnis mortis licitatem, et illicitatem,
potest absolute velle omnem mortem, quando ex hac voluntate de-
beret ad ponendam omissionem licitam, quam è omnis mortis compota
cum praecepto dispensato; 2º cum cogente praecepti ad impedi-
quando contrar diungat voluntatem n. efficiendi id, quod praeci-
pit, n. peccat. Firmat n. propter contrar opponere caeteras
mortis cum praecepto n. dum derogato per dispensatam legiti-
mam; n. tamen n. propter opponere cum praecepto vigente et n. dum
derogato virtutem absolutam omittendi mortem.

similiter explica

Vtr

Utor exemplo morali. Homo excommunicatus est prohibitus recipere
eucharistiam, et ita ut si perseverans excommunicatus, eucharistiam
sumat, et peccat mortaliter. ecce sine peccato non potest separare recep-
tionem eucharistiae, et excommunicationem; potest tamen coniungere cum ex-
communicatione voluntatem absolutam, et efficacem recipiendi eucharistiam
quam quidem voluntatem tantum abest a peccato, ut potius meritoria
sit. ratio a priori est, quia voluntas recipiendi talis, quamvis coniungatur
cum prohibitione, non tamen intendit eucharistiam recipere cum
prohibitione illam recipiendi; unde illa voluntas impletur sine peccato,
recipiendo eucharistiam, petita prius et obtenta absolutione.
debet ergo recipiendam eucharistiam absolute praecedere, et tamen
debet praecedere absolute ab excommunicatione voluntatem recipiendi eucha-
ristiam. Sibi simili ante dispensationem obtentam vult absolute matri-
monium inire cum consanguinea, non peccat, dummodo nullatenus praecedat
dispensatio ergo cum praecepto non dum dispensato, quo praeci-
pitur mori, potest coniungere voluntatem non moriendi, quia
quamvis ipsam omnium externam rei praeceptae debeat praecedere
dispensatio praecepti, voluntas tamen omittendi mortem potest coniungi
cum praecepto
Appetitus mori ex obedientia etiam potest, quia acceptatio
mortis fit mere ex motivo obedientiae, sive ex desiderio conformitatis
cum divina voluntate praecipiente: nam ex complacentia in bonitate
et perfectione talis conformitatis quis acceptat ipsam mortem, in
qua exerceri valeat eiusmodi conformitas ergo acceptatio est actus
formalis obedientiae et abiecta obedientia potest esse quia requirit non esse actum
formalem obedientiae a morte ob motivum formale motivum
obedientiae, ex motivo talis bonitatis sicut a mo... elargitur ex ...

nummorum ex motivo bonitatis, quae est in sublevando proximo indigenti, nequit non esse Eleemosyna fidelis. Et sicut elargitio externa imperata per talem actum internum, nequit non pertinere ad virtutem eleemosynae seu misericordiae. ita materialis externa executio praecepta ab interiori actu obedientiae fidelis, nequit non esse obedientia. Dices: ille actus internus non praecipitur ergo non est obedientia. nego ant. non solum praecipitur materialis externa sed etiam supponitur etiam motivum charitatis ergo hoc est obedientia erga Deum

instas: actus ille internus obedientiae non supponit obligationem praecepti, nec proficiscitur a voluntate obligata: ergo non est actus obedientiae. conf. per obligati obligata est duntaxat ad eliciendum illum actum, nequaquam vero gravissimus eliciere operibus Nec nando ans praeceptum est absolutum, atque adeo, dum illi dispensatio legitima non obviat viget. actum illum obedientiae praecedit cognitio praecepti a te impositi sed quod infirmari potest a voluntate superioris; nam cognito praecepto praecepit volens superioris humana ex complacentia in conformitate cum praecepto, et ex charitate per hanc velle materiam, et praeceptum non dispensari. unde credo, quod actus ille internus obedientiae non praecedit obligationem iam completam per dispensationem renunciationis praecedit non obligationem praecepti juxta voluntatem superioris et per dispensationem instanti capacis. ergo colligitur apparet quam facile in hac sententia defendatur libertas immutata et inter in actu ipso, quo superius Domini acceptavit materiam praecepti quod quam difficile pro eis reputaverint ex ipsorum operibus loquendo: aliud: existimabant quod natio debeat praecedere

in

in xpti hua voltate actus acceptionis sive assensus praecepti et renuntiationis non dispensationi: ex quo actu dicebant animi maritalo actus amplectentis rem praeceptam, et statuentis mori. unde hunc actus patientis solus hinc putabant esse libera= tatis, quae est in formali renuntiatione dispensationi. falle= bantur in iudicio, potius e amor hominis et obedire praecepto quam mus imperanti ex quo nascit dispensationis renuntiatio, quia quis potius amat hominem, et obedire Patri praecipienti imperat sibi praeceptum non dispensare

facile etiam est explicare libertatis operationem oppositam in eo casu non est libertas absolutam nam ut supra explicatum est, quando ponit actum oppositum non patitur

§ 7 iij

Etiam si voluntas renuntiandi non dispensat, praecedat voluntatem moriendi, haec est immaculata indefectibilis

Quia sit dependentia dispensationis maritalis ut xpto huic voluntas non moriendi, adhuc opinor, quod quamvis voluntas expressa non derogandi praecepto per dispensationem, praecedat in xpto vo= luntatem moriendi, haec moriendi voluntas, sive exequendi rem praeceptam erit simul immaculata libera, quod potest esse meritoria simul, quamvis non sit in se libera, ut incidit animi probat P. Suarez de Gratia Cap. 11º, et Domine Disp. 22 nº 72 concedente actum internum voluntatis essentialiter ab alius amore imperato esse proprie meritum; ac si im= perabatur non esset. unde in pracenti quamvis voluntas non dispen= sandi efficaciter imperaret voluntatem actionis moriendi, et haec

proinde meritoria erit, ac si imperaretur per praeceptum.
Accedit Ripalda to. 1o de ente sup. disp. 68 sect. 3 dicens actum
imperatum meritum inadaequate distinctum a merito imperantis.
Ultimatim dicendo, actum effective imperatum internum esse im=
mediate et in se non liberum. Ita Docti RR. apud Ripaldam
praedicta disp. 68 no 10. Probo assertum. Actus immediate liber
est, qui immediate oritur a proprio se determinante vitaliter et voluntarie
sive a principio, cui subduntur omnia requisita talis actus. Sed actus
effective imperatus internus immediate oritur a principio se determinante
vitaliter et voluntarie, sive cui subdita sunt omnia requisita
talis actus; ergo actus internus effective ab alio imperatus est im=
mediate liber. Maior mihi est certa, nam libertas actus desumitur
ex proximo immediato illius. Minor etiam constat: nam actus internus
quamvis effective imperatus immediate oritur a voluntate, quae voluntas
se ipsam determinat, et a nullo principio determinatur: nam actus ipse
imperans quamvis demus, quod sit determinativo voluntatis, est indeterminatio
quia voluntas se ipsam determinat: ergo actus imperatus effective immediate
oritur a proprio se ipsam determinante.

Ad fundamentum pro opposita sententia
dum dicitur, actum imperatum esse liberum, eadem libertate im=
perantis, resp. dicuntur esse liberum denominatione desumpta ab eadem
sua libertate, quae est principium liberum, et insuper semper ex actus
eiusdem voluntatis, etiam inter se disparati sunt liberi eadem liber=
tate, neque unus addit novam libertatem supra libertatem alte=
rius, atque adeo velle currere in foro, et velle audire
sacrum sunt volitiones gaudentes eadem libertate. Sed quid inde
ad propositum inferendum, resp. dicuntur esse liberum eodem exercitio

li

libertatis, sive eorum exercitio illius principij quo munus actus ei libert.
in hoc sensu falsum esse dicunt, nam voluntas non solum secernitur
quo actus imperantis, sed etiam quo imperatus, nam imperatus
qui est actus nunc voluntatis, ac imperans per nobis libertate
in actu 2o liber est actus imperatus, siquidem illius principij liberi
duo sit actus 2i unde concludo, quod libertas in actu utriusque
actus eadem est, sed non est utrumque actui idem exercitium illius
principij liberi ... Probo: Plurimi docent,
ex illusionibus ... ...
nobis ... voluntas ... in amantis in
hoc ... amans, quam excluderet odium.
... amor ... odij ...
... immatem libertatem ... , a voluntate ... utrumque
... amans sit, et odium ... actus aliquos
voluntatis ..., ex quo ... utrumque
immate voluntati subiectus sit, utrumque evadit immate liber
... nam quo amans ... ante se exercet
voluntas quo actum ... odiosi et ...
ablato odij: ... ablato odij est immate libertatis ...
a voluntate ... quam ... exim.
... actus imperatus, ... utrumque ... vol-
tate immate ... utrumque evadit immate libera.

Dicis voluntati
amantis ... actus ... est ... actus
tale: ... imperium ... actus ...
... libertas ad efficiendum actum ... libertas
exercet ... illo actu, quo sibi voluntas ... imperavit.

Resp., quod quotiescumque libere elicitur a voluntate actus misericordiae, etiam non praecedente imperio, ideo voluntas veluti in actu exercito amat ipsum actum, et tamen quod se ipsam applicat ad illum amandum, libere illum elicit. in quo casu fingi etiam potest quod Deus impossibilem omittendi: nam voluntati amanti misericordiam dum illam elicit est impossibile illam non habere: nihilominus haec impossibilitas non destruit libertatem immanentem actus ipsius, quia est impossibilitas, quam facit ipsa voluntas libera sua applicatione voluntaria, et spontanea deliberatione amandi actum. idem quod reddendum est, quando voluntas ante ad actum illum, amat, quod sit cum tali amore reflexo, nunc compossibilis negatio actus imperati est impossibilitas, quam facit voluntas ipsa.

Nil deest

Ad argumenta quae objicit.
Respondeo contra hanc illum non admittit urgentem objectio 1o: cum omnibus antibus actus misericordiae non est compatibilis omnis misericordia quod non est intra immanente libera, nec, cum omnibus antibus detrahit libertatem qua voluntas se ipsam deflectat ad actum misericordiae et compossibilis negatio misericordiae quamvis non sit compossibilis cum deliberatione ipsa, qua se deflectat sive ante sive concomitante ad misericordiam.

Objicit 2o, si Deus infunderet imperium illud voluntati, quo amaret esse misericordiam, hic actus misericordiae ex tali imperio elicitus liber non esset quod si voluntas illud imperium a se haberet, post illud sit habitum misericor-
diae

ria libera in e. tuo; quando causa in casu priori dicitur ab alio voluntas ad actum imperandi. In eo esse ipsa objecta. Ergo manet libertate liberi, actus imperati liberi sunt imperatus quantum actus quam imperatus. Ergo imperatus imperat et immanet etiam liber-tas quando ars

Dico aggressu addit [illegible] quia suis actus imperantem tollit indifferentiam voluntatis ad actum imperatum et illius negat: ergo actus imperatus non manet liber immediate per imperantem tunc quando actus indifferentiam voluntatis praecedit actum suis dictamen quo se ab intra sponte dicitur ad unum ex extremis indifferentiae ideoque est simpliciter intrinseca, quod tollat indifferentiam potentiae illius cum quo volens se ipsam dicit, cum actus suis potius ipsius actus sui, quam excitat.

Dico fortes 1o: si actus imperatus non sit liber, actus imperatus non manet liberum ergo liberum, quia actus imperatus est liber est eadem libertate imperantis. Tunc quando causa solum infert libertatem imperanti omnibus suis libertate imperantis non infert eam eandem libertatem; quando actus est in utroque actu.

Dico 2o. actus imperatus continet virtute imm-perante. Ergo gaudet eadem libertate imperantis. [illegible] imperanti [illegible] causa: imperatus suis est virtute quod hic in impe-rante gaudet libertate imperantis [illegible] causa. suis est [illegible] quod hic imperatus distinctus ab imperante gaudet libertate imperantis; nego causa. [illegible], determini virtute imperatum in imperante, nego tamen dicit nobis [illegible] libertatem [illegible] in impe-rato, nos nobis actus [illegible] a volente et patiente ab alio necessitatem est nobis actus liber: dat nobis actus [illegible] a volente et patiente ab alio necessitatem; dat ergo nobis [illegible]

libertatis, et quidem, quod dormiat virtus actus in alio anti-
tanquam in causa, nil obstat quominus gaudeat proprie libertate: nam etiam imperatus a Deo non tollit in actu imperato imperante et tamen nemo dubitat imperatum gaudere nobili libertate.

§ 3us

Proponitur objectio desumpta ex necessitate voluntatis Christi ad perfectiora.

Ita prosequimur modum explanandi libertatem Christi: potest ita objici. Anima Christi voluntas necessitatem debebat ad eligendum id, quod perfectius erat, ut illi fuerit impossibile operari actum minus perfectum cum perfectiori; ergo non poterat Christus peccare in proposito. Probatur propositio: imperfectio est actus minus perfectus, quam ille, quem de facto mortem acceptavit ex motivo charitatis erga homines et obedientiae. Atqui probatur: quia actus minus perfectus est imperfectus; in Christi voluntate unita Deo hypostatice non poterat cadere imperfectio; ergo neque illa poterat operari actum minus perfectum cum perfectiori sibi tunc eminenti proposito.

Respondetur actum perfectiorem esse actum consilii: consilia non praecepta possunt omittere: alias erit reprehensibile; ergo neque actum perfectiorem. Nam probatur: quia religiosum violans regulam, neque sub veniali obligantem, reprehensione dignus est: ergo qui omittit opera consilii etiam si nullatenus sint praecepta, erit reprehensibilis.

Respondeo saecularem non profitentem vota religionis non esse reprehensione dignum, quamvis omittat professionem religionis, quae est opus consilii: praeterea qui cum possit non proficiscitur ad Indos, ut excipit Evangelium propagandum, non est reprehensione dignus, quamvis abstinet ab eximio opere consilii: et qui se acerbe flagellat, non est reprehendendus, quamvis possit se acerbius punire. Falsum ergo est, quod objectio insinuat, omissionem omnis consilii esse reprehensione dignam: nullum in Ecclesia ...

Eccl.

Catholica ita egregie sanctus fuit, ut omnia opera perfecta (exemplo Beatissimae Virginis) in summo gradu posi imple- verit, nullum omiserit. dein imperfectio duplex est, altera po- sitiva, nativa altera. nativa est, quae consistit in sola omissione actus perfectioris, et haec abstrahit et simpliciter pro plurima praest in homine cadere. positiva est actus contrarius legi, talem ad poenam obligantis. et haec repugnat

in ipsa rei natura ... ad probationem dic cum distinctione actus minus perfectus est imperfectus, idest, carens aliqua bonitate, qui reluceat in nobiliori, concedo maiorem est imperfectus, idest dicens disconvenientiam alicui legi sub reatu poenae praecipienti, nego maiorem. Deus quia summe sanctus est, et omnes magis complacere in bonitate suae perfectionis; non tamen semper esse illam vult, ita et Christus potest accidere: quamvis summe sanctus sit, potuerit plus complacere in actu magis perfectionis, non tamen semper illum elicere. Ad confirmationem concedo maiorem, et nego minorem. nego sibi Christum fore reprehensione dignum, quamvis omitteret opus consilii: ad exemplum religiosi dic, religiosum vi regulae obligari talem ad poenam quamvis regulae sub culpa in aliqua religione non obligent.

Dices 10. elicere actum bonum est conforme rectae rationi ergo illum non elicere est difforme rectae rationi. patet consequentia quia cum dictamen rationis rectae praescribat actum esse eliciendum, qui non elicit difformat dictamini. et ideo confirmatur, quia non elicit contra dictamen dictamini difformat et deformat: at quod difformat rectae rationi malum est: nam malitia consistit in difformitate a dictamine rationis rectae quod non elicere actum bonum malum est in Christo. ... nihil mali potuit admittere, quod esset malum rationis ergo etiam sub actum consilii ...

conformiter rectae rationi excogitanti praeceptum, quam summe in nobis perfectum est, et ex virtute operari.

Resp. Arguens scilicet peccare omnis dictitur esse perfectio, at qui abgo dictitur non ad dictitum sed praeceptum, scilicet nihil peccare. et hoc rursus existimo omnino verius distinguo ant. elicere actum bonum est dictitum rectae rationi praecipienti, nego ant., est dictitum rectae rationi estimanti bonitatem actus concedo ant., et nego Cons. non elicere illum actum erit repugnare illi dictamini praecipienti bonitatem actus, et illud ex aequo estimanti, non autem est opponi per actum rationi; nam distinctum est omittere, quod dictat rectam non esse omittendum, idest praecipiendo: et Claritatis gratia distinguo Cons., non elicere est dictitum rectae rationi praecipienti, nego Cons.; est dictitum rectae rationi tantum, scilicet estimanti bonitatem actus, concedo Cons. praeterea dico malitiam non desidere in quantum disformitate a dictamina rationis estimantis, sed a dictamine rationis praecipientis. ideo qui virtutem elicerit non esse actum malum quamvis omittat actum perfectionem continentiae, qui est in consilio.

Dices ad: xpius videbat divinam voluntatem magis complacere inobedientia, quam in eo dispensare praecepti: ergo tenebat conformari eius mi voluntati divinae sibi reparare sufficiens. tenebat ergo exequi id, quod sic videbat gratius fore, nam de hoc quaero, qui summe tenebat divinae voluntati conformari, non potest non operari obedienter potius quam dispensatio ... quod id operandum est de humilitate ubi hypothetice vivita.

Resp., omni argumentum plura mihi occurrunt quae consilia sua obscuritate praeveniunt. primo an teneret voluntas xpi hunc eligere id, quod gratius foret divinae voluntati

divinae

Divinas approbationes rerum, et in hoc sensu clarum est non teneri, quia volens illustrissima non est praeceptiva, nulla autem oritur proinde obligatio earum appetendi. Quaeres: an semper necessitarent ad praeeligendum id, quod gratius Deo foret. Et ratio, nullam saltem probabilem necessitatem ad eiusmodi electionem here, imo potest exoriri difficultas aliqua natum in conformando suam voluntatem divinae, quam difficultatem explere videntur illa verba, si possibile est, transeat a me Calix iste. Quaeres an sperari deberet a Christo actus obedientiae, potius quam eius praestatio? Et ratio primo sperandum, nam etiam a Beatissima Virgine et ab eximia sanctis habens sperari debeat. Cur ergo a Christo Domino in hoc titulo perfectioni non speraret? Motivum autem huius spei non est necessitas proxima evacuans libertatem, sed scilicet aurea quae summa Christo proinde erant ad praeferendum perfectius scilicet voluntas habitualis, quae in Christo Domino praesumitur praeferendi semper divinas complacentias propriae voluntati: quae quidem voleat, ista necessitatem inducat, non amorem, sed saevam imponit.

Caput 3um

Demonstratur esse Thomum simpliciter, quod impeccabilitas tollat libertatem actus, quem inficit.

Pro complemento totius doctrinae in praecedentibus praemissae adnotare libuit primam partem illustris in hac re semper tenendum, scilicet impeccabilitatem saltem non posse evacuare libertatem illius actus, quem inficit. Volo autem hac potius praescriptus praecepto affirmativo, quam omnis, quae imponit sub praecepto negativo. Praeterea supposito me agere de impeccabilitate, quae solum sit destructiva peccati sicuti, quae est induens sensi inimicitias, quae sola impossibilis est in Christo ratione

unionis hypotheticae: nam si ex posita vel imposita tollitur ab humanitate cognitio praecepti, etiam stante ea hypo inducendo impeccabilitatem, cum ipsa poterit humanitas omittere rem praeceptam praecepto ignorato hypostatice.

Probo aliam propositionem. Ex cursu nihil clarius impeccabilitatem, ut inferat actum praeceptum debet coniungi cum libertate ad actum et negationem actus, quia implicat, est contradictio, quod ex impeccabilitate inferatur actus non liber, vel ut apertius loquar, implicat, quod impeccabilitas destruat libertatem actus, quem infert. Hoc est evidens: sic ut inferat actum supponit subiectum esse liberum ad actum, implicat, quod actus ex impeccabilitate illa non sit liber, nam quia infert ex impeccabilitate infert ex principio libero: nulla autem alia est libertas in actu, nisi quia dependet et derivatur ex principio libero, ut patet est clarum et quidem nemo, arbitror, nobis hanc esse propositionem, hic actus procedit a principio impeccabili immediate, ergo est principio libero ad actum et negationem actus, ergo est actus liber.

Iam ergo sive ante praecedentiam ... supponens impeccabilitas humanitatis non infert naturaliter actum praeceptum nisi ea humanitas sit hic et nunc libera. Ita ergo tolle libertatem illius, adiunge praeceptum et unionem hypostaticam, non inferes, ergo impeccabilitatem diligendi ei Deum: petet nam ablata libertate ergo non diligat Deum, adhuc manet humanitas impeccabilis, siquidem ablata libertate omnis dilectionis non est peccatum: ergo ex impeccabilitate et praecepto dilectionis ablata libertate non infertur res praecepta et ideo vere pone impeccabilem, pone sed liberam et cognoscentem praeceptum inferes dilectionem ei Deum: quia si ponat liberam cum cognitione praecepti non poterit omittere dilectionem, nisi peccando eligendo desinendo im-

pe-

impeccabilitatem: ergo impeccabilitas ut inferat necessario providentiam esse diligentem, propter debet coniungi cum libertate physica: quo modo ergo impeccabilitas destruit libertatem operandi, quam infert, siquidem ut illam inferat supponit necessario libertatem.

Ipso si impeccabilitas Christi auferret libertatem ad rem praeceptam; implicaret ipso imponi praeceptum de re s. de actu ut libero, implicaret contra praeceptum, quo praecipitur redemptio hominis per condignam satisfactionem exhibitam Deo pro peccato hominis: redemptio enim hominis per actum satisfactorium est actus liber. siquidem satisfactio et meritum important libertatem et qui imponit satisfactionem, imponit actum ut liberum et eodem ut praeceptum propter praeceptum necessario est videlicet ponere actum id ponere actum liberum. ergo implicat praecepto ipso auferri libertatem, alias praeceptum esset de re impossibili, sicut quam praeceptum ipsum redderet impossibile; quod autem non videatur implicare praeceptum quod Deus supposito tali praecipiat aliquid, quod praecepto ipso reddat factum impossibile. quod si dicas manere liberum quoad circumstantias id, quod praecipitur non est: quia s. circumstantiae debent augere meritum vel non; si non augeant, manet impossibile meritum. si autem debent ex eo ut augeant meritum, ergo praeceptum obligat ultra id, ad quod obligat s. quod praecipitur quod est manifesta implicatio, sed ergo dicendum sit nullo adiuncto contrario: posito praecepto, inferri Christum impeccabilem, eo quod impossibile peccare sit diligere Deum, et in hoc instanti diligenti: si posito praecepto diligendi obligatur pro hoc instanti in hoc instanti non diligat patrem: ergo qui nequit peccare nequit non diligere ergo necessario diligit. Contra 2o sensu sic ego argumentor quod inferens si in hoc instanti non diligeret patrem, s. supposita lectione liberum esse s. non, si non supponit liberum male infertur si non diligeret,

spat; nam si supponat non liberam, sive diligat, sive non, non spat: ergo debet supponere liberam, ut bene inferat, quod spatum, si non diligat ergo est impeccabilis, haec propositio diligendi, et est liberum ad diligendum et non diligendum sunt compatibilia inter se. Et demum subinfero ergo illa dilectio, quam infero ex huiusce impeccab. est libera. Loca mihi est clara, nam dilectio, quam infert proveniens ex principio et opposito libero, proveniens est libera ut patet.

Cap. ult. 4um

Ultimus modus explanandi impeccabilitatem Christi nullius actionis eludere libertatem.

Quamvis opinio relata probabilis, et maxime mihi sit arridens, tentare viam explanandi. Suppono peccatum et transgressionem divinae legis, consistere in actuali aversione a Deo. Probabile est, posse Deum remittere ante offensam, quae infinitam maiestatem absque voluntate committit. Unde etiam probabile est, quod ea amicitia, quae infertur cum huiusmodi assumptis omnes liberam huiusmodi actionem est quam Deus anticipato remittit, et condonatio cuius cum offensa quae alias absolutae mortis posset: medium autem theologum talem, qui ponit infinitam aversionem, et hominem a Deo separat ex separatione offensiva, quae contraria est amicitiae: propterea ergo Deus remittit illam ante durationem non separatam, nec amicitia ab huiusmodi illa, quae aliter legem naturalem violet propterea propter ex omnino praeceptis positivis tollere inventa probabili, et solum relinquere vim naturalem obligandi quaecumque illa sit ex dictaminibus naturalibus, quod committit ad praeceteris impeccatam, et attribuendi Christi libertatem cum praecepto positivo cum hominibus moriendi patrum condulat, concedit in se comunedum Christi,

libertatis cum praesuppositionalibus]

Dicimus 3.o, habita illa anteci-
pata donatione, libertatem Christi ipsam fuisse impeccabilem.
Impeccabilem Christi solum tribuunt nonnulli ad peccatum Theologicum
quod est aversio a Deo actualis rescindens actu divinam amicitiam
Christus non potest ponere actum aliquem qui sit aversio a Deo
actualis rescindens actu divinam amicitiam quod est impeccabilis
mater [illegible] et mon[illegible] quia quamvis eliciat actum a dictami-
mine rationis i. quemcumque alium ex suis [illegible] non, tamen eiusmodi
actus non erit Dei offensa in actu, et formaliter, neque separabilis
a Deo, neque rescindens divinam amicitiam, ac tandem inde ad indu-
cendam aversionem Dei ab illa libertate, quam inde se habet, ac si ille
actus non esset eiusmodi actus, quamvis [illegible] a recta ratione dis[illegible]
proposita, neque in potestate voluntatis humanae Christi est, quod actus
ille rescindat actu divinam amicitiam s. actum producat in Deo aversionem
quia Christi humana voluntas libera non est ad ponendum actum actualis
aversionem a Deo in actu: quia est impeccabilis pro absolute
et simpliciter dicto, quod sonat peccatum theologicum, et offensam
Dei inducentem in ipso aversionem odij [illegible] peccatoris, et impeccabile
naturam [illegible]

Quod autem libertas Christi non immunitatem [illegible]
impeccabilitatem probatur. Nam tota humana libertas [illegible] non est ad ponendum
actum absolute aversionem a Deo, sed tantum ex suppositione quod Deus
statuerit averti ab hoc determinato actu ratione. Tota igitur libertas
parentis immunitatem [illegible] est ad ponendum actum ex se dignum
rescindere amicitiam divinam, dignum aversione Dei, et dignum qui
puniatur poena aeterna

Unde supposito quod Deus statuerit [illegible]

actu reddere patrem, qa ipse dignus est, ipse eadem libertate qua liberè ac ponendum actum devium a recta rae, liberiorem dicitur. Et est ad amationem Dei iure movendam a respiciendum amicitiam, et ad retrahendum debitam aeternę poenę. Ergo ablata lege divina s. illa posita eadem libertate intra utitur hoc voluntas, quamvis posita lege aliquam augmentum libertas est, respiciat circumspecta, quae non respiciat ablata lege ea autem circumspecta ipse absolute non est libera voluntati humanae est tamen libertas ponere actum, qui supposita respiciat eius modi circumspecta

Explicari potest doctrina paradigmate, quemadmodum apponitur pro carceri, non ideo auget libertatem pati in carcere detentum quodsi auferatur prohibitio, non ideo minuit pati libertatem, neque bene arguis, posita prohibitione libertas pati ad currendum erat libertas pati ad pandum, ideoque libertas erat pro hominis minus currere quam pellare; at ablata prohibitione non est libertas pro currendo, pellare ergo ablata est s. imminuta libertas pati, ablata prohibitione. hoc inquam à quibusdam fiabolum est, ratio est, quia libertas tota sualis absolute et immate est ad currendum ex suppositione autem prohibitionis libertas ad currendum est libertas ad pandum, hoc est ad carcerem ponendum, qui ratio posita sol prohibitione factum erit: libertas autem immate et sualis non est ad totum illud rae carceris, ~~carcer~~ carceris dicere factum et dignum prohibitioni. addo insuper exemplum aliud. posito flumine libertas mihi est per flumen ambulare; si autem auferretur flumen, nulla mihi libertas deficeret, quamvis ex ablato flumine ratio fiat, quod non possint per flumen ambulare. Cum tamen eo per flumine potem.

Dices 1o: quamvis sit possibilis ea condonatio, adhuc nullum est fundamentum ad asserendum, concessam fuisse humanitati Christi Domini. Nostra sententia solum requirit medium possibile ad conciliandam libertatem cum impeccabilitate. Respondeo 2o, unionem hypostaticam nobilitate et perfectione superiorem esse fundamentum probabile ad asserendam hanc gratiam concessam Christo Domino: sicut Beatissimae Virgini plures gratias concedunt Theologi ducti excellentia Maternitatis Dei.

Dices 2o: posita ea condonatione, an Christus habuerit praeceptum patris contra legem naturalem, sicut communiter supponitur, scilicet non: si dicas non patris, restat difficultas explicandi, quo pacto liber sit ad opera quae impeccabilitas nequeat patrare contra legem naturalem; si dicas patris, non concedis eam impeccabilitatem summam, quam omnes theologi concedunt Christo Domino, illi tantum voluntati rectitudinem, quae nunquam potest deviare a recto tramite.

Resp. Deo, hoc omnia facile componi, si dicas 1o, unionem hypostaticam quae est unio cum Deo non pure physica, sed etiam inducens debitum morale et affectivum, inducere impossibilitatem aversionis actualis a Deo, et locum in peccati avertentis a Deo, unde est impeccabilitas physica illius humanitatis, quae proinde nunquam poterat averti a Deo moraliter per peccatum, neque physice per actus contradictorios, unde physice impeccabilis, ut non habuerit libertatem ad peccandum: si insuper dicas 2o, in aversionis a Deo dictamine rationis habuisse impeccabilitatem licet certam ab speciali gubernatione Dei. Quae duo si dicamus, componere sententiam communem cum sententia Scotistarum, etiam sententiae communi damus physicam impeccabilitatem ad actus avertentes a Deo; Scotistis damus

physicam libertatem ad actus 2a dictamen tam, et optimam vo
manutenentiam, ne illam omittat.

Disputatio X

De merito Christi Domini

Hic discutiendum erat an meritum Christi Domini fuerit infiniti valoris, et circa quod infinitum fuerit. Unde haec infinitas moralis intelligenda fuerit, quia tamen supra cum de satisfactione Christi Domini haec omnia apprime fuerunt disputata, in praesens eorum tractatum supersedendum. Aliqua tamen breviter hic attingenda.

Caput primum

An operationes Christi Domini fuerint theandricae.

Aliquorum opinio est, operationes Christi esse infinitas, eo quod theandricae fuerint, theandrica operatio graece idem sonat, ac latine Deivirilis. Deivirilis esse operationes Christi Domini in aliquo sensu est fide Catholica certum, et indubitatum certum quod est operationes humanas Christi Domini esse operationes Dei hominis, eadem certitudine, qua certum est Christum non esse purum hominem, sed Deum hominem, non homini hoc sensu praedicti Patres aliam excogitant, sed operationes humanas in Christo manifeste iungi cum voluntate humana ex humanitate et divinitate unitas quandam constare operationem moralem integram quam volunt theandricam, sive divinam simul et humanam; hanc theandricam operationem facile contendunt infinite meritoriam et satisfactoriam, quod in illa [illegible] infinitum [illegible] volitio ipsa Dei, quatenus Deus est, sufficiens [illegible] se suam sententiam [...], si manifestam faciunt se longe a Monothelitarum errore positos eo, quod unam physicam tantum voluntatem

in

in Christo ponebant

Non dubito, quin praedicta senten-
tia sit omnino immunis ab illo errore, quem falso illi impu-
tant nostrorum nonnulli, non tamen illico vera est opinio aliqua
si demonstratur non esse erronea; et tamen non acquiesco, pro ea facit
multos movere, nisi quia actiones, quae eidem libertati sub-
sunt, non ab eodem imperio dimanant, ita et ex illis in
uno eodemque actu imperante continentur, et ex parte illa ema-
nant, atque actiones voluntatis humanae Christi Domini non habent eandem
libertatem cum actionibus procedentibus ad voluntatem divinam, neque
sufficienter ab eodem imperio voluntatis quam actiones voluntatis
humanae in Christo non dimanant moraliter cum actionibus pro-
cedentibus ad illius divinae voluntatis motum est error nullum
et aliud genus dimanationis agnoscant theologi communiter de
actibus humanis communiter probant, quod quaelibet voluntas in Christo
gaudet speciali et sibi propria libertate, [illegible] eodem
modo est [illegible] imperium humanum in voluntate humana Christi
ad operandum actiones liberas sicut in proposito hoc quod non eminent
tanquam ab imperio principali actiones voluntatis humanae in Christo
a voluntate divina quae in Christo est.

Quod impugno quod actus
qui dicunt meritorius in Christo est [illegible]
divino et humano, in hoc sensu est falsum, quod principaliter
[illegible] in Christo sit voluntas divina et [illegible]
[illegible] per actus divinos, tanquam per actus [illegible] et quod
[illegible] actus meritorius in Christo est actus humanae voluntatis [illegible]
dignificatus a divino; et in hoc sensu argumentum [illegible]

si Patres isti docent non sufficere dignitatem actus humani ad dignitatem infinitam gratiae divinae, scilicet quae ex se supponere, scilicet quae coniungitur similiter tantum, et ingenuae amicorum moralibus cum dignitate personae sic inquam Patres isti id docent, ut revera doceant quod [illegible] non videat hic numinibus eiusdem rationem actum humanum ex parte dignitatis infinitae [illegible] actus [illegible] tum quia actus humanus similiter tantum est, tum quia [illegible] dignitas [illegible] infinitam [illegible] cum infinita [illegible] [illegible] imaginem [illegible] moralem.

4 meruerunt de congruo incarnationem

Cap. 10

An [illegible] Domini meruerit Patribus quam [illegible] auxilia ex congruo +

Plura [illegible] ex parte natura [illegible] sede extrahentes petenda sit, tum an Christus meruerit antiquis Patribus omnia auxilia, quae ipsi congrue incarnationem ipsam saltem de congruo meruerint. Tum an Christus meruerit maternitatem Beatissimae Virginis Mariae, an ipsa demeruerit felicitatem [illegible], an prius operari meritum pro ea esse congruum? Item an prius meriti cadat sub meritum [illegible] difficultas est, quia meritum movet ad praemium, ut [illegible] [illegible] sub [illegible] quo ut exerceat ab auxilio [illegible] tamquam a [illegible] quo requirit Deum movere a merito per modum meriti ad ponendum et conferendum auxilium alius alterius quam videt [illegible], movetur ad ponendum ipsum, et tamen illud auxilium existet antequam existat [illegible] Caeterum ipsius [illegible] difficultas [illegible] praedicta [illegible], an hi antiqui Patres meruerunt incarnationem [illegible] meruere ante [illegible] videre [illegible] ut [illegible] auxiliis, sine quo praesumptione ex parte Christi nullum est meritum.

Judico prius meriti

pro

pro Cadere sub meritum, ex eo quod ad rationem meritorii
solum requirunt, scilicet quod illius bonitas moveat re-
munerantem ad conferendum praemium. Tum quod tribuatur
praemium pro merito, tanquam pretium pro merce, id est tanquam
res quae traditur pro alia commutata: atqui ut meritum moveat
remunerantem ad praemium, et ut praemium sit commutatum
pro merito tribuatur, sicut tribuitur pretium pro mercede, non
requiritur quod meritum existat prius praemio, id est praevideatur
existens absolute antequam remunerator velit praemium
tribuere, imo neque requiritur, quod praeexistat meritum, ante
quam reipsa conferatur praemium: quia posse prius meriti
Cadere sub meritum patet circa ea quae differri supra posita
sunt; quod vero possit prius meriti Cadere sub meritum, ideo est,
quia est ut existens, prius meriti et effectus meriti, ut ex prae-
sentia, clarius constat in mutua labitur et prioritas, cum ad rationem
intra partium conductivis, physice scilicet meritoria meriti et meritum
ipsum. Minor prioris syllogismi est indubitata.
Minor solo indiget
probatione. Ut bonitas meriti moveat ad voluntatem remunerandi
meritum non est necessarium quod videatur ... omnino prius existens,
satis est, quod cognitio media cognoscat illius bonitatem patet
Ut mercator moveatur ab utilitate pecuniae ad voluntatem
commutandi merces pro pecunia, non est necessarium, quod absolute
sciat scilicet cognitione intuitiva cognoscat pecuniam sibi enim esse oblatam
sufficit cognitio, quae cognoscat utilitatem pecuniarum, quae utilitas
proposita movet ad sui dilectionem et sub ad voluntatem commu-
tandi merces, quae mediis conditionatis acquirendi pecuniam

quo bonitas operis ut non attingat scientiam intuitivam potest movere remunerantem ad ulterius donandum praemium innumeratum pro opere. Ad quod debetur praemium pro opere, non est necessarium, quod ante meritum praemii praevideantur opera iam exhibitura. Potest enim dominus potest tribuere hodie solatorum praemium operario pro opere non exhibito, sed tantum exhibendo anticipata solutione. Ergo ut praemium pro opere debeatur non est necessarium quod scientia absoluta videantur opera iam esse posita praedebat. Sed dicendum est de retributione praemii pro bono opere meritorio.

Secundo dicendum est non repugnare quod prophetae fuerint causa meritoria ut aliquorum auxiliorum quibus antiqui Patres meruerunt, sicut incarnationem Filii Dei, sicut illius auxilium de condigno. Praeterea dicendum est non repugnare, quod prophetae meruerunt maternitatem sanctissimae Virginis ad hoc enim non requiritur quod prius prophetae meruerint, quam Mater illius immaculata assumpta fuerit, sed quod maternitas Virginis sanctissimae concessa fuerit, in retributione meritorum prophetarum, sicut in in[?] hominis. Potest enim donare potest militi in retributionem obsequii quod tamen dominus dederit, sed dicere homines exprimit se hyperbolice praestaturum eadem ante obsequium adventum.

Ad tertium, definito supra posita dicitur falsum esse sed neque est necessarium ad veram rationem meriti, quod bonum opus vitae ut actu existens, moveat ad praemium donandum, ut exemplo supra posito manifestum est alia veritate in materia demonstrato.

Finis

Laus Deo

Ad Ioannis Laudem[?]

De scientia et reliquis perfectionibus aiae Christi Domini

Caput

An cognoverit anima Christi Dei per scientiam visionem indicare Dei?

Cognitio haec est

pure physica, spectans ad habitum beatam, si depositis talis res agat, adulte animae nulli potest intelligens per cognitionem quam ipse non fecit vitalit. nativam partem amplectens qua cognoscere et vivere, vita autem in proprio beato intelligi nequit sine actione quo qui non agat, nec vivit. Hic fatuus inhibeat beata nec satisfaciunt statim dicendo primum operativam omnino productivo, nam licet cum subsistit in intellectu Dei actualis exclusive verbi distincta illa operatio productionis sustineri potest, in creatis non proprio, quae potest dici prima ut operativam productivo, non operans, esse interno mere receptae, velut tiro, non operans quoddam supposita autem impossibile evenire, de illis igitur nullus regitat dubium agitandum

Caput [illegible]

De scientia beata animae Christi Domini

Christus Dominus habuit scientiam beatam ab ipso sua conceptionis instanti, obtinuitque perfectam et claram Dei intuitionem in eo gradu ad quem nullus homo purus, nullus Angelus ascendit, nemo theologorum est qui dubitet de tota actione aliqua mihi dubia in eminenti evidente sit.

Sed dubium est de obiecto attingenti

an scilicet omnia futura contingentia Christus videat in verbo, an etiam aliqua, et quae? Ad haec dicitur, nil contingens extra Deum videri posse in perfectione aliqua divina, ita ut perfectissima sit medium, quamvis dilucide inter videntes ad cognitionem veritatem

aliquam attingentiam; non est in promptu quam brevissime ponere
per nullam perfectionem divinam connexam cum veritate attingenti; ergo
nulla perfectio divina potest esse medium in quo primario ratio
veritatis aliquam attingentiam videatur. patet tum, quia nequit objectum
creatum in perfectione divina cognosci, nisi huius perfectio
deserviat [?] primum objecti ad cognoscendum aliud; ergo necessarium est, quod
objectum primarium requirit, sicut deberet ad cognoscendum aliquid perfectione
cum illam esse connexum.

Dices 1o. divinam essentiam esse creaturis aliquid
instar speculi objicientis veritatem creatam prospectandam, at
quia ut objectum in speculo cognoscatur, non est necessarium speculum cum
esse objecto connexum, sed convenientiam [?] proportionatam [?] potest montem [?] pariter
magis propinquam, post magnam distantiam repraesentare; ergo essentia divina potest
in ordine reali deserviens ut medium ad cognoscendam veritatem
attingentem creatam cum qua non [?] connexa.

Nego speculum a speculo
desumptum non esse ad rem praesentem. speculum in creatis non est
medium, in quo praecognito deducatur videns ad cognoscendum alterius
objecti, sed est instrumentum reflexionis specierum deserviens
medio quo species, in quo linea recta tendentes per visi-
bus fugierent, linea obliqua reflexionem pupillas oculi
tangant, et contactu visionem efficiant; quia per intuitionem
objecti speculo opposito non est cognitio mediata vel abstractiva
sed intuitiva objecti ante, et saltem ac si nulla fieret refractio
specierum. Dices ergo essentia vel perfectio quaecumque alia divina incognita con-
currere ad cognoscendam veritatem attingentem ad instar speculi.

Dices 2o.
veritatem attingentem non cognosci in essentia divina vel verbo vel perfectione
alia divina quia est reale, sed tum ex intentionali defectu, quod

in

intrinseco hanc perfectionem quam in se ipso. hinc si quaeratur an
Creatura respectu valeat scilicet est illum immortialiter defectam esse
quid divinum scilicet quid creatum: si quis asserat quod Cognitio illius
non est Cognitio deserviens ad Cognoscendum aliquid, quod sit absque
reali divino et distinguens quod illud est immortialiter defectum
ut potentia divinum est omnino intrinsecum tamquam logice comprehendens terminorum
quam absolute cum quocumque est extra Deum. si dicat rursus alterum
illud esse Creaturam non potest esse defectum: sed quod essentialiter dependens ab alio
negat aliam essentialiter dependentem ab alio. probabilius asserens hoc esse
Cum nihil essentiali sit Creatura dicta, quod non cognoscimus in re ipsa Cognoscendum
esse non in aliqua perfectione divina. Rursus dubium sit de obiecto naturae
extra Deum, nec nihil etiam extra Deum naturam Cognoscere potest in
divina perfectione attingendo de ipso quid sit realiter, sed solum attingendo
illud quod est ex parte Dei potentiam. Ad explicandum notandum
tamen breviter de respectu potentia ipsius quoad essentia
intensive quidditative, naturae, quia ex ipso dicibilis sit, unde non
repugnabit praeter aliquod creatum esse, et subito naturam esse generantium
sicut cum non repugnat cum, neque illa dicitur absolutam distinctiam
propriam entitatis Creaturae dependentis alterius praedictae: quod si expenditur
sed tamen multiplicatur infinitae datae numerum Creaturarum non
includit Creaturam numerum unitatem esse naturam ut evidens est. igitur
asserens in illa praedicata nullam divinam perfectionem esse medium, in quo
Cognoscatur quid hoc in se sit, et attingendum Cognitum ex ipso dictum
immutum videmus ad attingendum hanc potentiam quae est ex parte
illius operationis, quam videt in se ipsum ex hoc nexu convenientiae et eandem
rationem praecedentem: cum nulla veritate extra Deum naturae Dei est
aliqua illius perfectio constituta: quod ex vi visionis, qua Deus videbat

nil extra Deum videri posset, quem vim narrans ex dubia Divinae perfec-
tionis quaesivit. Cum sumimus ex materia de attributis.

Dices ex dictis inferri Beatos nil extra Deum videre in Deo, quod est absurdum. Resp. negando conseq. Beati intuitivam nil cernunt abstractive in Deo ut dixi, tales ut experimur aut ut intelligibile. Nihilominus ea quae a Deo revelantur Beatis dicuntur Beatifice cognosci in Deo visio, quia ex visione Dei tanquam ex altera beatitudinis, seu tanquam ex prima radice ortum ex vi actionis ipsius beatitudinis cognitio supernaturalis aliorum objectorum, quae Deus nota vult pro libito Beatis. De qua in materia de visione et Beatitudine, hinc est, quod reliqua obiecta creata, quae ex parte cognitionis supernaturalis ad obiectum scientiae supernaturalis pro se infusae reducenda sunt.

3um dubium de objecto intellectu narrato, an Christus videat omnes Dei perfectiones ad intra seu absolutas seu relativas infinita accommodatione, impossibile esse omnes perfectiones Divinas intuitivas, quae sub non sit intuitiva omnium, quae est extra Deum: ita semota concedendum est possibile esse Beatos omnes perfectiones Divinas videre sine aliis, adhuc concedendum est Christo Domino omnes Divinas perfectiones seu absolutas, seu relativas cognoscere intuitive forte, contra hoc aliquibus fere defenditur. Ratio quia Christi animae concedenda est visio omnium perfectionum perfectissima, quae dari possit: at perfectissima visio est intuitiva omnium Dei perfectionum, nulla dempta; ergo Christi anima omnes Dei perfectiones intuitive videt nulla dempta, a primo suae conceptionis instanti.

Dices: Christi anima Deum comprehenderet, quod est absurdum theologiam ingenio: Resp. dist. prob.: quia Deum comprehendere est ita totum intime scire, ut nil obtineat latebat videntem, nil Dei animam Christi latet; Deum ergo comprehendit.

Dico 1o probabile reputari ab aliquibus, non esse absurdum dicere, Deum comprehendi posse: nec est minus frequens dictum a patribus et in sacra scriptura commendatum, Deum esse invisibilem, nilominus Deus est invisibilis naturalibus, supernaturalibus viribus: quod communis fatetur scriptura. et patres frequenter clamant, Deum incomprehensibilem esse, adhuc possent explanari, dicatur Deum esse naturaliter incomprehensibilem, non vero supernaturaliter.

Dico 2o: communis videtur est Divina perfectio Deum non comprehendentis ita ut non cognoscit cognitione adaequatione cognobitatem (?) passivam obiecti sicut qui cognoscit probabiliter unitatem sed multiplicatam (?) determinationem, non comprehendit hanc veritatem, nisi evidenti demonstratione cognoscat. doctrina est Divi Thomae de qua in mea devotione.

Caput 3um

De scientia Christi supernaturali per se infusa, et illius obiecto

in Christo Domino fuisse scientiam supernaturalem per se infusam, nemo est, qui dubitet. de obiecto huius scientiae plerique multa disputant. Dico 1o: res mere naturales fuisse obiectum materiale huius scientiae. conclusio probari debet 1o quia ponitur aliqua studendo scientiam intellectus supernaturalis versari circa obiectum mere naturale, et ita vero si sed id sit posse, Christo gaudeat nullus, ut arbitror, negabit naturaliter. si aliquid obstaret, ne scientia supernaturalis attingeret obiectum mere naturale, esset maxime illa distantia, quae est ex parte entis supernaturalis a naturali: ea non obstat: distantia quae est obiecti naturale a scientia Dei increata et nilominus perfectio increata cognoscit obiectum creatum, et e contra scientiam creatam, quod sufficienter attingit obiectum increatum quod distantia entis supernaturalis a naturali non obstat, quominus scientia supernaturalis attingat obiectum naturale.

Dico 2o ipso Christus comprehendebat res naturales, aliqui tamen comprehendi non posse, nisi per species infusas supernaturales; quod res naturales cognoscebant absque alia specie intra supernaturali. mea probatio 1o: quia res naturales elevari possunt ad res supernaturales producendas et recipiendas

per intrinsecam et essentialem sibi obedientialem potentiam tum activam, tum passivam: intrinseca haec et essentialis potentia obedientialis ad tum supernaturalem cognoscere nequit, quia cognoscit rem intrinsece supernaturalem, cuiusque cognitio s. ad quam refertur, non solum quoad an sit, sed etiam clare et distincte quoad quid est, cum omnia illius praedicata ut autem apud me certum sit, potest naturalis esse cognitio obiecti intrinsece supernaturalis si confusa sit, et solum attingat obiectum supernaturale, quoad an est: sicut de facto Deum esse, nec solum esse, sed supra omnem naturam esse naturali cognitione certa cognoscimus; sed communior sententia docet, cognitionem claram et distinctam, seu, ut communius loquuntur, comprehensivam omnia praedicata rei intrinsece supernaturalis esse: ergo cognitio, quae adaequate et plene comprehensiva sit rei naturalis, ut possit clare et perfecte attingere omnia praedicata rei supernaturalis, cum ergo rem naturalem continet, s. ad quam dicit rem habetque, omnia ergo illa potentia obedientialis a bonitate naturali supernaturalis est.

Ex his infero, quod potest scientia haec supernaturalis habere formale motivum rem naturalem, ut naturalis est. Ratio quia potest cognoscere rem naturalem per se et in se. Habet ergo rem naturalem formale motivum obiectivum. Neque obstat primum illud, quod licet ut cumque obiectum sit formale specificatorium actuum; quia licet id verum sit non tamen inde sequitur, actum esse naturalem ex eo, quod obiectum formale a quo specificatur naturale sit, nam actum specificari ab obiecto non est, actum esse eiusdem speciei cum obiecto, alias nullus actus intrinsece posset formali formali rem non vitalem, aut rem substantialem, cum actus ipse vitalis sit, et accidens non substantia: specificari ergo ab obiecto formali actum nil aliud est, quam ab obiecto formali specie diverso duorum actuum colligi distinctam specificationem illorum actuum, qui supponunt intrinsece rem primam obiecto formali specie diversa.

Dico 2o: Scientia haec supernaturalis intrinsece et per se infusa etiam attingit Deum et praedicata illius quidditative

et

et Clare, licet non intuitive. haec tamen prop. prob.: quia scientia haec de
qua agimus in praesenti non est beatifica, sive visiva, per quam
etiam Deum videmus: Ita parum prob.: quia Christus fuit viator
licet non pure viator, sed etiam comprehensor: ergo requirit debuit
habere scientiam supernaturalem propriam viatoris ut conjunctam cum scientia
propria comprehensoris: at scientia viatoris propria, quae efficiat
statum proprium viatoris, Deum debet cognoscere Clare quamvis
non intuitive; ergo Christus habuit hanc cognitionem Dei Claram
quamvis non intuitivam: at haec scientia non debet esse pure naturalis
qualis est illa cognitio Dei, quam dicunt est, quam habent etiam
barbari, et valde rudes assequuntur: debuit ergo esse supernaturalis.
rursus non debet esse solum obscura, eo quod testimonium dicentis
Christus quamvis viator, habuit perfectiorem viatoris statum quam
reliqui justi, qui sola fide obscura Deum agnoscunt
supernaturaliter: habuit ergo scientiam supernaturalem Christus Dominus de Deo incarnato
distinctam a lumine fidei.

Dico 3o: scientia haec supernaturalis in Christo
accepta non est distincta a lumine gloriae, sive ab ipsa illa, quam habet
ex parte actus sui ante visionem Claram Dei et constituit primum
supernaturale visionis. Clare haec facile probatur: quia lumen gloriae
est principium immediatum ad visionem Dei: haec vero scientia habitualis
sive hic habitus est principium immediatum ad cognitionem abstractivam
Dei. praeterea constituit in Christo diversum statum, nam lumen
gloriae constituit statum beatificum comprehensoris; haec vero supradicta
scientia constituit statum viatoris.

Denique ergo quia lumen gloriae non est
immediate ad cognitionem rerum naturalium, sed tantum immediate ad cognitionem
intuitivam Dei; haec vero scientia est immediate ad cognitionem naturalium rerum:
ergo haec scientia est distincta a lumine gloriae.

Dico 4o: probabile est, hanc

scias non est diversa a collectione specierum supernaturalium. Probatur ultimo quia in naturalibus probabilius sumus arbitrantur cum hauritur naturale nil aliud esse, quam multiplices, seu innumeras specierum collectionem. Ergo ad secundum: potius invicem facile ad cognitionem supernaturalem obiecti naturalis sufficit multiplicitas specierum supernaturalium. Ergo ad efficiendum actum supernaturalem, solum requiritur, quod ex parte principii aliquid exprimi relucent supernaturalitas; at si species supernaturalis sit de obiecto, exprimere debet seu exprimi ad cognitionem supernaturalem talis obiecti, relucet supernaturalitas in principio: nam species est supernaturalis, et constituit principium proximum cognitionis supernaturalis. Ergo ultra collectionem specierum supernaturalium deservientium ad cognitionem non requiritur alius habitus, seu qualitas superaddita ut cognitio evadat supernaturalis

Caput ult. seu finale

De Christi scientia infusa naturali

Scientia infusa naturalis bifariam dividitur, scilicet in scientiam infusam, et scientiam acquisitam; infusa est, quae a Deo auctore infunditur absque sine ... obtentam. acquisita vero est, quae per proprium laborem acquiritur, seu per species ab obiectis immediate acceptas, seu discursus naturales atque diu a veritatibus aliis claribus ad ignotiores alias progrediendo faciunt imbuti scientia traduntur. Ponimus generaliter scientiam naturalem Christum habuisse probatur: quia scientia illa naturalis perfectio est, decorans statum Christi atque naturalis. Ergo illa non caruit Christi anima. Patet consequentia: fuit enim Christi anima etiam innatalibus dotibus omnino perfectissima atque scientiam illam hinc non potuit immediate ab obiectis acceptam neque per discursus; ergo eam scientiam habuit omnino a Deo infusam. minor probatur: quia Christi anima non habuit praesentia obiecta naturalia a quibus haurire posset immediate species. praeterea plures veritates sunt naturales, quae non poterant species immittere animae Christi

Cons

Corporis immersam, quam ettas; et sicut qu(a)e eiusmodi species naturales infusae fuerunt Angelis et animabus separatis quo conflatione corporis ante recedendum, fuerunt infusae.

Tertium dubium est: an haec scientia sit unus, vel multiplex habitus? Respondeo probabilius mihi esse nullum esse habitum naturalem, nec diversum ab speciebus. Secundo: casu quo praeter species detur habitus naturalis infusus ad cognoscenda obiecta naturalia, dicendus est habitum illum non esse simplicem qualitatem, sed multiplicem, id est multiplicatum quoad multiplicitatem obiectorum et veritatum. Illud probatur: habitus licet sit infusus ad cognoscendam veritatem naturalem est eiusdem speciei cum naturali quod auget per repetitionem actuum cognitionis attingentium unam veritatem, inde ad talem veritatem cognoscendam, igitur augeat inde ad cognoscendam aliam: sed haec experientia arguit multiplicitatem habituum quoad multiplicitatem obiectorum, stabilitum quo habitus infusus ergo etiam naturalis sunt multi quoad multitudinem veritatum quas talia sapere attingunt. Nec patet qui saepius repetit mente veritates mathematicas tamen ideo vel illius auget habitum theologicum, nec ideo se experitur facilitatem ad theologizandum quo facilitatem circa mathematicam, extra est realis facilitare in cognoscendis veritatibus theologicis.

Quartum dubium, quas nam obiectorum per hanc scientiam cognoverit anima Christi Domini? Respondeo per hanc scientiam cognovisse res omnes naturales sive corporeas sive immateriales, sive substantiam, sive accidentia cum ea perfectione, sive in eo claritatis gradu qui ab anima tum coniuncta, tum separata haberi potest. Illud hoc est de mente Sancti Thomae ibidem quaestio 3o. secundae partis. Illud tamen intelligendum dicebas quas sub scientiam cadunt, ut abstrahamus a rebus singularibus contingentibus et quae ab libertate dependent. Illud probatur: quia anima habuit ultimum

perfectis nalis, cuius Ecclesia nullam continet pertat ad nostram redemptionem. at eius mi scientia ita generalis separata quoad obtinendam cognitionem perfectionem eius naturae, nec in illius carentibus vtilis, aut naturae erat ad hoc genus redimendum quo illa scientia ornabat Christi anima. quod autem infusa eius imo non perfectis non dependebat a phantasmatibus docet D. Thomas 3a parte quaestione 11a articulo 1o ad 4um.

3um dubium de tempore a quo initium s. exordium habuit haec scientia in anima Christi? Ecce a primo suae conceptionis Christum habuisse in gradu perfecto omnes habitus scientiarum, quos enumerauimus, et species eius naturas ad perfectionem illarum vtenz. ita s. tua eadem desp. perspicata scientia 1a, et citat D. Thomas quaestione 22 de veritate articulo 20; probatur tunc. quia omnes eae perfectiones nativae fuere animae sanctissimae Christi Domini propter illius vnionem ad verbum aeternum, vel perfectissimae naturalis animae, verbo diuino, ad perfectionem imitarentur siue gratia siue speciata dignitate vnionis hypostaticae ad quam natura euehebatur. haec excellentia personae diuinae, et dignitas vnionis hypostaticae eadem est in reliquis instantibus, ac in 1o; quo circa fuerunt Christi animae perfectiones illae nales velut consectarium vnionis hypostaticae a 1o instanti conceptionis.

Caput 5um

De pertinentibus ad voluntatem huius Christi Domini

Multa sunt, quae de appetitu sensitiuo Christi Domini dici possunt deinde illius voluntate tum quoad virtutes naturales morales, tum quoad per se infusas, et supernales; de passionibus animae de aliis tristitia odio etc. sed omnia haec specialem magis discussionem non expostulant, videri abundanter poterunt, et eruditissime de

Cursa apud P. Suarez disp. 37 et disp. 38 propter
illos alios abstinendum duximus et haec sufficiant
pro huius complemento, quae omnia cedant in laudem
Sanctissimae Trinitatis, nec non in honorem Beatae Virginis
Mariae absque ulla labe et omni macula praeservatae, finito
opere die 28 iunii anno Domini 1673 — —

18
28
12
58
22
116
1160
1276
230
1506

